

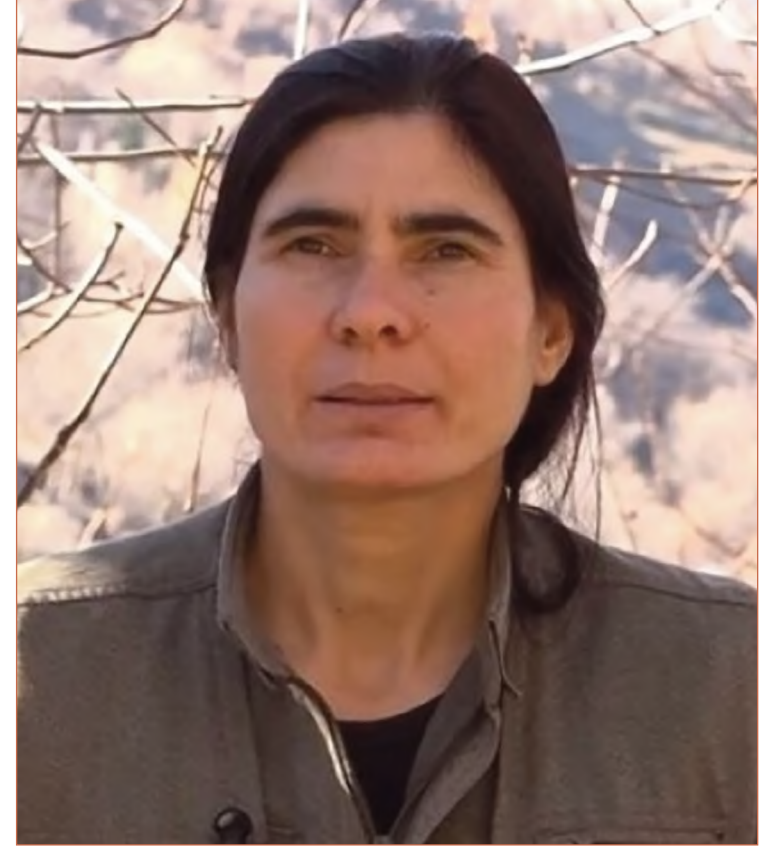

SERXWEBÛN

JI SERXWEBÛN Û AZADIYÊ BI RÛMETTIR TIŞTEK NÎNE

Sal: 42 / Hejmar 497 / Gulan 2023

MAYIS KIZILLIĞINDA ŞEHİTLER ZAFER GARANTİMİZDİR

Demokratik Uluslaşmanın Boyutları

Rêber Apo

✓ Kürt sorununda ulusların kendi kaderini tayin hakkının devletçi olmayan demokratik yorumunu ifade eden KCK, ulusal sorunun çözümünde köklü bir dönüşüm olarak değerlendirilmelidir. Kapitalist modernitenin yol açtığı ulusal sorunlar hep ulus-devletçi ve milliyetçi zihniyet ve paradigmalara çözümlenmeye çalışılmıştır. Ulus-devletin kendisi çözümün temel aktörü olarak sunulmuştur. Ulusal sorun denildiğinde hemen akla 'Bizim de bir ulus-devletimiz olsun' düşüncesi gelmektedir. Neredeyse her etnisite ve milliyet için bir devlet öngörülmüştür. Bu yaklaşımı özellikle dünya çapında hegemonyacılık peşinde koşan, karşısındaki imparatorluk gibi büyük devletlerle şehir devletleri gibi küçük devletleri engel olmaktan çıkarmak ve 'böl-yönet' politikasını yürütmek isteyen İngiltere geliştirmiştir. Ulus-devlet kapitalist sisteme dayalı hegemonyacılığın iktidar düzenlemesidir...

Sayfa: 16

Direnme Gücü Şehitler Gerçeğinden Geliyor

Duran Kalkan

✓ Mayıs ayı şehitlerimizi burada tek tek sıralamak zordur. Fakat her gününde onlarca şehidimizin olduğunu bilmek ve Mayıs ayının her gününü bu temelde yaşamak önemli olmaktadır. Örneğin 1 Mayıs 1982 günü Beyrut'ta şehit düşen Abdulkadir Çubukçu'yu, 1 Mayıs 1985'te Şirvan'da şehit düşen Ramazan Kaplan ve arkadaşlarını, 1 Mayıs 1988 günü Mardin'de şehit düşen M. Emin Aslan'ı da 1 Mayıs Şehitleri olarak her zaman anmak gerekir. 2 Mayıs 1983 günü Kandil'de şehit düşen PKK kurucularından ve Hilvan-Siverek direnişlerinin komutanı Mehmet Karasungur yoldaş ile İbrahim Bilgin yoldaşları, yine 2 Mayıs 2016 günü Amed'te şehit düşen Saha Komutanlarımız Azat Siser ve Çektar Amed Yoldaşları her zaman anmak ve doğru anlamak gerekir.

Sayfa: 4

Direnen Bir Halk Direnen Bir İrade Ortaya Çıkmıştır

Murat Karayılan

✓ Kuzey gerillası bugün gerçekten önemli bir dönemdedir. Büyük bir fedakarlık ve cesaret vardır. Doğrusu en zor şartlar altında arkadaşlarımız birçok alanda çok büyük fedakarlıklar yapıyor. Onların bu kutsal yolda, Önder Apo'nun çizgisinde ve şehitlerin izinde, Kurdistan halkının ve bölge halklarının özgürlüğü uğruna mücadeleye bağlılığı büyük bir aşkla çalışmalarını yürütmesi, arkadaşlardaki ileri düzeyi ifade ediyor. Bu konuda yoldaşları takdir etmek gerekiyor. Ancak pratikte kimi eksikler de çıkıyor

Sayfa: 2

Seçimlerde Sonucu Belirleyen İdeolojik Mücadeledir

Duran Kalkan

Sayfa: 11

Kapitalizme Karşı Toplumsallığı Savunmak

Cemal Şerik

Sayfa: 8

İÇİNDEKİLER

PKK'de Gerçekleşen Kahramanlık Mayıs Kızılığında Evrensel Devrime Dönüşüyor

Dijwar Sason

Sayfa: 18'de

Kapitalist Moderniteye Karşı Toplamların Ayaklanması

Adem Dirêj

Sayfa: 20'de

Özerk Yönetimin Çözüm Deklarasyonu ve Şam'ın Tutumu

Sabri Ok

Sayfa: 25'te

Dewleta Tirk û PDK Ji Silêmaniyê Çi Dixazin?

Serdar Star

Sayfa: 27'de

Şehit Ercan Kılıç (Mazlum) / Anı Cemşid Serhed

Sayfa: 32'de

Murat Karayilan

Her bakımdan önemli bir süreçten geçiyoruz ve böylesi bir süreçte Önder Apo'ya dönük uygulanan tecridin devam ettiği biliniyor. Türkiye'de seçim süreci ve farklı gelişmeler yaşanmasına rağmen sistematik bir şekilde devam eden şey, Önder Apo üzerindeki tecrittir. Türkiyeli yetkililer, Önder Apo hakkında zaman zaman fikirlerini Türkiye gündemine koyuyor ve üzerine tartışıyor. Ağırlaştırılmış tecridi de devam ettiriyorlar. Bu tecrit sistemi dünyada hiç kimsenin yasalarında yer alan bir şey değildir. Yani yeryüzünde hiçbir ülkede böyle bir şey yoktur. Türkiye kanunlarında da böyle bir şey yoktur. Kısacası bütün kanunları ve ahlaki ölçüleri ayaklar altına alıyorlar ve bu tecridi ısrarla devam ettiriyorlar.

Önder Apo'nun o işkence sisteminin içerisinde sergilediği duruşu ile geliştirdiği mücadele ve halkımızın Önder Apo etrafındaki duruşu, düşmanın tecrit siyasetini boşa çıkarmış, sonuçsuz bırakmıştır. Bu psikolojik işkence ve ağırlaştırılmış tecridin amacı Özgürlük Hareketi'ni tasfiye etmek, Kürt halkının kazanımlarını ortadan kaldırmak, Kürdistan halkını iradesizleştirmek ve bu biçimde teslim almaktır. Amacı buydu, ancak bugün bu amacına ulaşamamıştır. Yani Kürt halkının kazanımları duruyor, Özgürlük Hareketi bugün mücadeleyi her alanda gittikçe yükseltiyor ve halkımız da en zorlu şartlar altında bile iradesine sahip çıkmaktadır. En son olarak yapılan seçimlerde halkımız bu gerçekliği açıkça ortaya koymuştur. Yani direnen bir iradedir; onlar halkımızın iradesini kıramadılar; istedikleri sonuca ulaşamadılar. Bunun için tecrit bugün boşa çıkartılmıştır ama Türk sömürgeciliği, AKP-MHP faşizmi ısrarla bu tecride devam etmektedir.

Kuşkusuz sadece Kürdistan'da Önder Apo etrafında yürütülen mücadelenin sonuçları görülmemektedir. Aynı zamanda dünya çapında da bugün Önder Apo'nun görüş ve düşünceleri gündemdedir, her dönemdekinden daha fazla güçlüdür. Kapitalist modernite tarafından ezilen ve sömürülen halklar açısından bugün Önder Apo'nun paradigması büyük bir umut olmuş durumdadır. Bu da kapitalist modernitenin alternatifsiz olmadığını, demokratik sosyalizm ve demokratik modernitenin güçlü bir seçenek gerçekliğini ortaya koymuştur. Bu temelde Önder

Apo'nun yaşadığı derinlik ve sunduğu paradigmanın, bugün ezilen herkes için bir umut olduğunu ortaya koymaktadır. Bu da Türk sömürgeciliğinin yürüttüğü soykırım siyasetinin ve tecridin sonuçsuz kaldığını net bir biçimde göstermektedir.

Şehitler gerçeğinin önemi

Mayıs ayındayız. Mayıs ayı Şehitler Ayı olarak kabul ediliyor. Öncelikle 46. şehadet yıl dönümünde Haki Karer yoldaşın şahsında tüm Mayıs ayı şehitlerini, tüm devrim şehitlerini anıyorum, anıları önünde saygıyla eğiliyorum. Bu kutsal gün vesilesiyle şehitlerimize verdiğimiz sözü yineliyorum. Sonuna kadar onların takipçisi olacağız; onların bizlere bıraktıkları bayrağı yükselteceğiz, mücadelelerini başarıya taşıyacağız, bu biçimde onları mücadele tarihimize ölümsüz şahsiyetler haline getireceğiz. Bu sözümüze sonuna kadar bağlı kalacağız.

Mayıs ayında aynı zamanda Türkiye devrimi açısından da önemli şehadetler yaşanmıştır. Deniz Gezmişlerden İbrahim Kaypakayalara kadar tüm Türkiye devrim şehitlerini de bu vesileyle anıyorum, anıları önünde saygıyla eğiliyorum. Esas olarak şu an yürüttüğümüz mücadele, bu kahramanların bir devamıdır ve temsiliyetleri bugün Kürdistan Özgürlük Mücadelesi'nde yaşatılmaktadır.

Şimdi her devrimci-mücadeleci toplumsal hareket açısından şehitlerin rol ve misyonları önemlidir. Kürdistan'da bizler ve Hareketimiz için bu rol ve misyon, önemli olmaktan çok daha ötededir. Devrimimizin ve Hareketimizin kuruluşundan bu yana şehitler her şeydir. Şehitler Hareketimizin mayası olmuştur. Hareketin kuruluşunda temel olmuş, sonra da yürütülüp bugünlere getirilmesinde her daim şehitler gerçeği güç kaynağı olmuş, öncü misyon sahibi olmuştur. Devrimimizde şehitler, böylesi önemli bir rol oynuyor. Bunun için bizde şehitler gerçeği diğer hareketlerden daha farklıdır. Manevi yanı çok daha fazla, önemi çok daha derin ve anlamlıdır. Bu gerçekliğin iki nedeni var:

Birincisi; Ülkemiz soykırım kısırcılığı altındadır ve ülkemiz ile halkımıza dair her şey inkar edilmiştir. Yani ülkenin adı bile yasaktır, kendi kendine sahip çıkmak suç olarak görülmektedir, ister ülkeye ait olsun ister şahsa, kimliksel özelliklerin hepsi bitirilmek ve tamamıyla ortadan kaldırılmak istenmektedir. Bunun için böylesi bir ülkede devrimci mü-

DİRENEN BİR HALK DİRENEN BİR İRADE ORTAYA ÇIKMIŞTIR

Seçimlerin açığa çıkarttığı en çarpıcı ve önemli sonuç; AKP-MHP-Ergenekon rejiminin Kürt halkına dönük geliştirdiği uygulamaların sonuç almamış olmasıdır. 8 yıldır AKP-MHP-Ergenekon ittifakı, 'Çöktürme Planı' temelinde Hareketimize ve halkımızın kazanımlarına dönük bir saldırı yürütmektedir. Bu saldırılarla halkımıza diz çöktürmek istemektedirler. Yani devrim güçlerini tasfiye etmek, halkı dağıtarak, örgütsüz kılarak, iradesizleştirerek teslim almak istediler. Ancak bunu gerçekleştiremediler.

cadele yürütmek sıradan bir şey değildir ve çok önemlidir. Zorlukları fazladır. Eğer fedaice yaklaşmazsan insan hakikati, özgürlük, ulus, ülke, özgür ülke için her şeyi göze almazsan devrimciliği geliştiremezsin.

İkincisi; ki daha da önemli olan bu konuda başlangıçtan itibaren Önder Apo'nun yaklaşımıdır. Bilindiği gibi Önder Apo, yaşamını üç ayrı doğuş süreci olarak değerlendiriyor. Önder Apo'nun ikinci doğuş süreci şehitlerin anısına sahip çıkmakla başlıyor. Yani ikinci doğuşun başlangıcı, özgürlük mücadelesinin çıkışı, ideolojik mücadele ve kuruluştur. Bu, şehitlerin anısına başlangıç olarak yola çıkmayı ifade ediyor.

Önder Apo ilkin Türkiye devriminin öncülerinden Mahir Çayan'ı tanıyor. Sonrasında o ve 10 yoldaşı şehit ediliyor. O zaman Önder Apo da o zindanda tutsaktır. Dolayısıyla Önder Apo zindandan çıkarken kararlı bir şekilde çıkıyor. Zindanda geliştirdiği yoğunlaşmalar ve yarattığı derinlik sayesinde, artık şehitlerin anısı temelinde devrimci hareketi geliştirmede karar kılıyor. Zaten zindandan çıkar çıkmaz Haki Karer ve Kemal Pir arkadaşları tanıyor. Onların evine gidiyor. Artık bu yoğunlaşmayı onlarla paylaşıyor, onlarla birlikte yaşıyor, onlarla birlikte hareket ediyor, beraber tartışıyorlar, araştırıyorlar ve sonrasında Kürdistan'ın özgürlüğü için ideolojik grup çalışmalarına başlıyorlar.

Grup biraz büyüyüp de Kürdistan'a dağıldığı zaman, yani başta Ankara ve İstanbul'daki öğrenci gençlik olmak üzere gençler içerisinde örgütlenmesinin temeli olmuştur. Düşman PKK kadrolarını vurmak istedi. Nasıl şimdi istiyorsa o zamanlar da istemekteydi. Düşmanın her saldırısı, yani her şehadetin yaşanmasına ve bu da Hareketimizin zayıflamasına değil güçlenmesine yol açmıştır. Şehadetler gerçeği böylesi bir sinerji yaratmıştır.

Yani Önderliğin geliştirdiği bu yoldaşlık ilişkisi; önce kendisiyle arkadaşlar arasında, sonra kendisiyle şehitler arasında yarattığı ilişki öyle oldu ki, her şehit Hareketi çok daha güçlendirdi. Çünkü çok daha fazla bağlılık oluşuyordu; çok daha fazla toplumsal katılım oluyordu; arkadaşlardaki fedai ruh çok daha fazla geliyordu. Bunlar zaten en fazla Önderlikte oluyordu. Önderliğin şehitlere olan bağlılığı ve onlarla olan yol-

lebilir: Birincisi, partileşme kararlaşmasının gelişmesi ve şehitlerin anısının intikamı için devam edilmesidir. Bu, grubu partileşme kararlaşmasına götürdü. PKK Kongresi de zaten bir yılı biraz geçen bir zaman içerisinde gerçekleşti ve PKK kuruldu. İkincisi ise Haki Karer yoldaşın intikamının alınması adına ilk defa küçük silahlı birimler oluşturuldu. Onlar intikam almanın peşine düştüler ve zaten intikamını da aldılar. Yani silahlı mücadeleden başlangıcı bu biçimde zorunlu olarak gündeme gelmiştir. Grup kendini korumak ve intikamını almak için silaha el atmıştır ve böylece silahlı mücadele, yani meşru savunma aşaması esasen bu biçimde başlamıştır.

Bu nedenlerden dolayı özellikle o dönem için 'grup ilişkilerinde çok derin yoldaşlık' kavramından bahsedilebilir. Yani arkadaşlar birbirlerine çok bağlıydılar; her arkadaş böyledi. Dolayısıyla bir arkadaş eğer şehit düşerse ona olan bağlılık daha da artıyordu. İşte bu, her şehadetin çok daha derinlik kazandırmasına neden oldu. Özellikle de Önder Apo'nun arkadaşlarla olan ilişkisi, samimi olan bağlılığı, şehadetler yaşandığı zaman çok daha derin ve anlamlı bir bağlılığa yol açtı. Mesela Mazlum Doğanların, Ferhat Kurtayların şehadeti böyle olmuştur. Ki zaten Ferhat Kurtay ve beraberindeki üç arkadaşın şehadeti de Haki Karer yoldaşın şehadetinin yıl dönümünde, Diyarbakır Zindanı'nda bedenlerini ateşe vererek yaşanmıştır. Çok çetin bir direniş sergilemişlerdir. Bu, bir ruhu ortaya koyuyor. Kısacası bir amaca kilitlenen ve o amaç uğruna kendini feda eden, yoldaşlığa ve şehitlere bağlı olan bu ruh, 15 Ağustos Atılımı'nın geliştirilmesinin ve tüm şehadet hallerinin yeni hamlelere dönüştürülmesinin temeli olmuştur. Düşman PKK kadrolarını vurmak istedi. Nasıl şimdi istiyorsa o zamanlar da istemekteydi. Düşmanın her saldırısı, yani her şehadetin yaşanmasına ve bu da Hareketimizin zayıflamasına değil güçlenmesine yol açmıştır. Şehadetler gerçeği böylesi bir sinerji yaratmıştır.

Yani Önderliğin geliştirdiği bu yoldaşlık ilişkisi; önce kendisiyle arkadaşlar arasında, sonra kendisiyle şehitler arasında yarattığı ilişki öyle oldu ki, her şehit Hareketi çok daha güçlendirdi. Çünkü çok daha fazla bağlılık oluşuyordu; çok daha fazla toplumsal katılım oluyordu; arkadaşlardaki fedai ruh çok daha fazla geliyordu. Bunlar zaten en fazla Önderlikte oluyordu. Önderliğin şehitlere olan bağlılığı ve onlarla olan yol-

daşlığı zaten Harekette coşkunun, moralin ve kararlılığın gittikçe derinleşmesine yol açıyordu.

Mesela şimdi 25 yıldır Önder Apo İmralı Zindanı'ndadır. Bu zindan insanın orada aklını yitirmesi ve düşünemeyecek duruma gelmesi için yapılmıştır. Özellikle de içerideki kişiyi deyim yerindeyse daha yaşayorken öldürmek için uluslararası komplocu güçler tarafından böyle geliştirilmiştir. Yani bu sistem esas olarak kişiyi düşünemeyecek, çizgisini sürdüremeyecek duruma getirmek için yaratılmıştır. Bunun için o psikolojik işkence yöntemleri hep yürütülüyor. Bakın; Önder Apo orada en büyük yaratıcılığı geliştirmiştir. Kadın Özgürlüğüne Dayalı Demokratik-Ekolojik Toplum Paradigması'nı orada yaratmıştır. En büyük teorik derinleşmeleri orada yaşamıştır. Kendisinde moral ve coşku yaratmıştır. Şimdi biz o kitapları okuyoruz; güç ve moral alıyoruz. O kitapların hangi şartlarda yazıldığını başta her bir yoldaş olmak üzere tüm yurtseverler düşünmelidir. Şu an bizim için moral kaynağı olan, perspektif olan yazıları Önder Apo en zor şartlarda yazmıştır. Bunlar psikolojik işkence saldırıları altında yazılmıştır. Hem de tek başınayken. Bilindiği gibi Önder Apo, ilk 11 yıl boyunca tamamen tek başınaydı. Sonra birkaç arkadaş daha oraya gitti ama yine de çoğunlukla yalnızdır.

Önderlik ve şehitler birbirinden koparılamaz

Önder Apo'nun İmralı'da ve İmralı öncesi süreçte şehitlere bağlılık temelinde geliştirdiği mücadelesi büyük bir yaratıcılık örneğidir. İşte bu temelde artık Önder Apo ve şehitler birbirlerinden koparılamazlar. Önder Apo artık şehitlerin sözcüsüdür. Önder Apo ve şehitler gerçeğinde böyle bir anlam vardır. Önemli olan bizlerin bu anlamdan doğru güç almamızdır. Her şeyden önce tabii bu anlamda derinleşmek ve anlamak; sonrasında ise ondan güç almak gerekiyor. Bu gerçeklikten güç almak, güç olmak, iradeleşmek, cesaret almak, zayıflığı aşmaktır. Erkek egemenliği ve kadın köleliği böyle aşılabilir. Önder Apo'nun felsefesinden, şehitlerin emek ve fedakarlığından aldığımız güç, çok güçlü ve yenilmez bir düzey yaratmaktadır. İşte önemli olan insanın bunu almasıdır. Yani özgür kadın, özgür erkek böyle yaratılabilir; temeli bunun üzerinde atılmalıdır.

Kısacası bu gücün kaynağı Önder Apo'nun ideolojisi ve şehitlerdir. Bunun için şehitlerimiz güç kaynağımızdır.

Şehitlerimiz, dünümüz, bugünümüz, yarınımızdır. Şehitlerimiz her şeyimizdir. Mayamızdır, varlığımızdır. Biz bugün de şehitlerimizden güç alıyoruz. Bunun zirvesi nedir? Bunun zirvesi fedailiktir. Mazlum Doğanların ve Zîlanların şahsında gerçekleşen fedailik gerçeği, bugün Sara ve Rükenlerin şahsında halen devrededir ama başta Zap, Avaşın ve Metîna, yine tüm Kuzey Kurdistan olmak üzere son iki yıllık direniş de aynı zihniyet temelinde derinleşmiştir. Şimdi hem Kuzey Kurdistan'da hem de belirttiğim diğer alanlarda gelişen direniş, çok büyük bir bağlılık ve derinlikle gelişmektedir. Bunun için de fedakarlık, cesaret, korkusuzluk ve fedailik çok yüksektir. Bu biçimde yürütülmüştür ve bu biçimde düşman durdurulmuştur.

Eğer ki bugün düşman Kuzey'de gerillayı tasfiye edememiş, Medya Savunma Alanları'nı ortadan kaldıramamış ve Zap'ta tıkanmışsa bunun temelinde bu ruh ve bu duruş vardır. Bu duruş, bugün Şores Beytüşşebaplar, Rêberler, Hêjarlar, Serhatlar, Botanlar, Zinarînler, Cumaliler, Çavrêlerin şahsında, yine Mizgîn Ronahîler, Bager ve Avzemler, Nuri ve Berfinler, Helbest ve Fedai Kobaniler, Delil Zagros ve Nalinler, Güvenler, Zamaniler, Mahir Mazlumlar, Ronahî Devrimler, Roza ve Hekim yoldaşların şahsında çok yüksek bir düzeyde dile gelmektedir. En son değerli şehidimiz Viyan Özgür, tüm Zap şehitlerinin ve Zap direnişinin temsili olarak bu son ayda şehit düşmüştür. Fedai bir arkadaşdır; Özel Kuvvetler üyesidir ve Zap/Girê Cûdî direnişinde, o büyük direniş ve zaferde yer aldı ve rol sahibi oldu. Yani bunların hepsi şehitlerin mücadele tarihinin zirvesidir; zirvesel düzeyde fedai ruhu temsil etmektedirler. Tüm şehitlerimizi sevgi ve saygıyla anıyoruz. Bizler onların takipçileriyiz; onlar bizim komutanlarımızdır. Bugün bize düşen görev, onlara karşı olan yoldaşlık görevimizi yerine getirmemiz, mücadelelerine sahip çıkmamızdır.

Yine Kuzey şehitlerinin tamamı da bu çerçevededir. Mesela son yılda, yani yılbaşından bu yana Cûdî'de Harun Şırnak yoldaşın şahsında, Besta'da Rojbîn yoldaşın şahsında, Gabar'da Evrim ve Hogir yoldaşların şahsında, Mardin'de Canşêr yoldaşın şahsında, Dersim'de Yaşar yoldaşın şahsında, Serhat'ta Hêjar yoldaşın şahsında, Cîlo'da Raperin yoldaşın şahsında, tüm Kuzey Kurdistan direniş şehitlerini saygıyla anıyoruz ve onlara verdiğimiz sözü bir kez daha yineliyoruz.

Şehitler çizgisindeki direniş bugün çok önemli bir düzeyde devam etmektedir. Burada altını çizmek istediğim şey şudur: Hareketimizde şehit esas temeldir; şehitlerimiz bizim komutanlarımızdır; bize güç veren, bize yol gösteren, yön tayin eden, çizgiyi netleştiren onlar, yani kahraman şehitlerimizdir. Bunun için safalarımızda şehit düşen her yoldaş ölümsüzdür. Biz de onların geride bıraktıkları yoldaşları olarak özgürlük mücadelesinin yükseltilmesinde onların anılarını yaşıyoruz ve bu biçimde şehitlerimizin ölümsüzlüğünü kesinleştiriyoruz. Üzerimize düşen görev budur; şehitlerimizin mücadelesini zaferle taçlandırmak boy-numuzun borcudur.

Seçimlerin Kürt halkı açısından açığa çıkarttığı sonuçlar

Seçimlerin açığa çıkarttığı en çarpıcı ve önemli sonuç, AKP-MHP-Ergenekon rejiminin Kurdistan halkına dönük geliştirdiği uygulamaların sonuç almamış olmasıdır. En büyük sonucu budur. Bilindiği gibi bu 8 yıldır AKP-MHP-Ergenekon ittifakı, 'Çöktürme Planı' temelinde Hareketimize, halkımıza, halkımızın kimliği ve kazanımlarına dönük bir saldırı yürütmektedir. Bu saldırılarla halkımıza diz çöktürmek istemektedirler. Yani devrim güçlerini tasfiye etmek, kazanımları ortadan kaldırmak ve bu biçimde halkı dağıtarak, örgütsüz kılarak, iradesizleştirerek teslim almak istediler. Şimdi bu seçimler, bunun gerçekleşmediğini gösterdi. Yani onlar bunu başaramadılar.

Nasıl ki 1925'ten '40'lara kadar Kurdistan'da büyük bir zulüm ve fiziki soykırım yürütmüşlerse ve ardından 30 yıl boyunca Kürt toplumu başını kaldıramadıysa; yine 12 Eylül 1980'de askeri-faşist cuntanın iktidara el koyması ardından Türkiye ve Kurdistan'da yürüttüğü zulüm ve saldırılar sonucu 10 yıl boyunca Kurdistan'da bir sessizlik hakim kılındıysa ve kimse kendisine bile sahip çıkamadıysa AKP-MHP de bugün aynı şekilde bir sindirmeyi hedefledi. Yani 2015'te 'Çöktürme Planı' temelinde başlattıkları saldırılarının amacı, tıpkı 12 Eylül gibi halkta sessizliği hakim kılmaktır. İşte bu planları başarılı olamamıştır. Kuşkusuz biz bunu biliyorduk ama son seçimlerde bu gerçek bir kez daha ortaya konuldu. Halkımız iradesini ortaya koymuştur. Devrimci, demokrat ve yurtseverlere, yine

aynı minvaldeki kurumlara dönük gelişen tüm faşist baskı, tutuklama, katliam, tecrit ve her türden saldırıya; yine bu seçimlerde Kürtlerin iradesini göstermemesi ve hatta barajı aşamaması için devletin gösterdiği tüm çabalarına ve tabii ki tüm çalma ve hilelerine rağmen ortaya çıkan sonuç gerçekten önemli bir sonuçtur. Halkımız açısından iradesine sahip çıkma bağlamında bir başarıdır. Bundan dolayı yönetimimiz, halkımızı ve bu dönemde emek veren tüm kesimleri kutlamıştır. Ben de özel olarak üst düzeyde sonuç alan değerli Botan halkımızı, Şırnak ve Hakkari halkımızı, yine Varto ve Lice halkımızı kutluyorum. Onların şahsında kuşkusuz tüm halkımızı selamlıyor, kutluyorum. Bu kadar zulüm ve saldırı karşısında bu iradenin gösterilmesi, halkımızın kararında kesin olduğunu, değişmeyeceğini; kendisine, kimliğine ve geleceğine sahip çıkmadaki kararlılığına işaret etmektedir. Kimse bu konuda Kurdistan toplumuna geri adım attıramaz. Bu bir kez daha ispatlanmıştır.

Diğer yandan; elbette çalışmalarda eksiklikler yaşanmış olabilir. Yani çalışma tarzında, planlamada, yine adayların tespitinde eksiklik yaşanmış olabilir, yaşanmıştır. İlgili kurum ve örgütler bu konuda toplantılar yaptılar ve yaklaşımlarını ortaya koydular. Doğrusu uygundu; 'halkımızın mesajını aldık; eksiklerimizi tespit ettik; özeleştiriyoruz' dediler. Öyle görülüyor ki, herkes konuyu anlamış ve sorumlu yaklaşım içindedir. Yani hem sonuç güçlüdür, hem de eksiklikler de vardır. Anladığımız kadarıyla eksikler üzerinde durulmaktadır. Önemli olan bundan sonra açığa çıkan bu çerçevede daha sonuç alıcı yaklaşımdır. Yani bundan sonra herkes çok daha fazla görevlerine sahip çıkmalı; daha örgütlü olmalı, kimse kimseyi beklememeli; herkes kendini sorumlu görmeli; bu biçimde devrimci-demokratik tutum geliştirilmeli. Halkımız şimdi çok daha fazla iradesini ortaya koymalı ve faşizme geçit vermemeli, faşizmin sonuç almasının önüne geçmeli. Bu konuda halkımızın bu sonuç temelinde bundan sonra da çok daha güçlü ve başarılı bir biçimde gerekli cevabı vereceğine inanıyorum.

Kuzey gerillasının direnişinden de bahsetmek gerekiyor. Mevsim olarak yıl pratiğinin başındayız. Bu vesileyle Kuzey mücadelesi de önem kazanıyor. Öncelikle Kuzey Kurdistan'da mücadele yürüten tüm yoldaşları sevgi ve saygıyla selamlıyorum. Esas olarak sadece Kuzey Kurdistan değil, genel olarak mücadelemiz bugün çok tarihi bir dönemden geçmektedir. Bundan önce de belirttiğimiz gibi 8 yıldır çok çetin bir mücadele yürütülüyor. Şimdi AKP-MHP yetkilileri ve kendisine savaş uzmanı diyen kimileri, kazandıklarını belirterek kendileri açısından propaganda yapmak istiyorlar. Halbuki onlar kazanmak istediler ama kazanamadılar. Onlar Medya Savunma Alanları'nı tamamen ortadan kaldırmayı ve aynı zamanda tüm Kuzey gerillasını tasfiye ederek bir tek Kuzey Kurdistan gerillasının kalmamasını planladılar. Yine Özerk Yönetim'i ortadan kal-

dırarak Kürt halkının Rojava'da kazanımlarının kalmamasını planladılar. Onlar Şengal'de Êzîdî toplumunun özerk yönetimini ortadan kaldırarak tasfiye etmeyi planladılar. **Mexmûr halkımızın iradesini dağıtmayı planladılar**, yani bir göçmen kampı olmasına rağmen bir iradeyi temsil etmesi ve kimseye teslim olmaması nedeniyle orayı da düşürmek için hedeflediler.

Başarılı olamadılar

Tüm bunları hedeflediler; bunun için son 8 yıldır Türkiye'nin tüm gelirini harcadılar ve bu kadar saldırı geliştirmelerine rağmen hani sonuç nerede? Şimdi bunların hangisi gerçekleşmiş? İşte Kuzey'de gerillanın varlığı, Medya Savunma Alanları'nın durumu ve Kürt halkının kazanımlarının varlığı göz önündedir. Bu, onların yalan söylediklerini ve aslında başarılı olmadıklarını gösteriyor.

Doğrudur; biz bedel ödedik, kimi yerlerde kayıplar verdik, belki kimi yerlerde bazı sonuçlar da almış olabilirler ama genel olarak sonuç alamadılar, hedeflerine ulaşamadılar. Ancak onlar şimdi sanki sonuç almış gibi gösteriyorlar. AKP-MHP rejimi, bu tür konuları seçimlere malzeme yapmak istiyor. Bu konuda gerçekler göz önündedir. İşte bu iki yıldır Zap'ta hakimiyet kurmak istiyorlar; halen yerleşememişler ve şu an Zap'ta gerillanın varlığına tahammülleri olmadığı için her gün saldırıyorlar. Bu saldırılarından sonuç alamazlar. Gerillanın direnişi bugün her yerde devam etmektedir. Onlar tekniklerine güvenerek iki haftada sonuç alabileceklerine inanıyorlardı ama bu iki yıldır Zap, Avaşın ve Metîna'da hakimiyet kuramadılar. Tabii ki belki kimi yerlerde olabilirler ama birçok yerde gerilla da vardır ve şu an karşılıklı savaş halindedirler. Gerçeklik budur, ancak onlar bu gerçekliği sürekli tersyüz ediyorlar.

Şimdi bu durum Kuzey gerillası için de geçerlidir. Kuzey gerillası bugün gerçekten önemli bir dönemdedir. Büyük bir fedakarlık ve cesaret vardır. Doğrusu en zor şartlar altında arkadaşlarımız birçok alanda çok büyük fedakarlıklar yapıyor. Onların bu kutsal yolda, Önder Apo'nun çizgisinde ve şehitlerin izinde, Kurdistan halkının ve bölge halklarının özgürlüğü uğruna mücadeleye bağlılığı büyük bir aşkla çalışmaları yürütmesi, arkadaşlardaki ileri düzeyi ifade ediyor. Bu konuda yoldaşları takdir etmek gerekiyor. Ancak pratikte kimi eksikler de çıkıyor. Bu yıl Kuzey'de yaşanan tüm şehadet olaylarını inceliyoruz ve yaptığımız araştırmalarla bu şehadetlerin birçok yanını da netleştirmiş bulunmaktayız. Tabii bunların üzerinde durmak, devrimci tedbirler alarak eksiklikleri gidermek gerekiyor. En son Mardin ve Besta'da yoğun savaş ve çatışmalar yaşandı. Bagok'ta 27 Nisan'dan 5 Mayıs'a kadar AKP-MHP'nin operasyonel saldırıları gelişti. Bu operasyona karşı arkadaşlar üç eylem gerçekleştirdi. Arkadaşların tekniline göre bu eylemlerde 8 asker öldü, Bahoz Çiya arkadaş da şehit düştü. Yine Besta'da 14 Mayıs seçiminin hemen

ardından, yani 15 ve 16 Mayıs günlerinde operasyonel bir saldırı geliştirdiler; 16 Mayıs günü çatışma yaşandı. Yaşanan bu çatışma hakkında henüz kesin bilgi elde edilmiş değil. Onlar 5 kayıplarından bahsediyor, ancak ilk aldığımız bilgilere göre daha fazla kayıpları var. Yine, bizim de 5 şehidimizden bahsediyorlar, ancak şu ana kadar tespit edebildiğimiz kadarıyla iki arkadaşımız şehittir. Kuşkusuz sonuç tam netleştirildiği zaman kamuoyuna da açıklanacaktır. Yoksa somut bilgi almadan salt AKP-MHP söylemleri üzerine bir söylemimiz söz konusu olamaz.

Her şeyden önce şunu belirtmek istiyorum; hem bu her iki savaşta ölen askerlerin ve yine şehit düşen yoldaşların sorumlusu AKP-MHP hükümetidir. Bilindiği gibi, 6 Şubat depremleri nedeniyle 9 Şubat günü Hareketimiz eylemsizlik ilan etti. Bu eylemsizlik tutumumuz halen devam etmektedir. Buna rağmen Türk devletinin saldırıları yaşanmaktadır. AKP-MHP, tüm seçim propaganda planlarını Kürt düşmanlığı ve Kürtlerin ölümü temelinde yapmıştır. Zaten ne kadar Kürt öldürdüklerini kendileri söylüyorlar. Bir savunma bakanları var; sayı vererek yalan söylüyor. O rakamlar doğru değildir. Şimdi bilmem 30 kaç bin kişi öldürdük diyorlar. Peki o kişiler kimdir? Hepsi Kürt oğulları ve kızlarıdır. Açıkça cinayetlerine sahip çıkıyorlar ve hatta bunu propagandalarının temeli haline getiriyorlar. Yani bize karşı böylesi katliam izleyerek rejimini kalıcılaştırmak isteyen bir iktidar var.

Biz Türkiye'yi demokratikleştirmek, Türkiye'de halkların gönüllü birliğini geliştirmek istiyoruz. Özgürlük ve halkların eşitliği temelinde bölücülüğü değil, gerçek kardeşliği, birliği ve demokrasiyi geliştirmek istiyoruz. Biz Kürt halkının özgürlüğü temelinde, Kurdistan halkının iradesiyle ve kimliğiyle yaşaması temelinde halkların birliğinden yanayız. Ayrımcılığı ve bölücülüğü geliştirenler onlardır. Buna rağmen bizi ayrılıkçı gösteriyorlar, kendilerine göre suçlamalarda bulunuyorlar. Bu biçimde Türk ve Kürt evlatlarının kanının dökülmesi temelinde iktidarlarını inşa etmek istiyorlar. Bunun için bir kez daha belirtiyorum; bu belirtilen çatışmalarda, yine başta Şubat ayından bu yana olmak üzere önceki süreçlerde yaşanan tüm kayıpların sorumlusu sadece ve sadece AKP-MHP iktidardır. Bunlar ölümlerle sonuca gitmek istiyorlar. Savaşa gönderiyorlar, ölümlerine neden oluyorlar; sonrasında da cenazelerine giderek propaganda yapıyorlar. İyi de sorumlusu sensin; bu koşullarda neden onları oraya gönderiyorsun! Hem kendileri sorumludur hem de cenazeleri üzerinden sahte gözyaşı döküp siyaset yapıyorlar. Utanmadan böyle bir iki yüzlülüğü yürütüyorlar. Bu sonuçların sorumlusu Tayyip Erdoğan'dır; başka hiç kimse değildir. Bunun böyle bilinmesi gerekir.

DİRENMENİN GÜCÜ ŞEHİTLER GERÇEĞİNDEN GELİYOR

Duran Kalkan

Hareket ve halk olarak şehitler ayını yaşıyoruz. Mayıs ayı özgürlük mücadelemizin en çok geliştiği, şiddetlendiği, her alanda kültürel soykırım rejimi ile en kapsamlı mücadelelerin yaşandığı bir ay oluyor. Bu bakımdan da en erkenden ve en çok şehitler verdiğimiz bir ay olma özelliği taşıyor. Hareketimizin ilk büyük şehidi Haki Karer yoldaşın şehadetinin yıl dönümünde bulunuyoruz.

Bu, aynı zamanda parti yılımız, partileşme yılımız oluyor. Haki Karer yoldaş şahsında tüm özgürlük mücadelesi şehitlerimizi saygı ve minnetle anıyorum. Mayıs ayının her günü büyük mücadelelere sahne olmuş bir ay oluyor. Her gününde onlarca şehit var. 18 Mayıs'ta Haki yoldaşın anısına geliştirilen mücadele bir bütün olarak Mayıs ayını özgürlük mücadelemizin en çok yürütüldüğü ay haline getirmiş bulunuyor.

1 Mayıs'tan 31 Mayıs'a kadar her günü şehitlerle dolu. Bu, sadece bizim açımızdan böyle değildir, diğer halkların, emekçilerin, ezilenlerin özgürlük mücadelesi açısından da böyledir. 1 Mayıs gerçeği işçi sınıfının mücadelesi içinde şehitlerin verildiği bir direnişe ulaşma gerçeğini ifade ediyor. Dünya emekçileri kendi birlik, dayanışma ve mücadele günleri olarak anıyorlar, kendilerini bu temelde eğitiyor, mücadelelerini daha çok örgütlü, bilinçli hale getirmeye çalışıyorlar. Türkiye'de Türk ve Kürt emekçileri açısından da benzer bir özellik taşıyor. 1 Mayıslar özgürlük, eşitlik mücadelesinin, sosyalizm mücadelesinin bu topraklarda da en çok geliştirildiği günler oluyor. 1 Mayıs 1977 Taksim'deki kutlamada kontrgerilla saldırısı sonucu Türkiye işçi ve emekçileri 34'ten fazla şehit vermiş bulunuyor. Bugün Taksim mücadelesi o şehitlerin anısına yürütülüyor. Türkiye devrimci gençlik hareketinin yürüyüşü açısından da Mayıs ayı önemliydi. 6 Mayıs Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ın idam edildiği gün oluyor.

Yine 18 Mayıs 1973 Amed'te İbrahim Kaypakkaya'nın işkencede katledildiği gün oluyor. Daha o zamandan gerillacılığın geliştirmeye yönelen, bunun için Kurdistan'ı seçen, coğrafya ve halk olarak böyle bir mücadelenin Kurdistan'da gelişebileceğini gören öncü kişilerdendi. Hem gerilla öncülüğü, hem Kurdistan'ı bunun için seçmesi değerliydi ve Kurdistan özgürlük mücadelesinin onu devam ettiren bir gelişme olduğu ortadadır. 31 Mayıs'ta Sinan Cemgil ve arkadaşlarının, THKO militanlarının Nurhaklarda savaşıarak şehit düştükleri gün oluyor. Bunlar Kızıldere şehitleriyle birlikte ilk gerilla öncüleri oluyorlar. Kurdistan'da özgürlük mücadelesinin ve gerillanın bunlardan ders çıkartma temelinde Önder Apo tarafından geliştirildiğini iyi biliyoruz.

Kuşkusuz Mayıs ayı şehitlerimizi burada tek tek sıralamak zordur. Fakat her gününde onlarca şehidimizin olduğunu bilmek ve Mayıs ayının her

günü bu temelde yaşamak önemli olmaktadır. Örneğin 1 Mayıs 1982 günü Beyrut'ta şehit düşen Abdulkadir Çubukçu'yu, 1 Mayıs 1985'te Şirvan'da şehit düşen Ramazan Kaplan ve arkadaşlarını, 1 Mayıs 1988 günü Mardin'de şehit düşen M. Emin Aslan'ı da 1 Mayıs Şehitleri olarak her zaman anmak gerekir. 2 Mayıs 1983 günü Kandil'de şehit düşen PKK kurucularından ve Hilvan-Siverek direnişlerinin komutanı Mehmet Karasungur yoldaş ile İbrahim Bilgin yoldaşları, yine 2 Mayıs 2016 günü Amed'te şehit düşen Saha Komutanlarımız Azat Siser ve Çektar Amed Yoldaşları her zaman anmak ve doğru anlamak gerekir.

Hemen hatırladığımız bazı şehadetleri sıralarsak: 9 Mayıs 2010 günü İran'da idam edilen Şirin Elemhuli ve arkadaşlarını, 11 Mayıs 1992 günü Tatvan'da şehit düşen Hozan Mizgin yoldaş, 16 Mayıs 1997 Hewlêr katliamı şehitlerini, 25 Mayıs 2012'nin büyük fedaileri Eriş ve Andok yoldaşları, 27 Mayıs 2020'de şehit düşen Merkez Komite üyemiz Kasım Engin Yoldaş ve burada adlarını ifade edemediğimiz onlarca yoldaş hiçbir zaman unutmamak ve her zaman saygı, sevgi ve minnetle anmak gerekir. Demek ki Mayıs ayına boşuna 'Şehitler Ayı' denmemiştir. Her gününde tarihin en anlamlı şehadetleri yaşanmıştır. İşte bunların bilinciyle Mayıs ayını ele almak ve her gününü kahraman şehitlerimizi anma, şehitler çizgisinde özelleştire verme ve şehitlerin izinde yürüme günü olarak yaşamak gerekir.

18 Mayıs Haki Karer yoldaşın anısına geliştirilen direnişler, hareketimizin ilk büyük şehitlerini vermeye devam etmişti. 18 Mayıs 78'te Halil Çavgun yoldaşın, yine 17 Mayıs 82'de zindanda Ferhat Kurtay ve arkadaşlarını şehit verdik. Bunlar bazı dönemleri ifade ediyorlar, ama 50 yıllık özgürlük mücadelemizin militan şehitlerinin en çoğunun Mayıs ayında olduğunu biliyoruz.

Şehitler gerçeğinin örgüte ve eyleme dönüştürülmesi

Önder Apo, 'PKK, şehitler partisidir' dedi. Şehitlerin ayı, günü de Mayıs ayı oluyor. PKK'nin Mayıs direniş partisi olarak geliştiği anlaşılıyor. Böyle bir ayda bulunuyoruz. Şehadet özgürlük mücadeleleri açısından ideolojik-siyasi mücadele yürüten güçler açısından önemlidir. Şahit olmayı, tanık olmayı ifade ediyor. Dolayısıyla bir hareketin ve mücadelenin şehitleri aslında böyle bir hareketin varlığını ve mücadeleye dönüştüğünün kanıtları ve şahitleri oluyorlar. Tarihe mühür basma gibi, özgürlük hareketlerinin tarihe iz bırakmasını ifade ediyor. Kalıcılaşan bir gerçekliğe ulaştırıyor. Diğer şeylerin hepsi silinip gidiyor, tarihte geriye hareketleri, mücadeleleri var eden, temsil eden güçler olarak şehitler gerçeği kalıyor. Bu bakımdan bir hareketin yenilmezliği ve zafer kazanmasında, tarihe iz bırakıp kalıcılaşmasında şehitler gerçeği belirleyici rol oynuyor. Bu anlamda özgürlük,

farklılıklara dayalı eşitlik, demokrasi, sosyalizm iddiasıyla ortaya çıkan hareketlerin şehitler vermesi, kendi varlıklarını şehitler verme düzeyinde gerçekleştirebilmesi büyük önem taşıyor. Bu hareketlerin büyüklüğünü gösteriyor, kalıcılığını ortaya çıkarıyor, zaferini garantiliyor. Tarihsel bakımdan kalıcı bir noktaya gelmelerini ifade ediyor.

PKK'nin de böyle bir hareket olduğu, daha çıkışından itibaren böyle bir çizgiyi esas aldığı, 50 yıllık yenilmez zafer yürüyüşünün de böyle bir şehitler hareketi olarak gelişmesi temelinde gerçekleştiği biliniyor. Önderliksel doğuş şehitlerin anılarının doğru anlaşılması ve yaşatılması içindir. Önder Apo her zaman ifade etti, Mahirlerin, Denizlerin, İbrahimlerin anılarının kendisini büyük bir sorumluluk bilincine ve irade olmaya, iddia sahibi haline getirdiğini söyledi. Onların kahramanca yürüyüş içinde olduklarını, kendi öncülük görevlerini şehadet temelinde tamamlayınca, o idealleri ve amaçları nasıl devam ettirmek gerektiği sorusunun kendisini böyle bir mücadeleye, grup olma, ideolojik-politik çizgi geliştirme, bir hareket örgütlemeye kararlılığına götürdüğünü, bu doğrultuda 1973 Newrozunda Ankara'da Çubuk Barajı'nda küçük bir grubun toplantısıyla ilk adımı attığını ifade etti. Bunu, büyük, tarihsel bir adım olarak tanımladı ve böyle bir karar vermiş olmaktan dolayı hiçbir zaman pişmanlık duymadığını, sonuna kadar da böyle bir kararlılıkla yürüdüğünü belirtti. Bu çıkışın 1968 Gençlik Devrimi'nin anısına bir çıkış olduğunu, o devrimin Türkiye'deki devrimci gençlik hareketinin 12 Mart faşizminin karşısındaki direnişinden güç, ilham aldığını, onların devam ettirilmesi amacıyla gerçekleştirildiğini biliyoruz. Bu anlamda da Önderliksel çıkış şehitlerin anısını yaşatmak oluyor, şehadet gerçeğini doğru anlama adımı oluyor. Şehitler karşısında sorumluluğu doğru yerine getirmeyi ifade ediyor.

Böyle bir çıkışın cisimleşmesi, bedenleşmesi, örgüte ve eyleme dönüşmesi Kurdistan'da gerçekleşiyor ve Önder Apo bunun 18 Mayıs 1978'de Antep'te kontrgerilla tarafından katledilen Haki Karer yoldaşın anısının cisimleşmesi, örgüte ve eyleme dönüşmesi olduğunu hep söyledi. PKK'nin Haki Karer'in anısının örgütlenmesi olduğunu belirtti. Parti gelişiminin, mücadelenin adımlarının, şehitler zincirinin halkalar biçiminde gelişmesi, çoğalması olduğunu söyledi. Partiyi bir zincir biçiminde gelişen şehitler kervanı olarak tanımladı. PKK'yi bir şehitler partisi olarak ifade etti. Şehitleri, PKK biçiminde yaşayan gerçekler, biçiminde ifadelendirdi.

Böylece 50 yıllık şehadet çizgisinde yürüyen mücadele bizi parti olma, gerilla olma, demokratik ulus olma noktasına getirdi. Şehitler gerçeğinin örgüte ve eyleme dönüştürülmesi ise o zaman parti öncülüğünde geliştirilen bütün adımlar, mücadeleler şehitler çizgisinin pratiğe geçirilmesini ifade ediyor. Gerilladaki fedai ruh, yürüyüş bunu temsil ediyor. Demokratik uluslaşmanın, demokratik toplum olmanın

içerdiği cesaret ve fedakarlık, demokratik komünalizm de böyle bir cesur, fedakar mücadelenin yarattığı değerler olarak ifade buluyor. Herhangi bir uluslaşma değil, herhangi biçimde sistem olma değil tamamen fedai çizgisinde yürüyen, şehitler öncülüğünde yürüyen parti ve gerilla mücadelesinin ortaya çıkardığı bir demokratik toplum, demokratik uluslaşma oluyor.

Şimdi bu durum bütün dünya insanlığı açısından örnek teşkil edecek, onlara yön verecek, ilham verecek bir noktaya gelmiş durumdadır. Dünyayı ayağa kaldıran, insanlığı harekete geçiren bir mücadele düzeyine ulaşmış bulunuyor. DAİŞ faşizmi karşısında Rojava ve Şengal'deki direniş böyle bir gerçekliği ortaya çıkardı. Şimdiye kadar daha çok kendi içinde gelişen, çevresini etkileyen özgürlük mücadelesi küresel ve bölgesel gericiğin gücü olarak ortaya çıkan ve Kürt özgürlük devrimine saldırtılan DAİŞ faşizmine karşı gösterdiği direnişle küreselleşti, evrenselleşti. Bütün insanlığa yayıldı ve artık küresel düzeyde bütün ezilenlerin, kadınların, gençlerin, emekçilerin kurtuluş yolu, kurtuluş umudu, heyecanı haline gelmeyi başardı. Haki Karer'le başlayıp 50 yıllık mücadele içerisinde devam eden şehitler zinciri bizi hareket ve halk olarak küresel düzeyde böyle bir noktaya getirdi. İlk şehadet ne kadar büyüktüyse, anlamlıydıysa, PKK çizgisini ve Önderlik gerçeğini bir hakikat haline getiriyor, yenilmez dönülmez kılıyor idiyse bu yürüyüşün son halkaları, o direnişleri yaratan şehitler de aynı düzeyde büyüklüğü temsil ediyorlar. Özgürlük, farklılıklara dayalı eşitlik, dayanışma, paylaşım, demokrasi ilkelerini evrenselleştirdiler, küreselleştirdiler. Tüm ezilenlere, insanlığa yeni bir umut oldular. Özgür ve demokratik yaşamın mümkün olduğunu, mücadele edilerek kazanılabileceğini gösterdiler.

Haki Karer yoldaşın komutasında savaşıyoruz

Evet büyük şehidimiz Haki Karer yoldaşın 18 Mayıs 1977 günü Antep'te katledilişi üzerinden tam 46 yıl geçmiş bulunuyor. Geçen bu 46 yıl boyunca, Önder Apo'nun "Benim gizli ruhum gibiydi" dediği Haki Karer yoldaşın komutasında yaşıyoruz ve savaşıyoruz.

Her şeyden önce, Şehitler Günü ve Şehitler Ayı deyip geçmemek gerekiyor. 18 Mayıs'ın nasıl Şehitler Günü, Mayıs ayının da nasıl Şehitler

Haki Karer

Ayı haline geldiğini çok iyi anlamak ve bunun derin bilincine ulaşmak gerekiyor. Bunun için de öncelikle 18 Mayıs 1977 günü Haki Karer yoldaşın Antep'teki şehadetini doğru ve derinlikli anlamak gerekiyor.

1977 baharında ideolojik grubun Ankara'dan Kurdistan'a taşınabileceği kesinleşince, bu gelişmeyi önlemek üzere hareketimize karşı ilk büyük saldırı örgütlemişlerdi. Bu saldırı 18 Mayıs 1977 tarihinde Antep'te Haki Karer arkadaşın katliamıyla pratiğe geçirilen bir imha, tasfiye saldırısıydı. Aslında bir tehditti. 'Eğer devam ederseniz sonunuz bu olur' mesajıydı. Dahası tehdit değil, devam etmeyi engellemek, üstten bu gelişmeyi önlemeyi amaçlayan bir planlı saldırıydı. Önderlik saldırı planını boşa çıkarınca bir tehdit haline geldi. Yoksa Önderlik için de bir tutuklama planı yapmışlardı, tutuklansaydı, artık bu iş cezaevinden yürümezdi. PKK'nin öyle çok yürüyecek bir konumu yoktu, tasfiye edilebilirdi. 'Böyle yaparsak tasfiye edebiliriz' diye hesaplamışlardı ve ona göre saldırı yürütüldü. Önderlik kendisine dönük saldırıyı boşa çıkardı, Antep'teki saldırı gerçekleşti. Bu saldırı bir tehdit, ürkütme mesajı verme rolü oynadı. Herkes işin ciddiyetini gördü, kendine "Tamam mı, devam mı?" sorusunu sordu ve katılımını gözden geçirdi. Önderlik de öyle değerlendirdi, "Tepemizden kaynar sular dökülmüş gibi hissettik, devam edeceksek, nasıl edeceğiz, Parti adını atma, direniş adını atma böyle ortaya çıktı ve gelişti" dedi.

Haki arkadaşı katledenler örgütlüdür; MİT, kontrgerilla güçleriydi. 1 Mayıs 1977'de de İstanbul'da katliam olmuştu. 1 Mayıs gösterilerine ateş açılmış 34 insan katledilmişti. O katliamla da bağı var; onu yapanlar büyük ihtimal Haki arkadaşı katlettiler, basına da öyle yansıdı. Orada oldukları da söyleniyordu. Kendisini bir grup gibi gösteriyorlardı, beş parçacılığı savunuyordu; güya bir de Sovyetlerde, Kafkasya'da Kurdistan parçası var, oradan yola çıkarak Kurdistan 5 parça deniliyordu. Sterka Sor diye kendini tanımlayan bir gruptu. Esas olarak da KDP'lilerle, KUK'çularla ilişkili olan, güya 'beş parça var' diyerek kendine ideolojik kılıf uyduran bir ajan, provo-

katör gruptu. Haki arkadaş o grupta Adana'da tanışmıştı. Genel hareketi tasfiye etmek üzere o grup tanıdığı için Haki arkadaş katletmeyi üzerine almış olabilir. Diğer yandan içten de destekçileri vardı. Sonra açığa çıktı ki, sadece dıştan değil, içimize sızdırılan bazı ajanlar da kullanıldı. Mehmet

bulma arayışına girdi ki, biliniyorlardı, iki kişi tanınıyordu. Bir direniş örgütlemeye içine girdi, uzun süre araştırdı. Yıl sonuna doğru bu kişiler İskenderun'da bulunup, cezalandırıldılar. Kendilerini sakladılar ama bu yetmedi. MİT orada darbe yiyince, Antep'ten örgütü bölmek istedi. O

onun için ön bir örgütlenme biçimi olarak 77 güzünde Kurdistan Devrimci Gençlik Birliği olarak çok yayılmayan, duyulmayan bir örgütlenme girişimi geliştirildi. Daha çok da partileşmeye hazırlık yürütüldü.

Önderlik PKK'yi "Haki Karer'in anısının örgütlenmesi, cisimleşmesi" ola-

o yurtsever kesimler, kadınlar büyük sempati besliyor, destek veriyorlardı. Halkın imkanları açılmıştı. Yöreye, aşiret-aşiret, aile-aile hareketi destekleyen, hareketin kitle tabanı haline gelen bir güç ortaya çıkmıştı. Bunların sonucu birleştirilerek kuruluş kongresine gidildi.

dırı yaparak Halil Çavgun arkadaş katlettiler. İkinci büyük şehadet böylece Hilvan'da gerçekleşti.

Hilvan, Urfa'nın küçük bir kasabasıydı. Topraklara ağalar hakim ama toplumun hepsi işçi, emekçidir. Dolayısıyla emekçi gençlik vardı. Büyük bir köy gibi, dolayısıyla birbirlerini

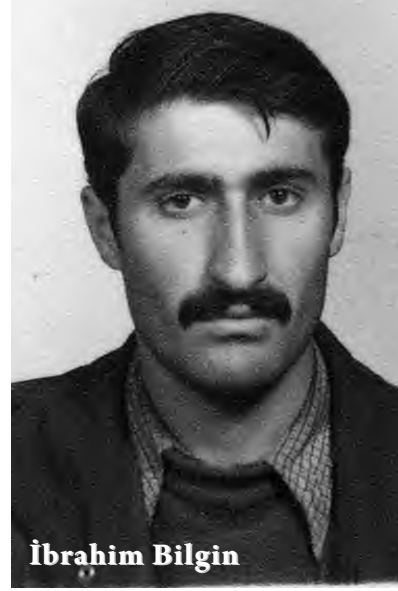
Halil Çavgun

Mehmet Karasungur

Gurbet Aydın (Mizgin)

İbrahim Bilgin

Ramazan Kaplan

Uzun diye birisi vardı, Tuzluca'yı'dan katılmıştı. Olayı planlayan oydu. Haki arkadaş tanıdığı için ilişkileri kesiyor, o ise tartışma toplantısı planlıyor. "Tartışmamız var, bizden istediler, biz de kabul ettik" deyince, Haki arkadaş; "Niye kabul ettin, gerek yoktu. Onların durumu bellidir" diyor. Ancak Mehmet Uzun denilen kişi "bir kere söz verdik, gitmezsek olmaz, korktu kaçtılar derler" diyerek o kişi planlıyor. Gidileceği zaman da "sen git benim işim var daha sonra ben oraya gelirim" diyerek, Haki arkadaş yalnız gönderiyor. Haki arkadaş gitmeden önce yanına silah almak için eve gidiyor, ancak Mehmet Uzun evdeki silahı da almış gitmiş. Haki arkadaş o tarzda gitmek zorunda bırakıyor. Zaten Haki arkadaş randevu yerine gider gitmez bir dakika geçmeden sözde kavga görüntüsü vererek, kahvede vuruyorlar. Mehmet Uzun'un kendisi Haki arkadaş vuranları koruyan da olabilir. Zaten katliam sonrasında böyle bir durum ortaya çıkmıştı.

Daha sonra bunlar 78 baharında da, 'biz ayrı bir örgütüz' diye, Tekoşin grubu isimli bir provokatör hareket geliştirdiler. Kendileri planlayıp, Haki arkadaşın katledilmesine katıldıkları halde, "Biz Hakiciyiz. Haki militandı. Parti öyle yürüyemiyor" biçiminde bazı söylemler geliştirip, hareketin en güçlü olduğu Antep'te bölünme yaratarak hareketi tasfiye etmek istediler. O da MİT girişimiydi. Bu Tekoşin de-

da ciddi bir mücadeleye yol açtı.

Önderlik doğrudan kendisi çalıştı, gidip toplantılar yaptı. Bütün arkadaşlarla görüştü. Ele başları tecrit edildi, onlar da cezalandırıldılar. 1979'da Tuzluca'yı'da Mehmet Uzun cezalandırıldı, cenazesine bakanlar katıldı. Neredeyse devlet töreni ile kaldırıldılar. Böyle bir saldırıyı aslında, ufak bir kavgadan doğmuş değildi. Bu devletle istihbarat düzeyinde çatışmanın başlangıcı oluyordu.

rak değerlendirdi. Bunun için de program gerekliydi. 77 yazında-güzünde anıya cevap ilk program taslağının hazırlanması oldu. Bu aynı zamanda PKK'nin ilk yazılı belgesiydi. Ondan önce Önderlik, Hayri arkadaşla bazı taslaklar hazırlamışlardı, fakat onlar çoğaltılmadı, dağıtılmadı, kullanılmadı, hazır taslak olarak kaldı. İlk somut görüşleri çok sistemli bir biçimde veren belge, program taslağıdır. Program olması itibarıyla oldukça da sistemli

Böyle bir pratik sürecin gelişiminin adımları nelerdi? Önderlik öncelikle Antep katliamının intikamını alma üzerine yoğunlaştı. Pratik çalışma ve direniş mücadelesi oldu. PKK'nin direniş kendini savunma hareketi oldu. Katillerin cezalandırılması gerekti, bu da ilk bilinçli, planlı silah kullanmayı getirdi. PKK'nin gündemine silah böyle girdi. Rejimin saldırıları karşısında kendini savunmak, korumak üzere bir öz savunma direniş olarak gündeme geldi,

tanıyorlar, kendi içlerinde gruplaşmış örgütlü bir gençlikti. Önderlik gidip tartışınca durumu anlamışlar, toplu PKK'ye katılmışlardı. Halil arkadaş bilinç olarak da okumuş, bilen, gençliği yöneten konumdaydı. Gençliğin yöneticisi, sözcüsü gibi bir konumdaydı. Katledilmesi Hilvan'da, hareketi de etkiledi. Hareketin yerleşmesini engellemek için geliştirilmiş bir saldırıydı. Nasıl ki, Haki arkadaşın katledilmesi Kurdistan'a girişi engellemeye, boşa çıkarmaya dönük bir saldırıysa, Halil arkadaşın katledilmesi de bu yerelde kökleşmeyi engellemeye, boşa çıkarmaya dönük bir saldırı, bir katliam oldu.

Önderlik, 18 Mayıs katliamı karşısında oluşan direnme, intikam alma çizgisinin burada daha örgütlü ve bilinçli şekilde devam ettirilmesi gerektiğine karar verdi. Buna göre bir planlama oldu. Hareket kendisini örgütledi ve bu katliamın hesabını sormak üzere bir intikam mücadelesi, direniş içine girildi. Bazı kadrolar aktarıldı, toplantılar yapıldı. Artık iş bir iki tabancayla olacak değil, büyük silahlarla çatışma gerekiyor ve bir tür savaş gerekiyordu. Birçok arkadaş orada mücadeleye katıldı. Kemal Pir arkadaş katıldı ama daha sonra yakalanınca da Mehmet Karasungur arkadaş sorumluluğu üstlendi. Giderek sadece Hilvan, Urfa geneli değil, Diyarbakır, Antep'i de içine alan bir planlamayla,

PKK bir düşünce gücü olarak ortaya çıkıyor, geliyordu. Bir kadro topluluğu, tartışma topluluğu konumundaydı, parti olmayı, ulusal kurtuluş savaşı vermeyi hedefliyordu ama Kemal Pir arkadaşın da sorduğu gibi, bunun nerede olacağı, ne zaman olacağı, nasıl olacağı belli değildi. Dolayısıyla olup olmayacağı da belli değildi. 18 Mayıs Haki Karer'in katliamı bunun nerede, ne zaman, nasıl olacağının belirlenmesine yol açtı. O katliam şunu gösterdi: Devam edilecekse, direnilecek, silah kullanılacak, savaşa adım atılacaktı. Bu katliamın intikamı alınmazsa kim yürüyebilir, yürüme cesareti nereden bulunabilirdi. Yürüyebilmek için intikam almak, engelleri temizlemek lazımdı. İntikam alabilmek için de daha çok örgütlenmek, partileşmek gerekliydi. İşte bu iki sonuca dayalı olarak hareket ve Önderlik adımlar attı. Bunları Önderlik düzenledi, örgütledi. Hareketin gelişimi ondan sonra bu iki boyutta oldu. Bir taraftan partileşme süreci, parti hazırlıkları geliştirildi,

özetlenmişti. Bu kadar sistemli, açık ve anlaşılabilirliği ile birlikte bir de ilk belge olması tabii çok etkileyici oldu. Kadrolar için düşünce gücü oluşturmada, inanç, kararlılık geliştirmede çok etki yarattı. Bu taslak teksir olarak çoğaltıldı, gizli dağıtıldı. Onun üzerinde partileşme tartışmaları yürütüldü.

Antep katliamından sonra 77 ve 78 yılı boyunca yürütülen pratik çalışmalar da hareketi bir kongre yapacak düzeye getirdi. Hem kadro gücünü büyüttü, hem eğitti, hem de kitle gücünün gelişmesine yol açtı. Hareket artık aydın gençlikle sınırlı kalan hareket olmaktan çıktı, bazı yöreler esas olmak üzere halkın değişik kesimleriyle ilişkilenen, onlardan kadro, dost kazanan hale geldi. Hilvan'da başarı kazanmıştı, Hilvan'ın tümü PKK'li olmuştu. Diğer yerlerde, Mardin'de, Batman gibi birçok yerde, değişik halk kesimleriyle de ilişki ve katılım vardı. Sadece gençlerden katılım yoktu; işçiler katılıyordu, kadro olmak üzere, bütün

o gün bu gündür pratikte esas, öz böyledir. PKK onu aşan bir savaş pozisyonuna her ne kadar bazı dönemlerde ulaşmak istese de ulaşamadı. Ulaştıydı da bir ulusal kurtuluş savaşı, meşru savunma savaşıydı. Silahlı direniş başlatan bu oldu.

Haki arkadaşın katledilmesi Kurdistan'a girişi engellemeye dönüktü

Haki arkadaşın şehadetinin birinci yıl dönümünde geniş bir planlı eylemlilik, propaganda eylemliliği içinde olundu. Afişler basılmış, pullar yapılmıştı; Kurdistan'ın bütün şehirlerinde, Ankara, Adana, İstanbul gibi Türkiye'nin şehirlerinde Haki Karer arkadaşın afişleri asıldı. Bir hafta ve çok yaygın şekilde bu sürdü. Bildiriler dağıtıldı, hareketi tanıtıcı bir propaganda çalışması yapıldı. Böyle bir çalışmada, Hilvan'da bu yapılırken, gece polis ve Süleymanlar denen kesimden bazıları birlikte silahlı sal-

Kasım Engin

nen gruplaşma MİT provokasyonudur. Kendileri de itiraf ettiler, içten de destek verilmişti.

Hareket, 18 Mayıs katliamı sonrası cenaze töreni ardından yeniden bir değerlendirme yaptı ve sonra katilleri

Aysel Doğan

her alanda kuşatılınca, daraltıldılar. Yaralanmalar oldu, tedavi ettirmek için Antep'e gittiler, arkadaşlar Antep'te hastanede vurdular, Urfa'da vurdular. Böyle olunca sıkıştı, korktular. Bakıldılar ki büyük bir örgüt karşı karşıyalar

ve sonunda 1978 Kasım'ı sonunda teslim oldular. Hilvan direnişi zafere gitti. 6 ayı bulan bir direnişti. Diyarbakır, Antep, Urfa, Mardin'e kadar uzanan bir direnişti, dolayısıyla, sonuçlarının etkisi çok oldu. Hilvan'da yönetimin tümünden düşmesini getirdi. Devlet kurumları vardı ama PKK ne derse onu yapıyorlardı. Hilvan'ın yönetimi hareketin eline geçti. Bir eylem grubu haline geldi, bir eylemci güç ortaya çıktı. Silahlı donanmamış, eğitilip profesyonel hale getirilmemiş olsa da, küçük silahlar kullanan, kendi amatörlüğüyle savaşan, bir ya da birkaç kişiden oluşan ama silah kullanarak başkalarını cezalandıran bir gücü ortaya çıkı. Silahlı yönü, Hilvan direnişiyle büyük silahlara da ulaştı ama bütün Kurdistan'da da böyle bir konum ortaya çıktı. Önderlik bu durumu manifestoda "Ajanlaşmış yapı, kurum ve kişilere karşı şiddet temelinde mücadele taktiği" olarak tanımladı.

Hareketin teorik ve pratik gelişimi partileşme düzeyini yarattı

Partileşmenin stratejisi böyle bir direniş mücadelesi içinde oldu. Onun askeri boyutu ajanlaşmış yapı, kurum ve kişilere karşı şiddet temelinde mücadeleydi. Parti, ajan yapı kırıldıkça halka ulaşıyordu. Halkın mücadeleye katılımı gerçekleşiyordu, çünkü Kurdistan'da sömürgecilik öyle bir egemenlik kurmuştu ki, sadece devletin görünen egemenliği değil, kurumları değil, bürokrasisi, siyasi ve askeri kurumları değil, bir de toplum üzerinde, devletle toplum arasındaki işleri yapan ama toplumu denetim altında tutan bir ajan ağ vardı. Ağalar, bazı çevreler toplumu denetim altında tutabilme gücünde olanları devlet örgütlemiş, onlara dayanarak da toplumu yönetiyordu. Onlar kırılmadıkça toplumun harekete geçmesi, yurtsever bilinçle örgütlenmesi, eyleme geçmesi mümkün değildi. Çünkü o ağ denetliyor, engelliyor, tutuklatıyor, katlettiyordu. Onun için mücadele, doğal olarak halka ulaşmak için, devletten önce devletin bir ucu biçiminde olan ajan yapıyı etkisizleştirmeyi gerektiriyordu. Partileşmeyi sağlayan, hareketi halka götüren, halkı katarak partileşmeyi sağlayan mücadele bu ağı parçalama mücadelesi oldu. Hilvan direnişi bunun merkezinde yer alıyor. Kurdistan'ın diğer alanlarında da bireysel düzeyde, parça parça ama aynı durumun bir parçası konumunda olan eylemler, direnişler, mücadeleler gelişti. Sonuçta pratik durum mücadeleyi bu şekilde geliştirdi. Teorik olarak da hazırlık, örgütü 1978 sonunda bir kongreyle partileşmeye götürdü. Hem pratik hem teorik olarak bir büyüme,

gelişme olmuştu. 1976-77-78 gibi üç yıl içerisinde yürütülen mücadele her alanda geniş kitleleri kazanmıştı, önemli kadro örgütleri, parti komiteleri çıkarmıştı, partinin düşünce gücünü manifestoya, program yapacak kadar geliştirmişti. Saldırıları karşısında kendini savunacak kadar bir direniş gücü, silahlı savunma gücünü oluşturmuştu. Böylece hareket parti olma, kendini parti olarak ilan etme düzeyine gelmişti. Önderlik bunları değerlendirerek partileşme adımı atmaya karar verdi. 1977'nin güzünden itibaren bu tartışılıyordu. Sonuçta 26-27 Kasım 1978'de Lice'nin Fis Köyünde yapılan iki günlük bir toplantıyla PKK kuruluşuna karar verildi.

Bu sürece gidişin önemli şehitleri oldu. Değişik yörelerde, Serhatta oldu, Dersim'de oldu. Süreci belirleyen şehadetler Haki Karer arkadaşla, Halil Çavgun arkadaşın şehadetleriydi. Önderlik 78'de şehadetin birinci yıl dönümünde "Haki Karer'in anısına" diye bir değerlendirme yazdı. "Kurdistan'da Halk Kahramanlığı" kitabında düşüncelerini, görüşlerini orada ifade etti. Daha sonra savunmalarında "benim gizli ruhum gibiydi" dedi. Haki Karer yoldaş 77 Ocak toplantısında resmi olarak da Önderliğe yardımcı biçimde görevlendirilmişti. Şehit düştüğünde görevi buydu. Antep'te çalışıyordu, Antep üzerinden Kurdistan'daki pratiği yönetiyordu. Kendisi orada olunca Önderlik Ankara'da kalıyor, oradaki çalışmaları yürütüyordu. Hem eylemsel hem de açıklamaları Antep üzerinden sürdürüyordu. Önderlik cezaevinden çıktıktan sonra kaldığı ve tanıdığı kişilerdendi. 72 Kasımından itibaren Kemal Pir arkadaşla birlikte tanıyorlar. Ondan sonra okulu bıraktı, Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi'nde öğrenciydi. Ordu Uluğbey kasabasındandır. Önderlikle tanıştıktan sonra okulu bıraktı. Daha önce de derslere az katılıyordu ama sonradan tümüyle kendisini devrimci çalışmalara verdi. Gerçekten de Ankara'daki ideolojik gruplaşmanın da, grubun Kurdistan'a taşınmasının pratik öncülüğünü yaptı. Sadece 77'de görevlendirildiği için değil, 75 ve 76'da Ankara'daki çalışmalarda da fiili olarak Önderliğin yardımcısıydı. Grubun pratik ve örgütsel işlerini organize eden bir konumdaydı. Doğal olarak öyle kabul görüyordu. Zihniyet olarak, anlama düzeyi, yaklaşımları, çabası, insanlarla ilişkileri doğal olarak doğruyu bilir, emir verir şeklindeydi.

Kemal Pir, "oturdum dört saat Haki arkadaş dinledim, Apocu oldum, o kararımı yürüdüm" demişti. Bir görevde olduğu zaman Önderlik hiç endişe duymuyordu. Önderlik savunmalarında "Biz yoldaşlarla göz göze geldik mi, ne söylemek istendiğini

anlardık" diye ifade etti. Öyle anlaşıyor, öyle ilişkileri olan, yapılması gerekenleri planlayıp yapan, grubu örgütleyip yaptıran, Önderliğe pratik iş bırakmayan bir çalışma tarzını yürütüyordu. Dolayısıyla pratik yönetim konumundaydı. Antep'te katledilmesi için seçilmesi de böyle bir konumundan dolayı oldu. Son derece bilinçli bir seçimdi. Grubun hepsi tanıyor, herkesle ilişkili olmuştu. Şehadeti tüm grup üzerinde çok etkili oldu. Düşman isabetli bir hedef seçmişti.

PKK ortaya çıkan militanlığın ve devrimci ölçülerin kurumlaşması oldu

Haki arkadaş genel örgüt için neyi ifade ediyorduydu, Halil Çavgun arkadaş da Hilvan için aynı konumdaydı. Doğal bir yönetim, otoriteydi. Herkes Halil'in doğruyu söyleyeceğine, doğru olana karar vereceğine inanmıştı. Resmi bir örgüt, resmi bir yönetim de yok ama bir topluluk ve doğal bir yönetim vardı. İşleri yürütüyor, kararlar alıyor, görev veriyordu. Böyle bir gençlik örgütü Hilvan'da oluşmuştu. Eğitim yapıyorlardı, tartışma yürütüyorlardı. Kasabalarda, mahallelerde kutuplaşmalar, ikiye üçe bölünmeler kendi iç çatışmaları sonucunda olurdu ama Hilvan gençliğinde bu yoktu. Tek, bir bütün, sanki bir parti örgütü kurulmuş gibiydi. Bunları yaratan, öyle bir gücü ortaya çıkaran Halil arkadaşın tutumuydu. Çok mütevazı, Haki arkadaş gibi çalışkan, emekçi, insanları dinleyen, öyle ucuz, serüvenci yaklaşım içinde olmayan ama son derece kararlı, bilinçli, yanındaki herkesi bilinçlendiren, güçlendiren konumdaydı. Böyle olunca, yetki ve resmîyetle değil, doğal olarak bilinciyle, yoğunlaşmasıyla, emeğiyle, daha fazla çalışmasıyla öncülük ediyordu. Bu, Önderlik tarzının kadrolaşmasını ifade ediyor, kadro ölçülerini veriyor. Daha sonra kadro ölçülerini tanımlanan, tüzüklere maddeler halinde geçen ölçü böyle ortaya çıktı. Bunlar yazılı belgeler yokken de PKK, Önderlik böyle militanlar ortaya çıkardı. O pratik; teori, yönetmelik haline geldi. Yoksa PKK yönetmelikten çıkarak örgüt olmadı. Doğal anlayışı içinde örgüt oldu, kadro oldu, çünkü her şeyi pratikte yarattı. Grup böyle bir düşünce birliğini, amaç birliğini kesinlikle edinmişti. Bu da Önderlik düşünce ve tutumunun pratikleşmesi oluyordu. Bu pratikleşmede en çok öne çıkan, sembol olan Haki arkadaş. Bütünlüklüydü, çalışmaya her boyutta katılıyordu. İdeolojik tartışmada, eği-

timde önde, örgütsel işleri düzenleme ve yönetimde önde, silahlı mücadele ve eylem geliştirmede önde, hepsini yapmak isteyen, hepsine toplu katılan bütünlüklü bir duruşu vardı. Halil arkadaşın da tutumu benzerdi. Dolayısıyla böyle kişiler yaratıp, ölçüler çıkararak PKK kendisini parti yaptı, yazılı hale getirdi, kurumsallaştı. Bu özellikler, bu kişiliklerin kurumsallaşması oldu. PKK, pratikteki gelişmenin, ortaya çıkan militanlığın, devrimci ölçülerin, devrimci yaşamın kurumsallaşması oldu. Önce pratikte yaptı ve ortaya çıkardı, onları kurumsallaştırdı, yazılı hale getirdi, sonra da onları büyüttü, toplumun tüm kesimlerine yaydı.

Demek ki bu büyük şehadeti doğru ve yeterli anlamak gerekiyor. Bu şehadet bir tesadüf değil, tersine planlı bir saldırdı. Demek ki Haki Karer'den korkulmuş ve düşman tarafından bilinçli seçilmişti. Çünkü Önder Apo'ya gizli ruhu olacak düzeyde bir katılım gerçekleştirmişti. Çünkü Önder Apo'nun sözlerinde zaferi görecektik kadar derin bir bilince ve öngörüye sahip olmuştu. Dikkat edilirse, maddi hiçbir dayanağın olmadığı, tersine bu alanın tümüyle olumsuzluk içerdiği bir ortamda sadece devrimci bilinç ve inanca dayalı olarak gerçekleşen bir devrimcilik ve bu temeldeki şehadet söz konusudur. PKK'nin temeli işte böyle bir devrimcilikle atılmış ve Önder Apo gerçeğine katılım daha baştan Haki Karer katılımı biçiminde somutlaşmıştır. 18 Mayıs'ı Şehitler Günü yapan gerçeklik işte budur.

Şehadet bir davanın doğruluğunun kanıtı ve zafer garantisidir

Bu hakikat o kadar güçlüdür ki, daha sonra da kendi hükmünü icra etmiş ve kendi yürüyüşünü kahramanlık çizgisinde derinleşerek günümüze kadar getirmiştir. Bu tarihi özgürlük yürüyüşü bir şehitler zincirinin halkaları biçiminde gelişmiş, söz konusu şehitler kervanı yenilmez bir şehitler ordusu ortaya çıkarmıştır. Bu temelde Mayıs ayının her günü onlarca şehadetin yaşandığı günler haline gelirken, aslında yılın 365 günü de benzer bir nitelik kazanmıştır.

Şehadet bir davanın doğruluğunun ve dönülmezliğinin kanıtı ve bir mücadelenin zafer gerçeği ve garantisidir. Böyle bir kanıt ve garantiye sahip olmayan davalar fazla etkileyici olamazlar ve dolayısıyla yayılıp zafere yürüyemezler. Uzun vadeli olamayıp kalıcı etkide bulunamazlar. Nitekim PKK daha ilk adımından itibaren şe-

hadet çizgisinde yürüyen bir hareket olmuş ve tüm kalıcı gelişmeleri büyük şehitler vererek yaratmıştır. Hep kalıcı olanın, tüm gelişmeleri yaratanın, sürekli eğiten, örgütleyen, birleştiren ve eyleme geçirenin şehitler gerçeği olduğunu görürüz.

Geri dönüp tarihsel gelişme sürecine baktığımızda bu gerçekliği net bir biçimde görürüz. Nitekim Önderlik doğuş ve ideolojik grup şekillenmesi Türkiye devrimci önderlerinin anısına sahip çıkma temelinde gerçekleşmiştir. PKK olmaya adım atma ve devrimci intikam mücadelesine yönelme Haki Karer yoldaşın anısına sahip çıkma temelinde olmuştur. Büyük zindan direnişinin tamamen şehitler gerçeğini doğru anlama ve anılarına doğru sahip çıkma temelinde gerçekleştiği açıktır. Nitekim Mazlûm Doğan yoldaşın tarihi Newroz Direnişinin Kürtlerin ve tüm ezilenlerin yürüttükleri özgürlük mücadelesine sahip çıkma ve bu soylu mücadelenin kahraman şehitlerinin anısını yaşatma temelinde gerçekleşmiş olduğu tartışma götürmezdir. Yine Dörtlerin direnişinin Haki Karer yoldaşla bağı zamanlama açısından bile sabittir.

Daha sonraki tarihsel gelişmenin de bu temelde gerçekleştiği ortadadır. Nitekim şanlı 15 Ağustos 1984 Gerilla Atılımı'na yürüyüş tamamen şehitlerin anılarına sahip çıkma ve zindan direniş çizgisini sürdürme temelinde olmuştur. Daha sonra da peş peşe her şehadet partiyi ve halkı daha çok eğitmiş ve örgütlemiş, kin ve öfkeyi daha çok büyümüş, cesaret ve fedakarlığı daha fazla geliştirmiştir. Yenilmez parti öncülüğü, zafere yürüyen gerilla direnişi ve özgürlüğe tutkun halk gerçeği bu temelde ortaya çıkmıştır. PKK davasını dönülmez kılan ve zafere kilitleyen şehitler gerçeği olmuştur.

Çok açık ki, Hareket ve halk olarak bizi bugünlere getiren, eğiten, örgütleyen, birleştiren, cesur ve fedakar kılan, her türlü zorluğa ve engele karşı yürüten gerçeklik, Önderlik ve şehitler gerçeğidir. Bugün tüm dünya gericiliğinin birlikte yönelttiği faşist-soykırımcı saldırılara karşı direnmenin gücü şehitler gerçeğinden gelmektedir.

O halde yeni bir Şehitler Günü'nü ve Şehitler Ayı'nı yaşarken, bu gerçeklerin bilincine daha fazla varacağız. Önderlik ve şehitler çizgisinde kendimizi daha çok eğitip donatacağız. Şehitlerimize daha yakın yaşayacağız. Şehitler pratiğinden daha derin ve doğru dersler çıkartacağız. Dönem görevlerini Önderlik ve şehitler çizgisinde başarmayı esas alacağız.

Reel Sosyalizmin ve liberal kapitalist sistemin kadın eleştirisi iyi konulmalıdır

Tüm bilimlere olduğu gibi sosyal bilimlere de damgasını vurmuş erkeklik söyleminde kadından bahseden satırlar, gerçekliğe hiç dokunmayan propagandif yaklaşımlarla yüklüdür. Kadının gerçek statüsü bu söylemlerle tıpkı uygarlık tarihlerinin sınıf, sömürü, baskı ve işkenceyi örtbas etmesi gibi belki de kırk kez örtülmektedir. Feminizm yerine jineoloji (kadın bilimi) kavramı amacı daha iyi karşılayabilir. Jineoloji'nin ortaya çıkaracağı olgular herhalde sosyolojinin birçok bölümüne ilişkin loji'lerden daha az gerçeklik payı taşımayacaktır.

Réber Apo'nun Görüşme Notlarından Derlenmiştir

Feminist hareket süphesiz en radikal sistem karşıtı hareket olmak durumundadır. Çağdaş haliyle kökenlerini yine Fransız Devrimi'ne dayandırabileceğimiz kadın hareketi, birkaç aşamadan sonra günümüze kadar gelebilmiştir. İlk aşamada hukuki eşitlik peşinde koşulmuştur. Fazla anlam ifade etmeyen bu eşitlik günümüzde yaygınca sağlanmış gibidir. Ama içeriğinin boş olduğunu iyi bilmek gerekir. İnsan hakları, ekonomik, sosyal ve siyasal haklar gibi diğer haklarda da biçimsel gelişmeler vardır. Kadın, görünüşte özgür ve erkekle eşittir. Halbuki en önemli kandırmaca bu eşitlik ve özgürlük tarzında gizlidir. Sadece resmi modernitenin değil, tüm dönemlerin hiyerarşik ve devletçi uygarlık sisteminin tüm toplumsal dokularına nüfuz edip zihnen ve bedenen tutsak aldığı, en derin köleliğe mahkum edip çalıştırdığı kadının özgürlüğü, eşitliği ve demokrasisi çok kapsamlı teorik çalışmalar, ideolojik mücadeleler, programatik ve örgütsel faaliyetler, en önemlisi de güçlü eylemler gerektirir. Bunlar olmaksızın feminizm ve kadın çalışmaları sistemi rahatlatmaya çalışan liberal kadın faaliyetlerinden öte bir anlam taşımaz.

Feminizm yerine jineoloji (kadın bilimi) kavramı amacı daha iyi karşılayabilir

Feminizmi de kapsayan kadın bilimine dayalı kadının demokratik özgürlük ve eşitlik hareketi, açık ki toplumsal sorunların çözümünde başat rol oynayacaktır. Yakın geçmişteki kadın hareketlerinin eleştirisiyle yetinmeden, daha çok kadını yitip kimliğe dönüştüren uygarlık ve modernite tarihine yüklenmek gerekir. Eğer sosyal bilimlerde kadın konusu, sorunu ve hareketleri neredeyse yok derecesindeyse, bunun esas sorumlusu uygarlık ve modernitenin hegemonik zihniyeti ve maddi kültür yapılanmalarıdır. Dar hukuki ve siyasi eşitlik yaklaşımlarıyla belki liberalizme katkı sunulabilir; fakat bu tür yaklaşımlarla sorunun çözümü şurada kalsın, olgu olarak çözülmesi bile sağlanamaz. Mevcut feminist hareketlerin liberalizmden kopuk sistem karşıtı güçler haline geldiklerini iddia etmek kendini yanıltmak olacaktır. Feminizmin baş sorunlarından biri söylendiği gibi radikalizmse, o zaman öncelikle köklü liberal alışkanlıklarla, düşünce ve duygu tarzları ve yaşamlarıyla ilgisini koparıp, arkasındaki kadın düşmanı uygarlığı ve moderniteyi çözümlemesi ve bu temelde anlamlı çözüm yollarına yüklenmesi gerekir.

Demokratik modernite kadın doğasını ve özgürlük hareketini temel güçlerinden birisi olarak bilip hem

geliştirilmesini hem de ittifak yapılmasını başta gelen görevlerinden sayarak yeniden inşa çalışmalarında değerlendirmek durumundadır.

Tüm bilimlere olduğu gibi sosyal bilimlere de damgasını vurmuş erkeklik söyleminde kadından bahseden satırlar, gerçekliğe hiç dokunmayan propagandif yaklaşımlarla yüklüdür. Kadının gerçek statüsü bu söylemlerle tıpkı uygarlık tarihlerinin sınıf, sömürü, baskı ve işkenceyi örtbas etmesi gibi belki de kırk kez örtülmektedir. Feminizm yerine jineoloji (kadın bilimi) kavramı amacı daha iyi karşılayabilir. Jineoloji'nin ortaya çıkaracağı olgular herhalde teolojinin, eskatolojinin, politikolojinin, pedagojinin, velhasıl sosyolojinin birçok bölümüne ilişkin loji'lerden daha az gerçeklik payı taşımayacaktır. Kadının, toplumsal doğanın hem fizik hem de anlam olarak en geniş bölümünü teşkil ettiği tartışma götürmez. O zaman neden çok önemli olan bu toplumsal doğa parçası bilime konu edilmesin? Pedagoji gibi çocuk eğitim ve terbiyesine kadar bölünmüş sosyolojinin jineolojiyi oluşturmaması, egemen erkek söylemi olmasından başka bir hususa izah edilemez.

Kadın doğası karanlıkta kaldıkça, tüm toplum doğası aydınlanmamış olarak kalacaktır. Toplumsal doğanın gerçek ve kapsamlı aydınlanması, ancak kadın doğasının kapsamlı ve gerçekçi aydınlanmasıyla mümkündür. Kadının sömürgeleşme tarihinden ekonomik, sosyal, siyasal ve zihinsel sömürgeleştirilmesine kadar konunun açıklığa kavuşturulması, tarihin diğer tüm konularının ve güncel toplumun her yönüyle açıklığa kavuşmasında büyük katkıda bulunacaktır.

Kadını 'kutsal ana, temel namus, vazgeçilmez, onsuz olunmaz eş' statüsünden çıkarıp, bir özne-nesne toplamı olarak kadın gerçeğini araştırmak gerekir. Tabii bu araştırmaları öncelikle aşk soytarımlıklarından arındırmak gerekir. Hatta araştırmacının en önemli bir boyutu, aşk adı altında örtbas edilen büyük alçaklıkları (başta tecavüz, cinayet, dayak, bini bir para eden küfürler) sergilemek olmalıdır. Heredo'nun "Tüm Doğu-Batı savaşları kadın yüzünden olmuştur" sözü ancak bir gerçeği açıklayabilir. O da kadının sömürge olarak değer kazandığı, bu nedenle önemli savaşlara konu edildiğidir. Uygarlık tarihi böyle olduğu gibi, kapitalist modernite kadının bin kat daha ağır ve çok yönlülük kazanmış biçimde sömürgeleştirilmesini temsil ediyor. Sömürgeciliği kadının kimliğine kazımış oluyor. Tüm emeklerin anası, ücretsiz emeğin sahibi, en düşük ücretli işçi, en çok işsiz, erkeğinin sınırsız iştah ve baskı kaynağı, düzenin çocuk doğurma makinesi ve çocuk yetiştiren dadısı, reklam aracı, seks-porno aracı vb olarak sömürgeleştirilmesi uzayıp gider. Kapitalizm,

hiçbir sömürü düzeneğinde olmadığı kadar kadına ilişkin bir sömürü düzeneği geliştirmiştir. İstemek de tekrar tekrar kadın statüsüne dönmek acı oluyor. Ama gerçeklerin dili sömürülenler için başka türlü de olmuyor.

Batman'da daha önceleri birçok kadın intiharları oluyordu, son süreçte bunlar azaldı. Bunun sebebi Batman'da demokratik siyasetin gelişmesi, demokratik tartışmaların yükselmesidir. Demokratik kültür topluma yaygınlaştıkça daha çok yaşama bağları. Benim siyaset felsefemde, bunca yıllık deneyimle ortaya çıkardığım en doğru sonuç, demokratik komünler halinde örgütlenmek ve toplumun her kesiminde bu komünleri yaymaktır. Benim siyaset felsefemin özü demokratik komünçülüktür. Bunu bir nevi eski dönemlerdeki aşiret, kabile ve tarikatlara benzetiyorum ancak demokratik komünleri zihniyeti bunlardan farklıdır. Demokratik komünler, bir nevi modern aşiret, modern kabile, modern tarikat, modern ailedir. Bütün bunların modern gelişmiş halidir. Örneğin avukatlarım da bir komün içinde yaşamalı. Bireyci olmamalıdır, birbirine destek olmalıdırlar. Kapitalizmin liberal, bireyci anlayışından kendilerini kurtarmalıdırlar. Bu anlayışa kapılmamalıdırlar. Çalışmalarında başarılı olmak için demokratik komün şeklinde örgütlenip, çalışmalıdırlar.

Daha öncede söylemiştim cezaevlerinde zaman zaman özellikle de kadın arkadaşlardan mektuplar alıyorum. Bu mektuplarda güzel değerlendirmeler de var, sorunlardan bahsedilen şikayetleri dile getirenler de var. Belki kimi kadın arkadaşlar, evlenip çocukluğa karışma yaşlarının geçtiğini düşünüyorlar. Kurtuluşu kendilerini zavallı bir erkeğe teslim etmekte görüyorlar. Bu, kendini bir aslanın kucağına atmaktan farksızdır. Bu şekilde mi özgürleşecekler ve halkı özgürleştirecekler? Kolay değil, beş bin yıllık şekillenme var. Özgür yaşam bunun tam tersini yapmaktır. Özgür, onurlu ve güçlü şekilde erkekle ilişkilensinler. Ben kadınlarımıza ilişkin daha önce çok uzun değerlendirmeler yaptım. Onları okusunlar kendilerini o konuda geliştirsinsinler. Kadın sorununa çok hakimim. Marksizm'in de liberalizmin de kadın sorununu ele almasını iyi biliyorum ve eleştirisini yapmıştım. A.Catharine MacKinnon'un "Feminist Bir Devlet Kuramına Doğru" adlı kitapta da Marksizm'in ve Liberalizmin kadın sorununu ele almasına ilişkin sorunlar ve eleştiriler var. Benim daha önce de üzerinde düşünüp yoğunlaştığım benzer fikirler bu kitapta da var. Kadının amacı güneş kadar net ise, yöntemini bulur. Özgürlük tutkusu güçlü ise, her yol ve yöntem bulunur. Özgürlük konusunda lafazan olmamak lazım. Kafanızın içinde erkek egemen düşünceler varsa şeytan

olursunuz. Nasıl yapacağız, önümüzü tıkıyorlar yakınmasına çok kızıyorum. Önümü açın diyenlerden nefret ediyorum. Bunu diyerek erkekten yardım istiyorsunuz. O zaman kocasına sığınan kadından ne farkın kaldı? Başkalarından yardım istemeyin. Sen önce Kaf dağına aş, beynini ve yüreğini geliştir. En büyük yoldaşın özgürlük tutkusudur. Beyin ve yüreğini çalıştır, ama iyi yoldaşlar gerek. Çocuklar ağlar. Çocuklar gibi ağlamayın. Akılla kendinizi yaşatın, geliştirin.

Unutmayın, benden daha tehlikeli bir çarmıhtasınız. Kendisini özgür sananlar hiçbir şey olamaz. Çarmıhta olduğunuzu anlarsanız, özgürlüğün iğne ucu kadar da olsa değerini bilirsiniz. Devlet, baba, koca bana bir şeyler versin demek çaresizliğin ifadesidir. Özgürlüğü çok istiyorsan kendini yetiştir. Gücün varsa bunun gereklerini yerine getir. Gücün sınırlıysa bu güç kadar sınırlı çalış. Gücün kadar iş yap. O zaman iddialı olmayın. Bu konuda açık olun. Tabii ki gücün oranında kaldırı, şunu bunu her şeyi yap. Haddini, ölçünü iyi bileceksin. Kendi kaderinizi, durumunuzu tartışın. Kendi kendini iyi kullanmayı bileceksin, iyi kullanmazsan bitsersin.

Erkek egemen ideolojiye karşı kadın özgürlük ideolojisiyle mücadele edilmelidir

Kadınlar iyi insanlardır. Kadınla yoldaş olmak güzel bir şey. Kadın düşünce açısından erkekten geri değildir. Hiç bir kadın beni klasik hale getiremez. Bunu deneyenler oldu. İyi koca veya aşık gibi olmaktan nefret ediyorum. Ben buna asla gelmem. Kendimi köle kadına bulaştırmam. Kişiliğimin en çarpıcı yönü budur. Önemlidir. Benim kişiliğimi ve düşüncelerimi iyi işleyin.

Erkeğin öncelikle ideolojik saldırısına karşı yetkin durulmalıdır. Erkek egemen ideolojiye karşı kadın özgürlük ideolojisiyle, feminizmi ve kaynaklandığı kapitalizmi aşarak silahlanıp mücadele edilmelidir. Unutmamak gerekir ki, geleneksel kadınsı teslimiyet fiziki değil toplumsaldır. İçerilmiş kölelikten gelir. O halde öncelikle ideolojik alanda teslimiyet düşünce ve duygularını yenmek gerekir.

Kadının kendine dayalı politika sürecine girmesiyle insan hakları, toplum ve kültürel hakları, doğa ve çevre sorunlarına duyarlılık, çocuk hakları, sağlık ve eğitim sorunlarında derinliğine açılımlar sağlanması beklenilmelidir. Kadın barış ve demokrasiyi en çok gündeme getirmesi gereken bir güç olarak kendini geliştirmelidir. Kadın kültür ve sanat alanında en iddialı bir güç olmak konumundadır. Bu konularda bir anlayışın ve politikleşmenin sahibi olduğuna inanıyorum.

Reel sosyalizmin kadın eleştirisi, liberal kapitalist sistemde kadın eleş-

tirisi iyi konulmalıdır. Kadının kölelik tarihi, erkek egemenlikli toplumun gelişimi işlenmeli. Kısa bir tarihi ve gelişim incelenmelidir. Aynı şey kadın hareketi için de olur. Kadın hareketinin tarihi de incelenmelidir. Bunun toplumsal gerçeklerle ilişkisi incelenmelidir. Toplumsal gerçekliğimizde kadının yeri nedir, kadına yaklaşım daha derinlikli olmalı. Kadının objektif gerçekliği dile getirilmelidir. Bir kadın hareketi niye var? Bir cinsiyet hareketi değil ancak cins dayalı baskı, sınıflaşma, ayrımcılık nasıl ve neden gelişiyor? Bunlar objektif olarak incelenmeli. Bu sorun sadece kadın sorunu değil, erkek sorunudur da. Arından da bir kadının özgürlüğü veya kadının kurtuluşu programı çıkarılmalı. "Kadının özgürlük problemi nasıl çözümlenebilir" denilebilir adına. Kadının özgürlüğünü çok önemsiyorum. Bu konuda eskisi gibi düşünüyorum. Bu program ve hareket tarzı önemlidir. Kadınların horlanması, sömürülmesine karşı geliştirilmesi gereken bir harektir. Demokratik hareket sorudur. Bunun demokratik hareketin (hukukun) içinde duruşuyla bağlantılıdır. Kadının önümüzdeki dönemde Kadın Kurtuluş Programı ve örgütlenme hareket tarzı önemli. Bu ise demokratik hareket tarzıdır. Kadının demokratik hareketi barış hareketidir. Çocuklar bağrından çıkar. Çocuklara, ihtiyaçlara zor durumdaki kimsesizlere sahip çıksınlar. Demokratik Cumhuriyetin kadın hareketi yaratılmalı. Demokratik toplum, demokratik anayasa, demokratik yaşam için özgürlük, örgütlülük ve eylem önemlidir. "Özgürlük hareketinin teminatı biziz" derler bu eylemleriyle. Şiddet ortamından mümkün olduğunca uzaklaşmaları gerekir. İntihar eylemleri olmamalıdır, acıdır, çok acı çektik. Bu tarz eylemleri artık hem ahlaki hem siyasi açıdan doğru bulmuyorum. Bunun yerine demokratik hak arama eylemleri geliştirilmelidir. Demokratik hareketin gelişmesi ve kalıcılığı için kendilerini demokratik ve legal bir tarzda geliştirmeleri ve yetiştirmeleri gerekir. Dil, kültür, sanat, konusunda, demokrasi konusunda kendilerini müthiş derecede eğitmeleri gerekir. Bütün bunlar erkeklerle nasıl bir ilişki, nasıl bir dünya, nasıl bir toplum, nasıl bir çevre, nasıl bir ekonomi, nasıl bir aile yapısı, nasıl bir kadın istiyoruz sorularına cevap olmak için yapılmalıdır. Söylediklerim bu şekilde verilebilir. Daha önce söylediklerim de vardı burada. Onlar da bir araya getirilir, genel bir değerlendirme olarak hazırlanabilir sanıyorum. Bütün bu çalışmalar için Türkiye'deki ortamın bir İran veya Suriye'den daha uygun olduğunu da ayrıca belirtmek istiyorum. Bu temelde başarılarını diliyorum, sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

KAPİTALİZME KARŞI TOPLUMSALLIĞI SAVUNMAK

Reel sosyalizmin çözülmesi, sosyalizme mal edilen sorunların asıl sahiplerine, kapitalist moderniteye dönmesi anlamına gelmekteydi. Bu da sosyalizm için bir rahatlama anlamına geliyordu. Onun içindir ki, Önder Apo o güne kadar sosyalizmin hamallığını yaptığı kapitalizme ait yükleri bir kenara atarak sosyalizmin rahatlamasının da önünü açmış olmaktaydı. Devletçi, iktidarcı yaklaşımı reddetti. Devrimin devletleşme olmadığının anlaşıldığını, ne kadar iktidar dışı, devlet dışı olunur ve örgütlenilirse ancak o kadar devrimin yaşanabileceğini açıkça ilan etti. Kaba sınıf bakış açısını reddederek, ekolojik, demokratik, kadın özgürlükçü paradigmayı esas alan bir dünya görüşü geliştirdi.

Cemal Şerik

Dünya sosyalist hareketlerin çıkış yapabilmek için önemli tartışma ve pratik süreçlerden geçtikleri bilinmektedir. Zaten eşyanın tabiatı gereği bunun böyle olması gerekir. Tabi bu sadece sosyalist öğreti için değil; tüm tarihsel, toplumsal, dinsel, felsefi, siyasal, ideolojik, askeri, bilimsel kısaca akla ne geliyorsa hepsi için geçerlidir.

Bu çerçevede bakıldığında bilimsel sosyalizmin gelişiminde önemli yer teşkil eden tüm tartışma ve atılan adımlarda bunu görmek mümkündür. Materyalist düşünce yapıları, ütöik sosyalist hareketler, sınıf mücadeleleri, devrimler, örgütlenme biçim ve arayışları, sosyalizmin ortak değerleri olarak görülebilecek olan sosyalizm içi düşünce ve eğilimler arasında ne varsa bunların hepsini sosyalist mücadeleler tarihinde neden oldukları yükselmelere, kırılmalara bakmadan ele almak gerekmektedir. 1989 sonrasında reel sosyalimin yaşadıkları da bu çerçevede ele alınabilmelidir.

1989 reel sosyalizmin çözülmesi, büyük çoğunlukla tüm sosyalistleri etkilemişti. Bu kapsam dahilinde içlerinde olumlu ya da olumsuz sonuç çıkaranlar olmuştu. Tabi bunlar sosyalizm algısıyla ilgili sonuçlardı.

Reel sosyalizm çözüldüğü süreçte, dünya sosyalist hareketleri kendi içerisinde parçalıydı. Bu konuda farklı değerlendirmeler ve politik tutumlar vardı. SSCB, Çin, Arnavutluk birbirinden farklı görüşler savunuyor, karşılıklı cephelerde yer alıyorlardı. Vietnam, Kore, Küba gibi ülkeler ise uçlaşan bir yaklaşım içerisinde olmasalar da onların da kendilerine göre bir sosyalizm yaklaşımları vardı. Var olan bu genel atmosfer içerisinde genel sosyalist hareketlerin, partilerin tutum ve yaklaşımları bunlara göre, daha çok SSCB ve Çin eksenli olarak gelişmekteydi. Reel sosyalist ülkelerin ve partilerin içerisinde bulundukları bu parçalı tutumu eleştiren yaklaşımlar da vardı. Özellikle 1960'lar sonrasında bu kendini çok daha belirgin bir hale getirmişti.

Bu süreçle birlikte reel sosyalist ülkelerin izledikleri iç ve dış politikalar, daha çok da özgürlüklere dair yaklaşımları eleştiri konusu olmaktaydı. Macaristan ve Çekoslovakya'da yaşanan kitle gösterileri ve bunlar karşısında izlenen politikalar, özellikle Avrupa'da gençlik üzerinde oldukça olumsuz etkilere yol açmıştı. 1968 Avrupa gençlik hareketlerinin talepleri ve öne çıkardıkları sloganlarda da bu kendini oldukça açığa vuruyordu. Sivil toplum alanlarına ilgi oldukça artmakla birlikte, bireysel özgürlükler

daha çok öne çıkarılan konular arasında yer alırken, feminist, çevreci yaklaşımlar da oldukça fazla ilgi çeken, gelişen ve etkili hale gelen eğilimler arasındaydı. Bu hareketler daha çok da gençlik içerisinde etkiyi diler ve bilinen sol, sosyalist yaklaşımlar içinde öne çıkmaktaydılar. 1970'ler sonrasında gelişen gençlik hareketleri, sol, devrimci, sosyalist yaklaşımlar üzerinde de bunlar etkili olmaya başladılar. O süreçte Avrupa'nın farklı ülkelerinde kurulan yeşil, çevreci partilerin katıldıkları seçimlerde almış oldukları oy oranları da bunun bir göstergesiydi. Aynı şekilde feminist hareketlerin yaşadıkları gelişmeler de dikkat çekiciydi.

Reel sosyalizmin çözülüşü uluslararası alanda etki yarattı

Reel sosyalizm 1989'da çözüldüğünde sol, sosyalist hareketler içerisinde yaşanan hakim tablo böyle bir görünüm vermektedir. Fakat tüm bu eleştirel yaklaşımlara ve farklı arayışlara rağmen hiç kimse, hatta Sovyetler Birliğini "emperyalist", "baş düşman", "baş çelişki" olarak görenler bile, 1989'da deprem etkisi yaratan böyle bir çözülme beklemiyordu. ABD'nin bile böyle bir beklentisinin olduğunu söylemek mümkün değildi. Ama bir kez çözülme başlamıştı. Düşen tuğlalar bir bir duvarların yıkılmasına, reel sosyalist ülkelerde var olan rejimlerin devrilmesine neden oldu. Yaşanan şaşkınlık herkesi etkiledi. Psikolojik etki ise sanıldığından daha fazlaydı. Zaten bunun sonuçları gecikmeden de görülmeye başlandı. Çöken reel sosyalist rejimler yerine en kaba, en dejenere mafyavari kapitalist sistemler inşa edilmeye başlandı. Yaşanan bu çöküntü uluslararası alanda sınıf mücadelesini ve devrimci hareketleri de etkiledi. Birçok devrimci sosyalist parti dağıldı, geri kalanlarının çoğu da ideolojik, politik savrulmalar içerisinde girdi. Devrimci sosyalist mücadelenin etkisi altında olan kitlelerde kırılma yaşandı ve içlerinden tekrar yönlerini kapitalist modernite sistemine çevirenler oldu. Kendilerine sosyalist diyen kişi ve çevreler içinde kapitalistlere taş çıkaran değme tüccarlar, işletmeciler, reklamcılar, spekülâtörler, karaborsacılar çıktı. Bir yanda bunlar yaşanırken moral çöküntü içerisinde girerek intihar edenler de oldu. Bu yönüyle reel sosyalizmin çözülüşünün etkileri sadece yaşadığı ülkelerle sınırlı kalmadı.

Bunun karşısında ise başta ABD olmak üzere kapitalist modernite güçleri bu düzeyde reel sosyalizmin

çözülmesini beklememesine rağmen, süreci lehine çevirme için yaşananları kendi zaferi, başarısı ilan etmekten de geri kalmadı. Kendilerine göre yetmiş yıldır yürüttükleri karşı-devrimci savaşlarını kazanmışlardı ve bunu kesin başarıya götürmek için de ellerinden ne geliyorsa onu yapmak için harekete geçmekten de geri kalmıyorlardı. "İdeolojilerin sonu", "tarihin sonu" gibi teoriler geliştirmeye başladılar.

Yeni Dünya Düzeni ve Üçüncü Dünya Savaşı

Asıl burada 'ideolojilerin sonu, tarihin sonu' derken, bundan ötesi yok, kazanan kapitalizm oldu algısını hakim kılmak istemekteydiler. Tabi bunu yaparken en büyük ideolojik savaş ve siyaseti yapmaktan ve bu temelde de bir saldırı başlatmaktan geri kalmıyorlardı. En tehlikesi de bu saldırıyı yeni bir dünya sistemi/düzeni oluşturma hamlesine dönüştürme arayışları içerisinde girmiş olmalarıydı. Nihayetinde böyle bir hamle içerisinde de girdiler. "Yeni Dünya Düzeni" ise bunun adı oldu. Fakat bu konuda asıl tehlike, bunun nasıl gerçek kılınacağıydı. Üçüncü Dünya Savaşı arayışları da bu arayışa bir cevap olarak çıktı. Reel sosyalizmin dünya siyaseti ve hakimiyeti mücadelesinde yarattığı boşluk ancak böyle doldurulabilirdi. Bu temelde dünyaya yeni bir düzen vereceklerdi. İlk hamlenin yaşandığı bölgeler arasında da reel sosyalizmin en etkili olduğu alanlar ve çözülmesiyle birlikte boşluğun en etkili şekilde kendini hissettireceği bölgeler oldu. Balkanlar, Kafkasya ve Ortadoğu ise bunlar arasında yerini aldı. Kafkasya, Balkanlar ve Orta Avrupa'ya kadar olan coğrafyada bölgesel içrikli çatışmalar yaşanmaya başlasa

da asıl dünya savaşı Ortadoğu'da patlak verdi. Bir ABD provokasyonu olarak bu savaş Irak'ın Kuveyt'e saldırtılması sonucunda başlatıldı. Yoğunluklu olarak da emperyalist medya üzerinden psikolojik savaşa dayalı olarak yürütüldü. Ancak belirledikleri gibi bu savaşı kısa bir sürede sonuca götürmeyeceklerini anlamaktan da geri kalmadılar. Savaşı başlattıkları gibi yürütme ve sonuca götürmeleri o kadar kolay değildi. Ellerini çabuk tutmaları gerekiyordu. Ancak reel sosyalizmin çözülmesiyle birlikte oluşan boşluğu doldurmaya aday olanlar da vardı. Bu adaylar içerisinde bölgesel düzeyde öne çıkabilecek olan devletlerin varlığı söz konusuydu. Sadece bu da değildi. Savaşın tetikleyeceği bölgesel dinamik güçlerin oluşacağı potansiyel tehlikeyi de görmüşlerdi. Önceki dünya savaşları içerisinde bunun örnekleri de görülmüştü. Birinci Dünya Savaşı içerisinde Büyük Ekim Devrimi doğmuştu. İkinci Dünya Savaşı içerisinde ise Doğu Avrupa'da Halk Demokrasileri oluşmuş, Uzak Doğu Asya ve Afrika'da Ulusal Kuruluş Mücadelelerinin fitili ateşlenmişti. Çin, Kore, Vietnam ve Küba devrimleri yaşanmış, 1968 Avrupa Gençlik Hareketi patlak vermişti. Bununla birlikte dünya genelinde yaygın sınıf hareketleri ve savaş karşıtlığı gelişmeye başlamıştı. Üçüncü Dünya Savaşı içerisinde ya da neden olacağı sonuçlara bağlı olarak bunlardan herhangi biriyle ya da birkaçıyla birlikte yüz yüze gelinebilirdi. Bunu düşünmek bile ABD ve birlikte hareket ettiği koalisyon güçlerini korkutmaya yetti. O nedenle Bağdat'a varıp, savaşa son verme yerine geri çekilmeyi kendi çıkarlarına gördüler. Çünkü başlayan bu savaş Irak'la sınırlı kalmayabilirdi. Her ne kadar biten İran-Irak savaşı bu devletleri güçten düşürmüş olsa

da İran Ortadoğu'da müdahil bir güç olarak ortaya çıkabilirdi. Büyüyen bir güç olarak Çin tehlikesi her zaman gündemde tutulmayı gerektirmekteydi. Rusya kendini yeniden toplayarak ABD ve Koalisyon güçlerinin karşısına dikilebilirdi. Her ne kadar NATO üyesi olsa da TC Devleti potansiyel bir tehlike olarak varlığı hesapta tutulabilmeliydi. Bunlar dışında daha başka tehlikeler de söz konusuydu. Bunlar da kapitalist modernite güçlerinin mutlaka hesapta tutmaları gerekenler arasında yer almaktaydı. Bu güçler kapitalist modernite sistem dışı güçlerin varlığıydı. Irak'ta Saddam rejiminin yıkılması halinde oluşacak boşluktan bu güçler çok rahat bir çıkış yapabilirlerdi. Irak çok rahat parçalanarak Ortadoğu'da yeni bir Afganistan haline gelebilirdi. Kürt faktörü ise bunlar içerisinde en çok dikkate alınması gerekendi. PKK Önderlikli yürütülen bir Ulusal Kurtuluş Savaşı vardı. Bu savaş çok rahat Ortadoğu'yu içerisinde alacak bir savaş halini alabilirdi. Bu da Üçüncü Dünya Savaşı içerisinde yeni bir Ekim Devrimini olanaklı hale getirebilirdi. Reel sosyalizmin çözülmesini takip eden günlerde Bakur Kurdistan'da ve Türkiye'de yaşananlar da bu konuda ABD ve ortaklarının son derece dikkate alması gereken hususlar arasında yerini almaktaydı.

Kurdistan'da yaşanan gelişmeler bölgesel düzeyde yaşananlarla karşıt bir istikamette yol almaktaydı

Doğu Avrupa ülkelerinde reel sosyalist rejimlerin sarsılmaya, art arda yıkılmaya başladığı bir süreçte Kurdistan ve Türkiye'de yaşananlar tamamen zıddı istikamette yol almaktaydı. Romanya'da Çavuşesku yö-

Önder Apo sosyalizmi, insanlığın toplumsallaşması süreciyle bağlarını kurarak ele alıyordu. Tarih içerisinde toplumsallığın sınıflı devletçi uygarlık güçlerine karşı yürütülen tüm direnişleri de bu mücadelenin bir parçası olarak görmek gerektiğine dikkat çekiyordu. Günümüzdeki sosyalizm mücadelelerini de bu temele bağlı kalarak ele almanın önemine vurgu yapıyordu. Buradan hareketle de devlet, iktidar ve devrim arasındaki ilişkileri yeniden analize tabi tutarak devrimleri bir iktidar sorunu olarak görmediğini, devrimlerin ancak iktidar ve devlet dışı toplum örgütlenmeleri temeli üzerinden yükselebileceğini önemle dile getiriyordu. Asıl olarak da reel sosyalizmin yanılgısının tam da bu noktada yaşandığının üzerinde duruyordu.

netimi, Doğu Almanya'da Berlin Duvarı yıkılırken diğerlerinde de benzeri türden bir süreç yaşanırken, Kurdistan'da gerilla mücadelesi çok yaygın bir hal almış, şehir ve kasabalarda serhildanlar yaşanmaya başlamıştı. Bu gerilla ve halk hareketi, birleşik bir mücadele olarak halk savaşının stratejik bir aşamaya doğru evrilmesine işaret ettiği kadar, soykırımcı TC Devleti için de bir yenilgi anlamına gelmekteydi. Sadece bu da değildi, Kurdistan devrimi, Türkiye toplumu tarafından da ilgiyle karşılanmaya başlanmıştı. O süreçte demokrat kimliği ile tanınan gazetecilerin, devrimci kimliği ile tanınan aydınların, yazarların Önder Apo ile yaptığı röportajların Türkiye toplumuna taşınmasının oldukça önemli etkileri oluyor ve yeni tartışmalara yol açıyordu.

Denilebilir ki, o süreçte Kurdistan'da gelişen özgürlük eğilimi ve düşüncesi, Türkiye toplumunu da birbirine yakınlaştırmaktaydı. Bu, soykırımcı TC Devleti için bir yenilgi anlamına da gelmekteydi. Çünkü Kurdistan'da yürüttüğü özel-kirli savaşla amaçlanan Kurdistan ve Türkiye halklarını karşı karşıya getirme politikasını boşa çıkardığı gibi, Kurdistan özgürlük mücadelesi ile Türkiye demokrasi mücadelesini ortak zeminde buluşturmaktaydı. 1989'dan

sonra gelişen ve Türkiye'nin temel gündemleri arasına giren; işçi ve kamu emekçilerinin direniş ve gösterilerinde bunları görmek mümkündü. Bu direnişlerde Kürt ve Türk emekçileri omuz omuza birlikte yürümekteydiler. Sadece bu da değildi. Kurdistan özgürlük gerillası saflarına katılan Türkiyeli genç kadın ve erkek sayısında da ciddi bir yükseliş yaşanmaya başlamıştı.

Tüm bu yaşananların Türkiye'de siyasal ve toplumsal yaşam üzerinde etkisini göstermemesi beklenemezdi. 17 Mayıs 1987'de Türkiye'de yapılan Anayasa değişikliği referandumunda olduğu gibi, 1991 seçimlerinin ortaya çıkardığı sonuçlar da bunu göstermekteydi. 12 Eylül askeri faşist cuntası bu referandum ve seçimlerde ciddi bir darbe yedi. Yapılan referandumla siyaset yasaklılara siyaset yapma önünde engeller aşılrken, seçimlerde de ANAP hükümeti iktidar koltuğunu kaybetmişti. Oluşan böyle bir konjonktür içerisinde Kürtler demokratik siyaset alanında etkin bir güç olarak öne çıkma olanaklarına kavuştular.

Reel sosyalizmin çözüldüğü bir süreçte Kurdistan ve Türkiye'de yaşanan tüm bu gelişmeler, uluslararası ve bölgesel düzeyde yaşananlarla karşıt bir istikamette yol almaktaydı. Doğaldır ki, neden olacağı sonuçlar birbirinden farklı olacaktı. Üçüncü Dünya Savaşı'nın fitili tam da böylesi bir süreçte ateşlenmişti. O nedenle de Üçüncü Dünya Savaşı sadece reel sosyalizmin çözülmesiyle oluşan boşluğun kapitalist modernite güçleri tarafından doldurulması hedefiyle kendisini sınırlandırmamıştı. Ayrıca bölgenin ardından da dünyanın kaderi üzerinde etkide bulunulabilecek devrimci dinamiklerin de önüne geçilmesini hedeflemekteydi. ABD güçlerinin Bağdat yolu üzerinde durmasının ve geri çekilmesinin belki de en temel nedenini bu oluşturmaktaydı.

Dikkat edilirse ABD Irak saldırısını durdurduktan sonra, bölgeden bir geri çekilme yaşamadı. Aksine daha fazla yerleşmenin koşullarını oluşturma hedefiyle hareket etti. Irak hava sahası içerisinde kalan 32. ve 36. Paralel arasında kalan bölgeyi uçuşa yasakladı. Güney Kurdistanı güçlere dayalı ama kendi kontrollerinde olan bir bölge oluşturmak için harekete geçti. Bunu takip eden gelişme sürecinde ise yapılan seçimlerle 1992 yılında Güney Kurdistan Parlamentosu'nun oluşumu yönünde yürütülen çalışmalar sonuçlandırıldı. Soykırımcı TC ise bu parlamentonun açılmasına PKK'ye karşı savaş ilan etmesi karşılığında 'olur' verdi. Zaten sonrasında da bu doğrultuda atılan adımlar ve soykırımcı TC Devleti'nin Güney Kurdistanlı işbirlikçi güçlerle birlikte -günümüzde de devam etmekte olan- kalıcı Güney Kurdistan işgal saldırıları yaşandı. Bu şekilde ABD kontrolünde, TC Devleti'nin de fiili askeri varlığıyla desteklenen Güney Kurdistan'da işbirlikçiliğe dayandırılmış bir bölgesel yönetim oluşturulmaya çalışıldı.

O nedenle de ABD'nin Bağdat işgal saldırısını durdurarak Saddam rejiminin bir süre daha ömrünü devam ettirmesine olanak tanıdı. Bu

yönüyle stratejik bir yaklaşımın sonucunda Bağdat'taki rejim değişikliğini durdurmuş ve Güney Kurdistan'ı öncelikli olarak dizayn etme arayışına girmişti. Burada PKK'ye yönelik TC ve işbirlikçiliğe dayalı saldırılarla da PKK'nin önüne geçilerek, Üçüncü Dünya Savaşı'yla oluşturulmak istenen Yeni Dünya Düzeni'nin önünde en temel devrimci dinamik güçlerin de bir tehlike olmaktan çıkarılması sağlanmış olacaktı. Bir başka ifadeyle de ABD böylece bir taşla birkaç kuş vurma olanağına kavuşmuş olacaktı. 1992 yılı Güney Kurdistan işgal saldırıları ile 9 Ekim 1998 uluslararası komplo arası dönem ağırlıklı olarak bu doğrultuda PKK'yi zayıflatarak güçten düşürmeye yönelik saldırılarla geçti.

1990'lı yıllara girişle birlikte PKK o güne kadarki mücadele tarihinde özgürlüğe en yakın bir gelişme içerisinde bulunmaktaydı. Kır ve şehir arasındaki diyalektik birlik sağlandığı gibi, soykırımcı TC Devleti de Kurdistan'da alan boşaltma hazırlıkları içerisinde girmişti. Kurdistan'da öne çıkan; dirilişin tamamlandığı, sıranın kurtuluşa geldiği sloganıydı. Gerilla ordulaşması büyümüş ve toplumun her kesiminden gerillaya katılımlar kitlesel olarak başlamıştı. Kurdistan'da özgürlük gerillası karşısında o zamana kadar yürütülen NATO destekli klasik özel savaş taktikleri iflas etmişti. Bunun karşısında soykırımcı TC Devleti'nin yapacaklarının sınırları daralmıştı. Devlet içerisinde eski klasik bastırmacı yöntemde ısrar edenler olduğu kadar, bu yöntemlerle Kürt sorununa çözüm bulanamayacağına dair görüşler de gelişmekteydi. Bu doğrultuda PKK ile diyalog arayışları içerisinde girenler de olmuştu. Ancak var olan farklı görüş sahipleri arasında bir çatışmanın yaşandığı da gözle görülür bir hal almıştı. PKK ile diyalogun yollarını açmak isteyenler olduğu gibi, bunların önünü kesmek için karşı ataklarda bulunanlar olmuştu. Tam da böylesi bir süreçte Cumhurbaşkanı Turgut Özal, Maliye Bakanı Adnan Kahveci, Jandarma Genel Komutanı Eşref Bitlis'in de içerisinde olduğu devlet kademelerinde önemli görevler almış olanların da bulunduğu kişilere yönelik suikast ve şaibeli ölümler sürecin daha farklı bir yöne doğru evrilmesine neden oldu. Süleyman De-

mirel, Tansu Çiller, Doğan Güreş ve Mehmet Ağar dörtlü mafya-çete-devlet blok örgütlenmesi böylesi bir sürecin ürünü olarak ortaya çıktı ve faili belli cinayetlerin, işkencelerin, kitlesel tutuklamaların, köy boşaltmalarının günlük sıradan olaylar haline getirilerek sıradanlaştırıldığı bir döneme girildi. NATO desteğiyle ordunun yeniden düzenlenmesi devreye konuldu. Tam da böylesi bir süreçte 6 Mayıs 1996 günü Şam'da Önder Apo'ya karşı bombalı bir suikast gerçekleştirildi. Bunu takip eden yıllarda da bilinen 9 Ekim 1998 Uluslararası Komplosu gündeme getirildi.

Önder Apo'nun sosyalizm değerlendirmesinin diğer değerlendirmelerden farkı

Reel sosyalizmin çözülmesi sonrasında Kurdistan ve Türkiye'de yaşanan özgürlük ve demokratikleşme lehine yaşanan devrimci demokratik hamlenin bu şekilde önüne geçilmeye çalışıldı. Ve Önder Apo'nun 15 Şubat 1999 günü rehin alınmasıyla birlikte reel sosyalizmin çözülmesi sonrasında reel sosyalist ülkelerde ve uluslararası alanda sosyalist, devrimci, demokratik ve özgürlükçü güçlerin yaşadıklarının bir benzerinin Kurdistan ve Türkiye'de yaşanmasının önü açılmaya çalışıldı. Zafer, başarı, devrimci toplumsal kabarış ve yükselişin yerini; düşüşe, alçalışa bırakması sağlanmak istendi. Fakat bu da beklenildiği bir sonuç yaratmadı. Aksine uluslararası komplocu güçleri de şaşkına uğratan; Kurdistan toplumunda derin bir öfke patlamasına neden oldu. Buna rağmen uluslararası alanda Kurdistan'da sosyalizm ve devrim aleyhine bir moral etkenin öne çıkacağı yönündeki beklentiler içerisinde girilmekten de geri kalınmadı. Daha çok da klasik pozitivist sosyolojinin etkisi altında olanlarda bu görüldü. Ancak bunun böyle olmadığının anlaşılması gecikmedi.

Tabii bunun da nedenleri vardı. Bunların başında Önder Apo'nun sosyalizm düşüncesi ve reel sosyalizme dair yaptığı değerlendirmeler ve ona göre ideolojik ve siyasal bir bakış açısı gelmekteydi. Önder Apo'nun sosyalizm değerlendirmesi yapılan diğer sosyalizm değerlendirmelerinden çok farklıydı. Ve bu farklılığa göre de reel sosyalizmin

çözülmesini ele alarak bir tutum belirlemişti. Buna göre reel sosyalizmin çözülmesi, sosyalizmin yenilgisi değildi. O nedenle kaybeden de sosyalizm değildi. Reel sosyalizmin çözülmesi, sosyalizme mal edilen sorunların asıl sahiplerine, kapitalist moderniteye dönmesi anlamına gelmekteydi. Bu da sosyalizm için bir rahatlama anlamına geliyordu. Onun içindir ki, Önder Apo o güne kadar sosyalizmin hamallığını yaptığı kapitalizme ait yükleri bir kenara atarak sosyalizmin rahatlamasının da önünü açmış olmaktaydı. Devletçi, iktidarcı yaklaşımı reddetti. Devrimin devletleşme olmadığının anlaşıldığını, ne kadar iktidar dışı, devlet dışı olunur ve örgütlenilirse ancak o kadar devrimin yaşanabileceğini açıkça ilan etti. Kaba sınıf bakış açısını reddederek, ekolojik, demokratik, kadın özgürlükçü paradigmayı esas alan bir dünya görüşü geliştirdi. Reel sosyalimin çözülmesi sonrasında sloganlaşan "Sosyalizmde ısrar insan olmakta ısrardır" belirlemesini tekrar başlığa taşıdı.

Önder Apo, aslında bu gibi değerlendirmeleri reel sosyalizm çözülmenden önce yapmış ve somut eleştirilerini dile getirmekten geri kalmamıştı. Bu görüşlerini makaleler ve çözümlemelerinde kapsamlı olarak ele almış ve bunlar farklı dergilerde, kitaplarda yayınlanmıştı. O nedenle de yabancı olunmayan görüşlerdi.

Önder Apo için her zaman kapitalizme karşı mücadele esastı

Önder Apo daha 1973 baharında ilk ideolojik grup olarak çıkışını yaptığı andan itibaren sosyalizm değerlendirmelerinde ilkesel olana sıkı sıkıya bağlı kalırken, biçimsel olana takılıp kalmamayı esas alan bir yaklaşım içerisinde olmuştu. O nedenle de o süreçte sosyalizm içi farklılık olarak görülen ve karşı kutuplaşmalara yol açan yaklaşımlara itibar etmemiş ve arasına bir mesafe koymayı da bilmişti. Reel sosyalist pratiklere karşı eleştirileri de vardı. Ama bu, hiçbir zaman sosyalizme karşı cepheden bir yaklaşım içerisinde girmesine ve kapitalizmle arasına konulması gereken keskin mesafenin aşılmasına neden olmamıştı. Her

zaman kapitalizme karşı mücadeleyi önceleyen bir yaklaşımı öne çıkarmış ve bunun etrafında hareket edilmesini öngörmüştü. Temel olarak ülkenin ve halkın sorunlarını esas almış ve bunların çözümü doğrultusunda mücadelenin örgütlenmesine çalışmıştı. Eğer bunların gerekleri yerine getirilirse, asıl hedefe de ancak o zaman ulaşılacağını savunmuştu. Bunun dışında bir eğilim ve yaklaşımın asıl hedeften uzaklaşmaya yol açacağını belirterek, bu tür yaklaşım içerisinde olanları eleştirmekten geri kalmamıştı. Ve asıl doğru olanın da sosyalizm için mücadele etmek olduğunu belirterek; temel ölçünün ne olması gerektiğini belirtmişti. Sosyalizm pratiklerini değerlendirirken de bir karşılaştırma içerisine girmeden; eleştirdiği kadar, savunmayı da bilmişti. Hiçbir zaman katı inkarcı bir yaklaşım içerisinde olmadığı gibi, her zaman savunulması gerekenler konusunda bir tereddüt göstermemişti.

Reel sosyalizmin çözülmesini de bu bakış açısıyla ele alarak bir yaklaşım belirlemişti. Reel sosyalizmin çözülüşünü 'dünyanın, tarihin, ideolojilerin sonu' olarak görmemiş. Bu çözülmeden asıl zarar görenin kapitalizm, asıl karlı çıkarının da sosyalizm olacağını savunmuştu. Dolayısıyla, bu düşünce ve inançla, sosyalizm mücadelesinde herhangi bir ikircikli tutum içerisine girmeden ısrarlı yürüyüşünü sürdürmüştü. Reel sosyalizmin çözülmesinden sonra da Kurdistan özgürlük ve demokrasi mücadelesinin, devriminin kesintisiz bir şekilde, hatta ivme kaydederek yükselmesi bunun bir göstergesi olmuştu. 9 Ekim 1998 uluslararası komplosu sonrasında da bu istikametteki yürüyüşüne ısrarlı bir şekilde devam etmesini bilmişti. Rehine olarak çıkarıldığı mahkemelere sunduğu savunmalarda **"Derinden farkındayım ki, şahsımda iyi bir anti-kapitalist yargılanıyor ve yargılıyor. Yargılanma doğaldır ki hukuku katbekat aşmaktadır"**⁽¹⁾ ifadesiyle bunu herkese ilan etmekten geri kalmamıştı.

Önder Apo mahkemelere sunduğu savunmalarda güçlü tarih çözümlemelerinde bulunmuş, o güne kadar olduğundan farklı bir bakış açısı geliştirmişti. Sosyalizme dair görüşleri de bunlar arasında yer almaktaydı. Önder Apo sosyalizmi, insanlığın

toplumsallaşması süreciyle bağlarını kurarak ele alıyordu. Tarih içerisinde toplumsallığın sınıflı devletçi uygarlık güçlerine karşı yürütülen tüm direnişleri de bu mücadelenin bir parçası olarak görmek gerektiğine dikkat çekiyordu. Günümüzdeki sosyalizm mücadelelerini de bu temele bağlı kalarak ele almanın önemine vurgu yapıyordu. Buradan hareketle de devlet, iktidar ve devrim arasındaki ilişkileri yeniden analize tabi tutarak devrimleri bir iktidar sorunu olarak görmediğini, devrimlerin ancak iktidar ve devlet dışı toplum örgütlenmeleri temeli üzerinden yükselebileceğini önemle dile getiriyordu. Asıl olarak da reel sosyalizmin yanlısının tam da bu noktada yaşandığının üzerinde duruyordu.

Reel sosyalizmin çözülmesinden sonra, o güne kadar sosyalizm adına taşınan kapitalizme ait sorunlar, yeniden asıl sahiplerine döndü. Özgürlükler sorununun sınıflı devletçi uygarlık sisteminin bir sorunu olduğu gerçeği açığa çıktı. Bunun sağlanabilmesi ve özgürlüklerin korunmasının; komünal demokratik toplum özelliklerinin savunulması ile mümkün olduğu netlik kazandı. Bunun yolunun ise; asıl kaybedişin yaşandığı kadın özgürlüğüne, doğa ile uyumlu ve dengeli bir yaşama dönüşle, emeğin özgürleşmesiyle mümkün olacağı gözler önüne serildi. Bir başka ifadeyle de reel sosyalist bakış açısına göre; genel sorunlara bağlı olarak çözüleceği var sayılan tüm bu sorunların çözümü öncelenmeden, sosyalizm mücadelesinde zafere ulaşmanın mümkün olmayacağı açığa çıktı.

Bunun anlamı ise reel sosyalizmle, kapitalizme bağlanılan prangalardan kurtulmaktı. Reel sosyalizmin çözülmesi sosyalizm açısından böyle bir anlam ifade etmişti. Bu anlamda kazanan sosyalizm olmuştu. O nedenle de kapitalizm devraldığı sorunlarla daha güçlenen olma yerine, zayıflayan bir hale geldi. Başlattığı Üçüncü Dünya Savaşı ile hedeflediği "Yeni Dünya Düzeni", otuz yılı aşkın bir süredir yaşanan tam bir dünya düzensizliği haline geldi. Böyle bir atmosfer içerisinde de ayaklarındaki prangalardan kurtulan sosyalizm mücadelesi o zamana kadarki statik haliyle yaşadığı zayıflamadan kendini kurtararak, kendi hakikati üzerinden

bir yükselme dönemi içerisine girdi. Bunu sağlayan ise Önder Apo tarafından geliştirilen yeni paradigmasal bakış açısı ve bu temel de yükselen Kurdistan özgürlük devrimi oldu. Bakur Kurdistan'da devlet ve iktidarı reddeden demokratik ulus inşa mücadelesi ve bu temelde bir yükseliş kaydeden Rojava Devrimi ile Rojhilat Kurdistan'da yaşanmakta olan Jinjiyan Azadî Devrimi ise bunun en somut örnekleri olarak tarihe geçti.

Kurdistan'da yükselen özgürlük devrimi

Reel Sosyalizmin çözülmesi genel olarak dünya sosyalist hareketleri üzerinde moral açıdan olumsuz bir etki yaratmıştı. Tam da öylesi bir süreçte Kurdistan'da yükselişe geçen özgürlük devrimi, sosyalizm rüzgarlarının esmeye devam ettiğinin habercisi ve umutların korunmasında motive edici rol oynamaktaydı. Adeta bu yükselişle tüm dünya insanlığına devrimci dalgalanmaların yeniden yükseleceğinin müjdesini veriyordu. Dünya sosyalist hareketlerinin tarihinde de benzeri süreçler yaşanmış. 1848 Avrupa devrimlerinin bastırılmasının ardından 1871'de Paris'te iki ay gibi süre ayakta kalmayı başarmış olsa da komün doğmuştu. Onu takip eden yıllarda da Avrupa'dan, Amerika'ya varıncaya kadar uluslararası alanda işçi, emekçi hareketleri büyük bir gelişme kaydetmişti. 20. yy'ın başlarından itibaren de bu gelişmeler dünyada fırtına etkisi yaratmıştı. Reel sosyalizmin çözülüşü de her ne kadar sosyalist hareketler üzerinde moral düşürücü etkiler yaratsa da bu şekilde kalıcı bir etkiye dönüşmeyerek, yerini devrim, sosyalizm fırtınalarının eseceği umutlarının korunduğu bir ortama bırakmıştı. Kurdistan'da yükselen özgürlük devrimi de bunun en somut bir kanıtı olmaktadır. Sadece bu da değildi. Kurdistan devriminin yükseliş geçişi, uluslararası alanda etkisini değişik biçimlerde göstermeye başlamıştı. Gözlerin Kurdistan'a çevrilmesi, uluslararası alanda yeniden arayışların yaşanmaya başladığını göstermekteydi. Kuşkusuz bunun sonuçları da olacaktı.

Bu sonuçlar tam da uluslararası komplocu güçlerin Kurdistan'da yükselen ve oradan tüm dünyaya ışık

olan özgürlük devrimini boğmak için harekete geçtiği bir süreçte kendini çok somut olarak göstermişti. Uluslararası komplocu güçler, Önder Apo'yu rehine alarak; Kurdistan özgürlük devriminin tüm dünyaya ışık olmasının önünü almak isterken, güçlü bir direnişle karşılaşmıştı. Başta Avrupa ülkelerinde olmak üzere dünyanın birçok yerinde Kürt ateşi dünyayı aydınlatan bir meşaleye dönüşmüştü. Bu uluslararası güçlerin yaşayacakları büyük tehlikenin habercisiydi. Her ne kadar uluslararası komplocu derinleştirerek kendilerine göre farklı yollardan sonuçlar almak için harekete geçmiş olsalar da tehlikenin büyüklüğünü görmüşlerdi. O nedenle uluslararası komplocunun ardından ön gördükleri tehlikenin önünü almak için, hazırladıkları diğer planlarını Ortadoğu'da hızlı bir şekilde uygulamaya koydular. 11 Eylül 2001 tarihinde İkiz Kule Provokasyonu ile yaktıkları işaret fişeginin ardından önce Afganistan'ı takip eden de Saddam Hüseyin rejimini devirmek amacıyla yarım bıraktıkları Irak müdahalesini tamamlamak için harekete geçtiler. Ancak bu müdahaleler istedikleri sonuçları elde etmenin aksine, daha farklı sonuçlarla karşılaşmalarına neden oldu. Bu süreçte Rusya sanıldığı aksine daha erken bir toparlanma işine girdi. Bölgede Çin etkisini hissettirmeye başladı. İran, Irak'ta oluşan boşluğu kendi lehine çevirmek için arayışlar içerisine girdi. Yaşanan böylesi bir süreçte PKK, Önder Apo'nun rehine olarak alınmasının ardından yaşadığı geri çekilme sürecini başarıyla tamamlayarak; dıştan dayatılan KDP destekli ihanetçi provokasyonu tasfiye ederek 1 Haziran 2004'te yeni bir gerilla hamle sürecini başlattı. İşler uluslararası komplocu güçlerinin, umduklarının, istediklerinin aksine bir gelişme seyri izlemeye başladı. Kurdistan'da özgürlük devrimi 1 Haziran Hamlesi ile yeni bir boyut daha kazandı. Bununla birlikte, 2010 yılında Tunus'da başlayan Arap Baharı yeniden alevlendirilen Üçüncü Dünya Savaşı ateşinin tersinden savrulmasına neden oldu. Bölge gericiliğine ve diktatöryal sistemlerine karşı Tunus ve Mısır'da halk ayaklanmaları yaşandı ve iktidarlardan devrildi. Bunun karşısında ABD ve koalisyon güçleri karşı bir saldırı başlatmaktan geri kalmadı. DAİŞ, El Kaide gibi provokasyon çete örgütleri ve soykırımcı TC gibi devletleri de kullanarak Libya ve Suriye müdahalelerinde bulunarak aleyhlerine dönüşen havayı lehlerine çevirme saldırılarını devreye koydular. Böylece bir anda Ortadoğu ve Kuzey Afrika Üçüncü Dünya Savaşı ateşinin yükseltildiği alanlar haline getirildi.

Sömürgeci devletlerin anti Kürt ittifakı

İçerisine girilen böylesi bir süreçte Kurdistan özgürlük devrimi yeni bir hamlesel süreç daha başlattı. Devrimci Halk Savaşında Dördüncü Stratejik Aşama adıyla böylesi bir süreçte Bakur Kurdistan'da gerilla ve serhildana dayalı olarak özgürlük devriminin geliştirilmesi hedeflenirken, 19 Temmuz 2012 Rojava Devrimi gerçekleşti. Arap Baharını tersine çevi-

terek, kendi hamlesi haline getirmek isteyen küresel sermaye güçleri böylece hesapladıklarının tersine olan bir tabloyla karşılaşmış oldular. Tam da o zamana kadar engellemeye ve önünü almaya çalıştıkları Kurdistan özgürlük devrimini karşılarında buldular. Ortadoğu'da başlatarak tüm dünyaya hakim kılacakları "Yeni Dünya Düzeni" hayallerinin gerçekleşeceğini düşündükleri bir süreçte böyle bir tabloyla karşılaşmaları, sadece onlar için değil, soykırımcı TC başta olmak üzere diğer sömürgeci devletler ve DAİŞ, El Kaide gibi provokasyon çete yapılanmaları için de bir yıkım etkisi yarattı, kurdıkları hayalleri darmadağın etti. Bakur Kurdistan'da gerilla ve serhildan büyük bir atılım yapmıştı. Rojhilat Kurdistan'da gerilla hareketi halk için bir çekim merkezi haline gelmişti. Rojava'da özgürlük devrimi yaşanmıştı. Sömürgeci devletlerin anti Kürt ittifakı sonuçsuz kalmıştı.

Elbette bunun etkisi Kurdistan'la da sınırlı kalmayacaktı. Kurdistan'da yükselen devrimin etkisi sadece Kurdistan'da değil, Ortadoğu'yu ve oradan da tüm dünyayı etkisi altına alarak bir anda tüm gözlerin Kurdistan özgürlük devrimine çevrilmesine neden olacaktı. Üçüncü Dünya Savaşı içerisinde böylece yeni bir dünya devrimi daha doğmuştu. Bu reel sosyalizmin çözülüşü sonrasında yanmaya devam eden Kurdistan özgürlük devrimi ateşinin tüm dünyayı etkisi altına alması demekti. O nedenle de etkisi buna denk olacaktı. Rojava Devrimi, bir özgür kadın devrimi olarak kabul gördü. Soykırımcı TC Devleti ve onun güdümündeki DAİŞ, El Kaide gibi çete yapılanmalarının Rojava Kurdistan'da bozguna uğratılması tüm dünya insanlığının başarısı olarak kabul edilerek sahiplenildi. "Dünya Kobanê Günü", "Dünya Rojava Günü" olarak sahiplenilen ortak bir değere dönüştürüldü.

Bunlar reel sosyalizmin çözülmesi sonrasında, dünya sosyalist hareketlerinin morali üzerinde oluşan olumsuz etkilenenmenin dağılması ve yerini yükselen moral değerlere bırakması anlamına geldi. Bir nevi 1848 Avrupa devrimlerinin bastırılması sonrasında yükselen emek ve işçi hareketlerinin, 1889'da İkinci Enternasyonal'in İkinci Konferansında Amerika Chicago işçilerinin 1886 yılının 1 Mayıs'ındaki eylemlerini ortak evrensel bir gün olarak karşılayıp kutlama kararlarına benzer bir etki yarattı. Bunlarla da sınırlı kalmayarak, üzerine yeni moral değerler eklemeye devam etti. Günümüzde Önder Apo'yu sahiplenen ortak konferansların, etkinliklerin, gösterilerin düzenlenmesi, kapitalist moderniteye karşı toplantıların ve protestoların yapılması ve bu şekilde giderek çoğalan ortak sosyalist değerler etrafında bir araya gelinmekte olması da bunun bir göstergesi olarak tarihe geçti.

1- (Abdullah Öcalan, Kapitalist Uygarlık-Maskesiz Tanrılar ve Çıplak Krallar Çağı kitabından)

SONUCU BELİRLEYEN İDEOLOJİK MÜCADELEDİR

Duran Kalkan

Seçimler mücadele tarihimizin en yoğun olduğu bir dönemde ve mücadelenin bir yöntemi, bir parçası olarak gündeme geldi. Tamamen böyle bir mücadele sürecine bağlı olarak gelişti. Biz, Kurdistan Özgürlük Hareketi olarak demokrasinin lehine ortaya bir sonuç çıkartmak için bazı politik girişimlerde bulunduk; 6 Şubat depremi ardından depremin yaralarının daha hızlı sarılabilmesi için aldığımız eylemsizlik kararını seçime kadar uzattık. Bu biçimde özgürlük ve demokrasi güçleri lehine bir zemin oluşturmak istedik. Çeşitli faşist-soykırımcı provokatif girişimlerin önünü almak istedik. Yani toplumun seçim gerçeğini daha iyi anlaması ve seçimlere daha rahat katılabilmesi için uygun koşullar oluşturmaya çalıştık.

Türkiye’de seçimler her zaman önemli olmuş, çok ilgi görmüştür. Fakat 14 Mayıs 2023 seçimi kuşkusuz daha fazla önemliydi. İlgiyi ve dikkatleri üzerinde topladı. Çünkü çok önemli ve ağır bir mücadelenin, savaşın içinde geliyordu. Onun bir parçası konumundaydı. Dolayısıyla bu mücadele sürecini nasıl etkileyeceği, nereye yönlendireceği sorusuna cevap verecekti.

Diğer yandansa Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin kuruluşunun 100’üncü yılıydı. Yeni bir yüzyıla giriliyordu. Bu ikinci yüzyılın nasıl bir zihniyet ve siyasetle şekilleneceği sorusuna kısmen cevap verecek düzeydeydi. Hatta uzun süre olup olmayacağı bile tartışma konusu oldu. Fakat sonuçta -seçim olup olmadığı ne kadar ayrı bir tartışma konusu olsa da- seçim oldu ve bazı sonuçlar ortaya çıktı. Dolayısıyla bu sonuçları değerlendirmek, doğru anlamak, bundan sonrası açısından gelişmelerin nasıl olabileceğini doğruya yakın bir temelde kestirerek bu çerçevede politikalar belirlemek ve mücadele yürütmek gerekiyor.

Şimdi söz konusu sonuçları nelere göre değerlendireceğiz? Durumu böyle bir soru temelinde ele alırsak belki daha somut sonuçlara ulaşabiliriz. Bu konuda birinci husus kuşkusuz 14 Mayıs 2023 seçimlerinin tarihsel ve güncel önemiydi. Ona kısaca değinmeye de çalıştık. Faşist-sömürgeci-soykırımcı zihniyetin AKP-MHP ittifakı temelinde 24 Temmuz 2015 tarihinden itibaren “çöktürme eylem planı” adı altında yoğunlaştırdığı topyekun bir imha saldırısı ve buna karşı Hareketimizin, halkımızın, dostlarımızın büyük bedeller ödeyerek yürüttüğü tarihi, topyekun özgürlük ve demokrasi direnişi vardı. Seçime böyle büyük bir mücadeleyle gelindi. Seçim bu büyük mücadelenin belli bir yöntemi olarak gündeme geldi. Dolayısıyla mücadele üzerinde ne tür bir etki yapacağı önemliydi.

Seçimler yeni bir yüzyıla girişi ifade ediyordu

AKP-MHP faşizminin, genelde Türkiye’de faşist-soykırımcı zihniyet ve siyasetin mevcut mücadele temelinde gidişatının ne olacağı konusunda seçim önemli bir duraktı. Hem faşist-soykırımcı zihniyet ve siyasetin hem de bir anlamda ona karşı özgürlük ve demokrasi mücadelesinin kaderi oylandı. Zaten mücadele süreci, genel olarak seçimlerde kader belirleyici olaylar olarak mücadeleyi yürüten taraflarca hep ifade edildi. Dolayısıyla önemli bir duraktı. Yeni bir yüzyıla girişi ifade ediyordu.

Türkiye’nin, onunla bağlı olarak bölgenin, dünyanın geleceği nasıl olacaktı? En önemli husus da Türkiye’deki bu soykırımcı zihniyet ve siyasetin durumunun ne olacağıydı. Somut olgu olarak “Kürt sorunu” denen, aslında ırkçı-soven Türk milliyetçiliğinin Kürtlüğü yok etmek için yürüttüğü soykırımcı saldırıların durumunun ne olacağı konusunda belli bir açıklık ya da yeni bir politik durum ortaya çıkartacaktı. Bu bakımdan bu seçim diğer seçimlerden çok daha önemli görüldü.

AKP-MHP faşizmi yıllardır saldırı halindeydi, ona karşı direniş olmuştur. Faşizmi yıkmak, AKP-MHP şahsında İttihat ve Terakki yönetiminden bu yana Türkiye’ye yedirilen faşist-sömürgeci-soykırımcı zihniyet ve siyaseti ortadan kaldırmak, yok etmek için önemli bir fırsat oluşmuştu. Seçim böyle bir demokratik gelişmenin gerçekleşip gerçekleşmeyeceğinin test edildiği bir sınav gibiydi. Bundan dolayı ilgi çoktu. Taraflar bu seçimin büyük önemini hep vurguladı. Herkes böyle ifade etti; sol-sosyalist çevreler, demokratik güçler böyle söyledi. Baştan itibaren özgürlük hareketimiz olayı böyle ele aldı.

TC’nin iktidarı ve muhalefetiyle tüm siyasi çevreleri de bu seçim sürecine böyle yaklaştılar. En çok AKP-MHP faşizmi kendisi için kader belirleyici süreç olarak tanımladı. Hep beka sorununu gündeme getirdi. CHP öncülüğündeki düzen içi muhalefet de tam bir tutarlılık sahibi olmasa da ilk defa AKP-MHP faşist iktidarına karşı eskiyi aşan düzeyde bir iktidar olma iradesi ortaya koydu. Kendisini iktidara aday gördü. Süreci, AKP-MHP iktidarının yıkılabileceği süreç olarak değerlendirip bu temelde AKP-MHP faşizminin ortadan kalkmasıyla doğacak siyasi boşluğu kendi iktidarıyla doldurma hevesine kapıldı. Böyle bir istek ve kısmi bir irade ortaya koydu. Dikkat edilirse öncesinde böyle bir durum yoktu ve bu düzeyde bir irade ortaya konmuyordu.

Yine tıpkı bu muhalefet gibi dış çevreler açısından da benzer tutum gösterildi. Başta çok açık olmasa da giderek Türkiye içinde gelişen tartışmaların etkisiyle Türkiye’de bir değişimin yaşanabileceği, AKP-MHP iktidarının yıkılıp yeni bir iktidarın kurulabileceği değerlendirilmeye gittiler. Dolayısıyla yeni bir iktidarla kendi çıkar politikalarını daha iyi yürütebileceklerini değerlendirip buna göre değişimden yana ürkek ve örtülü de olsa belli bir tutum gösterdiler. İçte ve dışta seçime verilen önem, değer bu düzeydeydi. Seçime katılım da buna uygun oldu. Bu verilen önemi yansıttı. Türkiye toplumu yüzde doksana yaklaşan bir düzeyle 14 Mayıs seçimine katıldı. Bu günümüz dünyasında var olmayan bir düzeydir.

Çoğu ülkede neredeyse seçimler yüzde yirmiye düşen bir katılımla gerçekleşiyor. Yüzde elli katılıma varan seçimler çok iyi değerlendiriliyor, yüksek katılım olarak görülüyor.

İnsanlık aslında kapitalist modernitenin ulus devletleri tarafından gerçekleştirilen seçimlerden bu düzeyde umudunu kesmiş durumda. Onun bir aldatmaca olduğunu, demokratik, adil, eşit bir siyasi yarışın olmadığını, aslında sermaye, iktidar çevrelerinin, tekelci güçlerin kendi baskı ve sömürü düzenlerini meşrulaştırmak için seçimi bir kılıf, maske olarak kullandıklarını daha fazla görür olmuştur. Böyle bir duruş dünya toplumlarında var. Bunlarla kıyaslandığında Türkiye’de 14 Mayıs seçimine katılım tam bir zirve durumunu ifade etmektedir.

Demek ki toplum da bu 14 Mayıs seçimlerinin önemini farkına vardı, bilincinde oldu. Bu temelde de sandık başına gidip oy kullandı. Ortaya çıkan sonuçları öncelikle bu temelde değerlendirmek lazım. Peki, böyle bir önem verme sonucunda ne yaşandı? Bu kadar tarihi öneme sahip bir seçimde hangi sonuçlar ortaya çıktı? Sandık sonuçları neyi gösterdi, ne anlama geldi? Dolayısıyla bu önem bundan sonra nasıl sürecek?

Seçim mücadele tarihimizin en yoğun olduğu bir dönemde ve böyle bir mücadelenin bir yöntemi, bir parçası olarak gündeme geldi. Tamamen böyle bir mücadele sürecine bağlı olarak gelişti. Biz, Kurdistan Özgürlük Hareketi olarak demokrasinin lehine bir sonuç çıkartmak için bazı politik girişimlerde bulunduk; bir tanesi 6 Şubat depremi ardından depremin yaralarının daha hızlı sarılabilmesi için aldığımız eylemsizlik kararını seçime kadar uzatmaktı. Bu biçimde özgürlük ve demokrasi güçleri lehine bir zemin oluşturmak istedik. Çeşitli faşist-soykırımcı-provokatif girişimlerin önünü almak istedik. Bu biçimde toplumun seçim gerçeğini daha iyi anlaması ve ona daha rahat katılabilmesi için uygun koşullar oluşturmaya çalıştık.

Yine yönetimimiz toplumu yaşanan süreç konusunda ve seçimlerin önemine dair bilinçlendirmeye, aydınlatmaya çalıştı. Bu düzeyde belli bir propaganda da yürüttük. Tabii bunun ne kadar etkili olduğu, dolayısıyla eksik kaldığı, hataları ayrı bir tartışma konusudur. Değerlendirilebilir, tartışılabilir ama böyle bir çalışma içinde olduk. Buna karşı AKP-MHP faşizminin seçim sürecine yaklaşımını,

süreç boyunca geliştirdiği saldırıları doğru anlamak lazım. Bizim eylemsizlik kararımızı adeta bir fırsat gibi görerek hem gerillaya dönük hem de halka dönük saldırılarını seçim süreci boyunca geliştirerek, artırarak sürdürdü. Azaltmadı, durdurmadı. Hem gerillaya hem de halka saldırdı. Gerçekleri ortaya koyan gazetecilere, yine faşist uygulamaları teşhir eden hukukçulara baskı uyguladı, tutuklamalar geliştirdi, siyasetçilere, aydınlara dönük baskılarını, tutuklamalarını sürdürdü. Fakat öyle aşırı düzeyde bir provokasyon geliştiremedi. Bunda hareketimizin tutumunun belli bir etkisi olmuş, faşist komplo, provokasyonlara dönük zemini en aza indirmiştir. Buna rağmen bu faşist baskıları, terör ve tutuklamaları, tehdidi ortadan kaldıramamış ama bunların çok aşırı boyutlarda uygulanmasına da fırsat vermemiştir.

Seçimler için Türkiye’de demokratik bir ortamı yok

Şimdi bu bakımdan bir defa seçim normal koşullarda olmadı. Faşist-sömürgeci-soykırımcı saldırı koşullarında oldu. Savaş vardı. AKP-MHP faşizmi savaşı hiç durdurmadı. Onun bir uzantısı olarak kendine muhalefet eden demokratik güçlere karşı, Kürt demokratik siyasetine karşı faşist baskı, terör ve tutuklamaları durdurmadı. Seçim süreci boyunca bunu yoğun olarak sürdürdü. HDP’yi kapatma davasını Demokles’in kılıcı gibi HDP üzerinde tuttu. Yine demokratik siyaset güçleri üzerinde “Kobanê Davası” denen davayı bir baskı aracı olarak hep gündemde tuttu.

Aslında kendine göre bazı planları vardı. Provokasyonlarla seçimi engelleyebilirdi. Ona zemin verilmedi. Yine Kürtleri, HDP’yi kapatma davası ve Kobanê Davası’yla demokratik siyaset güçlerini tümüyle seçim dışında tutma planları vardı. Ona fırsat verilmedi. Faşist baskı-terör çoktu. Çeşitli provokatif girişim hazırlıkları vardı. Demokratik siyaset üzerinde kısmen baskı ve terör uygulandı. Provokatif girişimlerin gelişmesine izlenen bu politikalar daha fazla fırsat vermedi. Zemini ona kapattı. Seçime böyle gelindi.

Yani bu koşullar normal seçim koşulları değildir. Hiç kimse Türkiye’de demokratik bir seçim ortamının mevcut olduğunu söyleyemez. Her düzeyde faşist baskı ve tutuklamanın

yaşandığı, yine muhalefet eden herkesin içeriye atıldığı bir ortama, demokratik bir ortam diyemeyiz. Kimyasal silahlarla saldırı ve savaş yapılan bir ortamın normal bir siyasi, demokratik ortam olduğu asla söylenemez. O bakımdan adil ve eşit bir seçim olmadı.

Evet, seçim yapıldığını söylüyoruz. Ama gerçek anlamda buna ne kadar seçim denebilir? Bu tartışma konusu. Eşit, adil, gerçek bir seçim olmuş mudur? Hayır! Seçim sürecinde yaşananlar bunu açıkça gösteriyor. Bir taraf devletin bütün imkanlarını kullandı. Devlet zırhına bürünerek seçime girdi. Örneğin Tayyip Erdoğan Cumhurbaşkanı olarak seçime girdi. Eskiden Türkiye’de seçim sürecine girmeden önce hükümetin bazı bakanları değiştirilirdi. Hiçbir partiden olmayan, partilere eşit davranacağı tahmin edilen kişiler getirilirdi. Örneğin İçişleri Bakanlığının da içinde olduğu üç, dört bakanlık seçimin adaleti ve güvenliği açısından değiştirilirdi. Bu seçimlerde öyle bir şey olmadı. AKP-MHP faşist yönetiminin bakanları seçim sürecini olduğu gibi yürüttüler. Hem içişleri bakanlığı yaptılar hem de milletvekili olmaya aday oldular. İçişleri bakanlığı zırhına bürünmüş halde rakipleriyle sözde eşit ve adil bir yarış yürüttüler. Burada eşitlik olabilir mi? Böyle bir durumda adalet aranabilir mi?

Yeşil Sol Parti’nin aldığı oylar MHP’ye yazılmış

O yüzden de ortada öyle demokratik bir ortam yoktu. Faşist saldırı ve savaş vardı. Dolayısıyla seçim adil, eşit bir zeminde olmadı. O anlamda normal bir seçim olduğunu söyleyemeyiz. Son ana kadar da birçok çevre seçimin olup olmayacağını, çeşitli provokasyonlar ya da saldırılar gündeme getirilerek seçimin durdurulacağı tartışması yürüttü. Sandık başına gidileceğine kuşkuyla yaklaştı.

Diğer yandan seçim sürecinde yaşananlar, yapılanlar var. Şimdi birçok çevre tartışıyor, açığa çıkartıyorlar. Ne kadar hile, seçim oyunu olduğu, AKP-MHP faşist iktidarının nerede, ne kadar hile yaptığı açığa çıkartılmaya çalışıyor. Kısım çıkartılıyor da. Avrupa’nın değişik ülkelerinden gelen gözlemciler hile yapıldığı yö-

nünde açıklamalar yapıyor.

Yine ulaşılabildiği kadarıyla seçimde yapılan hilelere dönük bazı belgeler yayınlanıyor. Özellikle bu tür belgeler Yeşil Sol Parti tarafından basına veriliyor. Oy kaydırması olmuş diyorlar. Ama bu kaydırma değil, oylar değiştirilmiş demek lazım. Kaydırma bütün oylarda olur. Ama öyle değil. Onlarca kentte AKP-MHP ile Yeşil Sol Parti’nin oylarının değiştirildiğine dönük belgeler var. Örneğin Yeşil Sol Parti’nin aldığı oylar MHP’ye yazılmış, MHP’nin oyları Yeşil Sol Parti’ye yazılmış. Özellikle Kurdistan’da küçük seçim bölgelerinde, tümüyle Kürt yurtseverliğinin hakim olduğu yerlerde belli ki bu işi düzenleyenler azgın, faşist, soykırımcı, Kürt düşmanı kişilermiş. Bütün oyların Yeşil Sol Partiye çıktığını görünce büyük öfke duymuşlar. Buna mukabil bu yerlerde MHP’nin sıfır çekmesi öfkelerini daha fazla arttırmış olacak ki bütün oyların Yeşil Sol Parti’ye çıktığı ve MHP’nin ise sıfır çektiği yerlerdeki resmi belgeler YSK’ya intikal sürecinde tamamen değiştirilmiş. Bu belgelerde MHP bütün oyları alan parti, Yeşil Sol Partiye sıfır oy alan parti olarak gözüküyor. Kurdistan’ın değişik kentlerinden İzmir’e, diğer Türkiye metropollerine kadar birçok seçim bölgesinde bu tür hilelerin yapıldığı belirtiliyor. Sandıklar ne kadar kaçırıldı? Ne kadar hileli oy kullanıldı, olmayan kişiler temelinde ne kadar oy kullanımı oldu? Ne kadar seçmen hilesinin yapıldığı belli değil. Bu tür hileler çok fazla. Bir de seçim sürecinin bu boyutu var. Seçim öncesi sürecin adil, eşit olmadığı gibi oy kullanma sürecinde de besbelli ki yaşanmış çok sayıda hile var.

Diğer yandan CHP’nin takındığı tutum da tartışılması gereken başka bir konu. Her ne kadar Kemal Kılıçdaroğlu keskin tutum takınıyor gibi görünse de gerçeğin ne kadar öyle olduğunu insan sormadan, kuşku duymadan edemiyor.

Süreç 2018 Cumhurbaşkanı seçim sürecine benzedi. Çünkü başlangıçta CHP sözcüleri, Ankara, İstanbul belediye başkanları 15 dakikada bir basının karşısına çıkıp veriler sunmaya çalıştılar. CHP adayının ne kadar önde olduğuna dair sözde somut bilgiler, rakamlar verdiler.

Bunu ısrarla sürdürdüler. Gecenin belli bir saatinden sonra aynı 2018’de olduğu gibi bütün bunlar bir anda yok oldu, herkes geriye çekildi. Sonunda Tayyip Erdoğan’ın neredeyse ilk turda seçimi kazanacağı oy verilerine razı oldular. Hatırlanırsa, 2018 seçimlerinde de CHP adayı öndeydi. Tıpkı Kemal Kılıçdaroğlu gibi Muharrem İnce’de çok keskin laflar ediyordu. Bir anda oy akışı uzun bir süre durduruldu. Ondan sonra Tayyip Erdoğan çıktı “Atı alan Üsküdar’ı geçmiştir, ben Cumhurbaşkanlığı kazanım” dedi. Muharrem İnce de seçim böyle sonuçlanmış diyerek bütün o keskin lafları bırakarak razı oldu. Şimdi de benzer bir durum yaşandı. 14 Mayıs gecesi ne olduğunu, nelerin yaşandığını bilemiyoruz. Açığa çıkmış değildir. Gerçekten CHP sözcüleri biz bu kadar öndeyiz derken yalan mı söylüyorlardı? Eğer öyle değildiyse ne oldu bu önde olma durumu da bu kadar geriye düştü. Dikkat edelim çok yüksek bir oyla bütün Akdeniz’in, Ege’nin, metropollerin, Kurdistan’ın oylarını aldı. Ama sonuçta Kemal Kılıçdaroğlu Tayyip Erdoğan’ın beş puan gerisine düştü ve CHP-Millet İttifakı denen siyasi oluşum buna razı oldu. Gerçekten sandıktan bunlar mı çıktı, yoksa birileri “susun, ikinci tur seçimi olacak ve buna razı olacaksınız” mı dedi. Dolayısıyla onlar da buna razı mı oldular, gizli anlaşmalar mı oldu? Bunu bilemiyoruz. Bir de işin bu boyutu vardır. Kimse yok diyemez. Saatlerce oy akışı durdu. Kemal Kılıçdaroğlu çıkıp YSK’yi uyarmak zorunda kaldı. O süreci hatırlarsak, bu durumu rahatlıkla görürüz.

Bir de mevcut seçim sonuçlarını bir bütün seçim öncesini ve seçim gününü yaşanan oyunlar, hileler, adaletsizlikler, baskı, tutuklamalar temelinde değerlendirmek lazım. Mevcut sonuçları onlardan kopuk ele alırsak gerçekten doğru analiz edememiş oluruz.

Şimdi bütün bunlara rağmen belli bir sonuç ortaya çıktı. Yapılmış hileler var. Onlar üzerinde mücadele sürüyor. Özellikle AKP, devleti de arkasına alarak Hakkari’de ortaya çıkan sonucu değiştirmek için her türlü baskıyı uyguluyor. Çünkü orası AKP ve TC için tam bir kuyruk acısı gibidir. Diğer yerlere neyse diyorlar ama tümüyle Kürt yurtseverliğinin

kazandığı, TC Devleti’nden kopmuş bir Kürtlüğü kabul etmiyorlar. Buna izin vermemeye çalışıyorlar. Soykırımcı zihniyet ve siyaset hükmünü böyle icra etmeye çalışıyor. Geçmişte de benzer örnekler görüldü. Tümüyle yurtseverlerin kazandığı seçim sonuçlarını baskıyla, hileyle değiştirdiler. Yine AKP’ye bir vekil vererek bu şekilde “AKP buradan da vekil çıkarıyor, dolayısıyla her yer devlete bağlı ama devlete karşı çıkan asiler, teröristler, haydutlar var, dolayısıyla yok edilmesi gerekenler var. Zaten onlara karşı da mücadele ediyoruz” demek isteniyor.

Tabii diğeri farklı oluyor. Kurdistan’ın her hangi bir seçim bölgesinde bütün devlet partilerinin sıfır çekmesi devlet açısından, onun temsil ettiği Kürt düşmanlığı, faşist-soykırımcı zihniyet ve siyaseti açısından farklı bir anlam ifade ediyor. Kabul edilmez görülüyor. Çünkü öyle olursa Kürtler bu zihniyet ve siyasetten tümüyle kopmuş, onu tümüyle reddetmiş oluyor. Siyaseten o sonuç ortaya çıkıyor. Tabii soykırımcı zihniyet bunu kabul etmek istemiyor. Bunu kendisi için büyük bir tehdit ve tehlike görüyor. Hem Kürt toplumunun bilinçlenmesi, mücadelesi açısından tehlikeli görüyor hem de dış siyaset açısından tehlikeli görüyor.

Bu durum “Kurdistan’ın bazı yerlerinde bu devlet hiç yok, Kürtler bu devleti kendi devletleri olarak görmüyor” izlenimi verdiği için, asimilasyoncu, soykırımcı zihniyet ve siyaset bunu kabul etmiyor. Bunu ortadan kaldırmak, böyle bir sonucu asla kabul etmemek, değiştirmek için her türlü hileyi yapıyor. Bunu geçmişte de yaptı. Şimdi de yapıyor. Özellikle Hakkari’de seçim sonuçları üzerinde geliştirilen saldırılar bu temelde sürdürülüyor. Bunun mücadelesi halen devam ediyor.

Bu sonuçlar Cumhurbaşkanlığı seçimi açısından henüz netleşmedi. İkinci tur denen sürece kaldı. 28 Mayıs’ta Tayyip Erdoğan ile Kemal Kılıçdaroğlu arasında yeniden seçim olacağı, Cumhurbaşkanı seçiminin bu temelde sonuçlanacağı ifade ediliyor. Böyle bir süreç resmen başlatılmış durumda. Buna göre yeni bir seçim süreci, yeniden bir tartışma durumu var. Nereye gider, nasıl yapılır, gerçekten hangi sonucu verir? Şimdiden bir şey diyemeyiz

ama Cumhurbaşkanlığı seçimi açısından sonuç böyledir. Aslında böyle olmasını biraz da AKP’nin ve Tayyip Erdoğan’ın istediği gözleniyor. Sözde faşist baskı ve terör ortamını maskeleyebilmek, sözde demokrasi varmış, Türkiye’de adil seçim oluyormuş, gibi bir durum yaratmak istiyorlar. Kendi gayri meşru durumlarını bu biçimde gizlemek, maskelemek, bu tür yöntemlerle kendilerine siyasi meşruiyet sağlamak istiyorlar. Sözde Tayyip Erdoğan kazanacak ve çıkıp diyecek ki “iki turlu seçim oldu ve ben iki seçime girerek kazandım. Dolayısıyla demokratik bir ortam vardı. Böyle demokratik bir ortamda halk beni seçtiği için tam bir meşruiyete sahibim.” Bu, gayri meşruluklarını ve bunu gizlemek için uğraş verdiklerini gösteriyor. Aynı zamanda bunu kendilerinin de bildiğini ortaya koyuyor. Kendileri de bunu görüyor, biliyorlar ama çeşitli hilelerle, oyunlarla bu durumu değiştirerek kendilerine siyasi meşruiyet kazandırmak istiyorlar.

14 Mayıs seçimlerine göre Kılıçdaroğlu’nun şansı azalmıştır

Cumhurbaşkanlığı seçimi ne olur? Şimdiden “Yeni bir seçime başlayalım, Tayyip Erdoğan’ı yıkalım” deniliyor. Olur mu olmaz mı, bilemeyiz. Tabii zor bir durum. O söylenebilir. 14 Mayıs seçimlerine göre Kemal Kılıçdaroğlu’nun şansı artmamış, azalmıştır. Böyle bir ortamda Cumhurbaşkanlığında değişimi yaratmak, bunun için çalışma yürütmek önemlidir. İstenilen sonuç elde edilememiş olsa da Cumhurbaşkanlığının alınması faşist-soykırımcı diktatörlükte bazı gedikler açacaktır. Başta öngörülen demokratik değişim tümünden gerçekleşme bile en azından faşist diktatörlüğün derinleştirilerek sürdürülmesinin önüne takoz konmuş olur. Sonraki süreçlerde değişimin önü açılır. Tabii bunun bu temelde sonuçlanması zordur. Özellikle son anda tutum takınan ve Tayyip Erdoğan’ın gidici olduğunu söyleyen birçok çevre şimdiden tutum değiştirmiş halde. Tayyip Erdoğan’la nasıl çalışılacağını tartışıyorlar. Tayyip’in kazandığını söylüyorlar. Faşist diktatörlüğe, otoriter yönetime karşı öyle kararlı bir duruş, mücadele yoktur. CHP’nin tutumunu ifade ettik. Dışarıdaki duruş da öyledir. İstek ve niyet ayrı, somut gerçeklik ayrı. Somut gerçeklik de ikinci tur seçimleri açısından Tayyip Erdoğan’ın şansının daha çok artmış olduğu, Kemal Kılıçdaroğlu’nun 14 Mayıs’taki şansının bile gerisine düştüğü söylenebilir. Dolayısıyla Kılıçdaroğlu’nun kazanabilmesi için daha fazla yeni ilişki ve daha fazla çaba gerekir.

Şimdi milletvekili seçimi açısından belli bir tablo ortaya çıktı. Seçim sonuçlarına bakıldığında Türkiye üç parçadır. İnsan bunu rahatlıkla görebiliyor. Daha doğrusu “TC Devleti” diye tanımlanan, Türkiye olarak ifade edilen sınır bütünlüğü ele alındığında Türkiye’nin üç parça olduğu bu seçim sonuçlarıyla bir kere daha ortaya çıktı. Öncesinden de böyle bir durum gözleniyordu.

Türkiye’de değişime büyük ihtiyaç vardı

Tahmin edilen ve beklenenin tersi bir sonuç ortaya çıktı. Bu sonuç herkeste bir şaşkınlık yarattı. Birçok çevrede şoke olma durumuna da yol açtı. Genel olarak böyle bir durum beklenmiyordu. Cumhur ittifakı, AKP-MHP bile böyle bir sonucu beklemiyordu. Onlar da daha geri plana düşmeye razı olmuş gibi bir görüntü veriyordu. Gerçekten de ortaya çıkan sonuç genelde herkes açısından sürpriz gibi bir durum oldu. O nedenle şimdi çok şey söylenemiyor. Herkes biraz sessizliğe bürünmüş durumda. Gün yirmi dört saat seçimle yatıp seçimle kalkınlar sanki böyle bir süreç yaşanmamış gibi bir anda seçimle ilişkilerini kestiler. İnsan bu durumu basında, medyada daha iyi gözlüyor. Yaşanan şoku basın üzerinden izlemek daha kolay oluyor. Orada daha iyi görülebiliyor. Ama bu sadece basına, medyaya özgü bir durum değil, genel bir durum.

Çünkü gerçekten de Türkiye’de değişime büyük bir ihtiyaç vardı. Bir defa 20 yılı aşkın süren bir AKP iktidarı var. TC tarihinde bu kadar uzun süre, süreklilik arz eden bir yönetim hiçbir zaman olmadı. Zamanlama bakımından tek parti dönemini, M. Kemal ve İsmet İnönü dönemini bile aştı. Dolayısıyla iktidarın yıpranmışlığı, toplum üzerindeki olumsuz etkileri, iç ve dış siyasetteki sonuçlarının değişimi gerektirdiğini herkes dile getiriyordu. Gerçekten de mevcut durum ciddi bir tıkanmaydı, çöküştü. Bunu sürdürmek Türkiye için iç ve dış siyasette bir felaketi ortaya çıkarabilirdi. Türkiye’yi tümünden dış dünyadan kopardığı gibi içte de daha derinleşmiş bir savaşa götürebilirdi. Onun için değişim gerekiyordu ve böyle bir toplumsal bilinç, duyarlılık da vardı. Herkes seçimde bu ortaya çıkacak diye bekliyordu. Fakat mevcut sonuçlar bunun tersidir. Böyle bir sonuç ortaya çıkmadı. Tahminler tutmadı, genelde öngörüler gerçekleşmedi. Neden böyle oldu? Şimdi temel soru budur. Bu temelde herhalde herkes kendi durumunu değerlendiriyor, değerlendirecek de ilgili siyasi güçler toplantılar yapıyor. Zaten yeni bir cumhurbaşkanlığı süreci var, dolayısıyla cumhurbaşkanlığına taraf olan hem Cumhur İttifakı hem Millet İttifakı bir yandan yeni cumhurbaşkanlığı seçimi sürecini belirlemek için toplantılar, tartışmalar yapıyor, bir yandan da milletvekili seçiminde ortaya çıkan sonuçları değerlendiriyorlar.

Yine Emek ve Özgürlük İttifakı’na dair değerlendirmeler basına çeşitli şekillerde yansıyor. Yeşil Sol Parti ve HDP yönetimleri mevcut sonucu hedeflerin başarmaması olarak tanımladı ve bunun nedenlerini ilgili kurullarda değerlendireceklerini, sürece özeleştiri ve eleştiri temelinde yaklaşacaklarını, sorumluluğun kendilerinde olduğunu ilan ettiler.

Bu sonuç Türkiye siyasetinde AKP-MHP faşizminin yıkılarak yeni bir yönetimin kurulmasına yol açmadı, bu siyasi partilerde çok ciddi değişikliklere yol açacağı benziyor. Bu derinleşecek, partilerde değişiklikler

yaratacak. Bazılarının siyasi hayatını sona erdirecek gibi görünüyor. Bu konuda ilk örnek EMEP’ten geldi, EMEP başkanı istifa etti. Kılıçdaroğlu direnmeye çalışıyor. Ama gerçekten yeniden ikinci tur seçimine katılabilecek mi? O henüz net değildir. Bazı çevreler yeniden katılmasını sağlamaya çalışıyor. Fakat bu sonuçlardan sonra bir daha seçime katılabilir mi katılamaz mı belli değildir. Katılamayabilir. Katılır da kazanırsa durum biraz değişik olur, katılır da kaybederse artık Kılıçdaroğlu’nun da siyasi hayatı sona ermiş olacak. CHP yeniden iç tartışmaya girer. Kendisine yeni başkan arar. Devleti değiştiremeseler de bu sonuçlar temelinde partilerin içinde değişiklikler olur/ olacak. Herkesi etkileyecek, hiçbir siyasi güç bu ortaya çıkan sonuçların etkisi dışında kalamaz.

Şimdi görüntü farklı iken böyle bir sonuç neden ortaya çıktı, neye dayandı? Tabii herkes açısından bu sorunun cevabı farklı. Kendileri değerlendirirler, biz fazla bir şey demeyelim ama bu konuda bazı şeyleri kamuoyuyla ilk biz paylaştık. Bunun ne kadar etkisi olacak? Kapalı kapılar ardında yapılan tartışmaları ne kadar etkileyecek? Tabii bunu önümüzdeki süreçte göreceğiz ama bazı temel noktalara mevcut sonuçlar temelinde dikkat çekilebilir.

21 yıldır yönetimde olmasına ve yıpranmasına rağmen AKP ittifaklar oluşturarak yeniden kendisini seçim kazanır duruma nasıl getirdi? Önemli olan soru budur. Bazı basın organları “en çok kaybeden AKP’dir, Tayyip Erdoğan’dır” diyor, bizim adımıza da bunu yazıyor, söylüyorlar ama aslında biz öyle söylemedik. Tersidir geçerlidir. Evet, AKP 7 puan geriledi, Tayyip Erdoğan girdiği seçimlerde ilk defa kazanamadı, fakat yüzde 49.5 oy aldı. Doğru, bu verilere göre kazanamadı ama birilerinin çok çok gerisine de düşmedi, hala birinci konumda. Bu nasıl oldu? Önce bunu anlamak, nedenini çözmek lazım.

Doğrudur, seçim süreci boyunca baskı uyguladı, tutuklamalar yaptı, muhalefet karşısında devlet imkanlarını kullanıyor, bin türlü hile yapıyor, depremden tutalım mültecilere kadar her şeyden yararlanmaya çalışıyor. Kendisine kazandıran her yöntemi mubah görüyor. Bunlar işin bir boyutu, içinde hile var, hurda var, devlet gücüyle seçime girme var. Eşit, adil demokratik bir seçim yok; insan satın alıyor, bol bol para dağıtıyor. Bütün bunlar doğru. Bütün sermayeye, ülkenin imkanlarına sahip oldu. Bu sermayeyi şimdi toplumun tümüne değil de partisine seçim kazandıracak şekilde kullanıyor. Bunlar birer gerçek ama bunların dışında belirttiğimiz iki önemli neden var. Bir tanesi gerçekten örgütlüdürler. Türkiye’de sistem içerisinde örgüt, parti ele alındığında AKP ve MHP kadar örgütlü güç yoktur. Parti örgütleriyle en iyi onlar çalışıyor.

Dikkat edelim bu seçim kampanyası sürecinde en az mitingi MHP ile AKP yaptı. Temel bazı mitingler yapıp tutumlarını ortaya koydular. Örneğin MHP az bir oy kaybetti ama yine de eski oy düzeyini korudu. AKP de 7 puan kaybetti ama hala birinci ve en büyük partidir. O

AKP ideolojik mücadele yürütüyor. Eğitimi, kültürü, sanatı, edebiyatı ve devletin imkanlarını kullanıyor. Cumhuriyetin ilk 50 yılındaki kazanımlarını, bir yana iterek, İttihat ve Terakki Türkçülüğünü, Enver Paşacılığı geliştirerek Türkiye’ye ideolojik olarak hakim kıldılar. Böyle bir toplum oluşturdular, insan eğitiyorlar, harıl harıl zihniyet oluşturunuyorlar. Kemikleşmiş bir kitleleri var. Türkiye’nin çok önemli bir bölümünde hakimiyet kurmuş. İnsanları, gençliği, kadınları eğitip zihni olarak kazanıyorlar. Bu anlamda bir ideolojik duruşları, mücadeleleri, çalışmaları var. Onunla kazanıyorlar.

Adıyaman’a, Malatya’ya, Fırat’ın Batısı’na dönük Maraş katliamından bu yana yürüttüğü soykırımcı saldırıları biliyoruz. O kırılamamıştır. Fırat’ın Batısı’nı Kürtleştirme saldırılarının önü alınamamıştır. Bu açık bir durum. Buna rağmen yine de belli bir oy alımı var. Adıyaman’dan neden vekil çıkartılamamış, aslında alınan rakama göre çıkartılması gerekiyordu. Malatya, Elazığ, Maraş hattının faşist MHP tarafından istila bölgesi olarak seçildiği ve böyle bir saldırıyı elli yıldır yaşadığı açık bir gerçek. Bunlar sürüyor. Biraz da bu bölgelerde yok edilmek istenen Kürtlük kendisini Çukurova’da, Mersin’de, Adana’da ortaya koyuyor. Adana da bu seçimde biraz zayıf düştü. Aslında ittifaklar sorunu nedeniyle böyle oldu. Bir oy düşüşü değil de, ittifak hataları buna yol açtı. Ama yine de Mersin’in, Adana’nın, Antalya’ya kadar uzanan hattın sonuçları biraz da Fırat havzasındaki Kürtlüğün kendisini ifade etmesi oluyor. Orada ifade buluyor. Antep’ten Mersine kadar uzanan hat, Maraş, Adıyaman, Elazığ, Urfa hattında eritilmek istenen Kürtlüğün duruşunu temsil ediyor.

Kurdistan özgür yaşamı ve demokrasiyi temsil ediyor

Şimdi bir diğeri Akdeniz ve Ege kıyısından İstanbul’a kadar uzanan hattır. CHP ya da Millet İttifakı denen ittifakın başarılı olduğu alan orası. Bunların ortasında kalan, Orta Anadolu, Karadeniz denen alandan Ege’nin içlerine kadar da ayrı bir üçüncü bölge ortaya çıkıyor. Aslında mevcut durum üç ideolojik duruştur. Üç yaşam tarzını ifade ediyor. Kurdistan özgür yaşamı, demokrasiyi temsil ediyor. Demokratik sistemi, demokratik modernitenin gelişim alanı, onun yaşam tarzı olarak kadın özgürlüğü temelindeki özgür yaşamı, toplumculuğu ifade ediyor.

Ege ve Akdeniz kıyısında kapitalist modernitenin tümünden hakim olduğu, onu dört dörtlük yaşamaya çalışan bir ideolojik duruş var. Baştan beri CHP’de temsilini bulan böyle bir Kemalist modernite durumudur. Tümünü Avrupa’yla bütünleşmek isteyen, Avrupa modernitesinin uzantısı olarak ortaya çıkan böyle bir ideolojik duruş, yaşam tarzı duruşundan bahsedebiliriz.

Bir de bunların arasında kalan, AKP ve MHP’nin seçim kazandığı, birinci parti olduğu ırkçı-şoven-milliyetçi-Turancı faşist Türklüğe temel teşkil eden bir toplumsal, ideolojik duruş, yaşam tarzı, ayrı bir topluluk oluşturma durumu var. Bu özellikle ANAP’la, arkasından AKP ile birlikte gelişme sağladı. Kırk yılı aşan 12 Eylül döneminin ortaya çıkardığı bir yeni toplumsal yapı oluyor. AKP-MHP burada sermayesiyle, zihniyetiyle, sosyalitesiyle, yaşam tarzıyla, ideolojik duruşuyla yeni bir toplum yarattı. Bunlara “Anadolu kaplanları” da diyorlardı. Sermaye gelişimi açısından yeni modernite oluyor.

Aslında bu eğilim bir yandan Türkiye metropollerini, Ege, Akdeniz kıyılarını fethetmeye çalışıyor, diğer taraftan Orta Asya’ya kadar Türklüğü birleştirmeye çalışıyor. Böyle geniş, yayılcı bir hedefi var. Mevcut sonuçları böyle tek tek iller, oradaki topluluklar bazında ele alıp değerlendirmek, çözümlmek mümkün ama genel planda Türkiye için böyle üç temel, ayrı hattan bahsetmek mümkün. Zaten ittifakla da seçime girildi. Her bir bölgede bu ittifaklardan bir tanesi başarılı oldu, birinci oldular. Kurdistan’da Emek ve Özgürlük İttifakı, Akdeniz ve Ege kıyılarında Millet İttifakı, İç Anadolu-Karadeniz denilen sahada da Cumhur İttifakı birinci parti oldu, oyların çoğunu aldı.

AKP iktidarının, kendi zihniyetini, siyasetini, sermayesini, örgütlülüğünü geliştirmesi, onu metropollere doğru daha fazla yaydı. Dolayısıyla metropollerden, özellikle de Millet İttifakının kazandığı alanlarda da oy kazanması, Cumhur ittifakını seçimi kazanmaya, mecliste çoğunluğa ulaşmasına neden oldu.

Aslında Millet İttifakından birincilik bekleniyordu. İçte ve dışta genel kanaat buydu. Kendi başına kazanamasa da Cumhur İttifakını geçer, birinci ittifak olur, Emek ve Özgürlük İttifakı ile birlikte mecliste çoğunluk haline gelir. Dolayısıyla cumhuriyetin ikinci yüzyılını başlatacak meclis, AKP-MHP faşizmini aşan bir çoğunluğa kavuşarak bu faşist zihniyet ve siyaseti değiştirme yönünde adımlar atabilir biçiminde tahminler, hesaplar yapıyordu. Genel kanaat buydu. Seçim propagandalarında açığa çıkan, görünen durum da bunu yansıtıyordu.

Bu seçimler gösterdi ki halk içinde çalışılmazsa, kitleler eğitilip örgütlendirilmezse kazanılmıyor. Yani öyle oy çantada keklik değildir. Çok çalışan, kitlelere giden, kitleleri eğitip örgütleyen kazanıyor. Emek ve Özgürlük İttifakı partilerinin de böyle bir sorunu var. Bu seçim açısından ittifak politikalarında hata çok oldu. Daha çok sol-sosyalist, demokratik ittifakı öne çıkardılar. Kuşkusuz bu hata değildi. Türkiye'deki demokratikleşmenin temeli sol, sosyalist olmak zorunda. Fakat bu güçleri birleştiremediler. Emek ve Özgürlük ittifakı seçime bir listede giremedi. Yeşil Sol Parti ile TİP'in aynı listede seçime girememesi büyük bir hataydı.

düzeyde oy aldı. Bunda çok önemli bir etken örgütlü çalışmadır. Birey çalışmıyor örgüt çalışıyor. Seçim günü mitinglerle çalışmıyorlar, yılın her günü, her zamanında çalışıyorlar. Sokak sokak, ev ev, insan insan çalışıyorlar. Baştan beri Tayyip Erdoğan böyle bir tarzı geliştirdi, hala böyle bir parti varlığını koruyor. Bunu biraz gevşetenleri partiden attı, partide böyle bir disiplini yarattı. Bunu görmek lazım. Böylece sadece kendi kitlesine propaganda yapan olmuyor, kendi dışındaki kitleye de ulaşıyor, onlardan da oy alıyor. Tarafsız olan, arada kalanlardan en çok oyu onlar alıyor, bu çalışma yöntemi kazandırıyor.

İdeolojik duruş gösterenler kazanıyor

Diğer temel bir neden de ideolojik çalışma yapmasıdır. AKP, İslami ideolojiyi aldı Türk milliyetçiliğinin kuyruğuna taktı, güdümüne soktu. AKP MHP'ileşti. Türk İslam sentezi deniliyordu aslında İslam'ın yok edildiği, ırkçı, şoven, milliyetçi, kafatasçı, kızıl elmacı-Turancı MHP milliyetçiliğinin AKP'ye de hakim olduğu bir durum ortaya çıktı. AKP-MHP ittifakı, Cumhuriyet İttifakı bir ideolojik duruşu temsil ediyor. Bunu görelim, buradan ideolojik duruşun, mücadelenin gücünü görelim.

Bazı çevreler, AKP'yi sadece para çalmakla, hırsızlıkla, sermayeye önem vermekle değerlendiriyor. Yine bazıları, savaşçıdır, savaş yapıyor oradan kazanıyor diyor. Bunlar da birer etken ama birinci etken ideolojik çalışmasıdır, ideolojik mücadele yürütmesidir. İdeolojik duruş göstermesidir. Bunu da MHP ideolojisinde birleşerek yapmalarıdır. Bu temelde eğitimi, kültürü, sanatı, edebiyatı, hepsini devlet imkanlarını kullanarak, cumhuriyetin ilk 50 yılındaki kazanımlarını, Kemalizm denilen şeylerin hepsini bir yana iterek, İttihat ve Terakki Türkçülüğünü, Enver Paşacılığı geliştirerek Türkiye'ye ideolojik olarak hakim kıldılar. Böyle bir toplum oluşturdular, insan eğitiyorlar, harıl harıl zihniyet oluşturmuyorlar. Kemikleşmiş bir kitleleri var. Türkiye'nin çok önemli bir bölümünde hakimiyet kurmuş. İnsanları, gençliği, kadınları eğitip zihni olarak kazanıyorlar. Bu anlamda bir ideolojik duruşları, mücadeleleri, çalışmaları var. Onunla kazanıyorlar.

Türkiye'nin zihniyet yapısını, sosyolojisini, toplumsal yapısını değiştirdiler. Yeni bir topluluk, sınıf, zihniyet ortaya çıkardılar, tarih bilincinden yaşam tarzı ve dünya bakışına kadar bir bilinç, bakış açısı oluşturdular. Dikkat edilirse ideolojik duruş gösterenler oy alıyor. PKK de Kürt yurtseverliğini geliştirdi, Kürt toplumunda da hakim olan duruş ideolojik duruştur. Herhangi bir ekonomik imkan, sosyal imkan vermiyor. Hatta huzur bile vermiyor. Savaş içine çekiyor ama zihniyet oluşturmuyor, yeni bir düşünce, duygu geliştiriyor. Yurtseverliği hakim kılıyor. Kurdistan'da da benzer duruş vardır.

AKP-MHP ile PKK mücadelesinin yüzde 80'den fazlası esas olarak bir ideolojik çatışma, ideolojik mücadeledir. Ekonomik, sosyal, siyasal mücadele alanları tali alanlardır. Yüzde 20'sinin içinde yer alanlardır, esas mücadele ideolojik mücadeledir. Aslında esas çalışma ideolojik çalışmadır. Dolayısıyla şu görüldüğü; ideolojik çalışmayı önemseyen, esas alan partiler gelişme sağlıyorlar, toplumda etkinlik kazanıyorlar, toplumsal temel oluşturmuyorlar. Böyle yapmayanlar kaybediyor.

CHP neye dayanıyor? CHP de hala tümünden yok olmadıysa kısmi de olsa Avrupa standartlarındaki kapitalist, modernist yaşam tarzını esas almaları, temsil etmeleri, bunu yaşatmalarına dayanıyor. Buna yatkın toplumsal kesimleri bilinçlendirmeleri, eğitmelerine dayanıyor. Metropollerde hala AKP-MHP hakim olamadıysa,

sa, CHP varlığını sürdürüyorsa orada da bir ideolojik duruş var. Ama CHP buna sahip çıkamadı, 1970-80 öncesindeki gibi, yine tek parti döneminde, İsmet İnönü döneminde olduğu gibi ideolojik olarak bu yaşam tarzına sahip çıkamadı. Kemalist resmi ideolojiyi, kapitalist moderniteyi, Batıcılığı hakim kılamadı. Bunun mücadelesini veremedi. AKP-MHP'nin ideolojik saldırılarına karşı ideolojik duruş ve mücadele, onlara karşı bir ideolojik çalışma yürütemedi, yürütemiyor.

Tersine, Millet İttifakı Cumhuriyet İttifakından öyle farklı, somut bir şey ortaya koymadı. Ne dedi? "Başkanlık sistemini kaldırıp yerine parlamenter sistemi koyacağız" dedi. Yani 5 sene önceki sistemi yeniden getirecek. Bir yenilik var mı? Hayır! Zaten o sistem 5 sene önce vardı. Krize, çıkmaza girdi, çözüm üretmez hale geldi de Tayyip Erdoğan o çözüm-süzlüğe dayanarak bu sistemi getirdi. Dolayısıyla Millet İttifakının söylediği bir geriye dönüştür.

Aslında restorasyon dediğimiz budur. Çözüm üretmiyor. Mevcut rejimde yaratacağı gerçek bir değişimi de yok. Sadece siyasi sistemde yapacağı dar bir değişiklikten bahsediyor. Yani çok yüzeysel, basit, şematik bir değişiklik, değişim isteme durumu var. İşin özünde, ideolojik olarak herhangi bir değişiklik yok. Tarih, toplum, yaşam anlayışı ve zihniyetinde bir değiştirme yoktur. Sadece böyle bir değişikliği öngördüler. Çok sığ, çok yüzeysel kalındı, dolayısıyla bu durum insanlara çok bir şey kazandırmaz.

Çoğu insan bunu bir kör dövüşü biçiminde anladı. Hatta eskinin başarı getirdiğine, getireceğine inandırmak zor oldu. Zaten kimse de buna inanmaz. Öyle olsaydı bu sistem ortaya çıkmazdı, değişmezdi. Dolayısıyla onunla insanları inandırmaları, etkilemeleri zordur. Ona karşı AKP-MHP'nin argümanları toplumda daha güçlü, etkileyici, söylemleri daha inandırıcı oldu. Geçmişte ortaya koyuyor, değişiklik bunun için oldu diyorlar. Dolayısıyla etkili oluyorlar.

Şimdi bu bakımdan Millet İttifakı bu sonuçlardan daha çok etkilenecek. Güya adaydı, yeni yönetim olacaktı, anlaşılıyor ki şimdi varlığını da sürdüremeyecek. Kendi iç çatışmaları, çelişkileri orada ortaya çıkacak, dağılma yaşayacaklar. Neden? Niye böyle oldu? İktidar olacaklarını sanırken şimdi en çok kaybeden konumuna düşüyorlar? Hata yaptılar da ondan. Kendi yaklaşımlarından kaynaklandı. AKP-MHP'de olanlar, onlarda yoktur. Örneğin böyle bir parti çalışması yoktur. O düzeyde yapmıyorlar. Daha çok kendi kendilerine propaganda ettiler, kendi tabanlarına hitap ettiler.

Seçim çalışmaları da öyle oldu. AKP-MHP gibi örgütlü parti değiller. Parti örgütlülükleri çok gevşektir, tabanda, derinde kitle çalışması yapan bir parti konumunda değiller, üst-elit, bürokratik bir siyaset, parti anlayışları var.

Diğer yandan ittifakta hata yaptılar. Öncelikle Meral Akşener'in ayrılıp geri dönüşü ittifaka zarar verdi, kaybettirdi. Diğer yandan CHP karşıtı olan diğer dört partinin CHP listesinden seçime

girişi ne CHP'ye bir şey kazandırdı ne de diğer partilerin gücünü ortaya çıkardı. Belli ki hiçbir partinin tabanı bu ittifakı kabul etmedi, benimsemedi, bu doğal bir durumdu da.

Kürtler ve demokratik güçler AKP-MHP faşizmini gerilettiler

Hata yaptılar. Cumhuriyet boyunca çatışma halinde olan, kavga eden iki akımı getirdiler CHP'nin içinde birleştirdiler, ne CHP içine girenler CHP'ye oy verdi, ne CHP'liler onlara oy verdi. Dıştan, yüzeysel bakıldığında çok birlik halinde seçime girdikleri gibi bir görüntü vardı. CHP'nin, Millet İttifakının birinci olacağını düşünen bakışı böyle yanıldı. Bu yanlışlığı yaşadık. Çok bütünlüklü olduklarını, bunun seçim sonuçlarına yansıtacağını düşündük. Oylarını aritmetik olarak topladığımızda yüksek çıkıyordu. Ama gördük ki seçim aritmetik toplamdan oluşmuyor.

Tersine hiçbir şey kazandırmadı. Zaten bundan önceki seçimde CHP'nin oy oranı yüzde 22'ydi. On dan önceki seçimde ise yüzde 25'ti. Şu anda da yüzde 25'tir. Şimdi altı parti ve bir de Mustafa Sarıgül seçime girdi. Eğer CHP bu ise diğer partiler nerede, yok diğer partilerin gücü buradaysa CHP nerede? Herkes bu soruları soracak, ortada herhangi bir kazanım yok. Oysa bu konuda Cumhuriyet İttifakı, ittifak siyasetini de doğru yürüttü. AKP yüzde 7 oy düşüşünü, bazı küçük partileri katarak telafi etti. Cumhuriyet İttifakını tekrar böyle bir temelde birinci ittifak haline getirdi. Yani AKP'ye, ittifaka oy kazandırdı. AKP'nin kaybettiklerini o partilerle telafi etti.

Diğer yandan CHP ve AKP'den kopan partiler, geçmişte de AKP'ye karşı mücadele etmediler. Bir defa AKP'den kopanlar AKP'ye karşı açık, net, kesin bir mücadele yürütmediler. Adeta korku, ürüntü içerisinde küçük grup halinde kaldılar. Adeta CHP'ye sığındılar, CHP'nin sırtından onlarca milletvekili kazandılar. Elbette ki bu yönetimden CHP'nin tabanı bunun hesabını soracak.

CHP de, Kemal Kılıçdaroğlu yönetimi de aslında AKP'ye karşı, AKP-MHP ittifakına karşı doğru, etkili bir mücadele yürütmedi. Yıkılacağını düşündü ve yerine ben geçeyim diyerek iktidar olma hevesine kapıldı. Öyle bir irade gösterir gibi oldu ama o kendi mücadelesinin sonucunda olmadı. Kürtler, demokratik güçler, kadınlar, gençler, işçi ve emekçiler mücadele etti, AKP-MHP faşizmini gerilettiler.

Bir de süreç uzadı. AKP ve yönetimi iyice yıprandı. Artık o aşılır, çökecek, yeni yönetim gelecek, o zaman yenisi biz olalım, boşluğu biz dolduralım diye böyle kurnazca bir yaklaşım içine girdiler. Kendileri mücadele etmeden başkalarının mücadelesinin ortaya çıkardığı sonuçları kendi tekellerine almak istediler, o kurnazlık siyaseti tutmadı.

Diğer yandan, geçmişte de mücadele etmediler. AKP'nin sıkıştığı, temel ideolojik duruşun gerektiği her yerde CHP destek verdi. Altılı masa, Millet İttifakı denilen ittifak

ortaya koyduğu belgelerde de biraz ekonomik sorunları dillendirdi, bir de çok basit yüzeysel bir biçimde sistem değişikliğinden bahsetti. Onun dışında Türkiye'nin temel sorunlarını gündeme getirip, bunlara çözüm öneren bir yeni siyaset ortaya koymadılar. Kürt sorununu hiç tartışma gündemine bile almadılar. Kadın sorununa sahip çıkmadılar, yine gençliğe ilişkin "hey gençler sizin hayalleriniz benim hedefimdir" diye seçim kürsülerinde birkaç şey söylese de Kemal Kılıçdaroğlu'nun bir programı yoktu. Bu söylem gençliği inandırmadı.

Kısaca AKP-MHP'yi aşan bir siyasi duruş ortaya koymadılar. Savaş sorununu nasıl çözeceklerine dair net bir politika belirleyemediler. İdeolojik ve siyasi olarak AKP-MHP'yi tümüyle aşmış, onların dışında, karşısında alternatif ideolojik-politik duruş gösteren temelde olmadılar. Böyle hiçbir temel soruna yeterince sahip çıkmadılar.

Geçmişte AKP'ye en zor anda, en temel desteği onlar verdi. Herkes koltuk değneği olduklarını biliyor. Bizim geçmişteki kanımız şuydu: Tayyip Erdoğan'dan önce Kemal Kılıçdaroğlu gitmeli. Kemal Kılıçdaroğlu CHP'nin başında kaldıkça Tayyip Erdoğan iktidardan düşürülemez. Bunu defalarca dile getirdik, paylaştık. Sanki şimdi bir kez daha doğrulan bu oluyor. Halbuki bu seçimde gerçekten bu düşüncemiz yanlış mı çıkacak, gelişmeler değişik bir durum ortaya çıkarır mı diye bekledik. Kuşkusuz isteğimiz bu yönlüydü. Fakat tekrardan eski düşüncemizin haklılığı bir ölçüde ortaya çıktı. 28 Mayıs'ta Tayyip Erdoğan kazanırsa eski düşüncemiz tam doğrulanmış olacak.

Peki bu niye böyle? Çünkü gerçekten de temel sorunlarda ayrı bir düşüncesi yoktur. AKP'nin MHP ile birlikte Kemalizm'i ortadan kaldırıp yerine Enverciliği geçirmesi yönündeki çabalarının hiçbirisine karşı çıkmadı. Sanat, edebiyat, kültür çalışmalarında AKP-MHP Türkiye'nin eski sanat birikimini ezerken o sanatçılara sahip çıkmadı, göz yumdu, seyretti. Onlara sahip çıkarak kendilerine oy veren Avrupa modernitesinin yaşam tarzını aktif savunan, bu temelde AKP-MHP'yi eleştiren, ona karşı mücadele eden bir tutum göstermediler. Dolayısıyla onların yöntemiyle AKP-MHP aşılamaz. Bunu insan net ifade edebilir.

Yeşil Sol Parti ile TİP'in aynı listede seçime girmemesi bir hataydı

Emek ve Özgürlük İttifakı birçok açıdan değerlendirilebilir. Hala partililik açısından zayıftırlar. Bunlar da hala elit kalıyor. Üst politika yürütüyorlar, toplumcu değiller, toplumun içinde çalışan, örgütlenen, toplumu eğiten, örgütleyen partiler konumunda değiller. Kendilerini sol, sosyalist, özgürlükçü tanımlamalarına rağmen toplumdan kopuklar. Bürokratik yapıları, yaklaşımları çok önde. Dolayısıyla toplum içinde çalışma yürütmüyorlar. Biraz öyle heyecana kapılıyorlar, özgürlük hareketinin yarattığı hazır kitleye dayanıyorlar,

nasıl olsa kitle hazır, çok fazla gerek yok gibi bir havaları var. Öyle olmaz.

Bu seçimler gösterdi ki halk içinde çalışılmazsa, kitleler eğitilip örgütlenilmezse kazanılmıyor. Yani öyle oy çantada keklik değildir. Çok çalışan, kitlelere giden, kitleleri eğitip örgütleyen kazanıyor. Emek ve Özgürlük İttifakı partilerinin de böyle bir sorunu var. **Bu seçim açısından ittifak politikalarında hata çok oldu.** Daha çok sol-sosyalist, demokratik ittifakı öne çıkardılar, oraya kaydılar. Kuşkusuz bu hatalı değildi. Türkiye'deki demokratikleşmenin temeli sol, sosyalist olmak zorunda. Fakat bu güçleri birleştiremediler. Emek ve Özgürlük ittifakı seçime bir listede giremedi. Buradaki durum CHP'deki gibi değildir, CHP'nin diğer partilerle seçime girmesi oy kaybına yol açtı ama Emek ve Özgürlük İttifakı için tersi doğruydı. Bir partide girmeleri onlara oy kazandıracaktı. Hatta aritmetik hesabın ötesinde sinerji yaratarak her partinin gücünü aşan düzeyde oy elde edeceklerdi. Fakat onu yaratamadılar. Yeşil Sol Parti ile TİP'in aynı listede seçime girememesi büyük bir hataydı. Yine Sosyalist Güçbirliği İttifakı'nın Emek ve Özgürlük İttifakı'na çekilememesi durumu var. Sonuç olarak sol-demokratik ittifakı öne çıkardılar ama onları da birleştiremediler.

Kürt ittifakını biraz gerçekleştirmeye çalıştılar. AKP, Hizbulkonyayı ittifaka çekerek bunu darbeledi. "Kürdi İttifak" denilen gelişmeleri önlemek için hemen Hüda-Par'ı yanına çekti. Sol dışında kalan İslami çevreleri demokrasi ittifakının içine çekemediler. Geçmişte Demokratik İslam Hareketi vardı, onlar önemli bir güçtüler. Mesele sadece sol ittifak değil. Esası o olabilir ama tüm demokratik güçleri kapsayan bir ittifak olmalıydı. Böyle bir ittifak oluşturamadılar. İttifak politikalarını başta ele alıp, değerlendirerek, tartışarak başarılı bir biçimde uygulayamadılar. Öyle olacağı seçimin başlangıcında belliydi. Tek listeyle girmeyince oylar bölünecekti, nitekim bölündü de. Şimdi 12 milletvekilinin bundan dolayı kaybedildiğini belirtiyorlar. Bu da tartışmaya yol açacak.

Yeni dönemde demokratik siyaset hiç işlemeyebilir

Diğer bir nokta ise propagandayı sadece kendilerine yapmış olmaları durumudur. Emek Özgürlük ittifakı, Yeşil Sol parti daha çok kendi tabanını harekete geçirdi. Coşku, heyecan yarattı. Biz de bütün kitleleri harekete geçirdiğini düşündük. Ama öyle değildi. Kendi kitlelerini bu denli ağır baskı, zulüm, katliam altında bu kadar coşkulu kılmaları ulaşılan moral düzeyi bakımından gerekiyordu, iyiydi, yanlış değildi ama yetersizdi. Sadece onunla kalınamazdı. Bu kendi kendine propaganda, ajitasyon yapma, kendi kendini inandırma oluyor. Oysa kendi kendimizi ikna etme sorunumuz yoktu, başkalarını kazanma sorunumuz vardı. Aslında seçim çalışmaları bunun üzerine oturmalıydı. Orada da eksiklik oldu.

Şimdi bundan sonra ne olacak? 28 Mayıs'ta gerçekleşecek olan Cumhurbaşkanlığı seçimi bir daha bu yo-

ğunlukta olmaz. Esas olan biraz da parlamento seçimiydi. Herkes kendi temsilcisini parlamentoya göndermek, parlamentoda görmek istiyordu.

Bütün bunlardan çıkartacağımız sonuç nedir? Evet, çok yönlü olmak, bütünlüklü çalışmak önemli ama esas duruş ideolojik duruştur, esas çalışma ideolojik çalışmadır. Esas mücadele ideolojik mücadeledir. Bir defa bu gerçeği görmemiz gerekiyor. İdeolojiden kaçan, dar siyasetle, yüzeysel bir coşku ve heyecanla toplum yönlendirilemez. Devrimci gelişme, değişiklik yaratılmaz, geniş kitleler kazanılmaz. Toplumu eğitmek gerek, eğitim de yüzeysel bir ajitasyonla olmaz. Derinlikli bir ideolojik çalışmayla, propagandayla, sanatla, edebiyatla, kültürel devrimle olur. AKP-MHP yeni bir topluluk oluşturdu. Kürtler de bir duruş gösteriyorlarsa aslında Önder Apo'nun çalışmalarının ortaya çıkardığı ideolojik, kültürel gelişme sonucundadır. Bunu görmemiz lazım. Zaten bunu bildikleri için, Kürt toplumunda kafa karışıklığı yaratmak için hep Önderliği gündeme getirdiler. Dikkat edelim seçim tartışmaları sürecinde, bu yönlü bir değişiklik yaratmak istediler.

Şimdi Kılıçdaroğlu Cumhurbaşkanlığı seçimini kazanırsa en azından siyasi mücadeleyle yeni bir erken seçim ve yeniden faşist zihniyet ve siyaseti aşma imkanı ortaya çıkabilir. Öyle olmazsa ki daha güçlü olasılık odur, o zaman AKP-MHP faşizmi saldırılarını artırmak suretiyle siyasi olarak kendi çizgisini izleyecek. Bu konuda AKP'nin yarattığı bir taban var. Onu daha da kemikleştirmek ve geliştirmek için çalışacak. Karşısında alternatif bırakmamak için de faşist-soykırımcı saldırıları daha çok geliştirecek. Özellikle Kürtlere ve Kurdistan'a saldıracak, kendisini teşhir edenin, zayıf düşürenin Kürtler ve Kurdistan olduğunu zaten görüyor, biliyor. Bunu bu seçimde bir kere daha gördü. Dolayısıyla saldırılarını sürdürecektir, toplumu göçertmeye, katliam, baskıyla egemenlik altına almaya çalışacak. İdeolojik, kültürel saldırılarla daha fazla asimile etmeye çalışacak. Dolayısıyla bunu devam eden tarihi bir süreç olarak tanımladık. Herhangi bir değişiklik olmadı. Mücadele daha da çok gelişerek, derinleşerek sürecek.

Şimdi, Cumhuriyetin ikinci yüzyılına nasıl girilecek? Bu sorunun cevabı hala karmaşıktır. Hala böyle yeni bir başlangıç olsun, Kürt sorununun demokratik çözümü ekseninde Türkiye'nin demokratikleşmesi gelişsin, Demokratik Cumhuriyet, demokratik Türkiye ortaya çıksın hedefi besbelli ki ortaya çıkan seçim sonuçlarıyla olmaz. Tersine Türkiye'nin durumu daha karmaşık olacak, faşist-soykırımcı saldırılar daha da artacak. Bu sonuçlarla AKP-MHP ittifakı, CHP'yi, onunla ortaklık yapanları daha da ezmeye çalışacak. Dolayısıyla iç ilişkiler daha çok artacak, ne düzeyde çatışmaya dönüşür bilemeyiz. Fakat ne olursa olsun şimdiye kadar olduğu gibi faşist saldırıların yoğunluğu Kurdistan'a, Kürtlere dönük olacak.

Tayyip Erdoğan bu dönemi "şahlanış dönemi" olarak tanımladı. Kendisi şahlanırken karşısındakileri ezmeyi ifade ediyor. Dolayısıyla fırsat

bulurlarsa Kürt'ü, Kurdistan'ı daha çok ezmeyi hedefleyen bir saldırı pozisyonuna girmeye çalışacaklar. Zaten biz de daha öncesinden bunları değerlendirmiş, hazırlıklı olunması yönünde uyarılar yapmıştık. Son 8 senedir yaşanan bu yoğunlaştırılmış mücadele süreci derinleşerek devam ediyor ve edecek de. Siyasi ve askeri mücadele sürecek.

Askeri mücadeleyi de yeterli hale getirmenin yol ve yöntemlerini bulmamız lazım. Bir ihtimal olarak bu dönemde bu daha çok ön plana çıkabilir. Demokratik siyaset hiç işlemeyebilir. Geçmişteki durum sürmeyebilir. Çünkü yakın geçmişte yerel yönetimlerin üzerine gelip belediyeleri yok etti. Şimdi büyük ihtimalle cumhurbaşkanlığını da kazanırsalar çeşitli biçimlerde Emek ve Özgürlük İttifakı'nı meclisten atmaya çalışacaklar. Meclis artık eskisi gibi bir mücadele gücü, rolü oynayamaz hale gelebilir. O halde siyasi mücadele daha çok geriye itilip savaş daha çok öne çıkabilecek, bunu bilmemiz lazım. Ona göre de varlık ve özgürlüğü sürdürebilmek açısından yeni alanlarda faşist-soykırımcı saldırıları karşılayacak bir savaş durumunu geliştirebilmemiz gerekir.

Fakat her halükarda bizim ihmal etmeyeceğimiz şey ideolojik mücadeledir, ideolojik çalışma, ideolojik

Biz daha önce olası seçim sonuçları üzerinde tartışma yürütmüştük. Birinci ihtimal olarak eğer AKP-MHP seçimi kazanırsa ki mecliste bu gerçekleşti, cumhurbaşkanlığını da alırsa bu ihtimal gerçekleşmiş olacak. İkinci bir ihtimal, taraflar başa baş gidecek ve kendilerinin kazandığını iddia edecek. Üçüncü ihtimal olarak da AKP-MHP faşizmi yıkılacak, Emek ve Özgürlük İttifakının desteğiyle Millet İttifakı hükümet kurar hale gelecek. Böyle olursa, mücadeleyi yeni yöntemlerle sürdürmek, değişimi, devrimi sürekli kılp iletirmek gerekir dedik. İkincisi olursa; bir iç savaşa gidecek, böyle bir savaşa hazırlıklı olmalıyız, daha büyük bir savaş olur, birçok güç savaşa girer biz de öyle bir pozisyonda oluruz. Büyük ihtimal bu da gelişir buna hazırlıklı olalım dedik.

Tabii en kötü ihtimalin birinci ihtimal olacağını belirttik. Öyle olursa faşizm dolu dizgin saldıracak. Esas olarak kendine meşruiyet kazandırmak için hedefi PKK ve Kürtler olacak. O halde bizim buna karşı daha güçlü hazırlıklarımız olmalı. Çünkü, şimdiye kadar olduğu gibi, hatta onu aşan düzeyde önümüzdeki dönemin anti-faşist mücadelesi PKK'nin ve Kürtlerin omuzuna binecek. Bu mücadelenin yükünü PKK ve Kürtler taşıyacak. O halde bu, mücadelenin daha çok derinleşmesi, yoğunlaşması olacak.

katliamları gerçekleştirmekte daha saldırgan hale gelecekler.

O halde var olmak ve özgür yaşamak için bu saldırıları göğüsleyecek, kıracak bir mücadele duruşunu, ıradesini ve pratiğini her alanda ideolojik, siyasi, askeri tüm boyutlarda gösterebilmek gerekiyor. Zor gibi gelebilir ama kolay başarı insanı fazla ilerletmez, güçlendirmez. Önemli olan zoru yenmek, zor ortamlarda başarı kazanabilmektir. Öyle anlaşıyor ki Türkiye bir dönem daha çok karışık, karmaşık bir çatışma dönemini yaşayacak. Çeşitli güçler de bundan yararlanmaya çalışabilir, bunu teşvik edebilir. Faşizm, ezmek için saldıracak fakat buna karşı direnişin de dayanağı, desteği olacak.

Bakin, Kurdistan toplumu ayakta, dikkat edilirse herhangi bir gerileme yok. Gerçekten de seçime katılımlarını da, özgürlükçü, eşitlikçi çizgiyi desteklemelerini de selamlıyor ve kutluyoruz. Kürt toplumu böyle bir duruş gösterdi. Faşist-sömürgeci-soykırımcı siyasete karşı özgürlük için, demokrasi için, Önder Apo'nun fiziki özgürlüğü için mücadeleye her şeyini verecek bir düzeyi bir kere daha ortaya koydu. Bu, Türkiye'ye de önemli ölçüde yayılıyor. Birçok alanda alınan oylar bunu gösterdi. Kurdistan'ın dışına da epeyce taşmış

gelişmelerdir. Bu düşmanın ideolojik saldırılarını, asimilasyonunu göğüsleyecek, Kürt toplumunu kendi yurtseverlik gerçeği temelinde eğitecek, bilinçlendirecek, örgütlü kılacak bir çalışma yürütmektir. Siyaset de buna dayanır, savaş da. İdeolojik çalışma ve eğitim toplumda olmazsa ne siyaset başarılı olur ne askerlik. Toplumdan kopuk siyaset, askeri çalışma olmaz. Bizim de en çok değerlendirmemiz, ders çıkartmamız gereken bir yan da bu oluyor. Çünkü, bizde fazla dar askeri ve siyasi yaklaşım var. Siyasi ve askeri mücadelenin temelini ideolojik mücadele olduğunu, eğitilmiş ve örgütlenilmiş topluma dayandığını, siyasi ve askeri mücadelenin böyle bir toplum temelinde yürütüldüğünü görmüyoruz, görmek istemiyoruz. Toplumdan kopuk duruyoruz. Öyle bir toplumsal çalışmaya girmiyoruz. Dolayısıyla siyasetimiz üst siyaset oluyor, savaşımız bir öncü savaşı, dağ ile sınırlanmış gerillanın savaşı olarak kalıyor. Bu durum bizi çok fazla daraltıyor. Kesinlikle böyle bir duruma düşmemek lazım.

Buna hazırlıklı olmalıyız, bu mücadeleyi sadece askeri boyutla da sınırlandırmamalıyız, siyasi-askeri, esas olarak da ideolojik, tüm boyutlarda çok yönlü yürütmeliyiz. Bunun için de hazırlıklarımız olmalı. Şimdi bu birinci ihtimal gerçekleşiyor gibi.

Kürt Toplumunu duruşlarından dolayı selamlıyoruz

Tabii faşist-soykırımcı saldırılar geliştiğinde hedefin PKK ve Kürtler olacağı, bunun şimdiye kadar olandan daha fazla olacağı da açık. Çünkü seçimde faşizme geçit vermeyen Kurdistan ve Kürtler oldu. Tayyip Erdoğan'ın birinci turda seçilmesini engelleyen Kürtler oldu. Dolayısıyla kedine karşı çıktı diye şimdiye kadar var olandan daha fazla Kürt toplumunu düşman görecektir. Zaten yaınındaki ortakları MHP ve Hizbul kontra yeminli Kürt düşmanlarıdır. Özgür Kürde düşmanlar, saldırı hâlinde. Dolayısıyla daha fazla Kürt düşmanlığında derinleşecekler. Kürt

durumda. Bu mücadele giderek Türkiye genelinde daha çok dayanak, destek bulabilir.

Dış çevreler de çıkarcıdır. Tayyip Erdoğan'ın zayıf konumundan yararlanıp ekonomik, siyasi çıkar sağlamaya çalışacaklar; ama yine de Tayyip Erdoğan'sız bir Türkiye'yle daha iyi yürürüz kanaatine varmışlardı. Onun için tümenden karşı çıkıp reddetmeseler de eskisi kadar Tayyip Erdoğan yönetimiyle birlik olmayacaklar. Dolayısıyla AKP-MHP faşizmi için dış alan da daha çok daralmıştır. DAİŞ, İhvanı Müslim'in tehdidiyle dış dünyayı, ABD ve Avrupa siyasetini korkutuyor. Dolayısıyla mücadele etmek isteyenler dayanak ve güç bulabilirler. Ama mücadele de bedel istiyor, cesaret ve fedakarlık istiyor, yaratıcılık istiyor. Bunlar gösterilirse başarılı olunur. Zaten halklarımız için, yurtsever ve demokratik güçler için, faşizme karşı mücadeleyi başarıya götürmekten başka bir sonuç da kabul edilemez.

KCK VE DEMOKRATİK ULUSLAŞMANIN BOYUTLARI

Ulus-devletin federe ve konfedere hali demokratik çözüm değildir. Bunlar farklı devlet biçimlerine dayalı çözümlerdir ki, yine sorunları ağırlaştırmaktan öteye rol oynayamazlar. Belki kapitalist sistem mantığı içinde katı merkezîyetçi ulus-devletin federe ve konfedere biçimlere dönüştürülmesi sorunları yumuşatıp kısmi çözümler getirebilir, ama köklü çözümlere yol açamaz. Demokratik çözüm güçleriyle ulus-devletçi güçler arasında çözüm araçları olarak federe ve konfedere biçimler denenebilir. Ama bu araçlar kullanıldı diye köklü çözümler beklemek, kendini bir kez daha yanıltmak olur. Ulusal kurtuluş devleti veya reel sosyalist devlet dediğimiz devlet biçiminin ulus-devletin sol maskelisi olduğunu biliyoruz.

Rêber Apo'nun 'Kültürel Soykırım Kıskaçındaki Kürtleri Savunmak' kitabından derlenmiştir

Kürt sorununda ulusların kendi kaderini tayin hakkının devletçi olmayan demokratik yorumunu ifade eden KCK, ulusal sorunun çözümünde köklü bir dönüşüm olarak değerlendirilmelidir. Kapitalist modernitenin yol açtığı ulusal sorunlar hep ulus-devletçi ve milliyetçi zihniyet ve paradigmalara çözümlenmeye çalışılmıştır. Ulus-devletin kendisi çözümün temel aktörü olarak sunulmuştur. Ulusal sorun denildiğinde hemen akla 'Bizim de bir ulus-devletimiz olsun' düşüncesi gelmektedir. Neredeyse her etnisite ve milliyet için bir devlet öngörülmüştür. Bu yaklaşımı özellikle dünya çapında hegemonyacılık peşinde koşan, karşısındaki imparatorluk gibi büyük devletlerle şehir devletleri gibi küçük devletleri engel olmaktan çıkarmak ve 'böl-yönet' politikasını yürütmek isteyen İngiltere geliştirmiştir. Ulus-devlet kapitalist sisteme dayalı hegemonyacılığın iktidar düzenlemesidir; azami kâr ve endüstriyalizmin gerçekleştirildiği en uygun devlet düzenlemesidir. Ulus-devletleri doğru kavramak için hegemonik sistemdeki yerlerini, kapitalizm ve sanayicilikle bağlarını doğru çözümlemek gerekir. Her etnisiteye veya mezhebe ve kavme bir devlet demek, kapitalizmin küreselleşmesine, dolayısıyla sömürünün ve ekolojik yıkımın azamileşmesine katkıda bulunmak demektir. Reel sosyalizmi çözümlüğe götürmenin de esasta bu katkıda bulunma eylemi olduğunu ısrarla vurguladık. Yola çıkışta reel sosyalist sistemi esas alan PKK'nin ulusal sorunda tıkanmasının da özünde bu yaklaşımdan kaynaklandığını çözümlemeye çalıştık. PKK'nin özeleştiriyile bu konuda dönüşüm geçirdiğini belirttik. Ulusal sorunda dönüşümün ana çizgisi ulus-devletçi çözümden vazgeçmek, alternatif olarak demokratik çözümü esas almaktır. Demo-

kratik çözüm, ulus-devlet dışında toplumun demokratikleşmesindeki arayışları ifade eder. Kavram olarak ulus-devleti kapitalizmle birlikte toplumsal sorunlarda çözümün değil, daha da artan sorunların kaynağı olarak değerlendirmektedir.

Ulusal ve toplumsal sorunların çözümünün ulus-devlete bağlanması modernitenin en zorbaca yönünü teşkil eder. Bizzat sorunların kaynağı olan bir araçtan çözüm beklemek, sorunların çığ gibi büyümesine ve toplumsal kaosa yol açar. Kapitalizmin kendisi uygarlık sisteminin en krizli aşamasıdır. Bu krizli aşamada gündeme getirilen ulus-devlet, toplum tarihi boyunca en çok geliştirilmiş şiddet örgütüdür. İktidar şiddetinin tüm toplumu kuşatmasıdır; kapitalizmin azami kâr ve endüstriyalizmle çözülmeye uğrattığı toplumu ve çevreyi zorla bir arada tutma aracıdır. Aşırı ölçüde şiddetle yüklenmesi, kapitalist sistemin azami kâr ve kesintisiz birikim eğiliminden ileri gelmektedir. Ulus-devlet tipi bir şiddet örgütlenmesi olmadan kapitalist birikim yasalari işletilemez, endüstriyalizm sürdürülemez. Geline son aşama olan küresel finans kapitalizmi çağında toplum ve çevre tam bir dağılma karşı karşıyadır. Başlangıçta devrevi olan bunalımlar, sürekli ve yapısal bir karakter kazanmıştır. Bu durumda ulus-devletin kendisi de sistemi tamamen kilitleyen bir engele dönüşmüştür. Kendisi krizli bir yapı olan kapitalizm bile ulus-devlet engelinden kurtulmayı gündeminin başına taşımıştır. Ulus-devlet egemenliği sadece toplumsal sorunların kaynağı değil, aynı zamanda çözümün önündeki temel engeldir. Egemen kapitalist sınıf açısından böyle olan bir sistemi toplum için, halklar ve emekçiler için bir çözüm aracı olarak düşünmek toplumun doğasına terstir, bu doğanın inkârı anlamına gelir. Toplumsal sorunların en önemli parçası

olan ulusal sorunların çözümünde hem toplumun, halkların ve emekçilerin doğası gereği, hem de hegemonik sistemin ulus-devlet engeli nedeniyle demokratik model esas alınmak durumundadır.

Demokratik çözümü devletler veya hükümetler geliştirmez

Demokratik çözüm modeli sadece bir çözüm seçeneği değil başlıca çözüm yöntemidir. Sosyalizm ve ulusal kurtuluş hareketleri başarılı olmak istiyorlarsa, demokrasi dışında çözüm aracı aramamalıdır. Sağ, sol ve merkez her türlü diktatörlük eğilimi ancak çözümsüzlüğü derinleştirir; kapitalizmi daha talancı, çapulcu ve sanal kılar. Demokratik çözüm modelini üniter ulus-devletin federe veya konfedere biçimlere dönüşmüş hali olarak düşünmemek gerekir. Ulus-devletin federe ve konfedere hali demokratik çözüm değildir. Bunlar farklı devlet biçimlerine dayalı çözümlerdir ki, yine sorunları ağırlaştırmaktan öteye rol oynayamazlar. Belki kapitalist sistem mantığı içinde katı merkezîyetçi ulus-devletin federe ve konfedere biçimlere dönüştürülmesi sorunları yumuşatıp kısmi çözümler getirebilir, ama köklü çözümlere yol açamaz. Demokratik çözüm güçleriyle ulus-devletçi güçler arasında çözüm araçları olarak federe ve konfedere biçimler denenebilir. Ama bu araçlar kullanıldı diye köklü çözümler beklemek, kendini bir kez daha yanıltmak olur. Ulusal kurtuluş devleti veya reel sosyalist devlet dediğimiz devlet biçiminin ulus-devletin sol maskelisi olduğunu biliyoruz. Bunların daha diktatörce ve faşizme yatkın sistemler olduğu açığa çıkmıştır.

Demokratik çözüm modelinin ulus-devletten tümüyle bağımsız olmadığını önemle belirtmek gerekir. İki otorite olarak demokrasi

ve ulus-devlet aynı siyasi çatı altında rol oynayabilirler. İkisinin etkinlik alanını demokratik anayasa belirler. AB bu doğrultuda bazı adımlar atmakla birlikte, bunlardaki hâkim yan ulus-devlet egemenliğidir. Ama dünya genelinde kayma ulus-devletin aşılması doğrultusundadır. Dünyada yaşanan en temel siyasi dönüşüm ulus-devletin teorik ve pratik olarak aşılmasına dayanmaktadır. Demokratik çözüm kendini ne denli özerk kılar ve sistematize ederse, siyasi dönüşüme o denli katkıda bulunabilir. Ulus-devletin olumlu yönde dönüşümü demokratikleşmenin, demokratik özerk yönetimin, demokratik ulus inşasının, yerel demokrasinin ve demokrasi kültürünün tüm toplumsal alanlarda geliştirilmesiyle yakından bağlantılıdır.

KCK Kürt sorununda demokratik çözümün somut ifadesi olup geleneksel yaklaşımlardan farklıdır. Çözümü devletten pay almada görmez. Hatta özerklik anlamında bile Kürtler için devlet peşinde değildir. Federe veya konfedere devleti hedeflemediği gibi kendi çözümü olarak da görmez. Devletin temel talebi, Kürtlerin özgür iradeleriyle kendi kendilerini yönetme hakkını tanıması, demokratik ulusal toplum olmalarına engel koymamasıdır. Eğer hâkim ulus-devletler demokratik ilkeye sözde değil de özde bağlılarsa, demokratik toplumu desteklemeseler bile engellemeleri ve yasak koymamaları gerekir. Demokratik çözümü devletler veya hükümetler geliştirmez. Çözümün toplumsal güçlerin kendileri sorumludur. Toplumsal güçler devlet veya hükümetlerle demokratik anayasa bağlamında uzlaşır ararlar. Demokratik toplumsal güçlerle devlet veya hükümet güçleri arasında yönetim paylaşımı anayasalarla belirlenir. Mutlak devlet yönetimi kadar mutlak demokrasi talep etmek de gerçekçi olmadığı gibi çözümün ruhuna da aykırıdır.

Ulus-devlet doğası gereği demokrasiye kapalıdır

Demokratik çözüm özünde demokratik ulus olma ve toplumun kendini demokratik ulusal toplum olarak inşa etmesi olgusudur. Devlet eliyle ne ulus olma ne de ulus olmaktan çıkmaz; toplumun kendini demokratik ulus olarak inşa etme hakkını bizzat kullanmasıdır. Bu durumda ulus tanımını yeniden yapmak gerekir. Öncelikle ulusun tek bir tanımının olmadığını belirtmek gerekir. Ulus-devlet eliyle inşa edildiğinde ulusun en genel tanımı devlet-ulusdur. Birleştirici unsur ekonomiyse, buna pazar-ulus demek de mümkündür. Hukukun egemen olduğu ulus hukuk-ulusdur. Politik ve kültürel ulus tanımları da mümkündür. Dinin birleştirdiği topluma zaten millet denir. Ümmet tüm milletleri birleştiren aynı dinden milletler topluluğudur. Demokratik ulus ise, özgür birey ve toplulukların kendi öz iradeleriyle oluşturdukları ortak toplumdur. Demokratik ulusta birleştirici güç, aynı ulustan olmaya karar veren toplumun birey ve gruplarının özgür iradesidir. Ulusu ortak dil, kültür, pazar ve tarihe bağlayan anlayış devlet-ulusunu tarif eder ki genelleştirilemez, yani tek bir ulus anlayışı olarak mutlaklaştırılmaz. Reel sosyalizmin de benimsediği bu ulus anlayışı demokratik ulusun zıddıdır. Özellikle Stalin'in Sovyet Rusya için geliştirdiği bu tanım, Sovyetler Birliği'nin çözülüşünün temel nedenlerinden biridir. Kapitalist modernitenin mutlaklaştırdığı bu ulus tanımı aşılmadıkça, ulusal sorunların çözümü tam bir çıkmazı yaşamaya devam eder. Üç yüz yılı aşkın bir zaman boyunca ulusal sorunların halen olanca ağırlığıyla devam etmesi bu eksik ve mutlak tanımla yakından bağlantılıdır.

Katı ulus-devlet sınırlarına mahkûm edilmiş ve iktidarın en küçük hücrelerine kadar sızmış olduğu bu tip ulusal toplumlar milliyetçi, dinci, cinsiyetçi ve pozitivist ideolojilerle âdeta serseme çevrilmişlerdir. Toplumlar için ulus-devlet modeli tam bir baskı ve sömürü tuzağıdır, şebekesidir. Demokratik ulus kavramı bu tanımı tersine çevirir. Katı siyasi sınırlara, tek dile, kültüre, dine ve tarih yorumuna bağlanmamış demokratik ulus tanımı çoğulcu, özgür ve eşit yurttaşlarla toplulukların bir arada dayanışma içinde yaşam ortaklığını ifade eder. Demokratik toplum ancak bu tür bir ulus modeliyle gerçekleştirilebilir. Ulus-devlet toplumu doğası gereği demokrasiye kapalıdır. Ulus-devlet ne evrensel ne de yerel bir gerçekliği ifade eder; tersine evrenselin ve yerelin inkârı anlamına gelir. Tek tipleştirilmiş toplum vatandaşlığı insanın ölümüdür. Buna mukabil demokratik ulus yerel ve evrenselin yeniden inşasını mümkün kılar. Toplumsal gerçekliğin kendini ifade etmesini sağlar. Diğer bütün ulus tanımları bu iki ana model arasında bir yerde durur.

Ulus inşa modellerinin geniş yelpazeli tanımları olsa da, hepsini birleştiren genel bir tanımı da mümkündür; o da ulusun zihniyet, bilinç ve inançla ilgili tanımıdır. Bu durumda ulus ortak zihniyet dünyasını paylaşan insanlar topluluğudur. Bu ulus tanı-

mında dil, din, kültür, pazar, tarih ve siyasi sınırlar belirleyici değil bedensel rol oynarlar. Ulusu esasta bir zihniyet durumu olarak tanımlamak dinamik bir karakter taşır. Devlet ulusunda ortak zihniyete damgasını vuran milliyetçilik iken, demokratik ulusta özgürlük ve dayanışma bilincidir. Fakat uluslar sadece zihniyet durumlarıyla tanımlanırsa bu eksik bir tanım olur. Nasıl zihniyetler bedensiz olmazsa, uluslar da bedensiz olamaz.

Milliyetçi zihniyetli ulusların bedeni devlet kurumudur. Zaten bu beden nedeniyle bu tür uluslara devlet-ulus denir. Hukuk ve ekonomi kurumları ağır bastığında, bu tür ulusları ayırt etmek için pazar veya hukuk-ulus demek mümkündür. Özgürlük ve dayanışma zihniyetli ulusların bedeni demokratik özerkliklerdir. Demokratik özerklik esas olarak benzer zihniyeti paylaşan bireyler ve toplulukların kendilerini öz iradeleriyle yönetmeleri anlamına gelir. Buna demokratik yönetim veya otorite demek de mümkündür. Evrenselliğe açık bir tanımdır.

Ulusla ilişkin bu genel tanımların ışığında KCK, Kürt ulusal sorununun çözümünde devlet-ulusçu yaklaşımları reddederek demokratik ulusçu modeli, Kürtlerin ulus olma hakkını veya ulusal toplum olgusuna dönüşümünü demokratik özerklikle gerçekleştirmeyi esas alır. Burada diğer uluslarla, örneğin Türk ulusuyla üst bir ulus tanımına açık tek bedenli ulus tanımı söz konusudur. Üst ulus tanımını birçok ulusu kapsayacak tarzda genişletmek mümkündür. İslam ümmetini bu tanımın prototipi olarak düşünebiliriz. Ortadoğu toplumsal kültürlerini er veya geç ortak bir millet-ulus, yenilenmiş ümmet içinde bütünleştirmek yüksek bir olasılıktır.

Kürtlerin uluslaşmasını bu temel kavramlar bağlamında öncelikle iki boyutlu düşünmek mümkündür. Birincisi, zihinsel boyuttur. Kendi dil, kültür, tarih, ekonomi ve nüfus yoğunlaşmalarını ihmal etmeden, bu temel alanlara ilişkin bilinçli hallerini ortak dayanışma duygusuyla birleştiren zihinsel dünyayı (ORTAK ZİHNİYET DÜNYASI) paylaşanların varlık boyutlarından bahsediyoruz. Bu boyutta temel kıstas, farklılıklara dayanan eşit ve özgür bir dünya hayalini, projesini zihinsel olarak paylaşmaktır. Bu zihniyet dünyasına özgür bireylerin komünal dünyası veya ütopyası da diyebiliriz. Mühim olan farklılıkları red-

detmeyen bir eşitlik ve özgürlük zihniyetini kamusal alanda, toplumun ahlaki ve politik dünyasında SÜREKLİ yaşatmaktır. YİRMİ DÖRT SAAT DEMOKRATİK ZİHNİYETLE YAŞAMAKTIR. İkinci boyut, zihniyet dünyasının dayanacağı bedendir. Bedenle kastedilen, toplumsal varoluşun zihniyet dünyasına göre yeniden düzenlenmesidir. Ortaklaşa paylaşılan ulus zihniyeti dünyasına göre toplum nasıl yeniden düzenlenecektir? Bedensel varoluşuna hangi mimariyi uygulayacaktır? Kısacası geçmişten, gelecekte geriye kalan ve kapitalist modernitenin kendi amaçlarına göre son derece hastalıklı, krizli, baskılı ve sömürülü (Buna kültürel soykırıma varan uygulamaları da eklemek gerekir) olarak düzenlediği veya düzensizleştirdiği toplumsal doğanın ve çevresinin yeniden düzenlenmesi bedensel boyutu tanımlar.

Ortak ulus teşkil etmenin yolu düşünce ve ifade özgürlüğüne tam bağlılıktan geçer

Zihinsel boyut, ulus olmak isteyen toplulukların düşünce ve hayal dünyasını ve dayanışma duygusunu ilgilendirdiğinden sınırlı bir düzenlenmeyi gerektirir. Bunun için bilim, felsefe ve sanat (din de dahil) eğitimi geliştirmek ve bu amaçla okullar açmak başta gelen pratik çalışmalardır; ulus olmaya ilişkin zihniyet ve duygu eğitimi bu okulların görevleridir. Tarihsele-toplumsal varlığa ilişkin olduğu kadar şimdiye, çağla ilişkili toplumsal kültürü bilince çıkarmak, doğru, iyi ve güzel olan yönlerini ortak düşünce ve duygular halinde paylaşmak esastır. Özcesi, KCK somutunda temel zihniyet görevi, Kürtleri kendi varoluşlarına ilişkin ortaklaşa paylaşılan İYİ, DOĞRU VE GÜZEL düşünce ve duygu dünyasında bir ulus olarak tasarlamaktır. Diğer bir deyişle bilimsel, felsefi ve sanatsal devrimle Kürtlerin uluslaşmasını, bu uluslaşmanın temel zihniyet ve duygu dünyasını yaratmaktır; Kürt gerçeğinin bilimsel, felsefi (ideolojik) ve sanatsal hakikatinin açıklanmasını özgürce paylaşmaktır. Bunun yolu öz düşünmek ve öz eğitilmektir, iyiyi paylaşmak ve güzel yaşamaktır. Zihinsel boyutta egemen ulus-devletlerden yerine getirilmesi talep edilebilecek temel husus düşünce ve ifade özgürlüğüne tam bağlılıktır. Ulus-devletler Kürtlerle ortak normlar altında yaşa-

mak istiyorlarsa, Kürtlerin kendi zihniyet ve duygu dünyalarını oluşturmalarına ve kendilerini farklılıkları temelinde ulusal bir toplum haline getirmelerine saygı göstermeli, bunun için gerekli olan düşünce ve ifade özgürlüğünü mutlaka anayasal güvenceye kavuşturmalıdır. Ortak ulus teşkil etmenin yolu düşünce ve ifade özgürlüğüne tam bağlılıktan geçer.

Demokratik ulus olmanın ikinci boyutu, bedensel varoluşun yeniden düzenlenmesidir. Bedensel boyutun temelinde demokratik özerklik yatar. Demokratik özerkliği geniş ve dar anlamda tanımlamak mümkündür. Geniş anlamda demokratik özerklik demokratik ulusu ifade eder. Demokratik ulusun daha geniş yelpazeye ayrılmış boyutları vardır. Kültürel, ekonomik, sosyal, hukuki, diplomatik ve diğer boyutlarıyla genişçe tanımlanabilir. Dar anlamda demokratik özerklik siyasi boyutu ifade eder, diğer bir deyişle demokratik otorite veya yönetim anlamına gelir. Demokratik ulus olmanın demokratik özerklik boyutu egemen ulus-devletlerle çok daha problemlidir. Egemen ulus-devletler genel olarak demokratik özerkliği yadsırlar. Zorunlu olmadıkça hak olarak tanımak istemezler. Kürtler açısından ulus-devletlerle uzlaşmanın temelinde demokratik özerkliğin kabulü yatar. Demokratik özerklik hâkim etnisiteli ulus-devletlerle ortak bir siyasi çatı altında yaşamının asgari koşuludur. Bunun altında bir tercih, sorunun çözümü değil, çözümsüzlüğün derinleşmesi ve çatışmanın artmasıdır. Özellikle son dönemde geliştirilen ve İngiliz kapitalizminin işçi sınıfını ve sömürgelerini daha kolay yönetmek için geliştirdiği liberal 'bireysel ve kültürel haklar' projesi TC'de de AKP eliyle uygulanmak istenmektedir. Ortadoğu kültürüne yabancı olan bu proje sadece çatışmayı büyütme hizmet eder. Demokratik özerklik ulus-devlet lehine olabilecek en elverişli çözüm projesidir. Bunun altındaki her düşünce ve deneyim, büyüyen çatışma ortamına ve savaşa hizmettir.

Kürt sorununun çözümü demokratik özerlikten geçer

Demokratik özerklik çözümü iki yolla uygulanabilir: Birinci yol ulus-devletlerle uzlaşmayı esas alır. Somut ifadesini demokratik anayasal çö-

zümde bulur. Halklar ve kültürlerin tarihsel-toplumsal mirasına saygı gösterir. Bu mirasların kendilerini ifade etme ve örgütlenme özgürlüklerini vazgeçilmez temel anayasal haklardan sayar. Demokratik özerklik bu hakların temel ilkesidir. Bu ilkenin başlıca koşulları egemen ulus-devletin her türlü inkâr ve imha politikasından vazgeçmesi, ezilen ulusun da kendi öz ulus-devletçiliğini kurma fikrini terk etmesidir. Her iki ulus bu yönlü devletçi eğilimlerden vazgeçmedikçe demokratik özerklik projesinin hayata geçirilmesi zordur. AB ülkelerinin üç yüz yılı aşan ulus-devlet deneyimlerinin sonunda vardığı aşama ulus devletlerin bölgesel, ulusal ve azınlıksal sorunların çözümünde demokratik özerkliği en iyi çözüm modeli olarak kabul etmeleridir.

Kürt sorununun çözümünde de ayrılıkçılığa ve şiddete dayanmayan, tutarlı ve anlamlı olan esas yol demokratik özerkliğin kabul edilmesinden geçmektedir. Bu yolun dışındaki tüm yollar ya sorunları ertelemeye ve böylece çıkmazı derinleştirmeye, ya da sert çatışmalara ve ayrılmaya götürür. Ulusal sorunların tarihi bu yönlü örneklerle doludur. Ulusal çatışmaların yurdu olan AB ülkelerinin son altmış yılı barış içinde zenginlik ve refahla geçirmeleri demokratik özerkliğin kabulü, onun bölgesel, ulusal ve azınlıksal sorunlarına esnek ve yaratıcı yaklaşım ve uygulamalar geliştirmeleriyle mümkün olmuştur. TC'de ise tersi geçerli olmuştur. Kürtleri inkâr ve imha politikasıyla tamamlanmak istenen ulus-devletçilik, Cumhuriyet'i çözümlüşün, devasa problemlerin, sürekli krizlerin, her on yılda bir başvurulacak askeri darbelerin ve Gladio ile yürütülen bir özel savaş rejiminin içine çekmiştir. Türk ulus-devleti ancak tüm bu yönlü iç ve dış politikalarından ve rejim uygulamalarından vazgeçtikçe, genelde tüm kültürlerin (Türk, Türkmen kültürü de dahil), özelde Kürt kültürel varlığının demokratik özerkliğini kabul ettikçe, normal, hukuki, laik ve demokratik bir cumhuriyet halinde kalıcı barış, zenginlik ve refaha erişebilir.

Demokratik özerkliğin ikinci çözüm yolu, ulus-devletlerle uzlaşmaya dayalı olmayan, kendi projesini tek taraflı pratikleştirme yoludur. Geniş anlamda demokratik özerkliğin boyutlarını hayata geçirerek, Kürtlerin demokratik ulus olma hakkını gerçekleştirir. Şüphesiz bu durumda bu tek taraflı demokratik ulus olma yolunu kabul etmeyecek olan egemen ulus-devletlerle çatışmalar yoğunlaşacaktır. Kürtler bu durumda ulus-devletlerin ister tek ister ortaklaşa (İran-Suriye-Türkiye) saldırıları karşısında varlıklarını korumak ve özgür yaşamak için topyekûn seferberlik ve savaş pozisyonuna geçmekten başka çare bulamayacaktır. Savaş içinde olası bir uzlaşma veya bağımsızlık sağlanıncaya kadar, öz savunmaları temelinde demokratik ulus olmayı tüm boyutlarıyla ve öz güçleriyle geliştirmek ve gerçekleştirmekten geri durmayacaklardır.

Bu iki boyut temelinde inşa edilebilen demokratik ulusun daha ayrıntılı boyutları şöyle sıralanabilir:

PKK'DE GERÇEKLEŞEN KAHRAMANLIK MAYIS KIZILLIĞINDA EVRENSEL DEVRİME DÖNÜŞÜYOR

Dijwar Sason

Büyük tarihi başarıların

temelinde güçlü inanç ve

ütopyalar vardır. Ütopyası ve

inancı büyük olmayanın

başarısı da büyük olmaz.

Ütopyaya bağlanmak günü

birlik yaşam ve alışkanlıklardan

arınmak ve amaca bağlanmak

demektir. PKK'nin güçlü irade

ve büyük inanç militanlığının

kaynağı büyük ütopyadır.

Hakiler, Mazlumlar, Kemaller,

Hayriler, Egidler, Sakineler,

Bêrîtanlar, Zılanlar ve ardılları

kesinlikle bu büyük ütopyanın

ve inancın militanlarıdır.

Büyük düşündüler, büyük

yaşadılar, büyük direndiler ve

tarihe damgalarını vurarak

büyük bir miras bıraktılar.

PKK'nin büyüklüğü onun

ütopyasının büyüklüğünden

ileri gelir. Önder Apo bir

ütopya insanıdır. İdeallerine

her koşulda bağlı kalmış ve

"mümkün değil, asla olmaz"

denileni "mümkün ve olur"

kılmıştır.

1 8 Mayıs'la simgeleşen ve 46. yılına giren Şehitler Günü'nü ve Mayıs Ayı Şehitlerini anıyoruz. 18 Mayıs 1977 tarihinde Haki Karer yoldaşımızın şehit edilmesinin üzerinden 46 yıl geçti. Aydın Gül ve Haki Karer ile başlayan ve halkalar şeklinde gelişen ve en son şehadetleri ilan edilen YJA-Star Komuta Konseyi ve PAJK Meclisi üyesi Gulçiya Gabar ve HPG komutanlarından Dilxwaz Gabar arkadaşlara uzanan şehitler zinciri PKK'nin özünü, ruhunu, çizgisini ve direniş geleneğini temsil ederek evrenselleştirdi. Yine 1 Mayıs'la özdeşleşen ezilen işçi-emekçi sınıfının dayanışma, eşitlik, özgürlük arayışı ve sosyalizm idealleri bugün PKK öncülüğündeki Kurdistan ve Ortadoğu devriminde yaşam buluyor. Kadın özgürlük mücadelesi 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü ve Dünya İşçi-Emekçi Sınıfının Bayramı ve Mücadele Günü olan 1 Mayıs'ın en aktif kutlandığı alan PKK önderliğinde gelişen Kurdistan ve Ortadoğu devrimi olmaktadır. Bu da Kurdistan devrimindeki enternasyonalist, sosyalist bilincin ve örgütlülüğün olduğu düzeyi göstermektedir. Mayıs ayında PKK öncesinde de Kurdistan'ın yiğit özgürlük savaşçıları şehit düşmüştür. İran KDP önderlerinden Süleyman Mauini, Barzaniler/KDP'si tarafından 14 Mayıs 1967 günü katledilerek İran rejimine teslim edildi. Güney Kurdistan direnişinin kadın özgürlük savaşçısı ve ulusal kahramanı Leyla Kasım ve arkadaşları 12 Mayıs 1974 tarihinde faşist Irak rejimi tarafından idam edildiler.

Mayıs ayının PKK tarihinde çok özel bir yeri ve anlamı bulunmaktadır. 18 Mayıs 1977'de Antep'te şehit edilen Haki Karer, 19 Mayıs 1979'da Urfa-Hilvan'da işbirlikçi hainler tarafından şehit düşürülen Halil Çavgun, 17 Mayıs 1982'de Diyarbakır Zindanı'nda fedai eylem gerçekleştiren Dörtler; (Ferhat Kurtay, Necmi Öner, Mahmut Zengin ve Eşref Anyık), 2 Mayıs 1983'te YNK-Irak Komünist Partisi komplosuyla Kandil'de şehit edilen Partimizin kurucularından ve Hilvan-Siverek direnişlerinin komutanı Mehmet Karasungur ile birlikte İbrahim Bilgin yoldaşlar başta olmak üzere Mayıs ayı şehitleri PKK'nin şekillenmesinde belirleyici bir yere sahiptir. Daha sonraki yıllarda da yine Mayıs ayında PKK'nin çok değerli komutan ve savaşçıları şehit olmuştur. Abdulkadir Çubukçu 1 Mayıs 1982'de Lübnan'da, Ramazan Kaplan 1 Mayıs 1985 Garzan Şirvan'da, Sabri Gözübüyük 21 Mayıs 1985 Urfa/Bozova'da çatışmada, PKK MK üyesi Ahmet Kesip 25 Mayıs 1988 Şemdinli'de, PKK MK üyesi Emin Aslan 1 Mayıs 1988 Mardin'de düşmanla girilen çatışmada, Ozan Mizgin (Gurbet Aydın) 11 Mayıs 1992'de Tatvan'da bir çatışmada şehit düştü. İşbirlikçi KDP'nin gerçekleştirdiği, Salih, Hêlîn ve Ozan arkadaşların içinde bulunduğu 35 ar-

kadaşın ve onlarca yurtseverin şehadetiyle sonuçlanan Hewler katliamı 16 Mayıs 1997 gerçekleşti. Ayrıca Suriye'de Önderliğimizi hedef alan suikast 6 Mayıs 1996 tarihinde yapıldı. Şîrîn Elemhûlî arkadaş ile Kürt devrimci ve yurtseverleri Ferzad Kemanger, Ali Haydariyan, Ferhat Wekilî ve Mehdi İslamî 9 Mayıs 2010'da İran sömürgeciliği tarafından idamla şehit edildiler. Êrîş ve Andok arkadaşlar Kayseri'de 25 Mayıs 2012 tarihinde fedai eylemi gerçekleştirdiler. Orta Saha komutanları Azad Siser ve Çektar Amed yoldaşlar 2 Mayıs 2016'da Amed Eyaletinde, HBDH komutanı Ulaş Bayraktaroğlu 9 Mayıs 2017'de Rojava'da DAİŞ çetelerine karşı özgürlük savaşında, PKK MK üyesi Kasım Engin arkadaş 27 Mayıs 2020'de şehitler kervanına katıldı. Adlarını burada yazamayacağımız kadar fazla olan daha yüzlerce devrim şehidi Mayıs ayını kanlarıyla kızıla boyadı. Mayıs ayı gökkuşağı renginde şehitlerin anılarıyla bezendi ve Şehitler Ayı haline geldi.

Mayıs ayı Türkiye sosyalist mücadelesi tarihinde önemli bir yer tutmaktadır. Türkiye devrim hareketinin önderlerinden; 6 Mayıs 1972'de idam edilen Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan, Hüseyin İnan, 31 Mayıs 1972 tarihinde Nurhak dağlarında çatışmada şehit düşen Sinan Cemgil ve arkadaşları, 18 Mayıs 1973'de Diyarbakır zindanında ser verip sır vermeyen İbrahim Kaypakkaya Mayıs ayının şehitleri arasındadır. Yine Türkiye işçi sınıfının tarihindeki en büyük katliamlardan biri olan ve 8'i kadın 34 kişinin katledildiği 1977 Taksim katliamı 1 Mayıs'ta gerçekleştirildi.

PKK'li olmak sosyalist ütopya ve büyük amaç sahibi olmayı gerektirir

1 Mayıs 1886'da Amerika İşçi Sendikaları Konfederasyonu önderliğinde kapitalizmin insanlık dışı çalışma koşullarını protesto etmek amacıyla yüzbinlerce işçi-emekçi Chicago'da büyük bir yürüyüş gerçekleştirdi. Eylemleri bastırmak isteyen kapitalist sistem temsilcileri yürüyüşlere saldırıp katliamlara başladılar. Bazı işçi önderlerini tutuklayarak idam ederler. Bunun üzerine Temmuz 1889'da toplanan 2. Enternasyonal'da 1 Mayıs gününü tüm dünyada işçi ve emekçiler için "Birlik, Mücadele Ve Dayanışma Günü" ilan edilerek kapitalizme karşı sosyalist mücadelenin önemli bir günü haline getirildi. 1 Mayıs mücadelesi gününde, dünyada yüzlerce, belki de binlerce sosyalist savaşçısının şehit düştüğü bir gün oldu. Bu bakımdan Mayıs ayı sosyalizm mücadelesinde bir ivmedir. Mayıs ayı devrimci sosyalist önderlerin şehit düştüğü bir aydır. Dolayısıyla Mayıs ayı sosyalistlerin Ayıdır.

Sosyalist yaşam; eşitlik, özgürlük, demokratik, ekolojik ve cinsiyet özgürlüğü toplum sisteminde ifadesini bulur. Sosyalizm özgür toplum bilinci

ve bilimidir. Sosyalizm toplumsal ahlakı, komünalizmi ifade eder. Sosyalizm; radikal demokrasiyle biçimlenmiş özgür birey ve toplum dengesinin sağlandığı, demokratik siyaset ve komünal ekonomiye dayalı gelişen toplumsal sistemdir. Sosyalizm ancak özgürlük ve demokrasi bilinciyle inançla, emekle ve devrimci örgütlü mücadeleyle geliştirilebilir. Sosyalizm; politik ve ahlaki toplumun özgür, eşit yaşam zihniyeti ve ahlakıdır. Dolayısıyla sosyalizmden kuşku duymak insanın özüne ve toplumsallığına kuşku duymaktır. Sosyalist mücadeledeki amaç; sınıf-kent-devlet üçlüsü etrafında inşa edilen iktidar ağlarının oluşturduğu merkezi uygarlık ve onun bugünkü sistemi olan insanlık düşmanı kapitalist sistemi aşmaktır. Çağımızda sosyalist ütopya ve ideolojisini layıkıyla temsil eden Önder Apo ve PKK olmaktadır. Kapitalist sistem; insanı köleliğe, günü birliğe, anlamsızlığa, moralsizliğe ve ideolojisizliğe çekip düşürürken, PKK ayağa kaldırıp ideolojiye, ütopyaya, morale ve özgürlüğe kavuşturmuştur. İnsan PKK'de müthiş güç bulmaktadır. Türkiye devrim hareketinin önderlerinden; 6 Mayıs 1972'de idam edilen Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan, Hüseyin İnan, 31 Mayıs 1972 tarihinde Nurhak dağlarında çatışmada şehit düşen Sinan Cemgil ve arkadaşları, 18 Mayıs 1973'de Diyarbakır zindanında ser verip sır vermeyen İbrahim Kaypakkaya Mayıs ayının şehitleri arasındadır. Yine Türkiye işçi sınıfının tarihindeki en büyük katliamlardan biri olan ve 8'i kadın 34 kişinin katledildiği 1977 Taksim katliamı 1 Mayıs'ta gerçekleştirildi.

Bölgesel ve uluslararası devletçi sistemin onca komplo ve saldırısına rağmen PKK'deki Önderlik çizgisi yok edilemiyorsa bu yaratılan ideolojik güçten ötürüdür. Önderlik; "Benim bütün gücüm kendimi ideolojik olarak yaratmamdan kaynaklıdır" demektir. PKK ve Apocu felsefenin en çok derinleştiği nokta ideolojidir. PKK'nin ideolojik düzeyi özgürlük düzeyidir. Bugün Kürt toplumunda bir uyanış, bir özgürleşme düzeyi açığa çıkmış, egemen, sömürgeci/gerici ideolojiler aşılmışsa bu PKK'nin sosyalist düzeyiyle alakalıdır. Sosyalist ideoloji; ezilen, sömürülen tüm insanlığın kurtuluş ve özgürlük ideolojisidir. Sosyalist ideoloji, kapitalist moderniteye karşı alternatif olarak gerçekleşen demokratik modernite sisteminde toplumsal konfederal yönetim modeli şeklinde kendisini pratikleştirmektedir.

PKK'yi ilkel milliyetçilikle, liberalizmle veya dar sınıf anlayışlarıyla ele almak PKK hakikatini anlamamaktır. PKK salt bir ulusa veya sınıfa dayanmaz. Bölgeci ve devletçi anlayışları, ilkel milliyetçiliği, ulus-devlet biçimini ve kapitalizmin sermayeye dayalı ideolojilerini aşarak yerellik ve evrensellik dengesini sağlar. Bu gerçeği görmeden PKK'yi sadece Kürt Ulusal Hareketi olarak değerlendirmek politik ve ideolojik bir körlüktür. PKK'nin yürüttüğü Devrimci Halk Savaşı sosyalizm anlamında tüm ezilenler adına evrensel bir özgürlük savaşıdır. PKK öncülüğündeki Kurdistan devrimi; kadınların, gençlerin, işçilerin-emekçilerin ve tüm

ezilenler adına yürütülen küresel sosyalist bir devrimdir. PKK ideolojisiyle, özgürlük felsefesiyle küresel çapta bir insanlık hareketidir. İnsanlığın kurtuluş ve özgürlük ideolojisini benimsemiştir. Önderliğin sözleriyle; "Bizim mücadelemiz bir Ortadoğu mücadelesidir ve etkin olacaktır. Görülüyor ki PKK'nin ulaştığı ideolojik-politik düzey ulusal sınırları aşan bölgeyi ve hatta dünyayı kuşatan bir hal almıştır."

Unutmamak gerekir ki, büyük tarihi başarıların temelinde güçlü inanç ve ütopyalar vardır. Ütopyası ve inancı büyük olmayanın başarısı da büyük olmaz. Ütopyaya bağlanmak günü birlik yaşam ve alışkanlıklardan arınmak ve amaca bağlanmak demektir. PKK'nin güçlü irade ve büyük inanç militanlığının kaynağı büyük ütopyadır. Hakiler, Mazlumlar, Kemaller, Hayriler, Egidler, Sakineler, Bêrîtanlar, Zılanlar ve ardılları kesinlikle bu büyük ütopyanın ve inancın militanlarıdır. Büyük düşündüler, büyük yaşadılar, büyük direndiler ve tarihe damgalarını vurarak büyük bir miras bıraktılar. PKK'nin büyüklüğü onun ütopyasının büyüklüğünden ileri gelir. Önder Apo bir ütopya insanıdır. İdeallerine her koşulda bağlı kalmış ve "mümkün değil, asla olmaz" denileni "mümkün ve olur" kılmıştır.

Kürt ulusunun uyanışı, dirilişi, ulusal bilinç, politik ve askeri güç haline gelerek dünyaya açılması yine PKK'nin sosyalizm mücadelesiyle gerçekleşmiştir. Önderliğe yapılan suikastın ardından 30 Haziran 1996 tarihinde sömürgeci Türk devletine karşı gerçekleştirdiği eylemle fedai eylem çizgisinin komutanı haline gelerek tanrıça düzeyinde yücelen Zilan (Zeynep Kınacı) arkadaşın iradesinin, bilincinin ve gücünün temelinde yine Önderliğin sosyalist ideolojisi yatmaktadır. Şehadetine 27. yılında andığımız Şehit Zilan arkadaşın mektubunda yazdığı gibi; *"Partimiz PKK öncülüğünde gelişerek tüm insanlığa mal olan ve giderek ezilen halkların yüce sosyalizm yolundaki tek umudu haline gelen mücadelemiz, bir bütünen ulusal yok oluş sürecini yaşayan, soysuzlaşmanın eşliğine getirilen bir halkı, tarihte ilk defa yücelterek hak ettiği yere getirmiştir. Böylesi ulusal değerlerini, beynini, ruhunu, öz kimliğini düşmana kapıran bir halkı yeniden diriltmenin ağır görev, sorumluluk, tarihi bilinç ve üstün öngörü, büyük cesaret ve fedakarlık, yüce azim gerektirdiği açıktır."*

PKK bir ütopya hareketidir. PKK; sosyalist ütopyaya, amaca ve ideallere bağlanan ona göre düşünen ve yaşayan bir harekettir. PKK, kapitalizmin şekillendirdiği bireyci maddi yaşam ve ilişkileri aşan ahlaki ve politik açıdan komünal toplumsallığı esas alan sosyalist bir öze sahiptir. PKK'nin kuruluşundaki sosyalist ütopyası ve ideolojisi onun karakterini belirlemiştir. Bundandır ki, PKK ütopyasından ve ideolojik amacından kopanlar savrulmayı, kopuşu ve ihaneti yaşamaktan kurtulamazlar. Bü-

yük amaçtan sapmak büyük davadan sapmaktır ve gerisi düşüştür.

PKK'de olup, maddi yaşama yönelmek, dar ilişkilere girmek, rahat ve keyfi olanı tercih etmek, yetkiyi kendi bireyci istemlerine göre kullanmak demek PKK'nin sosyalist ölçülerine ters düşmek demektir. PKK maskesiyle kapitalizmin ya da feodalizmin yaşam ölçüleriyle yaşamak demektir. Son yıllarda içimizde gelişen bireycilik ve maddiyatçılık sosyalist ütopyamızın, ideolojimizin, ölçülerimizin ve toplumsal komünal özelliklerimizin yeterince yaşamsallaşmadığını gösterirken diğer taraftan da kapitalist modernitenin içimize sızan liberal ideolojisinin etkilerini ortaya koymaktadır.

PKK büyük sosyalist ütopyaların sonucu ortaya çıkmıştır. Büyük ütopyalar büyük amacı, büyük çabayı, büyük çalışma zevkini ve pratiğini ortaya çıkartırlar. Çaba ve emeğin büyüklüğü amacın ve iddianın büyüklüğüyle orantılı gelişir. Umudu, morali, şevki, hırsı, çalışma azmi ve emeği zayıf olanların ütopyası da amacı da zayıftır ve muğlaktır. Büyük amaca bağlanmamış bireylerin örgütselliği, partileşmesi yüzeyseldir, duruşu, kararlılığı, morali, katılımı da istikrarsız olur. Önder Apo, *"Hakiler, Kemaller, Mazlumlar, Hayriler kesinlikle bu büyük inancın militanlarıydılar. Ve en ağır koşullarda bile en ufak bir üzüntü duyma, sıkılma, çevrelerini rahatsız etme gibi bir tek davranışları olmamıştır. Onlar PKK'nin hakiki kutsal değerleri temelindeki büyük ütopyalarla yaşamayı ifade ediyorlar. Hayali yaşam diyeceğim belki yanlış anlaşılır hayalleri için, iddiaları için, umutları için, inançları için yaşamayı her şeyden üstün tutmadır. Onlar iyi bir mesleğin sahibi olabilirlerdi, bile bile vazgeçtiler. Biliyorlardı bu yolda şehadet neredeyse kesindir. Ama en ufak bir telaş, bir endişe içine girmediler. Her günü bir bayram coşkusuyla geçirdiler. Bu özü ben sıkça vurguluyorum. Neden günümüz PKK'lisine bakınca çoklarının neredeyse hayali, umudu kalmamış gibi? Nerede bir PKK yetkisi, nerede bir PKK imkanı, nerede bir rahat ev, nerede bir zengin yer, yöneticiler oraya göz diyor. Bunun için, bunları gerekirse bin defa söyleyeceğiz. PKK'nin ütopyasından, onun bilinç ve inancından vazgeçmek demek herhalde kendimize yapabileceğimiz en büyük kötülüktür"* diyor.

PKK'de gerçekleşen sosyalist savaş kahramanlığı

PKK'nin ütopyası; sınıfsız, sömürsüz, devletsiz, bağımsız, eşit, özgür bir topluma, ülkeye ve dünyaya kavuşmadır. PKK'nin sosyalist ütopyası; özgür birey ve toplum gerçeğine dayanır. PKK; sosyalist ütopya ve özgür emeğin birleştiği noktadır. PKK; sosyalist ütopya'yı gerçekleştirme iradesi ve örgütlülüğüdür. PKK'leşmek demek toplumsallaşmak dolayısıyla sosyalistleşmektir. Partileşme düzeyimiz aynı zamanda sosyalistleşme düzeyimizdir. PKK'deki çalışma özgür insan emeğine dayalı toplumsal ütopya için gelişen amaçlı ve bilinçli emektir.

Mazlum Doğan'dan, Dörtlere, Kemal ve Hayrilerle gelişen 14 Temmuz

Zindan Direnişi'nin ideolojik dayanağı kesinlikle sosyalist ütopya ve amaçtır. Güçlü bir ütopya ve amaç olmasaydı o günün vahşet koşullarında böylesi güçlü bir irade ve direnişin sergilenmesi asla mümkün olamazdı. Yine Büyük komutan Egîd/Mahsum Korkmaz komutasında gerçekleşen 15 Ağustos Silahlı Gerilla Atılımı PKK'nin TC faşizmi şahsında kapitalist sisteme karşı sosyalizmin savaş ve direniş hamlesini ifade etmiştir. 1 Haziran 2004 Hamlesi de benzer bir içeriğe ve anlama sahiptir. Kapitalist modernitenin Uluslararası komplosu PKK Önderliğinin sosyalist ideolojisine yöneltilmiş bir saldırıydı. Önder Apo şahsında PKK sosyalist kimliğine karşı bir tasfiye saldırısıydı. 2003-2004 dönemlerinde PKK içinde ortaya çıkan tasfiyecilik de bu komployla bağlantılıydı. Tasfiyeciliğin başlıca hedefi PKK sosyalist ideolojisini ve özgür yaşam ölçülerini tasfiye etmektir. Tasfiyeciliğin saldırısı dört noktada odaklanmıştı. **Birincisi;** Önderliğin konumunu muğlaklaştırmak ve etkisizleştirmekti. **İkincisi;** Önderliğin ve PKK'nin sosyalist ideolojisini tasfiye etmek, onun yerine liberalizm ve ilkel milliyetçi ideolojileri hakim kılmaktı. **Üçüncüsü;** Önderliğin en önemli projesi olan Özgür Kadın İdeolojisini ve kimliğini ortadan kaldırmaktı. **Dördüncüsü;** Önderliğin yarattığı ve şekillendirdiği Partiyi, örgütü ve gerilla ordusunu dağıtmaktı. Dikkat edilirse kapitalist komplocuların amaçları ile iç tasfiyeciliğin hedefleri tamamen uyuşuyordu. Çünkü iki taraf da aynı ideolojiye hizmet ediyordu. Önderliğin PKK'de geliştirdiği sosyalist ütopya'yı, düşünceyi, yaşam ve ilişki tarzını tasfiye etmek istiyorlardı. Bu bakımdan 1 Haziran 2004 Atılımı sadece iç tasfiyeciliğe değil, onu besleyen ve yönlendiren esas güç olan kapitalist sisteme karşı sosyalizmde ısrar hamlesiydi. Sosyalizmde ısrar; özgür yaşamda ısrardır. İnsanlığın on binlerce yıllık kutsal emeğiyle yaratılan maddi ve manevi değerlerde ısrardır.

1 Haziran 2004 Atılımı; Önderlikte ısrar, PKK'de ısrar ve sosyalizmde ısrardır. Kapitalist sistemin Hareketimize karşı geliştirdiği saldırılar ve tasfiyeciliğin tasfiyesi bu hamleyle püskürtüldü ve etkisizleştirildi. Önderliğin 2004 Nisan'ında yazdığı **"Bir Halkı savunma"** adlı kitabı tamamen ideolojik bir müdahaleydi ve liberalizmin saldırılarına karşı sosyalizmin

savunulmasıydı. Adından da anlaşılacağı üzere; "Bir Halkı Savunmak" demek toplumu savunmak demektir. Kapitalist modernitenin komplocu ve içteki işbirlikçi-tasfiyeciler saldırıları karşısında galip gelen Önderliğin sosyalizm düşünceleri olmuştur. PKK'nin yeniden inşası, tasfiyeciler, liberal-kapitalist eğilimlerden arındırılması bu sayede gerçekleşmiştir. Önderlik ideolojik ve felsefik müdahalesi ve ardından gelişen 1 Haziran Hamlesi PKK'deki krizi çözümleyerek düşünsel netliği yaratarak felsefik, ideolojik, politik netliği, askeri ve örgütsel doğrultuyu sağladı. Böylece kapitalist sistemin uluslararası komplosu Önderliğin ideolojik müdahalesiyle boşa çıkartıldı. Dikkat edilirse krizi aştıran ve komployu boşa çıkaran ne klasik reel sosyalist anlayışlar ne ulus devlete dayanan ilkel milliyetçi ideolojiler, ne de kapitalizmin liberal ideolojileri oldu. Komplo Önderliğin sosyalist paradigmasıyla boşa çıkarıldı.

Kuruluşundan beri PKK'nin düşünsel formatı sosyalizm olmuştur. PKK'yi, PKK yapan onun sosyalist özü, halkçı çizgisi, emekçiliği, mütevazı yaşamı, ahlakı, adanmışlığı, yurtseverliği, direnişi ve kahramanlığı olmuştur. PKK'yi güçlü ve yenilmez kılan bu sosyalist özelliklerdir. Önderlik her zaman, dışarıda da, İmralı Zindanı'nda da toplumsal, yani sosyalistçe yaşamış ve yaşamaktadır. Çocukluğundan beri feodalizmin ve kapitalizmin maddiyatçı, özel mülkiyetçi, elit yaşamına ve kültürüne tenezzül etmemiştir. Önderliğin mal-mülkü ve maddi birikimi yoktur. Önderlik varlığını ve gücünü sosyalist toplumsallık üzerinden inşa etmiştir. *"Ben hiçbir zaman devrimci, sosyalist, örgütsel yaşam ilkeleri ve ölçüleri dışında en ufak farklı bir şey yaşamadım, bunun içerisine girmedim. Devrimci, militan, örgütsel doğrultu temelinde yaşadım. Bu nitelikte bir devrimci militan, sosyalist yaşam tarzını esas aldım."* (Önderlik; İmralı Notları) Kapitalist sistemin Önderlikten büyük rahatsızlık duymasının nedeni Önderliğin sosyalist yaşam tarzı, geliştirdiği toplumsal kültür ve ahlakıdır. Kapitalist sistemin çok radikal söylemleri olmasına rağmen sistem karşıtı olduklarını iddia eden kişi ve hareketleri bir tehdit unsuru görmezken, Önderliği ve PKK'yi büyük bir tehdit olarak görmesi bununla alakalıdır. PKK, sözüyle, özüyle ve pratiğiyle sistem karşıtı bir kültür ve

yaşam tarzı yaratıyor. Kapitalist sistemin korkusu Önderliğin ve PKK'nin kendi belirlediği yaşam ve kültürünün dışına çıkmasıdır.

PKK'nin sosyalist düşünce yapısı dar klasik sınıf anlayışına dayanan ve başarısızlığa uğrayan reel sosyalist uygulamalardan çok farklıdır. Öyle olsaydı örnekleri bol olan diğer sistem karşıtı görülen yapılar gibi çoktan dağılmış veya kapitalist sistemin bir aracı haline gelmiş olurdu. PKK sosyalist anlayışı içerik ve uygulama bakımından kapsayıcı ve derindir. Real sosyalizmi, hatta demokratik sosyalizmi de aşan yeni açılımlar sağlayan ve iktidar-devlet dışında yeni mücadele araçları ve toplumsal modeller sunan bir bakış açısına sahiptir. İdeolojik olarak; Kadın özgürlüğüne, Demokratik ve Ekolojik Toplum paradigmasına dayanmaktadır.

İmralı direnişi sosyalizmin kapitalizme karşı direnişini ifade etmektedir

Sonuç olarak, Kapitalist Neo-liberal kültür ve yaşam tarzı sadece modernist sistemi benimsemiş kesimleri değil sistem karşıtı görülen, sosyalist, demokrasi ve özgürlük mücadelesi verdiğini iddia eden kesimleri de bireycilik felsefesiyle etkileyerek toplumsallıktan koparmaktadır. Reel sosyalizmin çözülüşü sonrası sol ve sosyalist geçinen çevrelerin çoğu kapitalizmin uzantıları, hizmetçileri ve reklamcıları haline geldiler. Çünkü ideolojik ve ütöpik olarak yenildiler, davalarını terk ettiler ve dağıldılar. Felsefik, ideolojik, politik, kültürel ve askeri olarak sisteme teslim oldular. Ütopya'dan düşmek inançtan, davadan ve mücadeleden düşmektir. Gerisi; yaşanan örneklerde görüldüğü gibi tövbekarlık, kaçış, işbirlikçilik ve ihanettir.

Sosyalizmin en çok saldırıya uğradığı 21. yüzyılda PKK'nin sosyalizmde en çok ısrar eden bir özellikte olması onu kapitalist güçlerin bir numaralı düşmanı ve hedefi haline getirmiştir. Uluslararası çapta "terör listesi"ne alınarak sürekli saldırı ve kuşatmaya tabi tutulması bu özelliğinden kaynaklanmaktadır. Barzanileri başbakan yaparken neden Önderliğe saldırıp İmralı tecridinde tutuyorlar. KDP'yi güçlendirirken, neden PKK'yi tasfiye etmek istiyorlar! Tasfiye amaçlı Rojava'ya saldırırken neden Başûr'u devletleştiriyorlar. Çünkü Barzaniler

hanedanlığı sistemin içindedirler ve kapitalisttirler. Rojava sistemi Önderliğin demokratik düşüncelerini benimseyen toplumcu bir sistemdir. İkisinin arasındaki fark ideolojidedir, sistemseldir. Biri kapitalist diğeri sosyalist. Zihniyetleri ve kültürleri birbirine zıttır. Biri iktidarcı-devletçi, diğeri demokrasiyi benimsiyor. Yine de bütün saldırılara rağmen PKK, insanlık hareketi olarak büyümekte ve gelişmektedir. Kadınların, işçi-emekçilerin, gençlerin, ezilen, sömürülen tüm halkların, kültürlerin, ekolojistlerin, gerçek aydınların hareketi olarak küresel çapta alternatif bir paradigmanın öncülüğünü yapıyor.

PKK'nin yenilmezliğindeki esas belirleyici güç sosyalist ahlak ve bilinçle donanmış militan-kadro yapısıdır. Zap, Avaşın ve Metîna savaş tünellerinde kahramanlık düzeyinde tarihe damgasını vuran devrimci direnişler inancını, bilincini ve ruhunu, Apocu sosyalist ideolojiden almaktadır. Haki, Kemal, Mazlum, Hayri, Egîd, Bêrîtan, Zîlan ve Sakinelerin izinden yürüyerek Zap, Avaşın ve Metîna direniş sürecinde şehit düşen Bager, Avzem, Çavre, Cumali, Delil, Amara, Nuri, Sara, Rûken, Ronahî, Roza, Amed, Baran ve diğer binlerce fedai yoldaşlarımızda ifadesini bulan sosyalist savaş kahramanlığının kızıl bayrağı bugün Kurdistan dağlarında, gerilla mevzilerinde dalgalanarak ezilen tüm insanlığa umut kaynağı olup yol gösteriyor. PKK gerillasında gerçekleşen sosyalist savaş kahramanlığı Mayıs kızılığında insanlığın özgürlük devrimine dönüşüyor. PKK ile Kurdistan devrimi, Kurdistan devrimiyle Ortadoğu devrimi ve Ortadoğu devrimi ile Dünya devrimi gelişiyor. PKK'nin sosyalist enternasyonal mücadelesi önlenemez tarzda ilerliyor.

Önder Apo sosyalizmin temsiliyetini yapmaktadır. İmralı direnişi sosyalizmin kapitalizme karşı direnişini ifade etmektedir. Sosyalizme antipatik yaklaşan feodal, ilkel milliyetçi ve liberal anlayışlar dışımızda olduğu gibi içimizde de vardır. Bu tarzdaki anlayışlar devletçi uygarlıkla ve kapitalizmle bağlantılı egemen sınıf anlayışlarıdır ve PKK'nin toplumsal anlayışına zıttır. Demokratik modernite ve demokratik ulusu inşa sürecinde yaşadığımız sistem sorunları yanı sıra, partileşme, ordulaşma, komutanlaşma veya yönetim sorunlarımızın temelinde; sosyalist ideolojimizde, kişiliklerimizde ve örgütlülüğümüzdeki yetersizliklerimizin olduğunu bilmeliyiz. Bizi kapitalist sisteme karşı koruyacak ve zafere taşıyacak olanın sosyalist kişilik, inanç, amaç ve mücadele olduğundan şüphe duymamalıyız. Kendimizi kurtuluşun ve özgürlüğün sosyalizmde olduğuna inanacağız ve bu amaca bağlanacağız. Önder Apo, "Sosyalist kişi olmaya özen göstereceksiniz. Onun bilinç ve inancıyla ve vazgeçilmez birlikte çabasıyla kendinizi kişileştireceksiniz. Bu olmadıkça hiçbir yaklaşımınız, hatta pratiğiniz bu bir kaç büyük savaş kazansa bile veya çok büyük bir demagog bile olsanız, fazla değer ifade etmez" diyor.

KAPİTALİST MODERNİTEYE KARŞI TOPLUMLARIN AYAKLANIŞI VE MODERNİTENİN HEGEMONYA ÇATIŞMALARI

Adem Dirêj

Soğuk savaşın sona ermesi ve yeni teknolojik sanayi devriminin yol açtığı jeopolitik-jeo-ekonomik etkileşimlerin de etkisiyle ABD öncülüğünde 'tek kutuplu sistem' veya 'yeni dünya düzeni' arayışı kapsamlılaşmıştı. ABD merkezli kapitalist sistem Sovyetler Birliği'nin dağılmasından önce başlattığı ve yıkılmasından sonra da toplumsal devrimci mücadeleleri tasfiye hareketini başta kadın, öğrenci-gençlik, yerli halklar ve ulusal kurtuluş mücadeleleri, ekoloji-çevre mücadelelerini hedefine alan politikalara hız verdi. Bunlardan bazılarını liberalizmin içine çekip sistem içileştirme ile etkisizleştirirken, bazılarını ise terörizm kisvesi altında kriminalize ederek etkisiz hale getirmeye çalıştı. Bu şekilde 21. yüzyıla giriş yaptı. Özellikle bölgede bu politikanın devamını sağlama almak ve engelsiz bir şekilde bölgeyi dizayn etmek için ilk elden uluslararası bir komplo ile kendisine en büyük rakip olarak gördüğü Kurdistan Özgürlük Hareketini ve onun Önderi Rêber Apo'ya karşı eşi benzeri görülmemiş bir komplo tezgahlayarak, yapabilirlerse tasfiye etme, beceremezlerse de esir almak için devreye girdiler. Aslında bu komplo ile kendi hukukunu ve değerlerini yerle bir etme startını da vermiş oluyorlardı.

11 Eylül İkiz Kule saldırılarını bahane ederek tüm dünyada "Teröre Karşı Önleyici Savaş Stratejisi"ni devreye koydular. Bu projenin kapsamında sözde "Radikal İslam"a karşı 1970'lerde devreye koydukları "Yeşil Kuşak" perspektifi ile yenilenmiş "Büyük Ortadoğu Projesi (BOP)" çerçevesinde AKP gibi popülist ve Müslüman Kardeşler'in üyesi bir partiyi BOP'un stratejik bir ortağı olarak güçlendirdiler. Aslında Afganistan savaşı ile kendisinin

güçlendirdiği ve sonrasında "küresel bir tehdit" olarak sınıflandırdığı "Radikal İslam"ı çevrelere karşı 'ılımlı-liberal yeşil kapitalist ekonomiye' dayalı politika ile başka benzer gruplara da tam destek verdi. Bu desteğe karşılık AKP ise Kurdistan Özgürlük Hareketi ve Önderliğine karşı tasfiye ve imha planını hızlandırdı. Gelinen aşamada Taliban, El-Kaide, Boko Haram vb aşırı dinci gruplarda olduğu gibi BOP ürünü olan AKP projesi de bumerang olarak kendilerine dönmüş durumdadır. NATO üyesi olması itibarıyla AKP ve onun şekillendirdiği faşist Türk devleti, iç hegemonik mücadele bağlamında sistem için daha tehlikeli olmaktadır.

Tek kutuplu sistem sorunları

ABD hakimiyetindeki tek kutuplu uluslararası sistem Batı ve Doğu-Avrupa'yı uzun süre kendi kontrolüne almayı, doksanların sonundaki Asya ekonomik krizini yönetmeyi, 2007-2008 küresel finansal krizle bir biçimde başa çıkmayı başarsa da gelinen aşamada tek kutuplu uluslararası sistem ve küresel kapitalist sistem arasında ciddi bir karşıtlık ve hegemonya savaşını hızlandırdı. İç hegemonik savaş ile birlikte ezilenlere karşı işbirliği yaptıkları da görülmektedir. Tek kutuplu dünya ya da kendi isimlendirmeleriyle 'Yeni Dünya Düzeni', ticaret savaşları, kültür egemenliği, karşılıklı bağımlılık, uluslararası göç, sermaye birikiminden daha fazla pay almak için yaşanan iç hegemonik rekabet gibi yoğun bir etkileşim hali üzerine inşa edildi. Dolayısıyla, tek kutuplu dünyaya dayalı sistem periferisinde yer alan kesimler ve kendilerince egemenlik arayışı içerisinde olanlar arasındaki çelişkileri de derinleştirmiş oldu. Oysa neoliberalizmle Sovyetlerin yıkılmasının zeminini hazırlayan ABD bunun Çin'i de etkileyeceğini veya yıkacağını ümit etmekteydi. Ama Çin neoliberal politikaları kendi perspektifi, tekeller devlet kapitalizmi çerçevesinde ve pragmatik bir yaklaşımla, ABD'nin kendisine kapatmaya çalıştığı dünya pazarına Sovyetlerin tersine ulus devletinin üzerindeki hakimiyeti de kaybetmeye özen göstererek açılmayı başardı. Böylelikle sistem içinde yeni hegemonik çelişki ve çatışma alanlarının derinleşmesine yol açtığı gibi ABD egemenliği ve teklifi de sorgulanır duruma geldi.

Bu iç çatışma ve mücadelenin devamı olarak, 2007'den beri ciddi bir küresel finansal kriz yaşayan Neoliberalizm sistemini ayakta tutan uluslararası şirketler (dünya bankası, dünya sağlık örgütü, otomobil ve enerji şirketleri vb) gelinen aşamada bir taraftan muhafazakarların bir taraftan da aşırı milliyetçilerin baskısı altında kalmaktadır. Ekonomik olarak zayıf olan ülkelerde (klasik kapitalist deyimle; üçüncü dünya ülkelerinde) ve bazı Batılı ülkelerde ise sağcı ve solcu popülist milliyetçi partiler ve iktidarlar devreye girmiştir. Böylelikle başarısını çeşitli sosyal-siyasal krizlere karşı geniş bir kesimde oluşan derin memnuniyetsizlikle izah eden popülizm, 21. yüzyılın başından bu yana birçok devletleri yeniden şekillendiren güçlü bir toplumsal realite haline geldi.

Pandeminin yarattığı ortamdan yararlanan ulus-devletler korku iklimi ile toplumu kendine daha fazla bağlama amacıyla güçlerine güç katma yolunu seçerek; insanların çaresizliğini kullanarak, korkmuş ve rızası alınmış bir toplum yaratarak, herkesin izlendiği, dijital ortamla kendisi hakkında tüm bilgilerin toplandığı, gönüllü karantinaya alındığı, zorla da olsa tıbbi tedaviye alındığı, seyahat ve toplanma hakkının elinden alındığı

ve en kötüsü işbirlikçi konuma getirilmiş bir vatandaş tipolojisini yaratmak istemektedirler. Ulus-devlet kapitalizmi ile kendilerini yaşatmayı esas alan ulusalcılara karşı global üretim zincirleri, dijital bağlantı ağları ve ulus aşırı örgütler ve şirketlerle (Appel, Amazon, Microsoft, Meta-verse, Elektronik sanayi ve Otomobil sektörü) egemenliğinin devamını sağlamaya çalışan küreselciler ise teknolojik avantajları da kullanarak toplumu ellerindeki biyoteknik ve iletişim tekniği imkanlarıyla daha fazla biyoiktidar yöntemi ile denetime almaya çalıştılar. Bir nevi 'Politik-Darwincilik' ile 'ancak güçlü olanın yaşama şansı ve hakkı vardır' mantığını devreye koydular. Ulusal sınırları kaldırarak daha fazla sömürü ve kar peşinde olan küreselciler dünyayı yatay düzeyde bir arada tutmak isterlerken insanlığı ise dikey düzeyde sınıflandırmak istediler. Kuşkusuz Küreselci arzuların arkasındaki itici güç, kapitalist modernitenin finans-kapitali fraksiyonudur. Muazzam mali kaynaklara sahiptir ve fonlar, bankalar, küresel çapta faaliyet gösteren şirketler, uluslararası medya kuruluşları ve küresel çapta geri alınabilir kültür-sanayi şirketleri aracılığıyla vizyonunu hayata geçirme konusunda son derece yeteneklidir. Kapitalist modernitenin yenilenmesini dayatmak için insanlığın kültürel-sosyal mozaikine kitlesel müdahaleler gerçekleştirmektedirler. Tüm bu çabaların amacı; dünya çapında kültürel olarak kökünden sökülmiş ve buna bağlı olarak homojen, politik olarak aciz, ahlaki olarak çökmüş, doğaya yabancılaşmış ve sanal yaşam kalıplarına hapsolmuş bir kişilik tipini dayatmaktır. Nitekim sermaye kar mantığı üzerine kurulduğu için sürekli bir genişleme ve yayılma eğilimindedir. Sürekli olarak bulunduğu mekanların dışına taşma, kendisinden

ekonomik ve sosyal olarak güçsüz alanları etkisi altına alma dinamiğine sahip olduğu için her şeyi metalaştırır, parasal ilişkiler içerisine almak ister.

Böylelikle Küreselci güçler, on yıllardır derinleşen krizin üstesinden gelmek için bir süredir kapitalist moderniteyi -kapitalizm, ulus-devlet ve sanayicilikten oluşan üç ayağı da dahil olmak üzere- örgütsel ve paradigmatik olarak dönüştürmeye çalışmaktadırlar. Küreselci bloğu homojen bir aktörler grubu olarak anlamamamız gerekse de politikaları yine de belirli stratejik temeller tarafından karakterize edilmektedir.

Klasik ulus-devletlerin çelişki ve rekabetleri

Avrupa ülkeleri, bir yandan ABD'nin tasarladığı küresel hegemonya projesi içinde yer alırken, diğer yandan kendilerini bu projeden ayırarak küresel sistemden pay talep eden bir politika izlemektedirler.

AB'nin önde gelen temsilcileri yıllardır 'Avrupa'nın stratejik özerkliğinden bahsediyor ve AB'nin kendi çıkarlarını 'güç dili' ile küresel olarak savunacağı kehanetinde bulunuyorlar. Başta Almanya ve Fransa olmak üzere AB üyesi devletler siyasi, ekonomik ve askeri açıdan birleşmiş bir birlik aracılığıyla, ortaya çıkmakta olan çok kutuplu dünya düzeninde avantajlı bir konum elde etmeye çalışmaktadırlar. Böylelikle Balkanlar'dan Kafkasya'ya kadar yeni üyelerin katılımıyla üyelik artırma arayışına girdiler. Vizyon, askeri açıdan artık ABD'ye bağımlı olmayan bir AB'dir. Ekonomik olarak baskın ve siyasi olarak birleşmiş, üyeleri için küresel olarak asla tek başlarına elde edemeyecekleri güç ve karları güvence altına alan bir birlik olmak istemektedirler. 2000'li yılların başından bu yana Almanya

ve Fransa'nın başını çektiği pek çok AB ülkesi, Avrasya'nın diğer iki büyük gücü olan Rusya ve Çin ile yakın ekonomik ilişkiler kurma politikası izledi. Ancak Ukrayna savaşının ardından AB, çatışmanın taraflarından biri olan ABD ya da Rusya ve Çin ile ittifak kurmaya dayanamayan, kendi kendine yeterli bir politika izlemek için hala yeterli özerkliğe ve güce sahip olmadıklarını kabul etmek zorunda kaldılar.

Buna paralel sistemin özellikle II. Paylaşım Savaşı sonrasında oluşturdukları uluslararası kurumlar; Birleşmiş Milletler (BM), Avrupa Birliği (AB), NATO, Avrupa Konseyi (AK), Arap Birliği, Şangay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ) ve birçok ekonomik ve güvenlik kurumu artık sistemi bırakılmıyacak ayakta tutmayı sistem güçleri tarafından birbirine karşı kullanılmaktadır. Bu platformlar 'büyük güçlerin' arasında güç-dengesini platformlarına dönmüştür. İnsan hakları, barış, insani değerler, uzlaşma vb gibi kavramların içine boşaltıldığı, her birinin diğerine karşı kullanıldığı alanlara dönüşen bu kurumların içine girdikleri durumu BM Genel Sekreteri Guterres "artık hukukun ve normların işlemediği bir döneme girdik" sözleri ile açık bir biçimde itiraf etmiştir. Örneğin, 2018 yılında Rojava'da Efrin'i işgal eden faşist Türk devleti, Serêkaniyê ve Girê Spî işgalini meşrulaştırmak için BM kürsüsünden işgal etmek istediği haritayı göstererek aslında bu kurumun nasıl işgalcilere ve katliamcılara onay çıkaran platforma dönüştüğünü açık bir şekilde göstermiştir. Her bir üye devlet ve birlik bu platformları kurbanlarının trajedisini evrenselleştirmediği alanlar haline getirmiştir. Bu kurumlar işlevini yapmadıkları gibi özünde tıkanan sistemin en son habercisi konumundadırlar. Bu yılın ocak ayında Davos'ta toplanan 'Dünya Ekonomik Forumu'nda 2023 Küresel Risk Raporuna göre 'Enerji arz krizi', 'yükselen enflasyon', 'gıda arz krizi', 'büyük ölçekli istemsiz göç', 'güvenlik krizi' en önemli krizler arasında ilk sıralarda yer aldı. Böylelikle sistemin her iki hegemonik gücü özünde kendilerinin sosyal ve ideolojik mantığını ve siyasi yönlemlerini reddeden, 'çoğunluğa' hükmeden ama kontrolü sadece baskı, manipülasyon, korku ve sömürü ile sağlayan ideolojik-askeri-istihbari bir 'azınlık' olmuş durumdadır.

Sistemin topluma karşı sürekli savaş hali

Pandemiden önce yaşadıkları krizi toplumdan gizlemeye çalışan hegemonik güçlerin, Korona sürecinde yaşadıkları acizlikler başta sağlık alanı olmak üzere uluslararası sistemlerinin ve kurumlarının ne kadar zayıf ve yetersiz olduğunu gözler önüne sermiş, toplumlar bu durumu yaşayarak görmüştür. Tüm kendi iç çelişki ve hegemonik savaşlarına rağmen hem kendi içinde hem de toplumlar nezdinde sorun kaynağı haline gelen sistem, artık kaçınılmaz bir yapısal ekonomik, siyasi ve hakikat kriz içindedir. Halkın cebinden ve sırtından devlet kapitalizmi korumak

ve yaşatmak için karşılıksız para basarak sürekli savaş ve kriz yaratan sistem, bir nevi kendi eliyle de krizi yapıllaştırmıştır. Sistemde yaşanan; küresel ekonomik durgunluk, yükselen enflasyon, ulusal para biriminin dolara nazaran her geçen gün değer kaybetmesi, yükselen gıda fiyatları ve bunun orta sınıfta yarattığı endişe, küresel arzda ciddi düşüş yaratmaktadır. Yine, ekonomik olarak sömürü altında olan ülkelerde derinleşen yoksullaşma, savaşların çoğalması ve yaygınlaşmasıyla ortaya çıkan enerji krizi, ulus devletleri kendi toplumunun kurdu haline getirmiştir. Kapitalist ulus-devletlerin uyguladıkları baskı

Kapitalist dünya sisteminin yaşadığı yapısal krizi irdeleyen Wallerstein, şimdiden gelecek yeni sistemi belirleme mücadelesinin içinde olduğunu vurgular. Wallerstein'e göre bu mücadele süreci 1970'li yıllarda başlamış olup 2040'lı veya 2050'li yıllara kadar da devam edecektir.

Toplumsal direniş alanları

Özünde şimdilerde yaşanan savaş ideolojik ve hegemonya savaşıdır ve temel amacı 20. yüzyılda oluşturulan siyasal sistemin değiştirilerek 21. yüzyıl koşullarına göre yeniden uyarlanmasıdır. Eski yapı ve den-

Sistemin sebep olduğu toplumsal sorunlar ve kendi aralarında yaşadıkları çatışmalara bir de kendilerini krizden kurtarmak ve devamlılığını sağlamlaştırmak için sebep oldukları doğa tahribatı eklenmektedir. Tahrip edilerek bozulan doğa dengesi sonucu yaşanan yaygın orman yangınları, kasırgalar, sel felaketleri kuraklık, buzulların erimesi, okyanuslarda bazı adaların batması, aşırı sıcak ve kuraklığın insan sağlığına olumsuz etkileri, göllerin kuruması, gıda kaynaklarının sınırlı hale gelmesi, enerji kaynaklarının daralması gibi eko kırım politikalarına ve 1,5°C'lik bir sıcaklık artışı

rihinin en büyük protesto eylemini gerçekleştirdi. Aynı yıl ABD'de cinsel taciz ve tecavüz kültürüne karşı MeToo hareketi start aldı. 2018 yılının sonunda Fransa'da, yükselen yaşam maliyetine karşı **Sarı Yelekliler hareketi** doğdu. Tekelci kapitalist açgözlülük, emperyalist rekabet ve saldırgan savaşları dünya halklarını ve gezegeni eşi benzeri görülmemiş bir varoluşsal krizin eşiğine getirmiştir. Bu bağlamda ABD, özellikle G7'ler Grubu'ndaki (G7) emperyalist müttefikleri ve ajanlarıyla birlikte, rakip güçlere ve dünya halklarına karşı durmaksızın çeşitli biçimlerde saldırganlık savaşları yürütmektedir.

Kapitalist modernitenin zihniyet ve politikalarında yatan toplumsal sorunlar, Üçüncü Dünya Savaşı devam ettikçe derinleşmektedir. Önderliğimizin deyimi ile sistemin bir kanseroloji gibi kendini topluma dayatmasına karşı bazen göç sorunu sonucu ortaya çıkan ırkçılığa karşı toplumun dayanışması, bazen ekonomik sorunlar kapsamında daha fazla reform yapılmasını talep eden memur, işçi ve çiftçilerin grevleriyle, bazen doğa tahribatına ve dengesinin bozulmasına karşı çevreci ve ekolojistlerin eylemlerinde ortaya çıkar. 21. yüzyıla damgasını vuran kadınların özgürlük ve değişim mücadelesine, öğrencilerin ve gençlerin sistem dışı arayış eylemleri ve bazen de kapitalist paylaşım savaşlarına karşı barış hareketlerinin protestoları toplumsal direnişin ifadesi olmaktadır.

ve sansür, egemenliklerini devam ettirmek ve toplumda hakimiyetlerini derinleştirmek için devreye koydukları korku ve tehdit senaryolarıyla uygulanan güvenlik politikaları krizin ne kadar derin olduğunu göstermektedir. Mevcut durumda yaklaşık olarak global brüt iş hasılatının yüzde 400 katı borçlanan sistemin bu borçları reel ekonomi ve büyüme ile orantılı olmadığı gibi, üretilen mallar ile de dengelenememektedir. Bu borçları mevcut kapital-birikim ile ödemesi -ki bunun da sadece kâğıt üzeri manipüle edilmiş rakamlar olduğunu biliyoruz- mümkün değildir. O zaman bunlardan kurtulmak için daha fazla doğayı ve toplumları tahrip ederek yeni kaynaklara ulaşmak ve böylelikle zaten bozulan doğa dengesini daha da bozarak felaketin önünü açacaktır. Yani daha fazla savaş ve işgal yaparak halkların katliamını hızlandıracaktır. Daha fazla kar sağlamak ve iç krizlerden kurtulmak için kapitalist sistem "açılım" ve "yeniden paylaşım-işgal" stratejisine dayanmaktadır. Bunu en yakinen Türkiye'deki AKP-MHP faşist rejiminin bölgede yaptıklarına bakarak anlayabiliriz. Sermaye nereye giderse kar için gider ve karın kaynağı da emek sömürüsü ve doğa talanıdır.

Kapitalist modernitenin tarihsel süreçlerini en iyi şekilde analiz eden Önderliğimizin üç aşamaya ayırdığı sistem krizleri; I. küreselleşme yani ticaret kapitalizmi ve sömürgecilik (15. yy), II. küreselleşme yani sanayi kapitalizmi ile emperyalizm (19. yy) ve III. küreselleşme yani finans kapitalizmi ile küreselcilik (20. yy) kapsamında kapitalist hegemonyacılığın sonuna gelmiş olduğumuzu söylersek abartı olmaz. Nitekim, Modern Dünya Sistemi teorisini ortaya atan kuramcı Immanuel Wallerstein'e göre de sistemler üç aşamadan oluşur: 1. varoluş, 2. normal yaşam (ki en uzun aşama) ve 3. yok oluş. Yokoluş aşaması aynı zamanda sistemlerin yapısal kriz dönemidir.

gelerin yıkıldığı, yeni yapı ve dengelerin kurulmak istenildiği bu tür ekonomik, siyasi, diplomatik ve askeri mücadele süreçleri stratejik anlamda dönüşümlerin yaşandığı önemli geçiş süreçleridir. Hegemonik güçlerin ciddi kriz ve boşluğa düştüğü, tam hakimiyet sağlayamadığı bu süreçler aynı zamanda ezilen halklar ve devrimci hareketler için devrim ve özgürlük için büyük fırsatların açığa çıktığı süreçlerdir. Hegemonik güçler kadar, hazırlıklı ve örgütlü davranmaları halinde halkların ve devrimci güçlerin de önemli kazanımlar sağlayabilecekleri süreçlerdir. Önderliğimizin dediği gibi; *"Şüphesiz büyük savaşlarda hep hegemonik güçler kazanmazlar, halklar da çok şey kazanabilirler. Hatta hegemonik güçler sistemsel kaybedebilir, halklar sistemsel kazanabilirler."*

Kökenleri bizzat kapitalist modernitenin zihniyet ve politikalarında yatan toplumsal sorunlar, Üçüncü Dünya Savaşı devam ettikçe derinleşmektedir. 1990'ların başında savaşın başlamasından bu yana, insanların belirli küresel sorunlara ilişkin farkındalığı önemli ölçüde artmıştır. Önderliğimizin deyimi ile sistemin bir kanseroloji gibi kendini topluma dayatmasına karşı bazen göç sorunu sonucu ortaya çıkan ırkçılığa karşı toplumun dayanışması ile, bazen ekonomik sorunlar kapsamında daha fazla reform yapılmasını talep eden memur, işçi ve çiftçilerin grevleriyle, doğa tahribatına ve dengesinin bozulmasına karşı çevreci ve ekolojistlerin eylemlerinde ortaya çıkar. Toplumun esas dinamiği ve 21. yüzyıla damgasını vuran kadınların özgürlük ve değişim mücadelesine, öğrencilerin ve gençlerin sistem dışı arayış eylemleri ve bazen de kapitalist paylaşım savaşlarına karşı barış hareketlerinin protestoları toplumsal direnişin ifadesi olmakta; bu direniş ve arayışlar her geçen gün büyümekte ve derinleşmektedir.

ile dünyanın geleceği büyük bir risk altındadır. Enflasyon, hayat pahalılığı, ticaret ve egemenlik savaşları, sosyal huzursuzluk, jeopolitik çatışma ve nükleer savaş olasılığı gibi risklerin artışı gibi faktörler geleceği daha bilinmez ve tehlikeli hale getirmektedir. Bütün bu olumsuzluklarla birlikte aşırı ve sürdürülemez borç seviyeleri, yatırımın azalması, askeri teknolojilerin hızlı ve sınırsız gelişimi toplumlara baskı, sömürü ve teslim alma olarak dönmektedir. Sorunlara baktığımızda aslında sistem krizinin artık yapısal olduğu, toplum tarafından kabul görmediği ve çöküş aşamasında olduğunu göstermektedir.

Bu gerçek göz önünde bulundurulduğunda özellikle son 10 yılda dünyanın her yerinde -kapitalist modernitenin sadece çevreleri değil merkezlerinde de- halkların giderek daha fazla protesto etmesi, itiraz geliştirmesi, ayaklanması artık kaçınılmaz olmuştur. Bireysel düzlemde insanların, kolektif düzlemde kitlenin kapitalist modernite sistemi ile çelişkileri derinleşmektedir. Bugün ekolojik kriz, uluslararası mülteci hareketleri, sağlık politikaları ve dünyadaki sayısız savaş hakkında yoğun tartışmalar yapıyor.

ABD'de siyahlara karşı yapısallaşmış devlet şiddeti ve beyaz üstünlüğünün yol açtığı infazlara karşı Black Lives Matter (**Siyah Hayatlar Önemlidir**) hareketi kuruldu. Hareket, George Floyd isimli bir siyahın beyaz bir polis tarafından boğularak öldürülmesi ardından yeni bir ivme kazandı. 2015'te kadın kırımına karşı Arjantin'de start alan Ni Una Menos (**Bir Kadın Daha Eksilmeyeceğiz**) hareketi Latin Amerika kıtasının dışına da yayılıp 'Macho kültürünün' güçlü olduğu İtalya ve Portekiz'de örgütlü bir mücadeleye yol açtı. 2017'nin başında Donald Trump gibi bir kadın düşmanının ABD Başkanı seçilmesine karşı kadınlar, ülke ta-

Halen günümüzde enerji, akaryakıt, yem ve gıda fiyatlarındaki artış yüzde 500'den fazla artan fiyatlar sonrası milyonlarca Avrupalı açlık ve ağır geçim sıkıntısıyla karşı karşıyadır. Traktör, kamyon ve motosikletlerle konvoy yapan Alman protestocular, "Tolerans sınırı aşıldı, yeter artık" demektedirler.

Enerji fiyatlarındaki artışın etkisiyle yüzde 10,9'ye ulaşarak yükselen enflasyon karşısında Fransa'da insanlar enflasyona uyumlu maaş artışları talep etmek için sokaklara dökülürken, İngiliz demiryolu personeli ve Alman pilotlar, fiyatlar yükselirken daha iyi ücret için grev yapmaktadırlar. Sadece 1 Mayıs 2023 günü protesto eylemlerine on milyonlarca insan sokaklara çıkarak hak ve özgürlük talebinde bulundu. Fransa'da emeklilik yaşının 62'den 64'e çıkarılmasını öngören yasa tasarısını protesto eden sendikaların çağrısıyla bugün ülke genelinde yüz binlerce kişi greve gidiyor. Öğretmenlerin yanı sıra endüstri, demiryolu, gaz ve elektrik işçilerinin greve katılması nedeniyle ulaşım, kamu hizmetleri ve enerji üretiminde büyük aksamalar yaşanıyor. İspanya'da itfaiyecilerin, Yunanistan'da emeklilerin, Fransa'da işçilerin ve İtalya'da enerji faturalarına karşı çeşitli toplumsal kesimlerin eylemleri halen devam etmektedir. Almanya'da 27 Mart'ta son 30 yılın en büyük grevi yaşandı. İngiltere'de, Şubat-Mart aylarında çok yaygın işçi eylemleri yaşandı. Bunun dışında dünyanın birçok yerinde, somut bir adla tanınmasalar da toplumlar devlet iktidarına karşı başkaldırıp antidemokratik rejimleri zorlayan direnişler geliştirdiler. Toplumsal hareketler Belçika çiftçilerinin direnişi önemli bir yer tutmaktadır. Almanya başta olmak üzere birçok ülkede çevre hareketlerinin geliştirdiği direnişler bu dönemde oldukça etkili olmuş ve sistem krizini daha görünür bir duruma getirmiştir.

Temsili demokrasiye olan güvensizliğin yarattığı sorunlar

Merkezi hegemonik iktidarların özelikle 3. Dünya Savaşı'nın yaygınlaştığı süreç boyunca kendini yenileyemediği, dahası böyle bir yenileme gücünden yoksun olduğu biliniyor.

Avrupa'da yaşanan toplumsal eylemler ve yaygınlaşan grevler kapitalist modernitenin yapısal krizinin toplumsal yapılarıdaki ve sokaklardaki yansıması olarak açığa çıkmaktadır.

Bu anlamda ABD ve AB'de bazen üst üste bazen belli aralıklarla devam eden toplumsal ayaklanışlarında bir birikimin sürekliliğine işaret eden halkalardır. Yapısal kriz yaşayan kapitalist modernitenin krizini salt ekonomik sebeplerle açıklamanın yetersiz olduğu artık herkes tarafından kabul görmektedir. Modernitenin çok övündüğü liberalizmle yarattığı "istediğini seçme ve yapma özgürlüğüne sahipsin" algısı çökmektedir. İnsanlar artık kendileri hakkında toplanan dijital veriler sonucu neyi seçmeleri gerektiği ve ne yapacakları konusunda günlük olarak yönlendirilmektedirler. Kararlar artık bu "özgür insanlar" tarafından değil de onları çıkarları için yönlendiren ulus aşırı sistem ve şirketler tarafından alınmaktadır. En son gelişen teknolojik gelişmelerin azami kar mantığı ile kullanıldığı gerçeğine baktığımızda aslında sistem insanlığı "gereksiz ve işe yaramaz" olarak sınıflandırmaya doğru hızlı adımlarla yürümektedir. Yine tek tip insan yaratma projesi kapsamında "sosyal mühendislik" tüm hızıyla devreye girmiş durumdadır. Bu durumu kabul etmeyen toplumlar, dışardan bakıldığında daha fazla maaş ve refah için eylem yaptıkları varsayılsa da özünde varlıklarının sorgulanmasına ve hiçleştirilmelerine tepki göstermektedirler.

Yine Batı'nın çok övündüğü demokrasi ve bürokrasisine de toplumların güveni kalmamıştır. Salt son yıllarda "temsili demokrasinin" esas olan seçimlere halkların minimum düzeyde, bazı ülkelerde yüzde 18 bazılarında ise yüzde 25 civarında katılması temsili demokrasiye olan güvensizliğin açık kanıtıdır. Toplumların sisteme, oy ve sandık demok-

rasisine ve onun temsilcilerine güveni ve umudu kalmamıştır. Milyonların demokratik hak olarak gördükleri protesto eylemlerinin sistem temsilcileri tarafından "sokaklara çıkarak demokrasiyi esir alan kitleler" olarak aşırı polis şiddeti ile saldırıya uğramaları da kitlelerin bu batı tarzı demokrasi sistemine güvenini yok etmektedir. Demokrasisine çok güvenen İsveç'in en son Türk faşizmi karşısında girdiği tutum bile "İskandinav sosyal demokrasisini" ne tür bir aldatmaca olduğunu ortaya koymuştur. Hemen hemen tüm AB devletleri sözde "sosyal-devlet" yerini her geçen gün daha fazla militarist devlete bırakmaktadır. Sadece Ukrayna-Rusya savaşı ile silah endüstrisine yatırdıkları milyarlarca dolar bile bunun küçük bir göstergesidir.

Krizle geleneksel sol ve sistem dışı hareketlerin yaklaşımı

Yukarıda ayrıntılarıyla değindiğimiz ekonomik krizlerin toplum üzerinde yarattığı tahribatlara, çok değil birkaç yıl sonra daha büyük bir ekonomik kriz beklentisinin herkesçe dillendirildiği gerçeğine baktığımızda, bu durum doğal olarak toplumların değişim taleplerinin büyümesini de beraberinde getirecektir. Bu değişimin nasıl olması gerektiği ya da hangi yönde olacağı konusunda çok tartışmalar yapılmaktadır. Klasik Avrupa solu bu konuda ciddi bir perspektif sunmamıştır. Reformist karakteri, politik anlayışı ve toplumsallıktan uzak olmasından dolayı bunu yapması mümkün görünmemektedir. Sol, öncü düzeyde sistem krizlerinin tespiti ve tanımı konusunda çözüm ve alternatif geliştirme hususunda ciddi bir tıkanma ve tekrarı aşamamakta, adeta bilinen sol klasik geleneği yinelemektedir. Örneğin Yunanistan ve Fransa'da parlamenter sol partiler demokratik krizden veya bir rejim krizinden bahsetmelerine rağmen krize yüzeysel bir perspektifi ile yaklaşmakta, sadece reform arayışını önceledikleri için bir değişikliği yaratamamaktadırlar. Aslında sistemin devamına ve kendisini meşru kılmasına hizmet etmekte. Sistem dışı güçlerin önemli önermeleri ve projeleri

olmasına rağmen bunların da yeterli düzeyde örgütlü olmaması, beklenen değişikliği veya toplumun beklentilerine cevap olabilecek ortak örgütlemeleri yaratamamaktadır. Hem sistem dışı hem de sistem içi sol grup ve partilerde sıkça görülen, toplumun yaşadığı sosyal normlara gösterdikleri direnç ve farklı yaşam tarzı seçimleri bunları hem elitləştirmekte hem de tersinden kişisel bazda ayrıcalıklı görmelerine yol açmaktadır.

Burada krizin aşılmasında en belirgin rol başta bunun öncülüğünü yapacak direnişçi bireyin rol ve misyonu açığa çıkmalı ve bu öncü ile birlikte örgüt eylem ve sistem boyutu netleşip pratikleşmelidir.

Süreklilik çoğalan toplumsal ayaklanış bir değişim istediğini gösterir. Eğer sol bu değişime bir perspektif ve alternatif sunmazsa kitleler İtalya'da olduğu gibi seçimde faşist bir başbakan, İsveç'te faşistlerin ülkede ikinci parti haline gelmesinde, İspanya'da Francocu faşist Vox'un yükselişindeki örnekleride gördüğü gibi, faşistlere oy vermeye de kayabilirler. Nitekim arayış ve değişim isteyen kitleler kendisine en hızlı hitap eden ve destekleyene kayarlar.

Derinleşen çelişki hem alternatif arayışını hem de itirazı beraberinde getiriyor. İtiraz protestoya götürüyor. Protesto mücadele yolunu gösteriyor. Eksiklik, protestonun örgütlülüğe kavuşturulmasında yatıyor. Çözüm arama ve çözümü uygulamada son derece zayıflıklar yaşanmaktadır.

Toplumsal hareketlerde olası tartışma ve arayışlar

Vahşi kapitalist sömürgecilik, hırsızlık, talan ve katliamların ürünü olan ve kapitalist modernite sözcükleri Doğu Blokunun yıkılmasından hemen sonra "Tarihin Sonu (Liberalizmin hakimiyeti)" tezleri ile kapitalizmin tekliğini ve liberalizmin zaferini ilan etti. Bunların başında gelen Francis Fukuyama bile yazdığı kitaplarda ve makalelerinde liberalizmin tehlikede olduğunu ve ABD'nin krizleri çözme kapasitesinde olmadığını söyleyerek Sosyalizme dönüşün gerekli olduğunu dillendirmeye başladı. Oysa modernite düşünceleri artık 'Tek Kutuplu Dünya Sisteminin' bittiğini söy-

lemekteler. Bitişin veya hakikatinin tükenmişliği rakip dış modeller ya da içkin maddi çelişkilerden değil liberalizmin kendi içindeki ekonomik ve sosyal çürümelerden kaynaklandığını özenle vurgulamak gerek.

Küresel kapitalizminin ve ulus-devletin toplumsal sorunlara cevap olmaması, toplumda her geçen gün derinleşen hoşnutsuzluk yeni bir sürece girdiğimizi göstermektedir. Tüketim toplumu yaratma projesinin giderek manevi, ahlaki ve edebi boşluk ve zafiyete neden olmasını aslında modernitenin hakikatini yitirmesi olarak okumak lazım. İdeolojik ve hakikat çıkmazı yaşayan sistem, toplumları salt teknik ve teknolojik gelişmelerin ürünü olan 'yapay zeka' kitlelere karşı kullanarak insanları kontrolüne alacağını tasarlasa da bunun toplumlar tarafından kabul görmeyeceğini kısa sürede anlayacaktır.

Önümüzdeki yılların odak noktası, muhtemelen, yeni neoliberal politikalar dalgasına ve sağcı hükümlere karşı ayaklanmalar, radikal ekolojik hareketin (kitle hareketinden ziyade) güçlendirilmesi, Kadın Kurtuluş İdeolojisiyle kadın devrimlerinin yaygınlaşması, birçok merkezde halkların ortak platformlarda bir araya gelerek özerk yapılar (Rojava ve Zapatista'da olduğu gibi) oluşturma arayışları ve toplumsal hareketlerin yürüttüğü kısmi mücadelelerden oluşan bir siyasi döngünün ardından klasik bir örgütsel çerçevenin yeniden inşa edilmesi olacaktır.

Covid krizinin ardından Avrupa'yı Ukrayna savaşına sürükleyen ekonomik istikrarsızlık ve hükümetlerin neoliberal politikaları, artan enflasyon ve hak yoksunluğu karşısında yaşam anlamda yaşama kapasitesini düşürüyor. Bunlar, parlamenter sisteme, siyasi temsilcilerine ve yine halkın ihtiyaçlarından uzaklaşan politikalarına güvensizliğe yol açan nedenlerden bazılarıdır. Dayatılan neoliberal politikalar ve yeni sağcı hükümlere karşı ayaklanmalar farklı ülkelerde artacaktır. Temsili demokrasinin meşruiyetine karşı, doğrudan karar alma kapasitesi talep eden, demokrasiyi yeniden düşünen bir mücadelenin yükseldiğini görebiliriz.

Çevresel kriz ve kaynak yetersizliği göz önüne alındığında, şimdiye kadar kitlesel bir hareket olarak belirleyici bir aktör olamayan ekolojist hareket radikalleşecek ve daha yerel olarak örgütlenecektir. Mücadele somut projelere ve top- rak savunmasına odaklanıyor. İş istikrarsızlığı ve yaşam standardı kaybının yanı sıra gelecek perspektiflerinin eksikliği de kilit bir faktör olarak görüldüğü için özellikle gençler bundan etkileniyor.

Birkaç yıl sonra ve hareketin büyümesiyle bir-

likte feminist mücadele diğer hareketlerin içinde hareket edecek, taleplerini ortaya koyarak gücünü koruyacak, böylece kitlesel hareketlerin ve örgütlenmelerin içinde onların katılımı ve liderliğiyle öncü olacaktır. Bu konuda Kürt Kadın Kurtuluş İdeolojisi'nin hem örgütsel hem pratik hem de Jineoloji ile düşünsel bazda öncü rol alacağı en son Önderliğimizin Jin, Jiyan, Azadî sloganının başta Doğu Kurdistan ve İran olmak üzere tüm dünyada Kadın Devrimi sloganı haline gelmesi umutları artırmaktadır.

Temel ihtiyaçların karşılanması ve hükümetler tarafından alınan yeni önlemlere karşı sürekli mücadele ile insana yakışır yaşam koşullarını sürdürme mücadelesi, kısmi ama koordineli mücadeleler şeklinde güç kazanacaktır. Önderliğimizin Dünya Demokratik Halklar Konfederalizmi (DDHK) perspektifi ile küresel bir platform önermesi bu tür bir ihtiyacı karşılayacak durumdadır. Bu arada bölgelerde, radikal soldaki militan çalışma ve tartışma, bu kısmi (odaklanmış) mücadeleleri birleştiren ve antikapitalist mücadelenin bütünlüğüne bakan güçlerin birikimi çerçevesinden geçiyor. Ezilen halklar anlamında proletaryanın likit formlarına dair yeni bir anlayış var ve bu formlar işçi sınıfı analizine dahil ediliyor.

Teknoloji konusunda, ideolojik yayımda sosyal ağlar ve YouTube (ve diğer platformlar) gibi kanalların yanı sıra kontrol toplumundaki ilerleme, önümüzdeki zamanlarda yüzleşilmesi gereken kilit noktalardır. Zihniyetin daha incelikli bir şekilde şekillenmesine, insanların daha fazla bireyselleşmesine ve kadın düşmanlığı ile sağcı ideolojinin yayılmasına olanak sağlamaktadır.

Sol ve sosyal demokratlar aşırı sağın nabzını parlamentolarda fazla şansları olmadan tutmaya çalışıyorlar. Neoliberal politikalar daha da çözülecek, halkın hükümetten uzaklığı artacak ve sektörel mücadeleler yükselerek kriz karşıtı bir cephede birleşecek ancak bunlar 2010'dakinden daha dağınık durumdadır. Ekolojik kriz ve ekonomik (dolayısıyla sosyal) krizle ilgili talepler, gelecek perspektiflerinin eksikliğine ve hükümetlerin bu konuda önlem alma konusundaki hareket-sizliğine bağlı kalacaktır.

Sistem karşıtı demokrasi ve özgürlük mücadelelerinin örgütlü bir forma kavuşup kendi aralarında, demokratik konfederalizm temelinde çoklu bağlar oluşturmaları önemlidir. Zira çoklu kriz ve kaos durumuna ancak çoklu demokratik ittifaklarla etkili bir yanıt verilebilir. Burada önemli olan yerel ile küresel, tikel ile evrensel, özgün ile ortak arasında optimal dengenin yakalanmasıdır. Çağımız küresel çapta iletişim, organizasyon, koordinasyon, alışveriş, ortaklaşma için gerekli teknik imkanları sunmakla birlikte mücadelelenin yürütüleceği esas zemin yerel olmak durumundadır. Bunu 'yerel-lerin evrenselliği üzerinden küresel ortaklaşmanın sağlanması' olarak ifade edebiliriz.

MAYIS AYI ŞEHİTLERİ YOLUMUZU AYDINLATIYOR

“Faşizmin damgasını yiyen yaşam, kanserli bir yaşamdır. Bugün gerçekten toplumda kansere benzer etkilerin geliştiği yaygınca söylenmektedir. Bu özellik ne kadar gelişirse gelişsin, bununla mücadele de kanseri ortadan kaldırma mücadelesidir. İşte bizim yaşayan değerlerimizin bu kansere karşı en iyi bir aşı olduğu da ortaya çıkmaktadır. Demek ki, bu anlamda şehitlerimiz toplumun içine düşürüldüğü en hastalıklı hallerin tedavisi için bir aşı niteliğindedir. Bu ne demektir? Bu, toplumun gerçek özgür yaşamına kavuşturulmasının ilacının ortaya çıkarılması demektir. Bütün toplum için şehitlerimizin ifade ettiği anlam budur.” Başkan Apo

Kemal Karer

Dünyanın birçok ülkesinde özgürlük mücadelesi Kurdistan gerçeğinden çok farklı koşullarda başlatılmıştır. Devrimi yaratan halkların her şeyden önce kimlikleri ve değerlerinin farkında olarak mücadelede yer aldıkları görülür. Bu anlamda ilk günden itibaren ulusal bilince sahip olarak mücadele saflarına katılırlar. Yine bu ülkelerde özgürlük mücadelesine öncülük edecek örgütlenmenin arka planında moral değeri olarak ulusal değerlerin inşa edilmesi gibi bir sorun da yaşanmamıştır. Her halk yaşadığı çağın temel paradigmasına uygun olarak kendisini örgütleyerek mücadelesine başlamıştır. Kimisi ulus devletler çağından, kimisi de sosyalist mücadelelerden etkilenmiştir. Ama hepsinin kendisine ait bir ulusal değerler bütünlüğü, farkındalığı olmuş ve bu da sonuçta mücadele tarihlerinin arka planı olarak varlığını korumuştur.

Fakat bu durum Kurdistan gibi kimliği ve kültürüne yabancılaştırılmış bir ülkede baştan itibaren dezavantajları barındırmıştır. Bu nedenle Başkan Apo, daha 70’li yılların başında “Kurdistan sömürgeci” dediğinde onu cesaretlendirecek, moral güç olacak bir mirastan yoksundur. Sadece kendi çabalarıyla ulaştığı “Kurdistan vardır” ve “Kurdistan sömürgeci” cümleleri bulunmaktadır. Onun dışında moral değer olarak kendisini güçlendirecek, teşvik edecek bir şey yoktur. Dolayısıyla Başkan Apo, Kurdistan adına oluşturulmuş bütün somutlukları kendi emeğiyle yaratmıştır. Bunun için önce insanlık tarihini, ardından Türklerin tarihini araştırarak Kurdistan gerçeğine ulaşmıştır. Kürt halkının tarihi de özgürlük mücadelesiyle açığa çıkarılmıştır. Başkan Apo’nun elinde tarih bilincinden başka herhangi bir güç kaynağı yoktur. Bu gerçeği ilk manifestonun yazımına da yansıtmıştır. PKK’nin Kuruluş Manifestosu’nda, “Halkımızın direnme geleneğinden başka kendimize miras olarak alacağımız bir şey yoktu” diye yazılmıştır.

Bu nedenle Başkan Apo, moral kaynaklarını tarif ederken her zaman 68 kuşağının Türkiye’ye yansması olarak ortaya çıkan THKP-C ve THKO gibi yapıları ve o dönemin önderlerinden olan Mahir Çayan ve Deniz Gezmiş’i örnek vermektedir. İstanbul’da katıldığı bir seminerde Mahir Çayan’ın “Kürt meselesi” sözünden çok etkilenmiş, hatta o dönemin Kürtlük gerçeğine göre “çok cesur” bulmuştur. Başkan Apo, çoğu kez bu etkilenmenin kaynağını işlemektedir. Başkan Apo ile başlayan 52 yıllık mücadele tarihimizde de

bunun izleri vardır. Nitekim Başkan Apo, duygularının derinliğinde yaşadığı Kurdistan gerçeğine ulaşabilmek için İstanbul Hukuk Fakültesi’nden kaydını alarak Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi’ne geçmiştir. Ankara’da henüz bir çevre bile edinememişken 12 Mart darbesiyle tanışmış, 30 Mart 1972’de Mahir Çayan ve arkadaşlarının Kızıldere’de şehit düşmelerinden sonra kendisini üniversitede ilk boykota öncülük yaparken bulmuştur.

Kızıldere bir tohum oldu

Başkan Apo’nun Önderlik diyalektiğinde de bu bir başlangıçtır. Tıpkı Marx’ın “Bilmiyorlar ama diyalektiği en iyi uygulayan köylülerdir” dediği gibi bu diyalektik, özgürlük mücadelemizdeki Önderlik şekillenmesinin kendisi olmuş, Önderlik gerçeğini yaratmıştır. Şehitlik gerçeğine anlam böyle biçimlenmiştir. Boykot eyleminden sonraki cezaevi süreci Başkan Apo için en rafine bir bilinç düzeyi olarak şekillenmiştir. Çünkü, 12 Mart darbesinin yargılayıp idam cezası verdiği Deniz Gezmişler ile aynı blokta kalıyor olmalarından kaynaklı, onlardan sonraki Türkiye’nin örgütsel gerçekliğinin geleceğini de daha o koşullarda erkenden fark etme imkanı yakalamıştır.

Başkan Apo, 6 Mayıs 1972 tarihinde Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan’ın idam edilmesinden sonra zindandan çıkmıştır. Ancak 12 Mart cuntası Türkiyeli devrimciler üzerinde süreli avını sürdürmeye devam etmiştir. Bu kez, TKP/ML TİKKO’nun kurucusu İbrahim Kaypak-kaya esir alınmıştır. Dört ay gibi uzun süren bir sorgu süreci ardından direniş tarihine “ser verip sır vermeyen” devrimci önder olarak geçen İbrahim Kaypak-kaya, 18 Mayıs 1973’te Amed’de işkencede katledilmiştir.

Peş peşe gelen bu şehadetler Başkan Apo için kıyametin alameti gibidir. Bu nedenle Başkan Apo zindandan çıktığı süreçte, devrimci gençlik önderlerinin şehadetini, “Ade-ta damarı keser gibi örgütlülük kesildi ve bu da ölüm getirdi. Bende bunu önleme fikri vardı. O açıdan örgütlenme yönüne ağırlık verme gereğini duydum. Zaten çıkar çıkmaz çok sessiz, hiç dikkati çekmeyecek bir biçimde vurup şansımı denedim” diye değerlendirecektir.

Görüldüğü gibi, burada güçlü bir bilinçten ziyade, duygular ve bağlılık hakimdir. Anıya güçlü bir bağlılık vardır. Ayrıca bağlılığın ne demek olduğu, bağlılığın nasıl gerçekleşmesi gerektiği soruları ve bunların hepsine bir cevap arayışı vardır. Başkan Apo, “sürekliliği

kesilmeyecek bir örgüt olmak” olarak tanımladığı bu kararı şöyle ifade etmiştir: “Bir yerde devrimci gençlik hareketinin, hatta devrimci partinin beyni, militanı konumunda olan bir çekirdek. İçinde yeni bir Türkiye anlayışı var. Ulusların kendi kaderini tayin hakkı ilkesi var. Oldukça radikal bir biçimde düzenden kopuş niyeti var. En önemlisi de çok cüretli bir biçimde kesin fedakarlık içeren, hayatlarını ortaya koyuş var. Bilinçli, bireysel yaşamlarını istedikleri gibi sağlama bağlayabilirler ama bunu reddediyorlar. Çok büyük fedakarlık isteyen bir eyleme girişiyorlar. Böyle bir eyleme bağlanmak ve onun ardını getirmek iddiasında olmak aslında bir kişinin daha sonraki bütün yaşamını belirleme niteliğine de sahiptir. Şimdi o eylem olmasaydı, ben bu biçimiyle bir politikaya gireceğimi sanmıyorum. Daha sonra bizim teorik-pratik olarak geliştirdiğimiz, bir anlamda Kızıldere’nin açılanmasıdır ve bana göre bir tohumdur. Onlar, toprağa düştüler ve biz filizlendik, saçıldık, ürün olduk.” Başkan Apo’nun dediği gibi bu ürün, PKK hakikati oldu.

Başkan Apo’nun ruh ikizi

Başkan Apo, yedi aylık zindan yaşamından sonra dışarı çıktığında arayışlara başlamıştır. Her yönüyle ağır bir atmosfer vardır. Kürtlük her tarafta sorun olarak algılanmaktadır. Kürtlükten adeta bir kaçış vardır. Üniversite ortamı o zamanın koşullarında genellikle toplumun elit ailelerinin çocukları tarafından oluşmaktadır. Zaten olanlar da büyük oranda Kürt işbirlikçi kesimlerin çocuklarıdır. Onun için Kürt kelimesini duyan zaten hızla Başkan Apo’dan uzaklaşmaktadır. Bu nedenle Başkan Apo’nun yanında Çubuk Barajı’na taşıdığı birkaç kişiden hemen hemen hiç kimse kalmamıştır. Dolayısıyla Başkan Apo’nun diyalektiği Türk arkadaş edinmeye doğrudur.

Başkan Apo, o yıllar için “tırnakla kazır gibi kazıdık” der. Gerçekten bu deyim bir metafor olmaktan da ileri bir anlamı vardır. Başkan Apo, onun için en darda kaldığı zamanda, çok büyük bir çıkışın arifesinde gerçek yoldaşlık ortamını bulmaya çıkmış ve bir süre sonra Haki Karer ve Kemal Pir yoldaşlara ulaşmıştır.

“Su yatağını bulur” sözünü doğrularcasına, Başkan Apo ile Haki Karer’in ilk tanışması bile çok kısa sürmüştür. Başkan Apo kendi fikirlerini söyledikten sonra, “Ne diyor-sunuz” diye sorduğunda Haki Karer, “Söylenmesi gerekenleri zaten söylediniz, onlara eklenecek bir şey yok” yanıtını vermiştir. Ve ondan

sonra birbirlerini karşılıklı besleyen, tamamlayan ve pratikleştiren bir yoldaşlık gelişmiştir. Nitekim Başkan Apo bu süreci “büyük doğuş zaman-larıydı” diye tanımlamaktadır. En zor koşullarda en güçlü ilişkileri yakalamak öyle kolay olmasa gerek. Onun için amaca büyük bağlanmak gerekir. Amaçları büyük olmayanların ilişkileri de büyük olamaz. Bu diyalektik Başkan Apo, Haki Karer ve Kemal Pir’in yoldaşlıklarında çok somut olarak görülmektedir. Daha sonraları Başkan Apo, bu büyük buluşmanın kahramanı olan Haki Karer yoldaş için “benim ruh ikizim gibiydi” diyecektir.

Birçok halkın tarihinde bu tür tesadüfler vardır. Ama tesadüflerin hakkını vermek, ona rol atfetmek de tarihsel olarak çok anlamlar içerir. PKK’nin ideolojik form olarak gelişmesinde bu büyük buluşmanın elbette çok büyük anlamı vardır. Öncelikle PKK’nin enternasyonal bir hareket olarak doğmasında bu ilişkinin çok büyük katkısı vardır. Mahir Çayan’dan alınan “Kürt meselesi” ve “ulusların kendi kaderini tayin hakkı ilkesi” böylece PKK hakikatinin başlangıcı olmuştur. PKK’nin programında, ideolojisinde, tarzında, yaşam ölçülerinde bu ilişki doğrudan belirleyici olmuştur. Onun için Başkan Apo PKK’yi, “Şeklen Kürt ama gerçekte çağın parlayan yıldızı, sosyalist bir hareket” olarak tanımlamıştır.

Şehitlerin ölçüleri başarı yarattı

Bu gerçeklikten hareketle düşman Başkan Apo kadar Haki Karer yoldaşı da izlemeye almıştır. Nitekim ajan, provokatör olan ve “Beş Parçacılar” adı verilen çete yapılanmasının şefi de sadece bunun için görevlendirilmiştir. Uzun bir takibin ardından Haki Karer 18 Mayıs 1977 yılında Antep’te katledilmiştir.

Haki Karer yoldaşın katledilmesi Başkan Apo ve grup açısından oldukça ağır bir kayıptır. Başkan Apo, Haki yoldaşın katledildiğini duyduğu anı “dünya başımıza yıkıldı sandık” diye tarif etmektedir. Çünkü Haki Karer yoldaş, grup açısından her yönüyle çok büyük yer tutmaktadır. Haki yoldaş ideolojide netlik, örgütlenmede kapsayıcılık, yoldaşlıkta fedakarlık, devrimci eylemde cesaret ve kararlılık, temsilde dervişliğin ölçülerini oluşturmaktadır. PKK’nin bir kimlik kazanarak başarıyı getirmiş bütün yaşam ölçüleri Haki Karer yoldaşın da ölçüleridir. Onun için Başkan Apo kendisini şehitlerin sözcüsü olarak ifade etmektedir. Başkan Apo, “Apoculuk, benim adım Apo olmasından kaynaklı değil. Apoculuk, bü-

yük şehitlerimizin yarattığı partileşme ve militanlaşma ölçüleridir. Onun için ben de her gün kendimi o ölçülere ulaştırmaya ve layık olmaya çalışıyorum” demiştir.

Yani Başkan Apo, bütün ölçülerini bu büyük şehitlere göre şekillendirmiştir. Düşmanın dayattığı yaşam ölçülerine karşı şehitlerin yarattığı yaşam ölçülerini temel almıştır. Onun için tüm ölçüleri şehitlerin ölçülerine göre düzenlemektedir. Başkan Apo bu konuyu şöyle değerlendirmiştir: “Faşizmin damgasını yiyen yaşam, kanserli bir yaşamdır. Bugün gerçekten toplumda kansere benzer etkilerin geliştiği yaygınca söylenmektedir. Bu özellik ne kadar gelişirse gelişsin, bununla mücadele de kanseri ortadan kaldırma mücadelesidir. İşte bizim yaşayan değerlerimizin bu kansere karşı en iyi bir aşı olduğu da ortaya çıkmaktadır. Demek ki, bu anlamda şehitlerimiz toplumun içine düşürüldüğü en hastalıklı hallerin tedavisi için bir aşı niteliğindedir. Bu ne demektir? Bu, toplumun gerçek özgür yaşamına kavuşturulmasının ilacının ortaya çıkarılması demektir. Bütün toplum için bizim şehitlerimizin ifade ettiği anlam budur.”

Geriye dönüş yok

Başkan Apo, mücadele tarihimizin tümünü PKK’nin verdiği bu ilk büyük şehitle anlatmaktadır. Hem ilk şehit, hem de grubun en önemli öncü ve enternasyonalist çekirdeğidir. Dolayısıyla Başkan Apo’nun bu şehadet karşısındaki cevabı da büyük olmuş ve “Artık şehit verildi, kanımız akıtıldı. Bundan sonra geriye adım atılamaz” demiştir. Bu, tarihsel anlamda çok önemli bir kararlaştırma. Düşman daha grup varlığına bile tahammül edemezken, düşmana karşı yapılan doğrudan savaş ilanidir. Nitekim Haki Karer yoldaşın şehadeti, parti tarihimizin önemli evrelerinden birisinin de başlangıcı olmaktadır. Yani ideolojik mücadele döneminin kapatılarak politik mücadele dönemi dediğimiz silahlı mücadelenin de başlatılmasıdır. Daha net bir ifadeyle, Kurdistan özgürlük mücadelesinde ideolojik argümanların aşılması ve doğrudan en gözü pek savaş dönemine başlanmasıdır.

Sömürgeci Türk devleti de devrimci mücadelenin gelişmesine paralel olarak kendisini yeniden örgütleyerek, kitleleri sindirmeyi amaçlamıştır. Bu nedenle düşman, devrimci mücadelenin kendisini görünür kıldığı kitlesele eylemlere karşı her türlü karşı eylemi geliştirmiştir. 12 Mart darbesinden sonra Türkiyeli sol sosyalist hareketler devrimci önderlerinden boşalan boş-

luğu dolduramamış olsalar da eylem gücü olarak varlardı. Bunu hedef alan düşman, 1 Mayıs 1977'de İstanbul'daki 1 Mayıs kutlamalarını kana bulamıştır. Taksim Meydanı'ndaki yüksek binalara önceden yerleştirilen tetikçi gruplar, 1 Mayıs kortejleri alana ulaştığında kitleye silahlarla saldırarak 34 insanı katledip yüzlercesini de yaralamıştır.

Düşmanın buradaki mesajı çok nettir. Katliamdaki amaç, eylem gücü olarak açığa çıkan devrimci dalgayı yerinde boğmak ve halkların, emekçilerin dayanışma ve birlik oluşturma kültürünü hızla parçalayıp dağıtmaktır.

Hareketimiz henüz partileşmemiş olsa da elbette buna karşı sessiz kalamazdı. Başkan Apo, düşmanın bu kanlı tezgahlarını da öngörerek grup aşaması ardından daha profesyonel bir örgütlenmenin hazırlıklarına başlamıştı bile. Başkan Apo, manifestonun yazımında bu tarihsel süreci de ele alarak PKK'nin Kuruluş Manifestosu'nu özellikle şehitlere atfeder:

"Bilincimiz manifestoya yansiyacak kadar keskinleşmiş ve mensuplarımız çoğalmıştır. Ama bütün bunların kendi başına bizi bir parti ilanına götürecek ağırlıkta olmadığını ve bütün bunların etkisini yoğunlaştırmanın, sağlam bir yapıya dönüştürmenin temel aracının yine bu şehitlerin kanı olduğunu, onları göz ardı etmeden ve onlara ters düşmeden yapılması gerekenin kendisi olduğunu, sürekli bir biçimde belirtmek gerekmektedir. Böyle yüce bir ilana gittikten sonra, artık şehitlerin yolunda isteyenler istedikleri kadar kan dökülebilir, istedikleri kadar gelişebilir ve bu uğurda her türlü çabayı sergileyebilirler. Çünkü bu gelişmelerin hepsi, anlamını burada bulmakta, yine yeni yaşamın yolunu buradan açmaktadır."

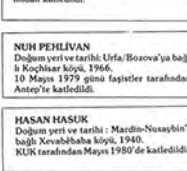
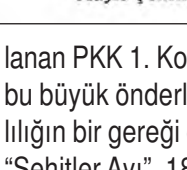
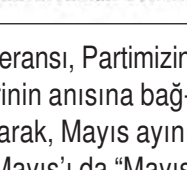
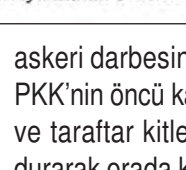
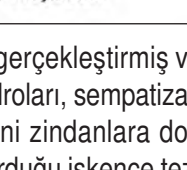
PKK şehitlerin anısına kuruldu

Başkan Apo, şehadet gerçeğini her zaman varlık ve yokluk hattında değerlendirmiş, Haki Karer yoldaşın şehadetini de, Kurdistan özgürlük mücadelesinin ilk aşısı olarak tanımlamıştır. Dolayısıyla sömürgeci soykırım rejiminin Kürt kişiliğinde oluşturduğu bütün hastalıklara karşı kullanılabilecek bir aşı olarak tarif etmiştir. 19 Mayıs 1978'de ise Halil Çavgun yoldaş, Haki yoldaşın şehadetinin birinci yıl dönümü anmasını yaptığı esnada sömürgeci rejimin işbirlikçisi olan feodal komprador ailelerden olan Süleymanlar çetesi tarafından katledilmiştir.

Başkan Apo, bu şehitler gerçeğinden hareketle hızla partileşme kararına gitmiş ve bir özgürlük mücadelesi için kaçınılmaz olan şehadet gerçeğini şöyle ifade etmiştir: "Bütün halkların ve ulusların verdikleri savaşlara bakalım; onlar kendi gerçeklerine böyle yaklaşmışlar ve şehitlerini çoğalttıkça zaferi de görmüşlerdir. Aksi halde, hep yenilmiş, ezilmiş ve lanetlenmişlerdir." Aynı yıl içinde partimiz PKK'nin ilanı, elbette zaferde karar kılmaya ve şehadet gerçeğine verilen en büyük yanittir.

Haki Karer ve Halil Çavgun yoldaşların şehadetlerinden sonra top-

MAYIS ŞEHİTLERİMİZ!

 HAKİ KARER Doğum yeri ve tarihi: Özü, 1950. "Sefika Sor", denetim alanı-provokasyon-geçit tarafından 18 Mayıs 1977'de Aşure'ye katledildi.	 HALİL ÇAVGUN Doğum yeri: Urfa/Hilvan. Polis ve Süleymanlar aşiretinin işbirliğiyle 19 Mayıs 1978 günü Hilvan'da katledildi.	 MEHMET KARASUNGUR Doğum yeri ve tarihi: Bingöl-Kığı'ya bağlı Sıcilice (Daraşlı) köyü, 1947. 2 Mayıs 1983'te KYP (Yekûnî) tarafından Kandil'de öldürüldü.	 İBRAHİM BELGİN Doğum yeri ve tarihi: Sivas-Kangal'a bağlı Yellice köyü, 20.3.1965. 2 Mayıs 1983'te KYP (Yekûnî) tarafından Kandil'de öldürüldü.
 MÜSLÜM BARİN Doğum yeri ve tarihi: Urfa/Soruç'a bağlı Tepeli Mazar köyü, 1956. 23 Mayıs 1979 günü sömürgeci tarafından katledildi.	 ABDULKADİR ÇUBUKÇU Doğum yeri ve tarihi: Samsat-Kozluk, 1958. İsrail ajanları tarafından 2 Mayıs 1981 günü Arnan kalesinde şehit edildi.	 ŞÜKRÜ SEVER Doğum yeri ve tarihi: Bingöl-Kığı, Dalışan köyü, 1956. Sömürgeci kolluk kuvvetleri tarafından 4 Mayıs 1983'te katledildi.	 SEYFİ DOĞANAY Doğum yeri ve tarihi: Tunceli-Çemişgezek, 1962. Sömürgeci kolluk kuvvetleri tarafından 4 Mayıs 1981'de katledildi.
 METİN YURUGUT Doğum yeri ve tarihi: Tunceli/Mazgirt, Sasamanlı Gerekli köyü, 1956. 6 Mayıs 1978 günü Devrimci Halkın Kurtuluşu tarafından katledildi.	 NÜSLÜM POLAT Doğum yeri ve tarihi: Urfa'ya bağlı Kefezman köyü, 1961. 17 Mayıs 1980'de Kiziltepe'de KUK tarafından katledildi.	 İSMAİL PEHLİVAN Doğum yeri ve tarihi: Urfa/Bosova'ya bağlı Köçler köyü, 1953. 10 Mayıs 1979 günü faşistler tarafından An'ın'da katledildi.	 HÜSEYİN EROL Doğum yeri ve tarihi: Mardin-Anan (Zona), 1968. Sömürgeci polis güçleri tarafından 13 Mayıs 1981'de katledildi.
 HANI Doğum yeri: Mardin. 17 Mayıs 1980'de Kiziltepe'de KUK tarafından katledildi.	 MEHMET Doğum yeri: Mardin-Kiziltepe. 17 Mayıs 1980'de Kiziltepe'de KUK tarafından katledildi.	 FEŞİŞ Doğum yeri ve tarihi: Mardin-Derik'e bağlı Balıva (Halilî) köyü, 1956. Sömürgeci kolluk kuvvetleri tarafından Mayıs 1980'de katledildi.	 HÜSNÜ Doğum yeri: Derik. Sömürgeci kolluk kuvvetleri tarafından Mayıs 1980'de katledildi.
 HÜSEYİN TAŞCAN Doğum yeri ve tarihi: Elazığ-Keban, Y. Mülk köyü, 1956. Sömürgeci tarafından 4 Mayıs 1981'de katledildi.	 NUH PEHLİVAN Doğum yeri ve tarihi: Urfa/Bosova'ya bağlı Köçler köyü, 1956. 10 Mayıs 1979 günü faşistler tarafından Aşure'ye katledildi.	 AKADİR (ZANA) Doğum yeri ve tarihi: Urfa-Ceylanpınar, 1963. Sömürgeci kolluk kuvvetleri tarafından Mayıs 1980'de katledildi.	 ADİL YAVUZ Doğum yeri ve tarihi: Mardin-Derik'e bağlı Qesra Qesno köyü, 1962. KUK ve Mensuri aşireti işbirliği ile Mayıs 1980'de katledildi.
 İBRAHİM ALAN Doğum yeri ve tarihi: Mardin-Derik'e bağlı Qesra Qesno köyü, 1962. KUK ve Mensuri aşireti işbirliği ile Mayıs 1980'de katledildi.	 HASAN HASKUC Doğum yeri ve tarihi: Mardin-Nosayir'e bağlı Şevahabba köyü, 1940. KUK tarafından Mayıs 1980'de katledildi.	 İSA DEMİRCİ Doğum yeri ve tarihi: Urfa-Siverek'e bağlı Huda köyü, 1947. 14. Celal Bursalı'nın eylemleri tarafından, 9 Mayıs 1980 günü katledildi.	 HAKİ POLAT Doğum yeri ve tarihi: Urfa-Siverek'e bağlı Fak köyü, 1947. 14. Celal Bursalı'nın eylemleri tarafından, 3 Mayıs 1980 günü katledildi.

* PKK Direniş Şehitleri Ölümsüzdür!

* Mayıs Şehitlerimizin Anılan Yolumuzu Aydınlatan Sürekli Bir Meşaledir!

lanan PKK 1. Konferansı, Partimizin bu büyük önderlerinin anısına bağlılığın bir gereği olarak, Mayıs ayını "Şehitler Ayı", 18 Mayıs'ı da "Mayıs Şehitlerini Anma Günü" olarak ilan etmiştir.

12 Eylül darbesine karşı daha güçlü hazırlanmak amacıyla yurtdışına çıkan Başkan Apo ardından Lübnan sahasına geçen ilk kadrolardan olan Abdulkadir Çubukçu yoldaş da 2 Mayıs 1982 tarihinde Beyrut'ta, İsrail'in Filistin kamplarına karşı gerçekleştirdiği hava saldırısında şehit düşmüştür. Abdulkadir Çubukcu yoldaşın şehadeti aynı zamanda PKK'nin enternasyonalist karakterini de yansıtmaktadır. Bu şehadet, Filistinli Arap halkıyla Kürt özgürlük mücadelesinin kader birliği ve devrimci dayanışmasının bir sembolü olmuştur. Onun için Hareketimiz bu alanda büyük bir sempati toplamış ve PKK kadrolarının eğitimi için imkan sunulmuştur. Uzun yıllar mücadelemize hizmet veren ve binlerce kadronun siyasi ve askeri eğitim gördüğü Helve ve Bekaa'daki kamplar, şehitlerimizin büyük emeğiyle yaratılmıştır.

Şehitler gerçeğine dayanarak binlerce kahramanlık destanıyla Kürt halkının geleceğini ören Partimiz, halkımızın moral ve manevi değerlerini büyüttükçe, düşman saldırıları da yoğunlaşmıştır. Şehitler gerçeğine bağlılık temelinde kuruluşunu ilan eden PKK'ye karşı düşman daha kapsamlı saldırılarda bulunmuştur. Bunun için her türlü kirli ilişkileri devreye koymuş, kendisine bağlı tüm kontrgerilla ve çeteleri devreye koymuş ardından PKK'nin gelişimini, kitleselleşmesini durdurmak için bizzat devlet eliyle Maraş, Adıyaman, Malatya, Sivas ve Çorum katliamları gerçekleştirilmiştir.

Bununla da sonuç alamayacağını anlayan özel savaş rejimi, 12 Eylül

askeri darbesini gerçekleştirmiş ve PKK'nin öncü kadroları, sempatizan ve taraftar kitlesini zindanlara doldurarak orada kurduğu işkence tezgahlarında yok etmek istemiştir. Düşmanın kıyım politikasına karşı "Parti sesimizi, çılgılığımızı dünyaya duyurmalı" diyen Mazlûm Doğan yoldaş bedenini siper etmiş, ardından düşmanın işkencelerine karşı 1982 yılında Haki Karer'in şehit düştüğü günde "Dörtler" kendilerini alev topuna dönüştürmüştür. 18 Mayıs 1982'de Ferhat Kurtay, Eşref Anyık, Mahmut Zengin ve Necmi Öner yoldaşlar direnişleriyle bu zindan karanlığını yırtarak, mücadeleyi geliştirme ve zaferle ulaştırma gerekçelerimizi de artırmıştır. PKK, en imkansız koşullarda, eşsiz bir iradeyle bu direnişi gerçekleştiren şehitlerin anısına sahip çıkmak ve seslerini duyurmak için 15 Ağustos hamlesini başlatmıştır.

Şehitlerin sergilediği bu eşsiz direniş ve anılarına bağlılığın gereği olarak bir an önce ülkeye dönüp gerilla savaşına hazırlık yapan hareketimiz, daha sonra Kurdistan'ın diğer parçalarına da açılmıştır. Bu amaçla ulusal birliğe de önem vererek, ulusal birliğin önündeki her türlü engelin aşılması için büyük çaba sergilemiştir. Kürt halkının hazır potansiyelini Kurdistan'ın özgürlük mücadelesine kanallandırmak ve Başurlu güçlerin kendi aralarındaki çatışma ve gerginliklerine son vermek amacıyla bir dizi görüşme yürütmüştür. 3 Mayıs 1983 tarihinde Mehmet Karasungur yoldaş, İbrahim Bilgin yoldaşla birlikte Başurlu örgütlerin kendi aralarındaki çatışmalarına son vermek, güç ve imkanlarını gerçek düşman olan sömürgeci devletlere yöneltmelerini sağlamak amacıyla arabuluculuk yapmaya giderken ilkel milliyetçi güçlerin kurduğu pusuda şehit edilmişlerdir.

Her şehadet, davaya, mücadeleye bağlılık kadar düşmana öfkeyi de büyüttü ve şehitlerin izinde dağlara yol alan Kürt gençlerinin sayısı binleri bulmuştur. PKK halk tarafından kabul görüp kitleselleştikçe, Kurdistan dağlarındaki özgürlük ordusuyla birlikte örgütlülük de büyümüştür. Büyük bedellerle verilen mücadele sonucunda ulusal bilince kavuşan Kürt halkı her alanda kurumlarını da oluşturarak, değerlerine sahip çıkmıştır. Kürt kültürünün geliştirilmesi ve kurumsallaşması çalışmalarının ilklerinden olan Hozan Mizgîn (Gurbet Aydın) yoldaş devrimci sanat çizgisiyle bir dönemin öncülüğünü yapmıştır. Komple devrimciliğin de örnek militanlarından olan Hozan Mizgin, gerilla yaşamında da başarılı bir pratik sergileyerek, eyalet komutanı görevini yürüten ilk kadın gerilla olmuştur. 11 Mayıs 1992'de ihbar sonucu Tatvan'da kaldığı ev kuşatılınca yanındaki tüm örgütsel belgeleri imha ederek, düşmanla çatışmış, ardından sağ ele geçmemek için tabancasındaki son kurşunla şehit düştü. Hozan Mizgin yoldaş, devrimci duruşu, komutanlığı, örgütlenme yeteneği ve mücadeleye bağlılığıyla gittiği her alanda halkı etkilemiştir. Şehadet biçimi ve sergilediği büyük irade, kararlı duruşuyla Dersim ve Zilan'da olduğu gibi, Kürt kadının tarihi direniş geleneğini PKK'de sürdürmüştür.

Mayıs ayında, PKK'nin öncü kadrolarına yönelik saldırıların yanı sıra çok sayıda katliam da yaşanmıştır. 16 Mayıs 1997'de Başûrê Kurdistan'ın Hewlêr kentinde KDP ihanetiyle gerçekleşen katliam, tarihimizin en unutulmayacak olanlarından biridir. Sıcak savaş alanında aldıkları yaralardan dolayı tedavi olmak için gittikleri Hewlêr'de kaldıkları hastanede Helin, Salih ve Ozan yoldaşlar ile birlikte 52 yoldaşımız KDP ihanetiyle şehit edilmişlerdir. Alçakça gerçekleşen bu katliamla birlikte, halen şehitlerimizin mezar yerleri de açıklanmamıştır.

Sömürgecilerin imha ve inkar politikalarına rağmen PKK'nin Bakur'da başlattığı özgürlük mücadelesi, Kurdistan'ın her yerine ulaşmıştır. Rojhilat'ta da İran rejiminin baskı ve şiddeti karşısında Kürt halkı özgürlük için direnişe geçmiştir. Ancak Kurdistan söz konusu olduğunda sömürgeci devletlerin politikaları, faşizan yöntemleri benzer olmuş, hatta Kürt halkına yönelik soykırım için ittifak kurmuşlardır. 9 Mayıs 2010 tarihinde Şirin Elemhuli arkadaş ile Ferzad Kemanger, Ferhad Wekêlî, Elî Heyderiyân ve Mehdi Eslamiyan'ın idam edilmeleri de Kurdistan özgürlük mücadelesi karşısındaki düşmanca yaklaşımların bir sonucudur. Ama onlar idam kararını verirken bile bu direnişi engelleyebilecekleri konusunda yanılmışlardır. Çünkü Şirin Elemhuli idam edilmeden önce hüccesinin duvarlarına bugün dünyaya yayılan "Jin, Jiyan, Azadî" sözünü yazmıştır. Şirin Elemhuli'nin bu son sözü zindan duvarlarında saklı kalmayıp, 16 Eylül 2022'de Jîna Emînî'nin İran rejim güçleri tarafından katledilmesi ardından "Jin, Jiyan Azadî" sözü ile başlayan Rojhilat serhildanlarına da öncülük etmiştir.

PKK şehitler partisidir

PKK'deki şehitlerin her biri bir kahramanlık destanıdır. Sadece bu yazıda adı geçen şehitlerimizin adı bile PKK hakikatini tarif etmek için yeterlidir. Yani PKK şehitlerin anısına bağlılık temelinde oluştuğu için ardı sıra gelen bütün büyük şehadetler de bu gerçeği güçlendirerek çoğaltmışlardır. Dolayısıyla halkımız da şehitlerine sahip çıkıp bağrına bastıkça ulusallık bilinci gelişmiş, her şehadetle özgürlüğe daha yakın olunduğunun inancı güçlenmiştir. PKK, zamansız ve yerinde olmayan şehadetleri de eleştirmiş ama şehit vermekten asla geri durmamıştır. Bu aynı zamanda özgürlüğüne karar vermiş bir halkın duruşu olmuştur.

Geçmişten bugüne sahip olduğu tüm değerleri şehitler sayesinde ortaya çıkaran PKK, bu nedenle bir şehitler partisidir. Ve şehitler partisi olmanın bir gereği olarak, her şehadetten sonra zaferle daha çok kilitlenmeli, daha çok başarmalı, örgütlenmeli ve gelişmelidir. Özgür Kurdistan ve Demokratik Ortadoğu Konfederalizmi'ne ulaşmak bununla mümkündür.

Sömürgeci soykırım rejimlerinin faşizan uygulamaları şehitlerimiz ve halkımızın verdiği bedellerle gelişen özgürlük mücadelesini durduramayacaktır. Ahlaki değerler ve hukuk kurallarını hiçe sayarak yürüttükleri bu savaş şiddetlendikçe, bugün olduğu gibi buna karşı her alanda halkımız ve gerillanın sergilediği direniş ve irade de güçlenecek, çelikleşecektir. Halkların direnişi karşısında yenilgiye uğrayan tüm faşizan rejimler gibi, Kurdistan'daki sömürgeci güçler ve işbirlikçileri de halkımızın kararlı mücadelesi sonucunda mutlaka yenilgiye uğrayacaktır. Şehitlerine sahip çıkmanın bir gereği olarak özgürlüğe yürüyen halkımızın bu kararlılığını asla kıramayacaklardır. Onun için sadece şehitler gerçeğini Mayıs ayı ile sınırlandırmak veya ona sığdırmak mümkün değildir. Kurdistan'da hemen hemen her aya ve her güne onlarca şehidimiz düşmektedir.

Başkan Apo da şehitleri yaşayan değerler olarak tanımlayarak şöyle demiştir: "Şehitlerimiz, yaşayan gerçek değerlerimizdir. Bizler ise sadece onların yüce komutu altında hareket eden savaşçılarıyız. Bu tanım bir abartma değildir. Eğer biz yaşamı doğru devrimci düşüncelerin -ki bunlar önemli gerçeklere tekabül etmektedir- yoğunlaşması olarak anlıyorsak, diğer türlü bir yaşamın ne anlamı olabilir? Fiziksel varlığımızın canlılığını koruması, kollarımızın ve bacaklarımızın hareket etmesi, duygularımızın çalışmasının hiçbir anlamı yoktur. Eğer biz yaşamı bu kadar alt düzeyde bir kavrayışa götürmüyor ve bir toplumu yeniden yaratmak, devrimci bir tarzda üretmek gibi bir amaçla yola çıkmışsak, işte bu amaçların içinde en değerli varlığı şehitler ve dolayısıyla gerçek yaşayanlar olduklarını kabul edeceğiz."

ÖZERK YÖNETİMİN ÇÖZÜM DEKLARASYONU VE ŞAM'IN TUTUMU

Özerk Yönetimin kendi başına kalması her zaman bir olasılık olarak görülmek durumundadır. Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetimi kuşkusuz pragmatik değil paradigmatik olarak çözümünü Suriye içinde araması ve bunun için büyük gayret göstermesi doğru olmalıdır. Nitekim Özerk Yönetim bu konudaki tutum ve yaklaşımını her fırsatta birçok toplantı, konferans ve çalıştay platformlarında ısrarla belirtmiş, dile getirmiştir. Bunu sadece siyasi bir retorik olarak değil Kürt, Arap, Hristiyan halklarını bu temelde bilinçlendirmeye, benimsetmeye çalışmıştır. Ortadoğu gibi bir yerde cins, din, devlet ve etnik milliyetçilik adına bireylerin ve toplulukların birbirlerini boğazladığı ve katlettiği bir zamanda Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetimi'nin demokratik ulus paradigması elbette yüksek bir anlam ve değer ifade etmektedir

Sabri Ok

Rêber Apo, "Ortadoğu'yu çözmek insanlığı çözmektir" diyordu. Kürt sorununu çözmek ve çözmek ise Ortadoğu'yu değiştirmek ve demokratikleştirmektir. Yani Ortadoğu'da sorunlar oldukça derin, kapsamlı ve çok boyutludur. Kuşkusuz çözümü de kolay olmayacaktır. Yüzlerce yıldır süren mücadeleler bunun böyle olduğunu fazlasıyla göstermektedir. Bu da Kürt halkının büyük şanssızlığı ya da tarihin omuzlarına yüklediği büyük onursal bir görev olmaktadır. Yine Önder Apo bu konuda, "Kürt sorunundan çok Kürt kördüğümü demek daha gerçekçidir. Nasıl ki İskender'in Gordion kördüğümünü kılıçla da olsa çözmesi tüm Asya'nın fethini mümkün kıldıysa, Kürt kördüğümünün çözümü de başta Ortadoğu olmak üzere tüm toplumların demokratik fethini, özgür yaşama şansını mümkün kılacaktır" diyordu. Sorun budur. Büyüklüğü, zorluğu ve karmaşıklığı da buradan ileri gelmektedir.

Ortadoğu'da 19. yüzyılın ortalarına dek ne asimilasyon ve özümseme politikaları ne de kültürel soykırım vardı. Bilakis konfederal yapılanmalara denk düşen sistemler söz konusuydu. Toplumlar ve topluluklar özgün ve özerk kültürel yaşamlarını sürdürebilmekteydi. Ama ne zaman ki kapitalist modernite Ortadoğu halklarının direnişini kanla bastırdı ve Ortadoğu'da mantar gibi çoğalan ulus devletler inşa ettilerse, işte o zaman halklar için deyim yerindeyse her şey değişti ve bir baş aşağı gidiş süreci başladı. Öyle ki Ortadoğu'da krizli, sorunlu ve çatışmalı olmayan bir yer kalmadı. Hemen her karış toprağında kan gölcükleri oluştu. Oysa üç semavi din bu topraklarda doğmuştu. Hz. İsa'nın ilk sözü "sevgi", Hz. Muhammed'in ise "oku" olmuştu. Ne var ki Yahudilerin, Hristiyanların, Müslümanların inandıkları aynı tanrının emrine uyması iddiasıyla birbirlerini öldürmeleri maalesef halen de devam etmektedir. Daha sonra İngiltere Ortadoğu'ya milliyetçiliği ve hanedanlığı dayattı. Kuşkusuz amacı Ortadoğu'nun sorunlarını çözmek değildi. Aksine halkları etnik ve inanç milliyetçiliği adına birbirine boğazlatıp güçten düşürmekti. Hanedanlık ve krallıklar da bunun üzerinden varlıklarını ve saltanatlarını sürdürebildi. Bir de Sovyet sosyalizminin Ortadoğu müdahalesi oldu. Reel sosyalizm ise Ortadoğu'ya BAAS Partileri örneğinde olduğu gibi devlet sosyalizmini örgütmeye çalıştı. Sonuçta Ortadoğu halkları hem Sovyet hem de İngiliz politikalarının bir sonucu olarak bedel ödeyip acı

çekmenin dışında rahat bir nefes alıp demokratik ve özgür bir yaşama kavuşamamıştır. Bütün bunlara bir de tarihten gelen, biriken ve karmaşıklaşan Kürt sorunu da eklenince çözüm için denklemin doğru kurulması ve net formüle edilmesi kaçınılmaz olmaktadır. Buna göre, Ortadoğu demokratikleşerek mi Kürt sorunu çözülecek yoksa Kürt teşi'si dönecek ve Ortadoğu demokratik uygarlık çağına mı ulaşacaktır?

Suriye'yi ayakta tutan dinamikler

Burada değinmek istediğimiz Kuzey ve Doğu Suriye ve Suriye'deki durum ve gelişmeler olmaktadır. Bilindiği üzere bundan 12 yıl önce Ortadoğu'da bir "Arap Baharı" başlamıştı. "Arap Baharı" havasıyla bazı diktatörlükler yıkılmış, ama maalesef gelen gideni aratır olmuş; gidenlerin yerine yeni diktatörlükler kurulmuştu. Sonuçta taşlar tam yerinden oynatılmamış ve değişen fazla bir şey olmamıştı. Ama o zaman ki havayla Arap Baharı dalgası Suriye'ye dayandığında tartışmalar yeni boyutlar kazanmıştı. Zira Suriye herhangi bir Ortadoğu ülkesi değildi. Olası bir rejim değişikliğinin Ortadoğu üzerindeki etkisi birçok açıdan bambaşka olacaktı. Şam rejimi Arap Baharı dalgası karşısında üç ay ya da altı ay dayanabilir mi tartışmaları üzerinde yoğun analizler yapılmaktaydı. Şimdi Suriye krizi veya Suriye'de yaşanan derin bunalımın 12. yılı dolmaktadır. Suriye rejimi yıkılmadı. Peki bunu mümkün kılan neydi? Yani Suriye'yi bunca yaptırım ve saldırılar karşısında ayakta tutan hangi güç ve dinamiklerdi?

Bunda Suriye'nin dayanaklı ve güçlü ekonomisi etkili oldu, denilemezdi. Zira Suriye hiçbir zaman öyle güçlü bir ekonomiye sahip olmadı. Komprador burjuvazi düzeyini aşan devlet kapitalizmi biçiminde örgütlendirilmeye çalışılan bir ekonomik durum vardı. Yani son derece zayıf, kırılabilir, kendine bile yetmeyen bir ekonomiye sahipti. Peki, Suriye rejimi, üzerindeki ağır ekonomik ambargoya, siyasi ve askeri baskılara karşı askeri gücüne dayanarak ayakta kaldı denilebilir mi? Kuşkusuz hiç böyle bir durum söz konusu değildir. Geriye tarihsel olarak "siyaset Şam'da öğrenilir" denilen bir gerçeklik ve asla küçümsenmemesi gereken Şam'ın siyasi aklı kalır ki bu gerçekten önemlidir. Dengeleri ve ilişkileri iyi gören bir Şam aklı, bunlardan yararlanmasını iyi bilen bir Şam yeteneğinin olduğu doğrudur. Ama bunlar da tek başına Suriye'nin ayakta kalmasına yetmezdi. ABD ve

Avrupa'nın Suriye politikası önemliydi. İlk başta Suudi Arabistan vb güçleri de yanlarına alarak ılımlı İslam ya da ılımlı muhalefet dedikleri güçleri destekleyip Şam'ı tasfiye edebileceklerini düşünmüşlerdi. Ne var ki ABD, Avrupa ve bazı Arap ülkelerinin bu politikaları iflas etti, başarılı olamadı. Çünkü; Suriye her şeyden önce Rusya, İran, Hizbullah vb güçlerle birlikte direndi. Bunlarla çok uzun süreli, çok yönlü ve stratejik düzeyde ilişkiler ve antlaşmalar yapılmıştı. İkincisi, DAİŞ'in Suriye'de etkili olması bazı dengeleri ve hesapları bozuyordu. Bu koşullarda Suriye'de BAAS rejiminin tasfiye olması demek DAİŞ ve türevlerinin iktidar olması demekti. Bunu soykırımcı, işgalci, faşist Erdoğan dışında kimse istemezdi. En başta İsrail istemezdi. Aynı şekilde ABD ve Avrupa istemezdi. Suudi Arabistan istemezdi. İran hem Suriye yönetimiyle olan stratejik ilişkileri gereği hem de Şia inancına karşı DAİŞ vb güçlerin palazlanmasını ve iktidar olmasını zaten istemezdi. Rusya'nın Suriye yönetimiyle uzun yıllara dayanan stratejik düzeydeki ilişkileri ve DAİŞ'e karşı olan tutumu netti. Dolayısıyla ABD, Avrupa ve İsrail için Suriye'de radikal İslamcı bir rejim yerine oldukça güçlü düşürülmüş, her açıdan zayıf konumda olan bir BAAS rejimi daha çok tercih edilir olmuştu. Fakat bütün bunların yanında ve esas olan Rojava'nın yani Kürtlerin tutumu ve geliştirdiği politikalarıdır.

Suriye'nin varlığını sürdürmesinde Kürtlerin etkisi

2011 ve 2012 yılını iyi anımsamak gerek. DAİŞ faşist çeteleri büyük korku salan bir heybetle Suriye'de Şam'ın dışında neredeyse her yeri işgal etmişti. Faşist Erdoğan da tüm gücüyle DAİŞ faşist çetelerine destek vermekteydi. DAİŞ çetelerinin Suriye'ye aktarılması, eğitim ve lojistik destek konusunda DAİŞ'le tam bir ittifak içerisindeydiler. DAİŞ'in özellikle işgalci Türk devletinin desteğiyle örgütlendiği ve saldırıda olduğu bir dönemde Şam'ın bu gelişmeler karşısında daha ne kadar dayanabileceği tartışmaları olmaktadır. Bu tarihi ve kritik süreçte Rojava'nın yani Kürtlerin geliştireceği tutum ve politika çok önemliydi. O kadar önemliydi ki Suriye yönetiminin kaderi ve tüm geleceği gerçekten Kürtlerin bu süreçte nasıl davranacağına, Şam'a karşı nasıl bir politika geliştireceğine bağlıydı. Eğer Kürtler tarihin en kritik ve kırılabilir olduğu o zaman bazı uluslararası güçlerin manipüle etmesi ve yönlendirmesi ile hareket edip Suriye yönetimini hedeflemiş olsalardı bugün

BAAS rejimi denilen bir şey kesinlikle olmayacak, Suriye bambaşka bir minvale girmiş olacaktı. Dolayısıyla bugün Şam yönetimi halen ayakta ve varlığını sürdürmekteyse bunu kesinlikle Kürt halkına teslim etmeli, Kürt halkına gerçekten borçlu olduğunu bilmeli ve kabul etmeli. Demek ki biraz önce saydığımız faktörler Suriye yönetimini o zor ve kritik süreçte ayakta kalmasına yetmemiştir. Suriye yönetimi için belirleyici ve kader tayin edici önemde olan kesinlikle Kürtlerin Şam'la çatışmayan, daha o zaman bile her türlü sorunlarını Şam ile görüşmeler yoluyla tercih eden ilkeli, tutarlı tutumu ve doğru politikaları olmuştur. Bu bağlamda Suriye yönetiminin o günlerden bugüne ancak bu sayede geldiğini, Rojava'nın doğru ve ilkeli tutumu olmasaydı varlığını sürdürmesinin mümkün olmayacağını belirtmek asla abartılı bir değerlendirme olmayacaktır.

Kürtler de bu süreçte kuşkusuz hiç boş durmadılar. Bırakalım boş durmayı her anı bir saldırı ve soykırım tehdidi altındaydı. DAİŞ cellatları amansız saldırı halindeydiler. Kobanê, boğazına bıçağın dayandığı bir konumdaydı. Saldırı çok büyük, direniş de haliyle çok amansız biçimde sürmekteydi. Sonuçta büyük direniş ve büyük bedeller pahasına da olsa Kobanê savunulmuştu. Yurtsever devrimci Kürt kadınları öncülüğünde faşist DAİŞ çetelerine Kobanê'de tarihsel bir kırılma yaşatılmıştı. Bir dönüm noktasıydı. DAİŞ çeteleri için tarihin baş aşağı gidiş başlangıcı, Kürtler için ise direnişin zirvede sürdüğü ve tarihi zaferle taçlandırıldığı bir süreçti. Sonrası Kuzey ve Doğu Suriye Özerk yönetiminin hem alan olarak daha çok genişlediği hem de inşa ve savunma mücadelesinin at başı verildiği yıllardı. Rojava devrimi mekan olarak küçük bir devrimdi. Fakat önemi, etkilenme ve büyüklük anlamında Ekim Devrimi kadardı. Başta insanlık ve kadınlar olmak üzere etkilenmeyen yoktu. Hepsinden önemlisi her türlü milliyetçilik adına oluk oluk kanların aktığı bu topraklarda zulme, haksızlığa ve soykırıma karşı tarihte ilk kez Kürt, Arap ve Hristiyan halklarının kanları birbirine karışarak direniş sürdürülmekteydi.

Suriye krizinden 11 yıl sonra bugüne baktığımızda durum nedir? On milyondan fazla Suriye vatandaşı ülke topraklarını terk etmiştir. Yüz binlerce insan yaşamını yitirmiştir. Suriye topraklarının üçte biri halen soykırımcı, işgalci TC Devleti'yle birlikte olduğu ve tam olarak desteklediği faşist çetelerin denetimindedir. Suriye devletinin ekonomisi çökmüş, büyük bir yıkım, yokluk ve yoksulluk yaşanmaktadır. Bu yıllarda göreceli

de olsa Kuzey ve Doğu Suriye halkları belli bir güven ve istikrar yaşamıştır. Kuzey ve Doğu Suriye özerk yönetim alanlarında her türlü devletçi, iktidarcı, cinsiyetçi, milliyetçiliğe karşı büyük bir mücadele verilmiştir. Tüm topluluklar, kültürler ve halklar özgür, demokratik ve barış içinde birlikte yaşamının bilinç ve heyecanını yaşamaktadır. Sistemlerini inşa yolunda önemli adımlar atmışlardır. Ne var ki demokratikleşmeyen bir Suriye'de Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetim modelinin varlığını güven içinde tek başına sürdürmesi kolay değildir. Özerk Yönetimin uluslararası alanda bir siyasi statüye kavuşması ve bu temelde güvence kazanması Suriye'nin genelinde tüm sorunların siyasi, demokratik, barışçıl ve kalıcı bir çözüme kavuşmasına bağlıdır. Denklemi şu şekilde kurmak da yanlış olmayacaktır; demokratik bir Suriye başta Kürt sorunu olmak üzere tüm etnik ve kültürel sorunlar çözüldükçe gelişecektir. Doğru ve gerekli olan demokratik ve özgür toplumun yanında devletin de demokrasiye duyarlı hale getirilmesidir. Demokrasi gerçekten halkın kendini doğrudan ve tam yönetmesiye gerçekleşir, doğru ve doğal olan budur.

Suriye şu anda bundan henüz çok uzaktır. Devlet nasıl demokratikleşecek ya da daha doğrusu demokrasiye duyarlı hale getirilecektir. Aslında Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetimi'nin şimdi hatta daha baştan beri hep yapmaya çalıştığı da bu olmaktadır.

Suriye yönetiminin diplomatik zaferi

Bilindiği üzere Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetimi 18 Nisan 2023 tarihinde Rakka'da çözüm için bir deklarasyon yayınladı. Suriye devlet yönetimine ve tüm kesimlere ortak çözüm oluşturma çağrısı yaptı. Suriye'nin çok müdahaleli bir alan olması kuşkusuz bu deklarasyon ve çözüm için yapılan çağrının tam olarak yerini bulmasını zorlaştırmaktadır. Koalisyon güçlerinden oluşan yani onlarca devletin içinde olduğu bir güç Suriye'de bulunmaktadır. Bunun anlamı onlarca ülke Suriye sorunlarına müdahildir. Diğer taraftan İran ve Rusya bulunmaktadır. Sömürgeci soykırımcı Türk devleti ise ülkenin neredeyse üçte birini zaten işgal etmiş durumdadır. Katar vb güçler ayrıca sürekli ilgilidirler. Türk devletinin başını çektiği güçler uzun süre Suriye rejiminin yıkılmasını hedeflemişlerdi. Şimdi ise Şam'la görüşmeler yolunu tercih eden bir noktaya gelmişlerdir. Rusya ve İran baştan beri Suriye yönetimiyle stratejik ilişki içinde her

türlü desteği sunmuşlardır. ABD, Avrupa ve İsrail ise Suriye rejimini yıkmak yerine güçten düşürülmüş, zayıf bir Esad rejimini uzun zamandan beri tercih eden bir politika izlemişlerdir. Arap Birliği ülkeleri 11 yıl sonra Suriye devletiyle tek tek ilişki geliştirmektedir. Arap Birliği üyelik için yeniden Suriye yönetimine resmen çağrı yapmıştır. Bütün bunların gösterdiği şudur; Şam yönetimi nedenleri, nasılı ve niçinleri bir tarafa, sonuçta siyasi ve diplomatik kuşatılmışlık çemberini büyük ölçüde kırarak diplomatik bir zafer kazanmıştır. Doğal olarak kendisine olan güveni artmış durumdadır. 11 yıl sonra Suriye yönetiminin durumunu kısaca bu biçimde özetlemek mümkündür.

Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetimi'ne gelince, biraz önce belirttiğimiz gibi sistemlerini inşa ve savunma yolunda önemli adımlar atmıştır. Fakat Özerk Yönetimi resmi olarak tanıyan henüz kimse yoktur. Ne Arap ülkeleri ne Avrupa ve Amerika ne de Rusya bunu yapmıştır. ABD ve Avrupa'nın Özerk Yönetimle ilişkileri halen DAİŞ'e karşı verilen mücadele ekseninde sınırlıdır. Yani ilişkiler, askeri ve istihbarat boyutlarını aşmamıştır. Siyasi resmi ilişkilerin Özerk Yönetimi tanıma gibi durumları söz konusu değildir. Bu konuda olumlu yönde değerlendirilebilecek ibareler son derece zayıf hatta neredeyse yok gibidir. Aynı durum Rusya ile Özerk Yönetimle ilişkide olan diğer ülkeler için de geçerlidir. Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetimi'nin en büyük sorunu ya da şimdiki en büyük handikabı tam da bu noktadır. Aslında bir paradokstur; yüzyılın devrimi, ikinci büyük Ekim Devrimi denilen Rojava devrimi uluslararası siyaset ve devletler tarafından ne yazık ki bu düzeyde karşılanmaktadır. Koalisyon güçleriyle birlikte DAİŞ çetelerine karşı verilen mücadele belli bir noktaya geldikten sonra Koalisyon güçlerinin Özerk Yönetimle ilişkileri hangi düzeyde olur belli değildir. Tarihte örnekleri bolca görülen, işleri bittikten sonra Özerk Yönetimin kendi başına kalması da her zaman bir olasılık olarak görülmek durumundadır. Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetimi kuşkusuz pragmatik değil paradigmatik olarak çözümünü Suriye içinde araması ve bunun için büyük gayret göstermesi doğru olmalıdır. Nitekim Özerk Yönetim bu konudaki tutum ve yaklaşımını her fırsatta birçok toplantı, konferans ve çalıştay platformlarında ısrarla belirtmiş, dile getirmiştir. Bunu sadece siyasi bir retorik olarak değil Kürt, Arap, Hristiyan halklarını bu temelde bilinçlen-

dirmeye, benimsetmeye çalışmıştır. Ortadoğu gibi bir yerde cins, din, devlet ve etnik milliyetçilik adına bireylerin ve toplulukların birbirlerini boğazladığı ve katlettiği bir zamanda Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetimi'nin Demokratik Ulus paradigması elbette yüksek bir anlam ve değer ifade etmektedir. Kuzey ve Doğu Suriye halkları çok iyi bilmektedir ki her türden milliyetçiliğe dayalı savaşların ve çatışmaların önünü almak ancak toplumun bilinçlendirilmesi ve Demokratik Ulus birliğiyle mümkündür. Kuzey ve Doğu Suriye üzerindeki kuşatılmışlık, baskı, tecrit ve izolasyonu ortadan kaldırmanın yolu da halkların oluşturacağı ve örgütleyeceği Demokratik Ulus Birliğini yaratmaktan geçmektedir.

Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetimi'nin deklarasyonuna yönelik tutumlar

Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetimi'nin 18 Nisan 2023 tarihinde yayınladığı, aynı zamanda bir çağrı niteliğinde olan deklarasyonu bu biçimde okumak ve anlamlandırmak gerekir. Deklarasyon gerçekten son derece demokratik, barışçıl, hiç kimseyi ret etmeyen, kapsayıcı, Suriye'nin bütünlüğünü esas alan, müzakereye açık, gerçekçi ve uygulanabilir içeriktedir. Burada çözüm için güçlü bir demokratik irade ve çok büyük bir iyi niyet vardır. Bunda cins, din, devlet, etnik milliyetçiliğine rastlamak mümkün değildir. Bölen, parçalayan, paylaşılan bir zihniyet hiç yoktur. Devlet ve iktidar karşıtlığı zaten her cümlesinde görülmektedir. Yani ayrılma, ayrı bir devlet tercihi kesinlikle söz konusu değildir. Suriye'nin zenginlikleri olan gaz, enerji, tarım vs tüm Suriye halklarındandır. Deklarasyonda bu konuda dar, yerel milliyetçiliği çağırıştıran bir şey kesinlikle söz konusu değildir. O halde bu kadar makul, demokratik, uygulanabilir bir deklarasyon ve çağrı neden karşılık bulmasın! Çağrı ve deklarasyonun öncelikli ve önemli muhatabı olan kuşkusuz başta Suriye yönetimi olmaktadır. Deklarasyonda BMGK'nin 2254 sayılı kararı çerçevesinde ilgili tüm tarafların ve güçlerin konuya ilişkin tutum belirlemeleri ve olumlu yaklaşım göstermeleri gerçekten hayati önemdedir.

Doğal olarak en başta Suriye yönetiminin tutumuna bakmak gerekmektedir. Şam yönetiminin eskiye oranla kendine güveni artan bir konumda olduğu doğrudur. Özellikle diplomatik tecritten kurtulan konu-

munu şimdi nasıl değerlendirecek bu önemlidir. Bu noktada Şam yönetiminin önünde iki seçenek bulunmaktadır. Bazen bu seçeneklerden biri diğerinden daha baskın olsa da birinci seçenek Şam'ın kendine olan güvenle demokratikleşme yolunu tercih etmesi, bu temelde çözüm için Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetimi ile müzakere yapmasıdır. Böyle olursa Suriye adeta yeniden doğmuş olacaktır. Hemen tüm yaralarını saracak, güçlü bir restorasyon hamlesini başlatacak, böylece çözülen Kürt sorunu temelinde demokratikleşen Suriye kesin olarak Ortadoğu'da örnek bir konuma gelecektir. Ancak ulus devletçi BAAS zihniyeti buna ne kadar isteklidir, esasen önemli olan budur. Zira ulus devletçi zihniyetin demokrasiye açık ve istekli olmadığı bilinen bir gerçektir. Önder Apo ulus devletleri çözümlerken 16. Louis ve Saddam'ı örnek vermişti. Yani ulus devletçi zihniyetin Suriye'de belirttiğimiz gelişmeleri yaşayan bir konuma gelmesi imkansız değildir. Ama kolay olmayacağı da bir gerçektir. Bu sadece Suriye devleti için değil belki de daha fazla tüm Ortadoğu ulus devletleri için geçerlidir. Avrupa ulus devletlerinde yüzyıllara uzanan bir demokrasi mücadelesi vardır. Halklar bu mücadelelerde büyük bedeller ödemiştir. Avrupa'nın bugün yaşadığı demokratik değerler bu temelde kazanılmıştır. Ortadoğu ulus devletlerin kuruluşu ise farklıdır. Bir İngiliz-Avrupa projesi olarak üstten kurulan devletlerdir. Dolayısıyla bu ülkelerde demokrasi mücadelesi ve değerleri yok gibidir. Eğer Suriye devleti stratejik düşünüp Suriye'nin demokratikleşmesini benimser ve devlet olarak demokrasiye biraz duyarlı hale gelirse Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetimi'nin yaptığı çağrı ve yayınladığı deklarasyona kuşkusuz olumlu tepki gösterecektir. Görülen odur ki Suriye yönetimi buna şimdilik sorumlu bir düzeyde tepki veren, olumlu bir tutum içerisinde değildir. Fakat böyle de olsa Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetimi Suriye'ye dayalı bir çözüm için ne kadar ısrar eder ve bunun için çaba gösterirse yerindedir. Eğer Şam yönetimi demokratikleşme ve Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetimi ile çözüm için müzakere yolunu tercih etmezse o zaman ne olur? Suriye'de siyasi çözüm için şimdiye kadar birçok uluslararası toplantı gerçekleşti. Ne Cenevre ne de Astana toplantıları bir çözüm geliştiremedi. Tüm sorunlar halen olduğu yerde durmaktadır, hatta katlanarak daha da büyümekte ve karışık bir hal almaktadır. Böyle bir süreçte Şam'ın önündeki en büyük sorun Türk devleti ve partnerleri tarafından işgal edilen topraklarının nasıl özgürleştirileceğidir. Şam'ın önünde iki seçenek bulunuyor; ya Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetimi ile uzlaşarak işgal altındaki toprakları özgürleştirecek ya da işgalci Türk devleti ile ilişkilerini geliştirip ortak düşman dedikleri Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetimi'nin varlığına son verecektir.

Rusya uzun zamandan beri Türk devletiyle Suriye'yi uzlaştırmaya çalışan bir politika yürütmektedir. Rus-

ya'nın bu politikasına İran'ın da zaman zaman ortak olduğu bilinmektedir. İran'ın hem imparatorluk geleceğinden kalma Ortadoğu üzerindeki hakimiyet rekabeti hem de inanç farklılığı nedeniyle Türk devleti ile kalıcı ve esaslı uzlaşmaya varması kolay değildir. Fakat diğer taraftan Rusya'nın ısrar ettiği dörtlü toplantılar söz konusudur. Türkiye'de seçimler gündemdeyken Suriye'nin sorunu ağırdan aldığı, seçim öncesinde Erdoğan'a bir şey kazandırmak istemediği ortadadır. Diğer taraftan Erdoğan'ın seçimleri kazanma olasılığı vardır. Bu takdirde dörtlü toplantıların nitelik kazanma durumu olabilecektir. Erdoğan'ın Suriye politikasında gelen noktada Şam yönetimiyle ortak Kürt düşmanlığı üzerinde atmayacağı bir adım, vermeyeceği hiçbir taviz yoktur. Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetimi'nin varlığına son vermek Türk devleti için en temel uzlaşma noktasıdır. Bu temelde Türk devletinin sınırda 30 km derinlikte Suriye topraklarında ve Kuzey ve Doğu Suriye'de açık saldırı ve operasyon yapması mümkündür. Bunun karşılığında Türk devletinin işgal ettiği Suriye topraklarından çekilmesi her zaman düşünülebilecek bir olasılık olmaktadır. Fakat şu da vardır; uluslararası toplum ve uluslararası güçler Rusya ve İran'ın da içinde olduğu bir stratejinin Suriye'de sırf Kürtler ve Özerk Yönetim üzerinde hayat bulmasını kabullenmeleri de çok zor bir olasılıktır. Aynı yaklaşım Arap Birliği için de geçerlidir. Nitekim yakın zamanda toplanan Arap Birliği toplantısında Kürtlerin ve Özerk Yönetimin karşıtlığı anlamına gelen hiçbir karar alınmamış, olumsuz bir söylem gelişmemiştir. Arap Birliğinin Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetiminin yaptığı son çağrı ve yayınladığı deklarasyona ilişkin olumlu ya da olumsuz bir tutumu da görülmemektedir.

İran Kürt iradesinin kırılmasını istiyor

İran, TC'yle Suriye devletinin ortak Kürt düşmanlığı temelinde Kuzey ve Doğu Suriye'ye dönük saldırılarını içten içe memnuniyetle değerlendirecektir. Belki bu tutumunu açığa vurmayacaktır. Ama İran'ın da arzuladığı şey Kürt iradesinin kırılmasıdır. Böyle olmakla birlikte İran'ın Suriye politikasında Kürtlere ilişkin Türk devletinden farklı bir yanı da şudur: Belki daha çok esnek ve daha yumuşak, dolayısıyla sıradan diyebileceğimiz Kürtlerin de içinde olduğu bir çözüm modelini tercih edebilecektir. ABD ve Avrupa'nın Suriye'deki varlığından ve etkisinden büyük rahatsızlık duyduğu için bunlarsız bir çözümü arzulayacaktır. Ama köklü, nitelikli, gerçekten demokratik bir Kürt çözümü ya da Özerk Yönetimin varlığını kabul eden düzeyde Suriye'nin demokratikleşmesini hedefleyen bir çözüme açık olduğunu da sanmıyoruz. Buna rağmen bunda ısrar etmek Suriye'yle demokratik makul bir çözüm arayışında olmak Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetimi için en doğrusudur. Aslında Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetim modelinin ve öngö-

rülen demokratik bir Suriye'yi en çok savunan ve destekleyen Rusya olmalıdır. Çünkü Rusya'nın Suriye'yle 50 yıllık anlaşmaları vardır. Ayrıca Rusya zaten federasyonlar üzerinden kurulan bir ülkedir. Yani bu tür bir modele ve bundan kaynaklı söylem ve argümanlara Sovyet döneminden de kalma fazlasıyla aşinadır. Ne var ki aşırı çıkarıcı, ben merkezietçi politikası ve özellikle de başta Ukrayna Savaşı olmak üzere birçok konuda ABD ve NATO karşıtlığına denk düşen TC'yle çakışan yaklaşımları bunu engellemektedir. Zira Rusya'nın öncelikli sorunu kendi sorunları, Ukrayna ve diğer sorunlar olmaktadır. İçinde bulunduğu sıkışıklıktan kurtulmak, rahat bir nefes almak için en çok Suriye konusunda taviz verebilir durumdadır. TC'yle ilişkileri bu bağlamdadır. Bu nedenle Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetimi'nin yaptığı çağrı ve yayınladığı deklarasyona en az şimdilik olumlu bir cevap vermesi olasılık dahilinde görülmemektedir. Farklı bir açıdan baktığımızda aynı durum ABD ve Avrupa için de geçerlidir. Türkiye'nin jeopolitik ve jeostratejik durumu, bir NATO ülkesi olması ABD ve Avrupa'nın Kuzey ve Doğu Suriye politikasını doğrudan etkilemektedir. Yoksa başta ABD olmak üzere Belçika, İtalya, İsviçre ve daha birçok Avrupa ülkelerinde federasyon benzeri modellerin olduğu bilinmektedir. Yani bu güçler de özerklik, federasyon vb kavram ve argümanlara aşinadır. Ama iş Kürt sorunu ve demokratikleşme sorunu olunca bu güçlerin çok fazla hevesli olmadığı, her türlü ahlaki ve politik ölçülerden uzak kendi çıkarlarını her şeyin üstünde tutarak buna göre strateji ve politika geliştirdikleri bilinmektedir.

Belirtildiği gibi Suriye devleti de halen Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetiminin çağrı ve deklarasyonuna olumlu bir tepki gösterebilmiş değildir. Suriye yönetiminin bilakis buna içten içe büyük bir öfke duyduğu hissedilmektedir. Umut ederiz ki Şam yönetimi krizden 12 yıl sonra az da olsa toparlanan ve kendine güveninin geliştiği konumunu demokratikleşme ve çözüm yolunda değerlendirmeyi tercih eder. Yoksa miadı zaten çoktan dolmuş olan ulus devletçi zihniyetin Suriye'de mutlak kırılacağı ve aşılacağı kesindir.

Özetle; süreç son derece karışık ve karmaşıktır. Çok boyutlu sorunların, denklemlerin ve müdahalelerin olduğu Suriye'de halen her şey gercelidir. Dolayısıyla büyük tehlike ve riskler kadar birçok şans ve çözüm olasılıklarına da açık olan bir süreç yaşanmaktadır. Bu süreçte demokratik güç sahibi olanlar ve gücünü doğru kullanmasını bilenler kazanacaktır. Suriye halkları bunu artık hak etmiştir. Bu topraklarda, toprağın suya hasret gibi Ortadoğu halklarının demokrasi ve özgürlüğe hasretleri çok büyüktür. Önder Apo'nun Demokratik Ulus paradigması mutlaka gerçekleşecek ve halklar demokratik ve özgür yaşam ölçülerine kavuşacaktır.

DEWLETA TIRK Û PDK JI SILÊMANIYÊ ÇI DIXWAZIN?

Serdar Star

Ji ber ku YNK'ê serî li ber daxwazên PDK'ê û Tirkîyeyê netewand, îstixbarata MÎT'ê êrîşên xwe li herêmên di bin kontrola YNK'ê de zêde kir. Li Silêmaniyê gelek sîwqast pêk anîn û welatparêzên Kurd qetil kirin. Bi sedan êrîşên esmanî yê din li Şarbajêr, Pêncwîn, Germiyan, Axcel, Çemçemal û deverên din pêk anîne. Yanî dewleta Tirk û PDK dixwazin îspat bikin ku herêma Silêmanî û derdora wê cihêkî ne aram e, ji aliyê din ve dixwazin YNK'ê û cemawera wê bitirsînin û ji wan re bêjin ku eger hûn helwesta xwe ya netewî berdewam bikin, em ê êrîşên xwe bidomînin.

Dewleta Tirk a dagirker ku vîna gelê Kurd li tu deverê nas nake, bi alîkariya NATO'yê û bi hemû hêz û derfetên xwe hewl dide wê tîne bike. Ev sed sal in dewleta Tirk di nav Kurda de siyasetekê dimeşîne: Hin Kurda wek noker digre û li dijî Kurdên din ên azadîxwaz û welatparêz bi kar tîne, dema ku karê wî bi wan diqede jî wana tîne dike. Ev polîtîka ji gelek alîyan ve hatiye dubarekirin. Her çiqas ev polîtîka hatibe eşkerekirin jî, lê dîsa jî hin Kurdên ku di hembêzkirina dagirkeran de bi israrin, hene.

Piştî serhildana 1991'an a li Başûrê Kurdistanê derfetek ji bo gelê Kurd peyda bû, piştî ku dewleta Tirk nekarî pêşî li afirandina van derfet û destketiyan bigire, vê carê li ser wê yekê xebitî ku çawa vê derfetê li dijî parçeyên din, bi taybetî li dijî Bakurê Kurdistanê bikar bîne. Bi giştî tê bîra me ku di sala 1992'an de Parlamentoya Herêma Kurdistanê yekemîn biryara êrîşa li dijî Gerîlaya Azadiya Kurdistanê girt. Bi wê jî sî-nordar nema û di sala 1993'an de li ser daxwaza Tirkîyeyê PKK'ê weke rêxistineke terorîst hate binavkirin û

her wiha êrîşên sala 1995, 1997 û herî dawî jî di sala 2000'an de pêk hatin. Ev êrîş hemû rasterast û nerasterast ji aliyê dewleta Tirk a dagirker ve hatine kirin û hêzên desthilatdariya Başûr bi taybet PDK'ê roleke mezin di wan de lîstîye.

PKK'ê ji bo çareserîya aştiyane ya pirsgrêka Kurd gelek caran hewldan da

Piştî komploya navneteweyî û dîlgirtina Rêber Apo, PKK'ê ji bo çareserîya aştiyane ya pirsgrêka Kurd gelek caran hewldan kir, ji bo vê jî gelek deklarasyon, bîrname, daxuyanî, agirbest, diyalog û muzakere pêk aniye; gelek caran jî ji bo ku zemînê diyalogê ava bibe, serkirdeyên Başûr jî erkdar kirîye. Mînaka agirbesta 1993 û rola sekreterê wê demê yê YNK'ê C. Talabanî tê zanîn.

PKK di van 23 salên derbasbûyî de gelek hewl daye ku rêxistinên siyasî, civakî û demokratîk ên Kurdistanê bi rêya kongre yan konferanseke netewî bîne gel hev û ji bo wê mebestê jî di sala 1999'an de bi avakirina Kongreya Netewî ya Kurdistanê (KNK) yekemîn gava xwe avêt da ku hemû partî li wir bîn temsîlîkirin û bikari bin bi awayeke xurt li hemberî dagirkeran bisekinin. Hewldana dawî ya sala 2013'an projeyek pir zelal û ji xwe bawer bû, heta Mesûd Barzanî wek hevserokê Konferansa Netewî hat erêkirin, ku ev jî fedakariya herî mezin a Rêber Apo û PKK'ê di dîroka têkoşîna xwe de bû.

Ji sala 2015'an ve gelê Kurd di qada siyasî de bi taybet li Bakurê Kurdistanê xwe gelekî bi hêz nîşan daye. Gelê Kurd û hêzên demokratîk bi 80 parlamenteran ketin meclîsa Tirkîyeyê, benda hîlbijartinê ya ji

sedî 10 derbas kir, çong bi AKP'ê danî, zêdeyî 100 şaredarî bi dest xist û rasterast bi Rêber Apo û PKK'ê re ketin nava diyalogê. Pirsgrêk li ber çareserîkirinê bûn. Ev hemû tevî êrîşên çeteyên DAÎŞ'ê, dagirkirina Şengalê, êrîşa li ser Kobanê û herêmên xeta navendî yê li Başûr ku weke herêmên nakok ên madeya 140'î tên binavkirin jî hatin kirin. Gelê Kurd û hêzên xwe yê parastinê ji Efrînê heta Gulale li dijî çeteyên DAÎŞ'ê û hevkarên wan dewleta Tirk şer kirin.

Dema dewleta Tirk li Kobanê û piştê li Şengal û Reqayê têkçûna DAÎŞ'ê dît, bi xwe kete nava şer, lewma jî hemû sozên ku dabûn poşman bû û li hincetê herî biçûk geriya ku heta ji destê wî bê, êrîş bike. Di encamê de Efrîn, Serêkanî, Girê Spî, Cerablûs, Bab û Ezazî yê Rojavayê Kurdistanê hatin dagirkirin û her wiha êrîşên li ser Herêmên Parastinê yê Medyayê li Başûrê Kurdistanê berdewam bûn.

Piştî wefata C. Talabanî PDK û dewleta Tirk xwestin YNK'ê bixin bin venêrîna xwe

Di sala 2016'an de bi destpêkirina êrîşan re, PDK'ê bi lez û bez li eniya dewleta Tirk a dagirker cih girt, bi hemû awayî bi wan re tevgeriya; lewre di dagirkirina herêmên Rojava û anîna artêşa Tirk a ji bo Herêmên Parastinê yê Medyayê hevkarî kir. Ji ber wê jî eger em lê binêrin piştî dagirkirina Efrînê ENKS'ê çû û navenda xwe li wir vekir, Mesûd Barzanî pêşwaziya serokê bi navê opozîsyona Sûriyê kir, her wiha jî bo dagirkirina Girê Spî û Serêkaniyê de ji Nêçîrvan Barzanî got; "Dewleta Tirk ne li dijî gelê Kurd e,

li dijî PKK'ê ye!! Her wiha di dema êrîşên artêşa Tirk ên li ser Herêmên Parastinê yê Medyayê de, Mesrûr Barzanî gelek caran dubare kir ku: Artêşa Tirk ji ber PKK'ê êrîşî Başûrê Kurdistanê dike, nexwe tu pirsgrêkên me bi Tirkîyeyê re nîne, berovajî em dostên hevîn."

PDK û dewleta Tirk wefata C. Talabanî wek firsend dît ku YNK'ê bixin bin kontrola xwe. Ji ber vê yekê çawa ku ew xistin bin barê referandûma têkçûyî, xwestin wî jî bikin hevparê şerê xwe yê li dijî destkeftiyên Rojava û bi giştî Tevgera Azadiya Kurdistanê. Ji çend alîyan ve li ser YNK'ê kar dikirin. Piştî kongreya çarem YNK'ê heta astekê karî xwe kom bike, yan jî bi gotineke din encamên kongreyê ne li gorî wan bû, ji ber wê jî bi hemû hêza xwe hewl dan YNK'ê bi pirsgrêkên navxweyî, parçebûn û pirsgrêkên duyemîn re rûbirû bikin. Siyaseta ku dagirker li ser navê Kurdên baş û Kurdên xerab li dijî gelê Kurd dimeşîne, vê carê jî PDK'ê heman siyaseta li dijî YNK'ê dimeşîne, bi taybet li dijî hevserokên wê. Ji ber vê yekê aliyekê "bi biraziyên xwe bi nav dikir û aliyê din jî weke sabotator û kujerê Qasim Silêmanî û caşê Îranê bi nav kir û têkçûna referandûmê dixiste stûyê wan."

Piştî Tîrmeha 2021'ê, YNK'ê di nava xwe de hin guhertin pêk anî, sistema hevserokatîyê guhert û kir serokatî û çend guhertin di nava organên xwe de pêk anî. PDK û dewleta Tirk li bendê bûn ku YNK'yek lewaz bi dest bixin, lewma bi germî pêşwaziya guhertinan kirin û wisa hesab dikirin ku bi derketina komekê êdî hestên YNK'ê yê netewî û nîştîmanî wê xelas bibe û wê rê ji wan re bibe deşt. YNK'ê reformên xwe yê navxweyî berdewam kir, PDK'ê, dewleta Tirkîyê û li gorî hin çavkaniyan Mossad a Îsrailê jî, di operas-

yoneke bê deng de hemû qeyd û zanyariyên berpirsê îstixbarata YNK'ê Ajî Emîn ji destê wan girtin û anîn a Hewlêrê û li wir bi cih kirin. Ev guhertin ji aliyê serokatîya YNK'ê ve nehatin qebûlîkirin û ev jî bû destpêka qonaxeke nû di derketina nakokiyên berçav di navbera YNK û PDK'ê de.

Ev zêdetirî 40 sal in ku tîkiliyên PKK û YNK'ê berdewam in, her çend car caran alozî û nakokî derketine jî, lê bi giştî herî zêde bi hev re kar kirine. Diyalog û hevdiîtinên C. Talabanî, Îbrahîm Ehmed û kadroyên dêrîn ên YNK'ê yê bi Rêber Apo re vê rastiye nîşanê me dide. Ji aliyekê din ve, PKK di qonaxên dijar de, bi taybetî di dema nexweşî û wefata C. Talabanî de, ti carî YNK'ê bi tenê nehiştiye û di hîlbijartinên 2013, 2018 û 2022 de, rasterast yan nerasterast piştigiriya namzed û lîsteya YNK'ê kiriye. Ev yek jî weke erêkirî welatparêzî û netewî girtiye dest. Her çiqasê jî aliyê hinek kes û alîyan ve hat rexnekirin jî, lê PKK'ê ji bo qonaxê pêwîst dît ku hêzeke wek YNK'ê tevî hemû kêmasî û xeletiyên wê, lê li ser bingehê nêzîkatiya ku hebûn û berdewamiya wê ji bo siyaseta Kurd pêwîst e, lewre pêwîste ku alîkarî jê re bê dayîn nêzîk bû. Li hemberî siyaseta dagirkeriyê ya dewleta Tirk û PDK'ê ya li dijî herêma Silêmaniyê, divê YNK hebe û lawaz nebe, ji ber ku Tirkîye û PDK dixwazin herêma Silêmaniyê weke Duhok û Hewlêrê dagir bikin û bikin qada tevgerê ya hêzên MÎT – Parastin û caş û nokerên wan.

Ji ber ku YNK'ê serî li ber daxwazên PDK'ê û Tirkîyeyê netewand, îstixbarata MÎT'ê êrîşên xwe li herêmên di bin kontrola YNK'ê de zêde kir. Di 26'ê Hezîrana 2019'an de bi êrîşa li dijî rêhevalê pêşeng û endamê Konseya Giştî ya KCK'ê Diyar Xerîb "Rêheval Helmet" destpê kir

Ji ber ku YNK'ê serî li ber daxwazên PDK'ê û Tirkîyeyê netewand, îstîxbarata MÎT'ê êrişên xwe li herêmên di bin kontrola YNK'ê de zêde kir. Li Silêmaniyê gelek sîwqast pêk anîn û welatparêzên Kurd qetil kirin. Bi sedan êrişên esmanî yên din li Şarbajêr, Pêncwîn, Germiyan, Axceler, Çemçemal û deverên din pêk anîne. Yanî dewleta Tirk û PDK dixwazin îspat bikin ku herêma Silêmanî û derdora wê cihekî ne aram e, ji aliyê din ve dixwazin YNK'ê û cemawera wê bitirsînin û ji wan re bêjin ku eger hûn helwesta xwe ya netewî berdewam bikin, em ê êrişên xwe bidomînin.

û di her qonaxê de hewl dan êrişên xwe zêdetir bikin û taktîk û plansaziye nû bidin meşandin. Lewma di du salên derbasbûyî de li Silêmanî û Germiyanê kesayetiyên şoreşger û welatparêz ên gelê me yên weke Şukrî Serhed, Zekî Çelebî, Ferhad Dêrik, Mamosta Şemal û Nagîhan Akarsal şehîd kirin. Bi sedan êrişên esmanî yên din li Şarbajêr, Pêncwîn, Germiyan, Axceler, Çemçemal û deverên din pêk anîne. Yanî dewleta Tirk û PDK dixwazin îspat bikin ku herêma Silêmanî û derdora wê cihekî ne aram e, ji aliyê din ve dixwazin YNK'ê û cemawera wê bitirsînin û ji wan re bêjin ku eger hûn helwesta xwe ya netewî berdewam bikin, em ê êrişên xwe bidomînin.

AKP û Erdogan Kurdê azad ji xwe re weke astengî dibîne

Êrişa herî dawî ya dewleta Tirk a dagirker a bi alîkariya PDK'ê li ser Balafirgeha Navneteweyî ya Silêmaniyê bû. Êrişa balafirên bê mirov ên dewleta Tirk a 7'ê Nîsanê ya li ser balafirgeha Silêmaniyê bi temamî li derveyî pîvanên navneteweyî ye û hemû sînoren cîrantîyê, tîkiliyên dîplomatîk û mafên hevpar bînpê dike. Dewleta Tirk niha dix-

waze di 14'ê Gulanê de hîlbijartinan pêk bîne, ji bo wê jî AKP ku pêşengiya tifaqa Cumhuriyet dike, careke din dixwaze bi ser bikeve û 5 salên din vegere ser desthilatdariyê, di heman demê de sedsala duyemîn a Komara Tirkîyeyê bi "Erdogan û AKP'ê dest pê bike. AKP û Erdogan, Kurdê azad, PKK û rêveberiya Xweseriya Demokratîk a Rojava, Şengal û Silêmaniyê yekane astenga li pêşiya xwe dibînin. Ji ber wê yekê dixwazin bi gefkirina Kurdên azad moralê Kurdên Bakur û hêzên demokratîk bişkînin û nehêlin di hîlbijartinên 14'ê Gulanê de bi hêz derkevin, wate mîna ku sed sala pêşîn ê komarê bi bindestî, zext, dagirkerî û tune hesibandina gelê Kurd destpê kir, xwestin di sed sala duyemîn de jî bi heman awayî berdewam bikin.

Gelê Kurd xwedî siyaseteke berferah e, angû bi derketina şerê li dijî DAÎŞ'ê di sala 2014'an de heta niha, di nava 9 salên derbasbûyî de karî siyasetek bi koalîsyona li dijî DAÎŞ'ê re bimeşîne û kêmkirina derfetên siyasî, dîplomatîk û leşkerî li pêşiya heval Mazlûm û rayedarên Bakur û Rojhilatê Sûriyê bi gelek hêz û partîyan re danûstandinan bike û derfetên siyasî vekir. Ji ber wê yekê me dît ku heval Mazlûm Kobanê weke Fermandarê Giştî yê Hêzên Sûriyeya Demokratîk (QSD) hatiye naskirin û tîkiliyên wî bi awayekî fermî û bi agahiya koalîsyona navneteweyî tê meşandin. Vê yekê dewleta Tirk û PDK'ê qehirandiye, lewma ji bo kêmkirina derfetên siyasî, dîplomatîk û leşkerî li pêşiya heval Mazlûm û rayedarên Bakur û Rojhilatê Sûriyê her tiştî dikin.

Di şerê li dijî DAÎŞ'ê de, YNK'ê di alîkariya Rojava de çalak bû, ev yek di azadkirina Kobanê de zêdetir xwe nîşan da. Heta gihîştê wê astê ku dawî sala borî, serokê YNK'ê ji bo cara yekem bi awayeke fermî serdana Rojava kir û ji aliyê fermandariya QSD'ê, Hevserokên PYD'ê û rayedarên Rojavayê Kurdistanê hat pêşwazîkirin. Her wiha

serokê YNK'ê li ser esasê aktîvkirina civînên konferansa netewî li ser rangeha Dûkanê bi aliyên siyasî re civînek lidar xist, tê gotin ku di civînê de nameyên Fermandarê QSD'ê Mazlûm Abdî û Hevserokê KCK'ê Cemil Bayik xwendine. Bi heman hêz û tempoyê ji axaftina ku di 32'emîn salvegera Raperînê de li pêşberî hezaran alîgirên xwe kirî, her wiha ji axaftina bi dîmen ya ji bo Newroza milyonî ya îsal a Amedê şandî, nîşan dide ku serokatiya YNK'ê dixwaze xwe bispêre paşxaneya xwe ya netewî û demokratîk û careke din weke hêza bingehîn a siyaseta Başûr û bi giştî Kurdistanê rol bilîze, û ev yek mafê wê yê asayî ye.

Têkiliyên di navbera rayedarên YNK'ê û hevalên Rêveberiya Xweser a Bakur û Rojhilatê Sûriyeyê di gelek waran de pêş ketine. Di encama ketina 2 helikopterên Hêzên Sûriyeya Demokratîk (QSD) li sînore Çemankê yê Duhokê, 9 şervan û fermandarê hêzên taybet ên Rojava şehîd bûn. Dewleta Tirk û PDK'ê bi vê bûyerê xwe biçûk hîs kirin, weke ku bêjin çawa Rojavayê Kurdistanê bûye xwediyê helikopteran û li esmanê wan difire!! Hikûmeta Tirkîyê îdia kir ku PKK'ê ew helikopter ji Fransa wergirtine û wan dane Rojava, ji ber wê jî wan biryar da ku heta meha Tirmehê geştên xwe yên hewayî ên di navbera Tirkîyê û balafirgeha Silêmaniyê rawestînin.

Helbet mafê Rojavayê Kurdistanê heye ku ji aliyekê ve siyaseteke berfireh bimeşîne û ji aliyê din ve di hemû waran de kelûpelên leşkerî û sivil bide bixê, ji ber wê jî gelek asayî ye ku di çarçoveya xizmetguzariya civaka xwe de, her wiha ji bo tîkoşîna li dijî çeteyên DAÎŞ'ê yên ku hê jî metirsiya wan li ser destketiyên Rojava, Bakur û Rojhilatê Sûriyeyê heye, helikopter û balafirên xwe yên cûr bi cûr hebin û bikar bînin. Ji ber wê jî pêwîste koalîsyona li dijî DAÎŞ'ê û dostên wan zêdetir alîkariya wan bikin da ku karibin zêdetir pêşde biçin û serketinan tomar bikin.

AKP, MHP û PDK'ê qedera xwe bi van hîlbijartinan ve girê didin

AKP, MHP û PDK'ê qedera xwe bi van hîlbijartinan ve girê didin û ji ber wê yekê li Tirkîyeyê êrişî hêzên Kurd, çepgir, azadîxwaz, demokrat, jin û ciwanên Kurd dikin. Ji aliyê din ve jî bi lihevkirina li gel hêzên çete û kontragerîlayên weke Huda Par-Hizbullahê re dixwazin bi kuştin, wêrankirin û qirkirina Kurdan çavên Kurdan bitirsînin û bêjin; em salên nodî û rojên reş tînin bîra we. Her wiha peyamek din a wan heye ku dibêjin; çi bi xweşî û çi jî bi nexweşî be divê em bibin desthilatdar.

AKP-MHP, ENKS û DAÎŞ'ê îsal gelek hewl dan êrişên xwe yên bejahî yên li ser Rojava bidomînin, lê felaketa erdhejê heta radeyekê ev êriş asteng kir. Ji aliyekê ve dixwaze bi rêya PDK'ê êrişên xwe yên li ser Herêmên Parastinê yên Medyayê bidomîne, li aliyê din jî di navbera YNK, Tevgera Azadî ya Civaka Kurdistanê, Rêveberiya Xweser, hêz û partiyên neteweyî û demokratîk de tîk bide. Ji bo wê jî PDK û AKP-MHP'ê ji bo ku YNK'ê bitirsînin û bikin ku ew li gorî daxwazên wan tev bigere, serî li ber dagirkerî û nokeriyê bitewîne, ambargo danî ser qada hewayî û aboriyê ya Silêmaniyê.

Eşkere ye ku ji dema nexweş ketina Celal Talebanî heta roja îro, PDK'ê xwestiye YNK'ê be îrade, lewaz û dîrî siyasî, bîr û baweriyên xwe yên bingehîn çêbibe û di destê xwe de wê weke pêlîstokekî bikar bînin. Diyar e ku hikûmeta PDK'ê sê sal e ambargoya aborî daniye ser Silêmaniyê, di heman demê de bi hemû şewazan rêveberiya Silêmaniyê û YNK'ê teşhîr dike, her wiha ev yek jî veneşart ku divê YNK dev ji xeta netewa demokratîk berde û wek wan bibe koleyê dewleta Tirk a dagirker.

Nêzîkî salekê ye YNK him wek cîgirê serokwezîr Qubad Talabanî û him jî wek wezîrên xwe tevî civînên

serokwezîr Mesrûr Barzanî nakin, di heman demê de li hember hewldanên provokatîf ên dezgeha Parastin a PDK'ê û daxuyaniya qaşo berdevkê Hikûmeta Herêmê Cotiyar Adil, serokê YNK'ê B.Talabanî daxuyaniyeke pir tund bilav kir ku pêwîst bû. Divê YNK bi vî rengî wê qonaxê bidomîne, ne xwe wê dîktatorîtiya PDK'ê û serokê hikûmetê bi taybetî ambargoyên li ser herêma Silêmaniyê wê ne tenê sivik nebin, belku PDK wê her tiştî bike da ku YNK û Silêmaniyê bixê bin kontrolkirina xwe.

Êrişa li ser balafirgeha Silêmaniyê û hemû êrişên dewleta Tirk bi agahdarî û çavdêriya Amerîkayê ne, ji ber wê yekê peyamên êrişê di esasê xwe de peyamên dewleta Tirk û her wiha peyamên DYE'yê jî hebûn. Careke din ji fermandariya QSD û berpirsên YNK'ê re gotin ku eger em nebin, dewleta Tirk dikare li her derê li êrişî we bike, lewma divê hûn weke ku em dixwazin tevbigerin. Ji ber ku di esasê xwe de Emerîka îstîtîkê dilîze, ne Tirkîye, lê helbet Tirkîye jî wek gayê har ê Îspanyayê lê hatiye, li ku derê derfet ji bo Kurdên azad û hêzên demokrat hebe, wê bi her awayî êrişî wan bike. Wate divê were fêhmkirin ku heta Tirkîyeke demokratîk û di nav de pîrsgirêka Kurd çareser nebe, dewleta Tirk ji bo tevahiya gelê Kurd xetere ye. Ji aliyê din ve pêwîste kongreyeke demokratîk were lidarxistin û hemû partiyên Kurdistanî ji derveyî PDK'ê tê de beşdar bibin, di heman demê de heta ku PDK di bin peymanê rûmeta netewî de bê danîn ku nekaribe bi keyfa xwe bi navê Kurd û Kurdistanê tevbigere. Ji Kurdistanê bar bike, metirsî berdewam in. Ji bo wê jî divê hêz û partiyên Kurdistanî yên netewî û demokratîk bê dudilî û hêcetan ber bi armanca mezin ve bimeşin û bi ti gef û êrişan netirsînin û divê hê zêdetir yekîtiya xwe xurt bikin û êriş û komployên AKP, MHP û PDK'ê pûç bikin.

ŞEHÎD PAŞEROJA ME, ROJA ME, PÊŞEROJA ME NE

Mûrad Karayılan

18'ê Gulanê wekî Roja Şehîdên Şoreşa Kurdistanê hatiye qebûl kirin û hatiye îlan kirin. Meha Gulanê jî wekî Meha Şehîdan hatiye qebûl kirin. Em van rojên bi wate de di şexsê şehîdê mezin rêheval Heqî Karer de tevahî şehîdên şoreşa Kurdistanê bi birînin.

Di meha Gulanê de pêşengên şoreşa Tirkîyê jî şehadetên xwe yê mezin hene. Di 6'ê Gulanê de Deniz Gezmîş, Yusuf Aslan û Hüseyn İnan bi sêdarê hatin şehîd kirin. Cardin di 18'ê Gulanê 1973'yan de pêşengê şoreşa Tirkîyê İbrahim Kaypakkaya li Dersîmê hate girtin û di Zindana Amedê de bi êşkence hat şehîd kirin. İbrahim Kaypakkaya bi dirûşmeya 'serî da lê sir neda' hate bi birînin. Em bi vê wesîleyê şehîdên şoreşa Tirkîyê jî bi rêzdarî bi birînin.

Seranserî meha Gulanê de hema her rojê wê de şehîdên me hene. Bi esasî tevahî mehan de şehîdên me hene. Gelek mehan de şehîdên wisa pir girîng hene. Meha Gulanê di Kurdistanê de wekî destpêka sezona salayê; erê, ne destpêka biharê ye lê ji ber ku di Gulanê de berf dihele û tevger çêdibe lewma jî di meha Gulanê de şerên pir mezin çêbûne, berxwedanê pir mezin çêbûne. Ji bo vê jî bi rastî meheke pir bi wate ye, tê de berxwedaniyên pir girîng çêbûne. Gulan meheke wisa ye.

Di 1'ê Gulana 1977'an de li Tirkîyê di roja cejna 1'ê Gulanê de li Taksîmê êrîş li ser karkeran çêbû. Wê demê nêzî nîv mîlyon mirov li wir amade bûn, êrîş li ser wan çêbû. Di vê êrîşê de 34 kes jiyana xwe ji dest da angî şehîd ketin. Heman kesên di wê êrîşê de rol leystin, hevalê Heqî Karer jî şehîd kirin. Ew komekî kontrgerîla bûn û di aliyê dewletê de hatibûn tevger kirin.

Cardin di 2'yê Gulana 1982'yan de li Qendîlê şehadeta fermandarên heja rêheval Mehmet Karasungûr û İbrahim Bilgîn çêbû. Dîsa şehadetên fermandarê saha navîn rêheval Azad Sîser, Çekdar Amed, cardin fermandarê Cûdî Hemze Emerînê, di heman mehê de çêbûn. Her wiha di 9'ê Gulanê de li Rojhilatê Kurdistanê angî li Îranê bi sêdarê rêheval Şîrîn Elemhûlî, Alî Haydariyan, Ferzat Kemanger û Ferhat Wekîlî hatin şehîd kirin.

Cardin hefteyê yekemîn yê Gulanê de ji bo têkoşîna jin şehadetên girîng hene. Li gel hevala Şîrîn Elemhûlî, di 11'ê Gulana 1992'yan de şehadeta rêheval Hozan Mizgîn (Gurbet Aydin) heye. Li Tatwanê dema ku dijmin dora mala hevala Mizgîn tê de digre, ew qebûl nakê ku dîl bikeve destê dijmin lewma jî ji bo şeref û rûmeta xwe ya şoreşgerî bi demanceya xwe bi awayekî fedaî xwe şehîd dixê. Heval Hozan Mizgîn femandariya eyaleta Garzanê cih digirt. Hevaleke rol û mîsyona xwe hebû û berpirsîyara xebatê bajaran bû. Cardin di sala 1974'an serdema ku rejîma Iraqê bi ser gelê Kurd de diçû, şagirtên zanîngeha Bexdadê dixwazin çalakîyekê bikin û teyareyekê birevînin, lê tînin girtin. Ew şagirt tînin dadgeh kirin lê stûyê xwe

xwar nakin. Leyla Qasim û çar hevalê xwe yê xort di 13'ê Gulana 1974'an de bi sêdarê tînin şehîd kirin. Wisa Şîrîn Elemhûlî, Hozan Mizgîn, Leyla Qasim di vê mehê de bi şewazî fedaî an jî bi sêdarê hatine şehîd kirin.

Cardin şehadetê Hewlêrê hene. Di sala 1997'an de 14'ê Gulanê de êrîşek mezin destpêkê li ser Zap û Metînayê û tevahî herêmên parastina medya de pêşket. Ev êrîş, bi tîfaka PDK û Dewleta Tirk bi rêket. PDK li Hewlêrê çû ser saziyên şoreşê. Wê demê saziyên şoreşê weke çapemenî, rojname, grupa muzîkê, nexwaxane hebûn; PDK çû ser vê saziyên me û di wir de şer çêbû. Di bin berpirsîyariya heval Salih (Hasan Axaç) û heval Hêlîn de hevalan şer kirin, teslîm nebûn û berxwe dan. Nêzî 80'î heval di ev berxwedaniyê de şehîd ketin. PDK bi çek û topan êrîş bi ser hevalên me yê gazî ku li nexweşxaneyê de bûn, hevalan şer kir wisa şer di nava bajêr de çêbû û ev heval şehîd ketin.

Jixwe 18'ê Gulanê de hîn di sala 1976'an de weke mirov bêje şehîdê me yê yekem dilxwazê grupê heval Fevzî Aslansoy li Enqereyê zanîngeha Hacettepê dixwend, ew jî aliyê faşîstan de hate şehîd kirin. Cardin, 19'ê Gulanê roja şehadeta hevalê Xelîl Çavgûn e. Ew pêşengê berxwedana Hilwanê bû, jixwe berxwedaniya Hilwan û Sîweregê jî bo bîranîna wî bi rêket. Di salvegera şehadetê rêheval Haqî de dema afîşê heval Haqî dardixin di wê çarçoveyê de êrîşa dijmin çêbû û heval Xelîl Çavgûn hate şehîd kirin. Saleke piştî wê cardin di 19'ê Gulanê de Mûslûm Baran li Pîrsûsê hate şehîd kirin.

Dîsa di 18'ê Gulanê de li Zindana Amedê şehadeta Çaran çêbû. Li Zindana Amedê di pêşengiya Esat Oktay ku ew êşkencekarekî tê zanîn bû, li wir zilmek pir mezin dihat meşandin, li hemberî wê zilmê di Newrozê de rêheval Mazlum Doxan çalakîya fedaî pêşxistibû, hevalê Ferhat Kurtay jî qowîşa tê de tevî sê hevalên din plan dikin ku çalekî bikin. Wisa di 18'ê Gulanê de hevalê Ferhat Kurtay, Necmî Oner, Mahmut Zengîn û Eşref Aniyik her çaran xwe li hevûdû gerandin û agir berdane canê xwe. Tîner, boyax û tiştên wisa li canê xwe dabûn û wisa agir berdidin bedena xwe. Dema ku hevalên din yê qawîşê agahdar dibin û dixwazin agirê wan bitefînin, ew rêheval bang dikin û dibêjin, 'agir netefînin, geş bikin, ev agir tefandin xiyaret e.' Dirûşmeyê wisa bang dikin. Bi vî awayî bi rastî 18'ê Gulanê jî bo me bû rojeke pir bi wate. 46 salan beriya vê şehadeta heval Haqî Karer çêbû û 41 salan beriya vê jî şehadeta Ferhat Kurtay û hevalên pê re çêbû. Û wisa ev roj hîn bi wate bû.

Cardin di meha gulanê de hin şehadetên din hene. Di 21'ê Gulanê de şehadeta heval Celal Xoce (Ramazan Kaplan) fermandarê eyaleta Garzanê bû heye, cardin şehadeta heval İsmail (Xidir Bingol) tevî 20 hevalan li eyaleta Erziromê heye. 25'ê Gulana 2012'an roja çalakîya mezin a fedaîyên mezin Êrîş û Andok e ku li Kayseriyê ev çal

akî kirin. Ew bû çalakîya destpêka qonaxa pêngava 2012'an. Heman rojê beriya wê di dîrokê de di 1987'an de şehadeta hevalê Omerê Zer (Mustafa Omûrcan) tevî 7 hevalan nêzî Bazarcixê çêbû. Ev heval hemû kadroyên heja bûn. Ji sahaya Serokatî diçûn eyaleta Tolhildanê di rê de şehîd ketin. Di 27'ê Gulanê de şoreşgerê heja rêheval Kasim Engîn (İsmail Nazlikul) û hevalên pê re şehîd bûn. Ev windahî ji bo me windahiyeke girîng bû. Hevalê Kasim hevalekî di her milî de gihêştibû û dikaribû roleke mezin bileyîsta. Hevalê me yê wekî Komîteya Navendî ya PKK'ê hevalê Cemşît (Ehmed Kesîp) hevalê Sabrî (Emîn Aslan) di dawîya Gulanê de şehîd bûn. Cardin hevalê Sîpan Amed, Rojbîn Serhed jî şehîdên meha Gulanê ne. Em tevahî şehîdên meha Gulanê, di şexsê wan de jî tevahî şehîdên şoreşê bi rêzdarî û bi hürmet bi birînin. Sozê me dayî wan em careke din dubare dikin.

Şehîd Haveynê Tevgera PKK'ê ne

Di hûndirê dîrokê de her tevgerê bi wate, teqez şehîdên xwe çêbûne. Ji ber ku her dozê bi wate bê ked û bê şehîd bi rênakevin. Ji bo her tevgerê jî girîngiya şehîdan heye. Lê yê me yê angî yê PKK'ê cuda ye. Ne tenê girîngiya xwe heye, ji bo me di Kurdistanê de şehîd bûye haveynê avakirina tevgerê û meşandina tevgerê. Angî şehîd bûye her tiştê tevgerê. Çima wisa ye? Mirov dikare du xalên esasî bîne ziman; yê yekem welatê me bi temamî di bin kêra qirkirinê de ye. Welatê me li kêleka tunebûyîne bû lewma jî di vî welatî de jinûve avabûn, fikir û ramanê azadî ne hêsanî bû. Yanî li welatê me ev têkoşîn bi şehîdan hatiye meşandin. Şehîd bi şehadeta xwe wekî îspat, qeneat çêkiriye. Destpêkê pêşeng, bi meşa xwe, baweriya xwe, bi sekna xwe ve gihîştina mertebeya herî bilind bi şehadeta xwe ve rê vekiriye. Tarîtiya li Kurdistanê heyî bi berxwedaniya şehîdan pêşîya xwe ronî kiriye û wisa meşîyaye. Angî yek, ji ber vê sedemê şehîd di şoreşa Kurdistanê de hîmê esasî ye û pir girîng e. Yê duyem ku hîn zêde û bergave jî, Rêber Apo ji-yana xwe weke sê çaran ji dayîkbûn digrê dest. Ji dayîkbûna duyem Rêber Apo li ser esasê meşa bîranîna şehîdan destpêdike. Wisa vefa, girêdanî, bîranîn jiyan kirin hîn destpêkê de ji bo Rêber Apo mijarek pir bi wate ye.

Rêber Apo pêşengê şoreşa Tirkîyê Mahîr Çayan nas dike, wê demê Rêber Apo di lêgerê de ye, wate dide axaftina Mahîr Çayan û di gelek aliyên de dicibîne. Lê piştî wê Mahîr Çayan tevî 10 hevalên xwe li Kizilderê tê şehîd kirin. Rêber Apo wê demê li Enqerê Fakulteya Zanistên Siyasî dixwîne, ji bo bîranîna Mahîr Çayan û rêhevalên wî di dibistanê de boykotê tevger dike, pêşengtiya wê dike. Ji bo wê jî tê girtin. Angî dewlet Rêber Apo digrê û dixê zindanê. Li Enqerê Zindana Mamakê de Deniz Gezmîş, Yusuf Aslan û Huseyin İnan nas dike.

Piştî ew pêşengê şoreşa Tirkîyê Deniz Gezmîş û her du hevalên xwe li sêdarê tînin darvekirin. Rêber Apo di wê zindanê de lêhûrbûn dike û digihêje biryarê. Angî dibêje ku, 'divê mirov tola van pêşengên wisa bi cesaret û xwedî sekna bi rûmet li erdê nehêle û di wê rêyê de berdewam bike.' Rêber Apo li hemberî vê xwe berpirsîyar dibîne û dixwazê bîranîne van şehîdan jiyan kirandin bide. Jixwe wê demê ji zindanê derdikeve hevalekî xwe ji bo ku biçê li wir bimîne navnîşanekê dide Rêber Apo. Ew navnîşan jî adresa heval Haqî Karer û Kemal Pîr e. Esas Rêber Apo tenê ji bo çend rojan diçe wê malê, lê 6 mehan li wir dimîne qet ji mal dernakeve û lêhûrbûn pêş dixê. Tê zanîn lêhûrbûnê xwe destpêke bi ew hevalan re parve dike û wisa xebat destpê dibe.

Serokatî wek serokê komelaya şagirtên zanîngehê angî ADYOD'ê tê hilbijartin. Destpêke dixwazê di tevgera şoreşgerî ya Tirkîyê de kombûnek çêbike û di hûndirê wê de ji bo Kurdistanê grup avabike. Li ser vî esasî kar dide meşandin. Wisa her diçe êdî xebatê grubê pêş dikeve, grup xurt dibe û dawîya sala 1976'an de grup civînekê çêdike di wir de fermî berpirsîyarê grubê tê diyar kirin, ew jî Rêber Apo ye û alikariya wî jî hevalê Haqî Karer tê destnîşan kirin. Hevalê Haqî Karer hevalekî ji Behrareş e. Lê piştî ku Serokatî nas dike, doza Kurdistanê nas dike her wiha rewşa gelê Kurd nas dike, pir bi bîryareke mezin beşdarî têkoşîna azadiya Kurdistanê dibe.

Rêxmê hevalekî Tirk bû lê yê destpêkê bi Serokatî re hate Kurdistanê û piştî jî li Kurdistanê dest bi xebatê kir hevalê Haqî Karer bû. Gelek taybetmendiyên hevalê Haqî Karer hebûn. Beriya hemû tiştî bi bîryarbûna xwe, cesareta xwe, sekna xwe, mûtevazîbûna xwe û bi hevalbendiya xwe ve mînak bû. Gelek tiştên me yê destpêkê wî avakiriye. Mînak, ji bo debara xwe û grubê bike ew û çend hevalê din li Entabê û li Edenê hemalî dikin. Angî bi mûtevazîbûn, bi fedakarî û bi coş û tevîbûna xwe ve dibe nimûne. Jixwe dijmin jî ji bo wê ew kir hedef. Rêxistînekî ku kontra û dijmin tevger kirî ku ji xwe re digotin 'em penc perçecî ne' angî Stêrka Sor wekî kompo li heval Haqî Karer kirin. Ji bo nîqaşê randevû dan wî, ew kişandin xefkê û wisa heval şehîd xistin.

Şehadeta heval Haqî wê demê ji bo grubê pir giran hat. Esas dijmin xwest bi şehadeta hevalê Haqî ve grubê hemû îmhî bike, bigre angî tasfiye bike. Wê demê her şoreşgerê ku şehîd diket hevalên wî ew bi merasîm radikirin. Jixwe ji bo hevalê

Haqî jî bi merasîm bê rakirin amadekarî hebû. Ji her derê Kurdistanê dilxwazên grubê li wir kom bûn. Lê plana dijmin jî hebû ku dema merasîm dest pê bike, ew jî êrîş bike û hemû dilxwazan bigre, an jî dema ku dilxwaz berxwebidin li wan bide û wisa grubê di destpêkê de tasfiye bike. Esas plan wisa bû. Lê Serokatî tê û dema ji taxê re derbas dibe rewşê fehm dike û merasîmê betal dike. Wisa Serokatî ev plana dijmin li valahî xist. Ew nêzbûna Serokatî ku di bîranîne de girêdayî hîn zêde kûr bû.

Şehadeta hevalê Haqî li ser Serokatî pir bandor çêkir, Serokatî got 'vayê xwîn jî hat rijandin êdî veger nîn e.' Ji ber ku heta wê demê grubekî biçûk yê ciwanan bû, wê çiqas bibûyana partî yan nebûyana ne diyar bû, hîn nîqaşê de bû. Rast e, di aqilê Serokatî de hin tişt hebûn lê heta wê demê grubeke biçûk bû û tu belgeyên xwe nîn bû, tenê bi devkî diaxivîn. Angî weke grubeke bîrdozi bûn. Lê piştî şehadeta hevalê Heqî, Rêber Apo ji bo bîranîna wî li Hilwanê 10 rojan de bernamêya PKK'ê nivîsand, amade kir. Mirov dikare bêje ku Serokatî jî wisa destnîşan kiriye. Ji bo bîranîna şehîdê mezin Haqî Karer di grubê de bîryarbûna partîbûnê pêş ket û wisa qonaxa partîbûnê ket rojeva grubê. Jixwe sala piştî wê angî di 1978'an de kongra yekem de bîryara partîbûnê hate girtin. Şehadeta hevalê Haqî yek di vî alî de bû bîngeh ku partîbûn pêşbikeve, di bîranîne de girêdanbûn pêşxist ev sekin û bîryardariya xurt kir. Ya duyem, ji bo tolrakirina hevalê Haqî grubê fermî dest avêt çek ê. Beriya wê jî hevalê Haqî Karer, li hemberî faşîstan hinek çalakî kiribûn. Jixwe hîn di destpêkê de têkoşîna şoreşgerî hebû, hevalê Haqî û hevalê Kemal Pîr di Enqereyê de dihatin nasîn. Angî hêj beriya ku Serokatî nas bikin herdu heval bi çalakvanî û di têkoşîna dijî faşîstan de dihatin naskirin, milîtanên li pêş bûn. Bi cesaret bûn, dizanibûn çek bikaribînin. Lê fermî weke grup, cara yekem ji bo tol rakirina hevalê Haqî grubê dest avêt çekê. Angî mirov dikare bêje şerê çekdarî di Kurdistanê de ji bo tol rakirina hevalê Haqî Karer destpêke kir û wisa bi rêxistin bû. Bêguman ev bû destpêkek. Wê demê şehadeta hevalê Haqî bi xwe re dû bûyerên girîng pêşxistin; yek partîbûn bû yê duyem jî, çekdarîbûn bû. Destpêkê şerê çekdarî wisa bi rêket. Ji bo wê şehadeta hevalê Haqî pir bi wate bû.

Sala piştî wê hevalê Xelîl Çawgûn hat şehîd kirin. Ev heval ji aliyê kontrayan û feodalên Kurd ve hat şehîd kirin. Ew feodalên Kurd jî li Hilwanê

eşîra Silêmanîyan bû, hevalê Xelîl Çawgûn di pêşengtiya wan de hat şehîd kirin. Şehadeta bû bîngehê ku ew pêngava li dijî feodal û hevkarên dijmin berxwedanek û şerek pêş bikeve. Şerê Hilwanê piştî wê şerê Sîwêregê pêşket; jixwe dûvre ji şer li tevahî Kurdistanê angî cihên weke Batman, Riha û Semsûrê pêşket. Wisa li hemû cihan li dijî feodalan têkoşînek û berxwedanek pêş ket. Ji bo bîranîna hevalê Xelîl Çawgûn ev pêngav hat pêşxistin. Heta piştîre bi çalakîya li hemberî serçeteyê di Kurdistanê de herî mezin M. Celal Bucak ve PKK hate îlan kirin. Di wê çalakîyê de angî sala 1979'an de hevalê Salîh Kandal jî şehîd ket. Şehadet wisa di tevgerê de bû hevîan. Piştî wê çalakîya 14'ê Tîrmehê pêk hat, hevalê Kemal Pîr, Xeyrî Dûrmûş, Alî Çîçek û Akîf Yılmaz gihîştin şehadete. Ew bû bîngeh ku di zindanan de pêngav bi rêkeve, berxwedan bilind bibe, kela zilmê di hûndirê zilmê de têk biçe û wisa li hemberî îradeya şoreşgerên Kurdistanê, li hemberî îradeya mîlîtanên Apogerî di zindanê de dijmin têk diçe. Û wisa ev bû bîngehê ku Pêngava 15'ê Tebaxê bê birêxistinkirin.

PKK'ê Bi Têkoşîna Şehîdan Weke Guloka Berfê Mezin Bû

Pêngava 15'ê Tebaxê ji bo bîranîna şehîdan bê jîyan kirin, tola wan li erdê nemîne bi hêsek mezin di pêşengîya rêheval Mahsum Korkmaz (Egîd) de hat tevger kirin û wisa hate rêxistinkirin. Di tevahî dîroka me de şehîdan roleke hêzbûnê, xurtbûnê lîstine. Şehîd bûne bîngehî xurtbûnê, hêsbûnê û hîn zêde tevlibûnê. Angî dijmin dixwest ku derbê li hevalan bide. Ji bo çi? Ji bo ku tevgerê lewaz bike, heta dijmin digot 'em ê bi lîxistine wan tune bikin, tasfiye bikin' feqet tîkiliyê Rêber Apo ya di nava hevalan de pêşxistî û sînerîya ku şehîdan avakirî ev li valahiyê xist. Destpêke tîkiliya di navbera Rêber Apo û rêheval Haqî de cardin girêdaniya hemû hevalan ya bi bîranîna rêheval Haqî ve wisa ew rîhê hevaltiya samîmî û girêdanî piştî wê jî bi şehadeta heval Haqî ve ev girêdanî hîn zêde bû. Angî heval bi heval ve girêdayî ye. Lê dema ku hevalek şehîd dibe ew girêdanî hîn zêde kûr dibe, wate qezenc dike û ji bo bîranînê, ji bo tolgirtinê fedakarî dike. Wisa sînerîyê çêdike. Her şehadet wekî ku dijmin hevî dikir nebû bîngehê lewazbûnê; berovajî, bû himê xurtbûnê. Wisa PKK'ê di şer de wekî guloka berfê her ku gundor bû mezin bû û heta roja îro hat.

Xurtbûna PKK hinekî bi berxwedaniya şehîdan çêbûye. Her şehîdê ketî ji bo bîranîna wî şehîdî pêngav hatiye tevger kirin, hêrs hîn zêde bûye, tevlibûn hîn zêde bûye. Di nava hevalan de wisa bûye, di nava civaka Kurd de jî wisa bûye. Mînak ji gundekî hevalek şehîd ketiye; tu mêze dikî ji wî gundî 4-5 kes hatine tevlibûne, dîsa tu mêze dikî ji wê malê hevalek jin yan jî hevalek xort ji bo çeka xwûşka xwe yan jî çeka birayê xwe rabike hatiye tevlibûne. Wisa di civaka Kurd de jî rolek pêk hat û di nava hevalan de jî ji bo rîhê hevaltî girêdaniya hevaltî bi şehadetê re hîn kûrtir bû, girêdaniya şehadetê bi xwe re cesaret afirand. Ev cesaretê bi xwe re Zîlanbûn pêş xist, fedaîbûn pêş xist, cesaretê ava kir, îradeyek

mezin çêkir, îradeyek nekeftî avakir. Yanî her hevalî got 'em di xeta şehîdan ve girêdayîne wê demê çi xema me heye, rêhevalên me şehîd ketine, em ji wan ne çêtir in divê ku em tola wan rabikin.' Bi ev hestan cesaretê xwe hîn geştir kirin, wisa bûn xwedan îrade û xwedan cesaretek mezin. Sekna li ser xeta şehîdan cesaret avakir, îrade avakir, sekneke pir bi bîrîyar avakir. Ev di serî de bi Serokatî re pêşket. Yanî her şehîd çêbû sekna Serokatî kûraniya Serokatî û meşandina dozê de bîrîarbûna Serokatî hêrs û enerjîya wî hîn zêde bûye. Enerjîya Serokatî pir bi şiklekî awarte ye, ne ji rêzê ye. Wisa him di aliyê lêhûrbûn û fikir de him roj û şev meşandina pratîkê de diyar e. Ji ber ku li gel Serokatî roj û şev tune bû, westanbûn tune bû, enerjîyek pir mezin hebû. Her wiha di aliyê lêhûrbûn de afirînêriya bîrdozî, afirînêriya îlmî ya felsefîk, ya dîrokî dîsa di şerê çekdarî de afirînêriya pêş xistî ne tiştêkî ji rêze bû. Bîngehê vê sekne hemû de şehîd hebûn. Ji ber ku Serokatî xwe wekî berdevkê şehîdan girt dest. Di doza şehîd meşandinê de pir bi hêrs û enerjîyek mezin wisa bê hidûd tîkoşîn meşand. Serokatî ev tîkoşîna weke me gotî hîn di 1972'yan de bi rêxist.

Xwestin li Îmrîaliyê Bi Serokatî Gav Paş de Bidin Avêtin

Niha bi şiklê fermî tîkoşîn 50 salî ye; ev 50 salî Serokatî 25 salan li derve tîkoşîn meşand, 25 sal in jî di zindanê de tena xwe di hucreyê de ye ku 11 sal Serokatî tena serê xwe bû. Piştîre çend heval çûn giravê, lê cardin jî piranî Serokatî tena xwe dimîne. Li hemberî ew êşkenceya psîkolojîk ya tenê hiştinê, Serokatî daîmî lêhûrbûn pêşxist. Ew sîstema Îmrîaliyê ji bo Rêber Apo teslîm bibe hatiye damezrandin, bi esasî ji bo ku Serokatî aqilê xwe winda bike, nikaribe bifikire wisa tîkeve psîkolojîkê cuda tê de zeîfî çêbibe, şaşîyan bike hatiye damezrandin. Hêzên hegomonîk ên navnetevî li ser ev pergala Îmrîaliyê fikirîne û wisa dîzayn kirine. Angî dibêjin ku 'em çawa bikin ku ev kes aqilê xwe winda bike, nikaribe bifikire hingî sax e lazîm e ji rêya xwe derkeve ji bo ku şopdarî wî ji jî wê rê derbikevin.' Pergala Îmrîaliyê ji bo vê hatiye avakirin. Yanî xwestin di wir de însan tîxin qefesê û gav paş de bidin avêtin. Lê mêze bikin, Serokatî di nava wê pergale de çi avakir. Ji derve bêhtir xebat meşand û di warê fikir û raman afirînêrî avakir. Serokatî bi xwe jî got rafînê ye. Yanî êdî asta herî bilind e. Jixwe pirtûkên Serokatî di wir de nivîsandî hemû li ber çavê me ne. Ew lêhûrbûnê felsefî, dîrokî, civakî û yê îlmî îro bala hemû dinyayê dikîşîne. Profesoren gelek zanîngehan dibêjin 'dema ku em fikir û ramanê Abdullah Ocalan dixwînin, em pê dihisin ku em jî hêdî hêdî dibin şagirtên wî, dibin dilxwazê wî'. Yanî Kurdekî ji axa Kurdistanê derketî ev fikira pê re çêbûye, dûvre dijminan ew girtiye û xistiye nava pergaleke bi êşkence adeta weke ceheneme ji bo ku aqlê xwe winda bike ew li wir tenê girtine, lê Serokatî di wir de fikrê li wir avakirî îro li Latîn Emerîka, li Emerîka, li Ewropa di zanîngehê herî mezin de mamosteyên zanîngehan ev fikrê

balkêş dibinin, beşdarî dibin û dibêjin 'em jî dibin şagirtên ev fikir û ramanê.' Ev ne tiştêkî ji rêzê ye. Wê demê Rêber Apo ev hêz û kani jî kur girtiye? Bêguman ji kûraniya dîroka Kurdistan ji çanda Neolîtîk de bigir heta roja îro dewlemendiya çanda dîroka Mezopotamya kokê xwe digrê. Her wiha rojane ji girêdaniya xwe ya bi gelê xwe, bi mirovatî, hemû kedkaran û bi rêhevaltî ev hêz û enerjîyê digre. Ev tiştêkî pir girîng e. Ji bo wê niha girêdaniya şehîdan û girêdaniya Rêber Apo bi qadroyên vê tevgerê ve hêz û cewherek bê hidûd avadîke. Her mîlîtanê xwe di xeta Serokatî de û di xeta şehîdan de bê tereddûd kûr kirî û pê de girêdayî jê hêzeke mezin girtiye. Hêza girtî bi rastî hêzeke pir mezin e, îradebûnek pir xurt e.

Me ev herî dawî di berxwedana Zap, Avaşîn û Metîna de dît. Îradeya di berxwedaniya ev 2 salên dawî de çêbûyî îradeya di şexsê Zîlanan de ku herî dawî di şexsê rêheval Sara û Rûken de raber bûyî ev îradeyê bi mehan heta bi salan li hemberî dijmin bi bîyardariyek mezin bi eşqeke mezin berxwedanî da meşandin. Wisa ev hêz kaniya xwe heye, lewma ev berxwedaniya wisa bi şiklekî awarte tê meşandin e.

Rêhevaliya Rasteqîn ya Jin û Zîlam Berxwedanî Gihand Serkeftinê

Jina Kurd berê di civaka Kurd de qet weke hêzeke leşkerî nedihat dîtin. Rast e, di aliyê aşîfî, avakirina jîyanê û pêşxistina jîyanê de di civaka Kurd de rol û mîsyonek jin her hebû, lê weke ku tê zanîn di pêşxistina şer de pergala feodal jin pir dabû paş. Ruxmê ku jin di serdema dayîksalarî de cardin di serdema Neolîtîk de di civakê de roleke xwe ya pêşengtiyê hebû jî lê feodalîzm û hişmendiya zîlamê serdest jin kir kole. Çawa ku li ser erdê serdestiya zîlam koletiya jin pêşxist, di şexsê jin de mirovatî xist. Bêguman li Kurdistanê ev hîn zêde pêkhat. Lê ronahiya bi fikir û ramanê Rêber Apo ve hat çêkirin, hêza ku jin girtî û derketina jin li Kurdistanê di tîkoşîna şoreşgerî de rol û mîsyona lîstî herî dawî me di berxwedaniya ev du salên dawî yê tunêlan û tîmên erazî de jî dît ku çawa hêzeke bê sînîr hatiye avakirin e. Ji aliyê jin de jî di aliyê zîlam de jî ev hêz û îradeya Apogerî cardin derket holê.

Di berxwedaniya sala 2021'an de di şexsê Şoreş Beytûşebaban, Hêjaran, Rêberan, Serhat Giraviyan, Botan û Zinarînan, Cumalî û Çavreyan de ev rastî hate dîtin. Di berxwedaniya 2022'yan de vê hîn zêde reng veda. Him di aliyê teqîkê de bîr û bawerî hîn zêde hate xurtkirin û him jî di Rojava û Rojhilatê Zapê de berxwedaneke ku di dîroka me de qet û qet di vî astî de pêşneketî hate afirandin. Di berxwedana îradebûna Apogerî de zîrve hate çêkirin. Di şexsê rêheval Mizgîn Ronahiyan de, Nurî Yektayan de, Berfînan de, Rojdayan de, Bager û Avzeman de, Helbest Koçerî û Fedaî Kobaniyan de cardin di şexsê rêheval Delîl Zagros, Nalîn û Gûvenan de Mahîr Mazlûm û Ronahî Devrîman de rêheval Roza û Hekîman de pir eşkere hat ber çav. Berxwedaniya çêbûyî îradebûna derketî holê bi rastî bêhempa

ye. Ruhekî pir bilind e. Ev ruh kaniya xwe ev heqîqeta şehîdan û heqîqeta Serokatîya pêkhatî digre. Serokatî di Kurdistanê de bi berxwedanî avabûye, bi berxwedaniya şehîdan bi keda Rêber Apo bi xwe serokbûnî wisa di hûndirî berxwedanê de pêk hatî, bûye hêz û îrade. Her mîlîtanê jî ev îrade û jî ev kaniyê sudwerdigre ew jî wê bibe hêz û îrade. Jixwe pratîkê de jî wisa ye.

Ruhê Berxwedaniyê Çavkaniya xwe Ji Sekna Rêbertî û Şehîdên Qehreman Digre

Mirov dikare weke temsîla berxwedaniya sala 2023'an ya Zapê rêheval Viyan Ozgur destnîşan bike ku nû hate îlankirin. Ew temsîla berxwedaniya Zapê ya herî dawî ye. Hevaleke ciwan bû û di seranserî qonaxê berxwedaniya rojavayê Zapê jî salekê zêdetir di nava berxwedaniyê de cih girt, roleke girîng leyistî û rêheval Viyan wisa gihîşt şehadete. Ew temsîla zîrveya berxwedana Zapê ye. Şehîda Zapê ya herî dawî ye.

Cardin tîkoşîna di Bakurê Kurdistanê de dawîya sala 2022'yan û destpêka sala 2023'yan de li Cûdî di şexsê rêheval Harûnan de, li Besta di şexsê rêheval Rojbînan de, li Gabarê di şexsê rêheval Evrîm û Hogiran de, li Mêrdînê di şexsê Canşêran de, li Serhedê di şexsê Hêjaran de, li Dersîmê di şexsê rêheval Yaşaran de berxwedaniya hatî meşandin berxwedanên dîrokî ne. Berxwedaniya li Dersîmê rêheval Yaşar, Arjîn û Sarayan di ew sermayê de di ew şert û mercên zivistanê yê zehmet de meşandî, berxwedanek dîrokî ye. Jixwe heval Yaşar not jî nivîsandiye, bi xwe şer dike dawiyê de bi çalakîya fedaî xwe şehîd dixê. Ew hemû destan in. Cardin herî dawî li Amedê şehadeta hevalê Bawer û Dilgeş çêbû. Dijmin ji bo hilbijartinê xwest encam bigre û li Bakurê Kurdistanê êrîş pêşxistin; li Bagokê êrîş pêşxist 8 rojan operasyon kir di wî şerî de heval Bahoz şehîd ket, lê dijmin jî 8 windahî dan. Operasyona dijmin bi gîştî tîk çû. Herî dawî li Besta dijmin wisa êrîş pêşxist, bi xwe îtiraf kir ku 5 kuştîyên xwe hene, li gorî em dizanin di wî şerî de 2 şehîdên me yê qehreman hene.

Him ev şehîdên dawî him jî şehîdên herî dawî hatî îlan kirin heval Gûlçîya Gabar, Dilxwaz Gabar em tevahî şehîdên salê bi rêzdarî û hûrmet bi bîr tînin. Soza me dayî wan em cardin dubare dikin. Ev şehîd hemû şehîdên zîrvê ne. Berxwedana 2022'yan berxwedaniya wê berxwedaniya bihara 2023'yan û heta îro herî dawî berxwedaniya Besta zîrveyek e. Çawa derbê li dijmin xist û raber kir ku Besta ne cihekî bê xwedî ye û her ku dijmin bixwazê nikarê tîkeve û tê de tevbigere. Ev sekna hevalan pir bi wate ye. Em ew qehremanan silav dikin.

Ev raber dike ku em şopdariya şehîdên qehreman de di xeta Rêber Apo de çiqasî xwe kûr bikin em ê ewqas bi hêz û bi îrade bin. Li hemberî dijmin bibin hêzeke nekeftî. Di ev çarçoveyê de divê ku em xwe berçav re derbas bikin. Em bi fikir û ramanên Rêber Apo bi ked û qehremaniya şehîdên qehreman xwe di ber çavan re derbas bikin. Angî li hemberî ev fedakarî, qehremanî û ev cesaretê şehîdan dîsa li hemberî fedakarî û berx-

wedaniya Rêber Apo ya 25 sal in ku li hemberî êşkenceya psîkolojîk berxwe dide û afirînêrî pêşdixe, ked avadîke li hemberî ev heqîqeta mezin em weke kadro û dilxwazên vê tevgerê xwe di ber çavan re derbas bikin, di ruh de paqîjî çêbikin, di xwe de zelalbûnê pêş bixin. Divê ku em roja şehîdan roja pîroz ji bo xwe bikin roja muhasibê, roja xwe li ber çavan re derbas kirinê. Divê em li ser xeta şehîdan û xeta Rêber Apo de kûranî çêbikin, em tîkiliyê navbera xwe û şehîdan, tîkiliya navbera xwe û Rêber Apo xurt bikin û xwe li hemberî wan berpirsyar bibînin. Belkû her heval hema nikaribe çar çar tevlibibe, lê çawa ku Serokatî hîn di 1972'yan de li hemberî ew şoreşgerî hêja yê ciwan ku Tirkîyê de şehîd ketin xwe berpirsyar dît û wisa ket rê, piştîre jî şehîdên dozê çêbû got 'êdî veger nîne' li hemberî şehîd xwe berpirsyar dît û bîranîna şehîd bernamêya PKK nivîsand, pêwîst e hemû kadro û dilxwazên tevgerê bi heman berpirsyarê tevbigerin û li hemberê rastiya şehîdan ji dil û samîmî nêz bibin.

Bêguman ev lêhûrbûnek e. Rêber Apo niha di zindanê de li hemberî ew êrîşê dijmin yê her cureyî wekî carna hinek heval dikin ne ku xwe bixeyidîne, xwe teng bike bide koşeyekî û bertek bide, nêzdibe. Na! Di xwe de kuranî çêdike. Yanî li hemberî ew êş û qehra şehadeta heval Haqî, Rêber Apo lêhûrbûna herî bilind çêdike, bernamêya partiye dinivîsîne û heta niha em li ser wê bernamêyê dimeşin. Her xalên vê bernamêyê pir hêja ye û heqîqetêkê tîne ziman. Erê, belkû roja îro hinek tişt tê de hatine guhartin weke hatiye roje kirin, lê cewher eyni ye navarok eyni ye, ne tiştêkî ji rêzê ye. Ev tê wateya ku lêhûrbûneke pir kûr çêbûye, vayê 46 sal in tiştên hatî nivîsandin roja îro jî derbasdar e. Jixwe Rêber Apo ev cewhera hemû di pirtûkê xwe de anî ziman e ew pirtûkê wî îro bi zîmanê cur be cur hatine weşandin e, zanistên cihanê yê tînen nasîn dixwînin balkêş dibînin û ji bo mirovatî tê de hêviyê dibînin. Fikrê Rêber Apo li hemberî modernîteya kapitalîst rêya çareseriyê dibînin. Yanî ev tê wateya ku li hemberî êrîşên dijmin Rêber Apo jî lêhûrbûn kûr kiriye, ne ku xwe teng kiriye û xebat sekinandiye. Na! Lêhûrbûnê xwe de bêhtir kûranî çêkiriye, gihîştîye cewhera heqîqetê. Angî li pey heqîqetê ketiye. Ji ber ku şehîd li ser heqîqetê şehîd bûne û heqîqetê tînin ziman. Ji bo wê jî Rêbertî hîn zêde li ser heqîqetê kûranî çêkir, wisa şehadete bi watedar dike û meşê hîn watedar dike. Divê ku em jî ev sekna Rêbertî ji xwe re mînak bigrin, em jî kuranî çêbikin, li hemberî heqîqeta şehîdan ne teng bibin em hîn zêde kuranî çêbikin. Wisa em ê biçin encamê û em ê biçin serkeftinê. Ji ber ku şehîd kaniya hêzê ye, şehîd paşeroja me ye, pêşeroja me ye. Ev rast e, heman demê şehîd rêya zaferê ye, rêya serkeftinê ye. Ji bo wê em dibêjin şehîd namirin. Ji ber ku şehîd nemir in. Çima? Ji ber ku şehîd bo me dibin hêz, dibin îrade, dibin hêviya serkeftinê ya zaferê. Ji bo wê nemir in. Ser vî esasî em çiqasî xwe kûr bikin em ê ewqasî karibin dozê û şehîdan temsîl bikin. Li ser rêya Rêbertî û li ser rêya şehîdên qehreman ev doza pîroz bigihînin zaferê, bigihînin serkeftinê.

HAYATINI HALKINA ADAYAN KOMUTAN ŞEHÎD FAZIL BOTAN

İskan Amed

Tarihte hayatlarını toplumlarına adayan, önderler, peygamberler, bilgeler ve zalimlere karşı direnen savaşçılar, insanlık tarafından kahramanlar diye tanımlanmış, aziz ve azizeler diye zikredilmiştir. Toplumların hafızasında derin yer edinen bu tarihsel kişilikler, arkalarında unutulmaz miraslar bırakırlar. Bu, bir nevi toplum hafızasında, kahramanlığın ölümsüzlüğüdür. Bu yüce kişilikler özünde insanlığın ortak değer ve mirasıdır. İnsanlık onların hakikatinde iyinin, güzelin, gerçeğin peşinde yürümüştür. Bu yüzden kahraman kişilikler evreninin ortak simalarıdır. Onlar çıkarları için yaşamamış, hayatlarını insanlığın ortak değerlerine adanmışlardır.

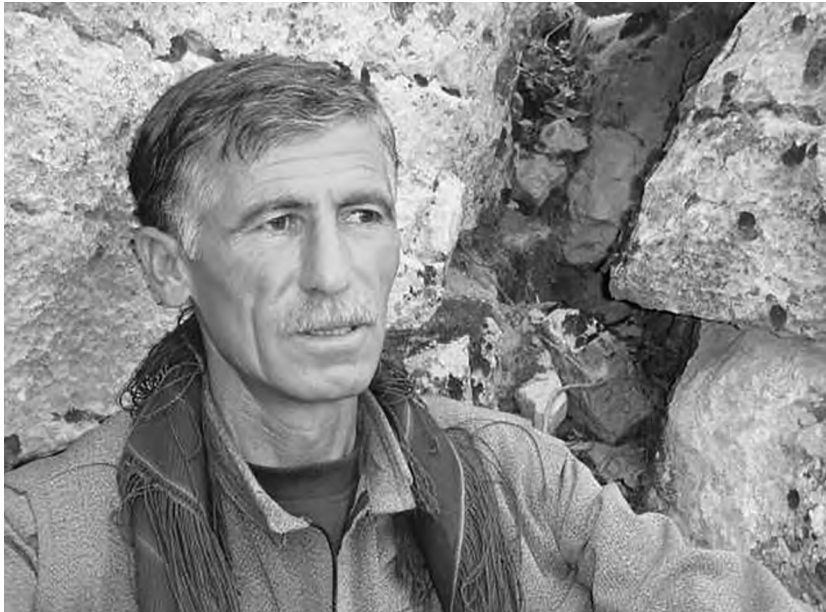
İnsanlığın ortak hafızasında kahramanlar; iyi, güzel, doğru ve hakikati ifade ederler. Egemenlerin yazdığı tarihte ise zalimler, kötüler ve çıkarları uğruna yaşayanlar öne çıkarılır. Gerçek kahramanlar ise insan toplumunun gönlünde yaşayanlardır. Çünkü; kahramanlığın ortak ölçüsü hizmettir. Ölçü net ve kesindir. Bilgeler, önderler, peygamberler ve gerçek savaşçılar insanlık onurunun koruyucularıdır.

Sömürgeci devletler, Kürt ve Kurdistan'a dair hakikati, kendi yalan çarkı içinde yok etmeye çalışıyordu. PKK hareketi Önder Apo'nun önderliğinde, ezilen Kürt halkının bağrında doğdu. Böylece dili yasaklanan, varlığı inkar edilen, devletler arası sömürge olan Kurdistan ülkesinin devrim yürüyüşü başladı. Bir halkın varlığı yok olmasın diye çıkılan bu yolda insan algılarının sınırlarını zorlayan işkenceler, zorluklar ve acılar yaşandı. Oysa Kürt halkı şahsında sahip çıkılan insani değerler, evrensel ve ahlaki sorumluluklardı. Çağın zalim ve zorba efendilerine karşı gerçekleşen bu başkaldırı ve direniş özünde kahramanlara özgü bir yürüyüştü.

Dağların bağrında doğan komutan Fazıl Botan

PKK hareketine bu asil ruhu kazandıran kahramanlardan biri de Kurdistan gerillacılığına pratiği ile damgasını vuran komutan Fazıl Botan'dır. Söz, anlam oluşturma tilsimini yitirse de Botan dağlarının bağrında doğan bu büyük komutanın yaşam öyküsünü bilmek, tanımak ve anlamak gerekir.

Fazıl yoldaş, adı gibi güçlü akan Hêzil çayının kıyısında Cûdî dağının yamacında Haftanin dağına bakan Silopî'nin Gite köyünde doğdu. Gite aynı zamanda koçerlik yapan bir aşiretin de adıdır. Kış mevsiminde köylerine dönen Gite aşiretinin insanları yılın diğer mevsimlerinde Botan dağ ve zozanlarında koçerliğe çıkmaktadır. Kurdistan'da koçerlik

kültürü, doğal ve özgür yaşamın kalıntısı şeklinde varlığını korumaya çalışmıştır. Dağlar ve yüksek yaylalar koçerlere doğallığı, özgürlük tutkusunu ve direngenliği bahşetmiştir.

Baskıların, işkencelerin zirvelediği 12 Eylül darbesine kadar Türk devletinin Botan'da çok fazla bir etkinliği yoktu. 12 Eylül darbesinin asıl amacı PKK hareketinin Kurdistan'da yarattığı ışığı tekrar karanlığa boğmaktır. Oysa Kürtler tarih boyunca her zifiri karanlık çağda yönlerini dağlara vermiş ve bir çıkış yolu bulmuştur.

12 Eylül darbesi ile Türk devleti vahşette sınır tanımamış, Türk ordusu Botan da ulaşabildiği her köyü işkence cenderesinin içine almıştı. Yaptıkları işkencelerle Kürtleri istedikleri biçime sokabileceklerine inanıyorlardı. Gite köyü de 12 Eylül'ün bu vahşi uygulamalarından payını almıştı. Bu işkenceler karşısında isyan, onurlu her Kürt'ün çılgılığı haline gelmişti. Fazıl yoldaş da yapılan bu işkenceler karşısında yüreğinde hayşiyetli bir öfke biriktirmişti.

PKK, yürüyen ateşten bir hakikatti. Ve hiçbir darbe, işkence, zulüm bu yürüyüşü durduramazdı. Kurdistan'da intikamın adresi PKK'ydı. 15 Ağustos 1984 yılında sömürgecilğe sıkılan ilk kurşunla Kurdistan'da artık hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağını gösteriyordu. Ve Botan artık efsaneleşen gerillaların diyarıydı. Eğildler, Erdallar, Bedranlar, Fazıllar Botan'da sömürgecilerin kabusuydu. Fazıl yoldaş da sömürgecilği sıkılan ilk kurşunun hemen ardından gerillalara milislik yapmaya başlamış, Egîd arkadaşın şehadetinden bir yıl sonra da Cûdî'de gerilla saflarına katılmıştı.

Atlası harabeye çevrilmiş ülkesinin özgürlüğü ancak silahlı mücadele ile kazanılabildi. Kurdistan virane bir atlası; dağlardaki gerilla bu atlası kendi küllerinden yeniden diriltmenin, ruh vermenin ve yaratmanın güvencesiydi. Bu yüzden gerillanın amantüsüdür dağlara inanmak. Gerilla asaletini dağdan alır, ya da dağ bahsetmiştir ona asaletini; tıpkı inancı gibi. Gerillanın gücü, tilsimi bu inanç ve asalettir. Başkaldırmanın görkemli ikonasıdır dağlar. Dağlar gerillanın 'halkının öz-

gürlüğünü sağlama' mücadelesinde en büyük ve görkemli güçtür.

Cûdî dağı da Kürt gerillalarının en sağlam mevzilerinden biriydi. Botan coğrafyasının en sert ve en sarp arazisine sahipti. Komutan Egîd'in savaşçılarından Şiyar ve Aziz yoldaşların komutasında Cûdî'de Türk ordusuna kan kusturulmuştu. Fazıl Gite, Cuma Bılıka, Adil Bılıka, Afarof Mahmut gibi nice gerillalar bu sert, boyun eğmeyen ve düşmana aman vermeyen bu dağda bu savaşın mucizevi komutanlarından oldular.

Koçerlik yaşamı ve Botan dağlarının sert doğası Fazıl yoldaşın karakterine eşsiz bir güç kazandırmıştı. Kısa sürede bir gerilla komutanı haline geldi. Gerilla savaşının Botan dağlarında kök salmasında eşsiz emekleri oldu. Egîd'in izinde Kürt halkının meşru ve haklı öz savunma savaşını dahice taktiklerle geliştirdi.

Yaşamının her anına anlam yükleyen bir tarzın sahibiydi. Kararlı, düşmanına korku veren zeki ve cesur bir komutandı. Yaşamı, emeği ile bir sanatkar inceliğinde nakış gibi dokuyordu. Cesaretini mazlum halkının hakikatinden alıyordu. Önder Apo'nun 'Ben kolay kaybetmem, ben kolay ölmem, ben yaşarım ve başarıyorum' diyen gerillacılığının yılmaz uygulayıcısıydı. Hayatının ilkelerini ülke gerçekliğinin maneviyatı üzerinde inşa etmişti. Gece gündüz yorulmak bilmeden büyük bir gayretle gerillayı geliştirmek için çalışıyordu.

O inancının gereğine göre yaşar ve enerji sarfederdi. Asla sıradan bir yaşamın sahibi olmadı. Kendisini tekrar eden etkisiz ve sınırlı enerjiden hep uzak durdu. Önder Apo'nun düşünce biçiminin enerjisini kendisine esas alıyordu. O yüzden düşünce tarzı etkili, yaratıcı, geliştirici ve oluşturuycuydu. Daima hedefine odaklanır, tükenmez enerjisi onu sürekli başarılı kıları.

Yürüdüğü yol ateşlendi

Komutan Fazıl Botan, 1987 yılında dağlara ilk adımını attığı andan itibaren nasıl yaşamalı, ne yapmalı sorularının cevabını bulmuştu. Dağlar gibi heybetliydi. Sirtını vereceğin ve asla gözün arkada kaygı duymayacağın

kadar sağlamdı. PKK'nin engin kültüründen edindiği temiz zihni, doğal kişiliği Komutan Fazıl yoldaş, aranan komutanlardan biri yapmıştı.

Yürüdüğü yol ateşlendi. Onur bu yolu yürümeyi zorunlu kılıyordu. Ve ancak onun gibi yürekten kopan aşkın ateşi ile nefes alıp verebilenler bu yolu hakkı ile yürüyebilirdi.

Komutan Fazıl Botan, faşist Türk ordusuna karşı sonsuz bir öfke ile saldırıdan saldırıya koştu. Nefes kesen bu amansız mücadelede bir an olsun dahi tereddüt yaşamadı. Serhildanlarda yankılanan 'Gençler Botan'a Özgür Vatana' sloganının mimarlarından. Botan dağlarını, Kürt gençliğine özgürlük kıblegahı haline getiren komutanlardan biriydi.

Heybetli bir komutandı

Savaşta düşmana amansız darbe vurmaya kilitlerdi kendini. Alınamaz, vurulamaz, düşürülemez diye bir hedef tanımadı. Yerle bir etmek istediği hedefini mutlaka bir yolunu bulur ve yapardı. Tıpkı bir hayalet gibi düşmanını vurup ortadan yok olurken zikrettiği şehitlerin intikamını almanın hazı yüzüne yayılırdı. Herkesin dilinden anlayan, herkesin derdine deva olan gerillanın bir bütün görkemini ruhunda taşıyan, bir komutandı. Yoldaşlarını dinlemesi, fikir ve görüşlerini dikkate alması, gücünü ve tecrübelerini yoldaşlarıyla paylaşması onu sevilen ve sayılan bir komutan yapmıştı. Savaş içinde daima en önde oluşu yönetimindeki gücü işlevli kılması, yaşamına, pratiğine ve kişiliğine büyük bir bağlılık geliştirmişti. Yaşamını arkadaşlarına hizmet etmeye adayan, savaşçıları eğitip savaş gerçekliğine göre hazırlayan, komple bir komutandı Fazıl yoldaş. Yoldaşlarıyla varlık kazanırdı. Gerillacılıktaki ustalığıyla, taktikte asla tıkanma tanımaz ve çözümsüz kalmazdı. Gerilla taktiklerini geliştirme ve uygulama dehasıydı. Gerillanın her alanında savaş olsun, olmasın altyapı hazırlıkları yapardı. Bunu gittiği her alanda mutlaka hayata geçirirdi.

Düşmanına nefreti, kini, öfkesi dağların azameti gibiyken; halkına, yurduna ve toprağına sevgisi, engin deryalar gibi sonsuzdu. Önderliğine ve yoldaşlarına olan bağlılığı söz ile tasvir edilemeyecek kadar derindi. Onun emeğini dil hüneriyle betimleyebilmenin imkanı yoktu. Tıpkı savaşçılığının tasvir edilemeyeceği gibi. Sürekli en ağır yükü kaldıran zor günlerin, zor koşulların komutanıydı. Varlığı, gerillacılık için yaratılmıştı. Korkusuzluğu, temposu ve yüksek irade gücü karşısında düşmanın ezilmemesi mümkün değildi. O, haramilerin kirli ve kanlı pençeleri arasında can çekişen ülkesini kurtarmaya adanmıştı ömrünü.

Dağların zorluklarını, acılarını, hüznlerini, açlığını, soğuğunu, sevincini derinden yaşamıştı. HRK'nin ilk

milislerinden, ARGK'nin ilk komutanlarından, HPG'nin ilk askeri konsey üyelerindendi. Kurdistan gerillacılığının çınarı, gelişmelerin şahidi ve usta pratikçisiydi. 2008 yılında Türk ordusunun Zap operasyonunda sözde askerlerini tereyağından kıl çeker gibi Fazıl Botan komutasının denetiminden çekip alan Türk genel kurmayın kabusuydu. Zap savaşı gibi nice çatışmayı en usta şekilde yönetmiş, düşmanına ölümcül darbeler indirmeyi iyi gerçekleştirmişti.

Komutan Fazıl Botan daima en zor yerlerde ve en ön mevzilerdeydi. Kurdistan'ın dört parçasında bütün sömürgeci devletlere kök söktüren komutanların başında geliyordu. Başûrê Kurdistan topraklarını Saddam Hüseyin ve Türk devletinin işgal saldırılarına karşı koruyan yine oydu. Rojava Kurdistan'a saldırın, kafa kesen, insanları diri diri yakan DAİŞ'e karşı savaşmaya ilk koşan PKK komutanlarından biri yine oydu. Nerede savaş varsa Komutan Fazıl Botan oradaydı.

Cesareti, bitmez tükenmez enerjisi, çevresine daima pozitif bir enerji yarıydı. Önder Apo'ya, partisine, halkına, dağlarına ve yoldaşlarına olan sadakati onu 35 yıllık soluksuz bir yürüyüşün sahibi yaptı.

Kürt toplumunun dayandığı kültürel kodlarda başka halkların varlığına saldırmak ve ülkelerini işgal etmek yoktur. Ancak Kürtler zulme karşı direnmeyi, Egîdlik olarak görürler ve tanımlarlar. Fazıl Botan da bu Egîdlerden biriydi. Talihsiz bir şekilde ağır yaralanmasına rağmen gözü, gönlü ve ruhu dağlardaydı. Çevresine sürekli dağları soruyordu. Dağlar dışında bir hayatı yoktu. O dağ gibi yaşıyordu. Kurdistan dağlarının Egîdlik efsanesinin soy sürdürücülerinden oldu. Kurdistan'da kaldığı, savaştığı her dağı bir özgürlük mabedi haline getirdi. Kürt ve Kurdistan'a dair değerlerin koruyucusu oldu. Ülkesine ve halkına karşı gelişen saldırılar karşısında dağ gibi asil bir duruşun sahibi idi. Doğal Kürt kişiliğinin, Önder Apo'nun ideolojisi ile bütünleşmesinin mucizevi enerjisi haline geldi. Özgürlükten beslenen, hakikati yol bilen, Önder Apo'nun paradigması ışığında yürüyen bir kişilikti. Ülkesini seven kamil bir imana sahipti. Haklı bir hakikatin mütevazî hizmetkârı olmayı en büyük erdem gördü.

Onların ardılları olarak onlara bağlılığımızın bir gereği olarak son nefesimize kadar savaşacağız. Yüreğini özgürlük savaşına adayan Komutanımız Fazıl Botan'ın mirasını zaferle taçlandıracağız. Onun adı saygılı bir tebessümle bütün dillerde yaşayacaktır. Cesareti, inancı ve iradesi sonsuza dek ardıllarına ilham olacaktır...

LEHENGÊ TOLÊ: ŞEHÎD ERCAN KILIÇ (MAZLÛM)

Sehîd Ercan Kiliç (Mazlûm) di sala 1965'an de li gundê Tuygûnê girêdayî navçeya Selîm a Qersê ji dayik bûye. 7 xwişk û birayên heval Mazlûm hene û heval Mazlûm zarokê herî mezin e. Ji aliyê ji Eşîra Mîlî ye. Ji aliyê dayikê ve ne Kurd e. Dayika wî ji gelê Qafqasyayê ye û hatiye bifaştin. Malbata dayika wî ji xwe re dibêjin "Em Tirk in". Ji ber vê sedemê jî heval Mazlûm nedizanî bi Kurdî biaxeve. Heval Mazlûm di zarokatiya xwe de zarokek di nîzîm û ji parvekirinê hez dikir. Tiştên li cem wî li hevalên xwe belav dikir û bi vê bextewer dibû. Di nava zarokan de dihat hezkirin.

Malbata heval Mazlûm malbatek xizan bû. Bavê wî karê rê dikir û hertim ji derve bû. Ji ber zarokê mezin bû barê malê hemû li ser milê wî bû. Zivistanan dibistan dixwend û havînan jî karê malê dikir. Hîn di zarokatiya xwe de fêrî berpirsariyê bibû û di dibistanê de jî zarokê herî serkeftî bû. Di nava xwendekaran de pir dihat heskirin, hemû xwendekar ji bo şêwrê diçûn gel wî. Xwendekaran heval Mazlûm weke pêşengê xwe didîtin. Heval Mazlûm dibistana Navîn û Amedeyî li Qersê xwendiyê. Di wê demê de tevgera azadiyê nas dike û di nava xwendekaran de dest bi xebatê dike.

Heval Mazlûm di sala 1983'an de bi rêya Ahmet Guler (Mahîr) tevî nava refên gerîla dibe. Piştî perwerdeya leşkerî û siyasî dibîne, di bihara 1984'an de di bin femandariya şehîd Vesîm Aras (Dişçi Cafer) de vedigere Serhedê. Dibe endamê yekîneya propogandaya çekdarî ya Akîf Yilmaz. Yekîne dibe du kom. Koma di bin femandariya Kazim Demîrtaş (Aydin) de; Abdullah Yıldız (Ezîz), Ahmet Guler (Mahîr), Ercan Kiliç (Mazlûm)... diçin Mêrdînîk (Gole) û Şenkaya yê. Wê erdnîgarî di Kurdistanê de cihê herî baş e. Rêza çiyayên Allahûekber e, xwediyê gelek newal û geliyan e. Newala Çoruh heta digihe Gurcistanê. Kesên li vir diçin gelên Qafqasî ne. Hatine bifaştin û ji xwe re dibêjin "Em Tirk in". Gerîla bi giranî diçûn gundên Kurd û Tirkmenan. Gundek Kurdan bi navê Şamqas li herêmê heye. Cihê stratejîk e û nêzî newala Çoruhê ye. Gerîla dixwazin vî gundî bikin bingeha navenda xwe. Di herêmek wiha stratejîk de hebûna gundek Kurdan keyfa gerîla xweş dike. Heval çend caran diçin gund û gel bi germahî gerîla pêşwazî dike. Kesê bi gerîla re dikeve têkiliyê nobedarê gund e. Gerîla tim diçin mala nobedar. Nobedar pere ji dewletê digire, gerîla çawa hatine gund, bi kî re axivîne, wê herin kîjan gundan tevahî jî femandarê qereqolê re dibêje. Nobedar û femandar planekî çêdikin ku gerîla bixin kemînê.

Heval Mazlûm ciwanek bejin dirêj, por xelek, dema li mirov meyze dike çavên wî yên xweşik û rûkeniya wî bala mirov dikişîne. Kenê li ser rûyê wî paqijiyek zarokan dide rûyê wî û xwedî dilek paqij bû. Heval Mazlûm destê çepê bi kar dianî û kesên çep nîşana wan pir xurt in. Hevalan demanceyek dane heval Mazlûm ew jî çend rojan xwe li ser perwerde dike. Kazim Demîrtaş jî heval Mazlûm re dibêje "Heval tu pir bi demanceyê dilîzî, rojekî tu yê qezayekî bikî û yekî ji me bikuşî. Tu yê bibî kujerê hevalê xwe û heta dawî êşa wijdanê bikişînî. Pir bi demanceyê neleyîze". Heval Mazlûm dibêje "Heval gotina te pir giran

e. Ez ê çawa hevalê xwe bikujim. Ez xwe perwerde dikim. Di tengasiyekî de ez ê çawa demanceyê bilez bikişînim û yê hemberî xwe bê bandor bikim".

Femandar Kazim Demîrtaş gerîlayekî xwedî ezmûn e. Li Filistinê perwerde dîtîye. Xwişka wî Ezîme Demîrtaş di sala 1981'an de li Dersîmê şehîd bûye. Bi safî nêz dibe û nafikire ku çima ew nobedar ewqas germ nêzî wan dibe û hertim dixwaze alîkariyê bide wan. Nobedar tu gumanan çênake, ew jî pê bawer dibe û tevahî tiştên xwe ji nobedarê dewleta Tirk re dibêje. Şeva 13'ê Cotmeha 1984'an de Kazim Demîrtaş û heval Mazlûm berê xwe didin gundê Şamqasê û mala nobedarê gund. Nobedar ji hevalan re dibêje "Wiha nabe, eger hûn hinek malbatên din jî nas bikin dê derdora we fireh bibe. Ji bo hûn bikaribin herkesî birêxistin bikin". Ev gotin pir li xweşa hevalan diçe û diçin malek nû. Xwediyê malê jî agahiya wî ji her tiştî heye. Plana kemînê bi hev re çêkirine. Nobedar dibêje "Hûn rûnin, goftogo bikin heta xwarina we amede dibe. Gundek nêzî me heye kesek li wir miriye ez ê herim serdanê. Ez ê fatîhekî bixwînim û werim". Heval jê bawer dikin û jê nakevin gumanê. Nabêjin "Vê şevê çûyîna serdanê ji ku derket". Gundî kom dibin, pirsan dikin û heval Kazim jî bersiva wan dide. Di 15'ê Tebaxê de HRK hatiye avakirin. Femandar Kazim dixwaze vê bûyerê bi gundiyan bide fêmkirin. Heval li ser mijarê hûr bûye û nîzane dem çawa derbas dibe.

Nobedarê gundê Şamqasê rasterast diçe baregehê. Hemû tiştî dibêje. Leşker derdora mala ku heval lê ne dorpeç dikin. Herdû gerîla piştî xwe dane dîwarê aliyê pencereyê û rûniştine. Di planê de çawa çeka gerîla jê bistînin jî he ye. Xwarinê datînin nava odeyê. Ji hevalan re dibêjin "Werin xwarinê bixwin bila sar nebe, şevên payîzê dirêjin, pey xwarinê em ê disa civîna xwe ber dewam bikin. Me bi zorê hûn dîtin em ê têr nîqaş bikin." Dema ku heval tîr ser sîfrê çekên wan cem dîwar dimînin, ew xayîn çekên gerîla di kulekê re derdixin û heval bê çek dimînin. Lê nîzanin ku li cem heval Mazlûm demance heye.

Nobedar dibêje "Femandarê min hemû tişt temame têkeve hundir liser xwarinê ne, tu rehet dikarî her duyan zîndî bigirî". Femandar dibêje "Hûn baş dizanin ku gelo li ser wan tiştêk nî ne?". Nobedar jî vê gotinê bêzar dibe û dibêje "Ka çeka xwe bide min ez çawa wan bêtêsir dikim. Lê ez ê giliyê te jî bikim. Ku tu ji tirsan re newêrbûyî tîketayî hundir. Nobedar bi vê gotinê re, tivingê jî destê femandar digire pehîna xwe li derî dide û dibêje "Dora we hatiye girtin tu pîrsgirêkan dernexin û radest bibin". Bi dengê wî re heval Mazlûm bi lez demanceyê dikişîne û li eniya nobedar dide. Heval Mazlûm nobedar weke darekî hişk dike, li xwediyê malê dizivire û yekî li wî jî dide. Xwediyê malê birîndar dibe lê namire. Di wê demê de, Kazim Demîrtaş êrişî femandar dike ku demanceya wî jê bistîne. Heval Mazlûm guleyekî li lempê dike û hindir tarî dibe. Her kes derdikeve derve. Heval Mazlûm zimanê herêmê dizane û dibêje "Ez mîhvan im" û derbas dibin. Şev hîvron e. Her der mîna rojê ye. Hindik maye ji çembera dijmin xilas bibin jinek, an jî jina mixtarê gund dibêje "Terorîst

direvin zû bikin û lê bixin". Leşker hemû mîna baranê gulean dibarînin.

Heval Mazlûm jî lingê xwe birîndar dibe. Xwe berdide newalê û li binê darekî dirûnê. Kemera xwe li lingê xwe girê dide ji bo xwînê bisekinîne. Lê gule li reha xwînê ketiye û xwîn nasekine. Êdî bêhêz dimîne, pir xwînê wînda dike. Piştî wî li darê û tevî refên pakrewanan dibe. Femandar Kazim Demîrtaş jî ji ber gulebaranê tevî refên pakrewanan dibe.

Goftogoya bi dayîkekî re

Heval Mazlûm di nava komê de hevalê herî ciwan e. Dema diçin nava gel çavê herkesî lê ye. Pir jê hez dikin. Rojekî dema diçin gundek Tirkmen an jinek tê pêşiya wî û dibêje "Navê te çi ye lawê min". Heval Mazlûm dibêje "Navê min Mazlûm e."

Jin dibêje "Lawê min tu li gorî navê xwe tevger nakî. Ew çi çêke te daye destê xwe. Mirovê Mazlûm li hemberî çekê ye."

Heval Mazlûm dibêje "Gotina we rast e, li welatê em lê diçin, dijminê me ne dijminek wisa ye. Eger destûr bide em di qada legan de xebatê bikin wê demê dê ew gotina te rast be. Lê dijmin ti tiştêkî me qebl nake. Kurdan înkâr dike. Niha bizanibe ku em hatine mala we, yê werin we bigirin êşkence û lêdanê li we bikin. Ev çek ji bo ku em xwe biparêzin û kesên zirar bide gelê me, ji bo wanan bêtêsir bikim min daye destê xwe."

Gotina Mazlûm pir li xweşa jinê diçe. Wê rojê heval axaftinên wan guhdar dikin û qet deng nakin.

Heval Mazlûm şervanekî ku sala wî temam nebûye. Hêza wiya propagandayê, îqnakirina gel pir xurt e. Pêşeroja wî ronahiye ku bibe femandarekî baş. Lê mixabin sîxurên Kurdistanê destûr nedanê. Mazlûmê me di ciwantiyê de ji me standin. Lê Mazlûm ti caran nayê jibîrkirin. Şervanekî wisa ye, ku dema komplo li wan tê kirin, ti teredut nîşan nade, însiyatîfa xwe bikar tîne dibe femandarek û cezayê dijmin didê. Ew kesên ku komplo lê kirine bidestê xwe wan dukuje û birîndar dike. Heval Mazlûm wêre-

kiyek mezin nîşan dide. Çembera yekê dişkenê, bi xwînsarî û rehet gotina xwe dibêje û derdikeve derve. Eger ew jina bêbext nebûya wê ji çembera duyem jî derketa. Ev helwesta, heval Mazlûm liser herêmê pir bandoreke erênî çêdike. Mîna destanekê tê vegotin. Gel dibêje "Kesekî ku nîşana wî wiha xurt û bi xwînsarî şer dike, teqez çûye cîhekî mîna Filistinê perwerde dîtîye".

"Nav daristanekî de girtin ew bi darekî ve girêdan çavên xwe hêdîka girtin tu yê bibê qey xew kiriye"

Dema min ew rêzên helbestê xwend, yên mîna heval Mazlûm, LEHENGÊ bê gor hatin bîra min. Hêrsa min a li hember dijmin zêdetir dibe. Di dîroka her gelî de lehengên bênav hene. Lê belê kesên bê gor tune ne. Ev rewş tenê li Kurdistanê heye. Mirov dikare vê rewşê bi hovîtiya dijmin ve girê bide. Dîroka gelê me, ya lehengên bêgor û bê nav e. Ji van lehengan yek jî, Ercan Kiliç e.

Dema ku heval pakrewan dibin, termên wan birin Erzurumê, di goristana bê kisan de, binax dikin.

Li ser lehengên weke Ercan Kiliç mirov çî binivîse hindik e. Lehengiya wî dersek mezin da dewleta Tirk. Eco yê dayika xwe, Mazlûmê tevgera azadiya Kurdistanê ev 38 sale di axa sar de razaye. Eger bijiya ba niha di 57 saliya xwe de bû û bi ezmûnek mezin femandarê gerîla bû. Bi mîrateya ku wan li pey xwe hiştin, li ser çiyayên Allahûekberê gerîlatî pêş ket. Kesên xayîn û hûn şehîd kirin, cezayê xwe girtin. Herkesî ew fêmkir, destê kê bikeve xwîna gerîla dê cezayê xwe bikişîne. Mazlûmê delal tu pir zû şehîd ketî. Bêbext û xayînan nehişt tu xizmeta gelê xwe bikî. We hemû enerjîya xwe jî bi xwe re bir û çûn axa sar. Heval û heskiriyan xwe pê xemgîn bûn. Lê em wê sozê didin we ku em ê xeyalên we binin cih.

Em di kesayeta heval Ercan Kiliç û Kazim Demîrtaş de, tevahî şehîdên meha Cotmehê bibîr tînin. ŞEHÎD NAMIRIN.

Ji pênuşa Cemşîd Serhed